

mir-tis Zanzi-bare

M. M. KAYE

Byla Nr. 008

ALMA LITTERA

M. M. Kaye gyvenimas glaudžiai susijęs su Indija – ten ji gimė, ten tarnavo jos senelis, tėvas, brolis ir vyras. Kai 1947 m. Indija atgavo nepriklausomybę, jos vyras liko britų armijoje, ir net devyniolika metų su jo pulku ji keliavo iš vienos egzotiškos šalies į kitą – Egiptą, Keniją, Zanzibarą, Kiprą ir t. t. Taip kartu su romanu „Mirtis Zanzibare“ buvo sukurtas šešių knygų – šešių „Mirčių...“ ciklas.

BYLA NR. 008

Death in Zanzibar

M. M. Kaye

Mirtis Zanzibare

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė
Dalia Zaikauskienė

ALMA LITTERA

UDK 820-3
Ka-109

Versta iš: M.M. Kaye
House of Shade
Penguin Books,
London, 1986

ISBN 9955-08-260-7

Zanzibarui, kokį pažinojau.
Su meile

PRATARMĖ

Šeštojo dešimtmečio pradžioje BBC radijas transliuodavo laidą „Namų šeimininkėms“. Joje skambėdavo populiarūs įrašai, kurie maloniai paįvairindavo nuobodžius, niekada nesibaigiančius namų ruošos darbus. Kiekvieną melodiją iš geriausiųjų dvidešimtuko grodavo gana dažnai, ir viena man patikdavo ypač – jos priedainis prasidėjo taip: „O tada išplauksiu toli – į Zanzibarą!“

Aš buvau kaip ir visos Anglijos kareivių žmonos – su dviem dukrelėm palikta nykiose mažo įgulos miestelio kareivinėse, kol mano vyras ir jo pulkas kariavo kažkur kitame pasaulio krašte (tąkart Korėjoje!). Kažin ką būčiau atidavusi, kad tik būčiau galėjusi „išplaukti toli“, ir beveik nesvarbu kur. O Zanzibaras toks pavadinimas, kurio kiekvienas skiemuo skamba nepaprastu žavesiu; kaip Samarkandas, Radžastanas arba Kilimandžaras. Kai radijas negrodavo tos dainos, aš dainuodavau pati. Kaip ir šio pasakojimo veikėja Denė, skaičiau apie Zanzibarą ką nutverdama. Ir nė nesvajojau, kad kada nors išvysiu jį savo akimis.

Vėliau, kai mano vyras jau turėjo grįžti į Angliją, jo pulką pakeliui namo netikėtai pasiuntė į Keniją. Šeimoms buvo leista prisijungti prie savo vyrų ir tėvų, taigi neilgai trukus aš su vaikais iš-

skridau į Nairobį. Šiais laikais tai truktų vos kelias valandas, tačiau tada, šios istorijos laikais, skrydis truko gerokai ilgiau nei dvidešimt keturias.

Begyvenant Kenijoje man pasitaikė galimybė pabuvoti Zanzibare. Pamilau jį iš pirmo žvilgsnio, nes Zanzibaras pasirodė besantis viena iš tų retų vietų, kurios atitinka visas žmogaus svajones ir viltis. Turėjau garbės susitikti su didžiai gerbiamu ir mylimu senuoju sultonu, jo didenybe Saidu Kalifu bin Harubu – Muskato ir Omano Tuvanio anūku, dviejų vėliau viešpatavusių Zanzibaro sultonų Majido ir Bargaso įbroliu. Apie juos rašiau istoriniame romane „Pasatas“, kur pasakojama apie Taisono Frosto senelį Rorį – Emorį Taisoną Frostą iš Kivulimo.

Mano vyrą dažnai vis kilnojo į naujas ir neįprastas vietas. Jose suregzdavau po detektyvo siužetą ir kuo smulkiausiai užsirašydavau viską, kam grėsė pavojus užmiršti. Kai po keleto metų sėdau rašyti šios istorijos, man tereikėjo susirasti Zanzibaro užrašus. Juose tiksliai buvo aprašyta viskas, ko galėjo prireikti – net ir Mombasos oro uoste ant veidrodžio nupaišyta reklama bei šimtakojis, ropojantis ankštos, laikinos laukiamosios salės Pemboje grindimis.

Toks Zanzibaras, kokį aš jį pažinau, pražuvo amžinai, ir ši knyga jau „epochos atspindys“, vos ne istorinis romanas – taip daug kas pasikeitė. Tačiau bent jau pamačiau jį, bent jau nors truputį jame pagyvenau ir visiems laikams išsaugojau savo atmintyje.

1

Sunkios brokato užuolaidos sujudėjo lyg nuo vėjo gūsio, vilnijanti klostė palietė tualetinio stalelio kampą ir nuvertė mažytį nagų lako buteliuką.

Garsas buvo labai tylus, tačiau Denė pabudo. Išsiplėšė iš slogaus sapno, kuriame skubėjo ilgu tuščiu kaimo keliu, apgaubtu liūdno rūko ir ankstyvo rudens dulksnos. Ji nešėsi mažą užantspauduotą voką, klausėsi nuo nematomų gyvatvorių teškenančių lašų ir jai įkandin sekančių žingsnių.

Sustojusi ir atsigręžusi ji trumpam išvysdavo tą žmogų: kartą ten buvo ponas Hanivudas – jo siauras išdžiūvęs advokato veidas ir tylus, sausas nepritarimo kosulys; kartais per šlapią miglą žirgliodavo stambi tvirta moteris tvido kostiumėliu, kartais kažkoks rytietis – tamsiaveidis vyras, vilkintis palaidais baltais drabužiais ir su fesu – o gal turbanu. Tačiau nė vienas neturėjo teisės jos sekti, ir ji stengėsi nesileisti pavejama. Buvo labai svarbu, kad jie jos nepavytų...

Buteliukas parvirto, ir Denė pabudo. Virpėdama nuo susapnuoto košmaro ji atsisėdo lovoje ir, išvydusi nepažįstamą kambarį, trumpam sutriko. Paskui sapnas išsisklaidė, ir Denė prisiminė, kad ji jau ne savo tetulės namuose, o Londone, Avialinijų viešbutyje.

Vakar Market Lidone krito migla ir buvo drėgna, tarytum jau būtų prasidėjęs ruduo. O čia, Londone, šį rugsėjo rytą, rodėsi, vis dar viešpatauja pats vidurvasaris. Nors buvo labai ankstyvas metas ir miestas tik tik budo, dangus už atviro lango plytėjo giedras ir vaiskus.

Iš vakaro aklinai užtrauktos užuolaidos dabar buvo kiek praskleistos, ir blyškioje į kambarį besisunkiančioje ankstyvo rytmečio šviesoje matėsi netvarkingai sukrautos kartoninės dėžutės, lengvi lagaminai, vyniojamasis popierius ir nauja driežo odos rankinė – tetulės Harietos atsisveikinimo dovana, – kurioje, be kitų daiktų, buvo ir naujas antspauduotas pasas.

Denė vėlai vakare buvo peržiūrėjusi visus kelionės į užsienį dokumentus ir dabar jai liko tik nusipirkti skrybėlę nuo saulės, maudymosi kostiumėlį ir ką nors nuo oro ligos. Dar – prisistatyti patėvio seseriai poniai Bingam, dar niekada nematytai, tačiau nuo vakardienos apsistojusiai tame pačiame viešbutyje ir taip pat keliaujančiai į Zanzibarą Nuliniu Zefyru *Green Ziro* maršrutu.

Londonas, Neapolis, Chartumas, Nairobis. Mombasa, Tanga, Pemba, Zanzibaras...

Denė vėl sudrebėjo. Didžiulio pasitenkinimo virpulys, kažkodėl perėjo į nerimo šiurpą: nerimas buvo toks tikras, kad ji staigiai atsigręžė, lyg ir tikėdamasi pamatyti ką nors stovintį sau už nugaros. Tačiau ten tik aušros vėjelio judinamos tingiai bangavo užuolaidos ir, žinoma, nieko daugiau nebuvo. Ir niekas jos nestebėjo! Viskas dėl to kvailo sapno apie ją sekančius žmones...

Denė Ašton mokyklą baigė jau beveik prieš metus, tačiau laisvės iki šiol dar nebuvo ragavusi. Nors buvo galima tikėtis, kad kaip ir motina gyvens padrikai ir linksmai, tačiau Denė iki šiolei gyveno labai uždarai. Jos motina Loreina, šiuo metu Frost, buvo garsi gražuolė, besirenkanti ir metanti vyrus tarsi kino žvaigždė. Denė, jos vienturtė duktė, buvo iš santuokos su pirmuoju vyru Danieliu Aštonu.

Loreinai motinos vaidmuo niekada nerūpėjo, o Danieliui Aštonui, keliautojui ir stambių žvėrių medžiotojui, už tėvystę kur kas labiau rūpėjo Mažasis Kudu ir Amazonės aukštupys.

Jis žuvo nuo tamsios ir karingos Pietų Amerikos indėnų genties rankų. Denė buvo trejų, ir Loreina nieko nelaukdama ištekėjo už Dvaito Kletorpo, malonaus milijonieriaus iš Čikagos. Savo mažąją dukrytę ji atidavė prižiūrėti netekėjusiai tetai, Harietai Henderson. Ponas Kletorpas, labiausiai mėgęs golfą ir jūrų žvejybą, ilgai netempė, paskui vienas po kito sekė dar trys patėviai, iš kurių paskutinis buvo Taisonas Frostas, rašytojas. Nė vienas iš jų podukra per daug nesidomėjo, o Loreinos apsilankymai, nors ir linksmi, visada būdavo trumpi. Jie neką tesudrumsdavo ramią gyvenimo tėkmę Glindrouve, didžiuliame raudonų plytų name Hampšyre, kur jaukioje karaliaus Edvardo laikų vienumoje gyveno Denės tetulė Harieta. Likusio pasaulio gyvenimas tarytum tekėjo pro šalį.

Tetulė Harieta nemėgo progreso ir pokarinio pasaulio. Ji labai nepritarė ir kelionei į Zanzibarą, tačiau sutrukdyti negalėjo, nes nebuvo įstatymo skirta globėja, be to, jos dukterėčia staiga panūdo būti nepriklausoma.

Denę neapsakomai džiugino perspektyva nukeliauti į tą neįprastą šalį, kur Taisonas Frostas turėjo namą. Ji ne tik visiškai nesiklausė tetulės atkalbinėjimų, bet ir kuo griežčiausiai atsisakė Londone tris naktis nakvoti pas senyvą giminaitę arba leistis lydima Tvisdon, senos, griežtos tetulės Harietos tarnaitės.

Merginų kompanionės, pareiškė tada Denė, beviltiškai išėjusios iš mados, o ji kuo puikiausiai sugeba savimi pasirūpinti pati. O jei ir nesugeba, tai kuo greičiau pradės mokytis, tuo bus geriau. Šiaip ar taip, Loreina patarė jai apsistoti Avialinijose, nes ten būsią pustuzinis kitų į Zanzibarą, į Kivulimą, pas juos į svečius vykstančių žmonių. Visi jie skrisią tuo pačiu lėktuvu. Jos bendrakeleiviais turėjo būti Taisono sesuo Augusta Bingam bei jos draugė ir kompanionė panelė Beits; markizas de Čiago, lenktynininkas (tik neaišku, arkliais, šunimis, automobiliais ar jachtomis); Amalfija Gordon, artima Loreinos draugė, ir jos jaunikis ponas Holdenas – amerikietis, kažkuo susijęs su leidyba, – ketinęs su ja susituokti kelionės išvakarėse ir norintis suderinti reikalus (aptarti naujo Taisono Frosto romano leidybos terminus) su malonumu – medaus mėnesiu Zanzibare.

Ir, galiausiai, pono Holdeno sekretorė panelė Kitčel. Kuris nors iš tų žmonių, nerūpestingai rašė Loreina, tikrai pasirūpins Dene.

– Jei ji turi omeny ponią Bingam ar panelę Beits, tos tai gal ir pasirūpins, – nepritardama šaltai pasakė teta Harieta. – Tačiau kas, jei tas žmogus – markizas? Nesuprantu, kas užėjo tavo motinai. Viskas dėl gyvenimo užsienyje: užsieniečiai – pagarsėję palaidūnai. O kas imtų siūlyti ponią Gordon! Sklido labai nemalonūs gandai, kad ji... Tiek to. Tačiau mano galva, ji netiktų į kompaniones jokiai jaunai merginai. Beje, ji jau keletą kartų ištekėjusi ir išsiskyrusi.

– Man rodos, tai ne argumentas, – liūdnokai šyptelėjo Denė. – O Loreina?

– Čia *visai* kas kita, – pareiškė teta Harieta. – Ji tavo motina – ir Henderson. Ir labai norėčiau, kad nevadintum jos „Loreina". Pati žinai, kaip to nemėgstu.

– Taip, teta. Bet tu gi žinai, kaip jai nepatinka, kai vadinu ją kitaip.

Teta Harieta prakalbo apie kitką:

– Tokia kelionė labai pavojinga. Sužinojau, kad *Green Ziro* linija skraidina tik iki Nairobio; ten turėsi nakvoti viešbutyje, o kitą dieną sėsti į kitą lėktuvą. Nežinia, kas gali nutikti. Nairobyje buvo rasinių neramumų.

– Taip, teta. Bet Loreina – atsiprašau, mama, – sakė, kad ten lėktuvą pasitiks Nigelis Pontingas, taigi būsiu visiškai saugi.

– Pontingas... Taip. Buvau su juo susitikusi. Prieš dvejus metus lankėsi čia su tavo patėviu. Tu buvai mokykloje. Artistas. Panašesnis į šokių mokytoją, o ne į sekretorių. Manieringai kalbėjo ir vis kikeno. Visai nepatikimas asmuo, man jis nepatiko.

– Apgailestauju, teta.

Senajai panelei Henderson šioje nelygioje kovoje teko nusileisti, ir Denė – naivi, romantiška, nenustygstanti – išvažiavo į Londoną niekieno nelydima, Avialinijose gavo kambarį su vonia bei balkonu ir įsisuko į teatrų, parduotuvių ir laisvės karuselę.

Dar ji turėjo įvykdyti Loreinos pavedimą: ši prašė paskambinti Taisono advokatui, ponui Hanivudui, gyvenančiam Market Lidone

Kente, paimti iš jo kažkokį dokumentą ir atvežti Taisonui. „Štai adresas, – rašė Loreina. – Namų, ne kontoros, nes dabar jis jau išėjęs iš tarnybos. Gal tau nebūtų labai sunku, nors to, žinoma, derėtų prašyti Gasi Bingam arba tos energingosios jos bičiulės, nes jos gyvena nuo jo tik per žingsnį. Tačiau Taisonas sako, kad Gasi yra nepatikima plepė, o jos atmintis kaip rėtis, todėl jam būtų daug ramiau, jei šitai padarytum tu. Tikiuosi, vaikeli, neprieštarausi? Taisonas parašė ponui Hanivudui ir pranešė, kad paskambinsi jam dvyliktos dienos popietę tarp trečios ir ketvirtos, ir paprašė, kad tas dokumentas būtų parengtas. Tik neužmiršk, mieloji, gerai?“

Norėdama tą popietę suspėti į kiną, o vakare į teatrą, Denė, paskambinusi ponui Hanivudui ir pakeitusi susitikimo laiką į vienuolika penkiolika ryte, reikiamu laiku nuvažiavo į Kentą. Tai buvo vakar. O šiandien – paskutinė diena, tikrai paskutinė. Rytoj ji jau skris į rytus – į Zanzibarą!

Nuo to laiko, kai Loreina ištekėjo už Taisono Frosto, Denė vis svajodavo nukeliauti į Zanzibarą. Ji „perkniso“ vietinę biblioteką ir už kišenpinigius pirko knygas apie tą salą: *Zinji princesė*, *Gvazdikų sala* ir daugybę kitų. Knygas, sekančias sagą apie didįjį Sejidą Saidą, Muskato imamą, pirmąjį Zanzibaro sultoną. Ir kuriose buvo pasakojama apie požeminius šaltinius, kurių vandenys, buvo manoma, atiteka iš Afrikos gilumos, apie visų lankomus Dungos rūmus ir šventuosius Zanzibaro būgnus, apie milžinišką lobį, kurį Sejidas Saidas užkasė Bet-el-Rase; apie vergų prekybos ir piratų antpuolių baisumus, apie raganas, besivaidenančias Pembos saloje, demonų, džinų ir burtininkų buveinėje.

Europiečiams nebuvo leidžiama turėti Zanzibare žemės, tačiau prieš daugelį metų Taisono senelis – tas triukšmadarys, klajūnas, nenuilstantis nuotykių ieškotojas Emoris Frostas – pasitarnavo didžiajam Saidui, o šis atsilygindamas išnuomojo jam namą, *Kivulimą*, šimtui penkiasdešimčiai metų. Taisonas nuvažiuodavo ten retai ir trumpam. Tačiau šiais metais suėjo septyniasdešimt metų nuo Emorio mirties, o jis ketino parašyti knygą apie šio legendinio asmens gyvenimą ir laikus, taigi apsigyveno *Kivulime* drauge su žmo-

na, asmeniniu sekretoriumi ir draugų būreliu. Denės svajonė pagaliau išsipildė.

„O tada išplauksiu toli, į Zanzibarą. Nors svajonėse toji šalis gal ir gražesnė atrodo..." Denė išsliuogė iš lovos niūniuodama nuotrupą dainos, buvusios populiarios, kai ji mokėsi ketvirtoje klasėje. Tada kitoje kambario pusėje kažkas sujudėjo. Denė smarkiai krūptelėjo ir prikando liežuvį. Tačiau ten buvo tik jos pačios atvaizdas veidrodyje. Ji jam išsiviepė ir nuėjo prie tualetinio stalelio. Paėmusi naująją driežo odos rankinę ėmė po ją naršyti, ieškodama popierėlio, kuriame buvo užsirašiusi, kada autobusas iš terminalo išvažiuoja į oro uostą. Jo ten neradusi, Denė jau ketino paieškoti stalčiuje, tačiau prisiminė, kad lapelis kupranugarių vilnos apsiausto kišenėje, kurį vakar vakare paliko tualete. Reikia neužmiršti pasiimti po pusryčių.

Denė vėl nervingai pašoko: kažkas koridoriuje tyliai šleptelėjo. Ir tuoj pat susivokė, kad ten patarnautojas, be garso žengęs storu minkštu kilimu, numetė rytinius laikraščius. Keista, kad šį rytą ji tokia absurdiškai dirgli; anksčiau nervais niekada nesiskųsdavo. Galbūt tokią keistą įtampą patiria kiekvienas, pirmą kartą ėmęs veikti savarankiškai? Jei tikrai, belieka tikėtis, kad tai ilgai netruks! Palaukusi minutę kitą, kol patarnautojas išeis iš koridoriaus, Denė nuėjo prie durų. Arbatą atneš tik po kokios pusantros valandos, ir ji per tą laiką galės paskaityti laikraščius.

Koridoriuje buvo tylu ir tuščia, puriu kilimu nuklota atkarpa buvo sudalinta baltų ir auksinių durų, daugybe porų ką tik nublizgintų batų ir įvairiais dienraščiais. Denė atsargiai žengė į koridorių ir pakėlė savo pasirinktąjį *Daily Dawn*. Ir akis iškart užkliuvo už skilties antraštės: „*Market Lidone nužudytas žmogus*".

Denė atsivertė laikraštį ir raukdama antakius įsmeigė į jį akis. Market Lidonas... Nagi vakar ji buvo ten! Miestukas, kuriame...

Čia pat už Denės nugaros pasigirdo šaižus spragtelėjimas, ir ji skubiai atsisuko. Tačiau buvo jau per vėlu. Nuo skersvėjo durys užsitrenkė, o ji liko koridoriuje.

Denė metė laikraštį ir bergždžiai užgulė duris. Tačiau duryse buvo įtaisytas užsitrenkiantis užraktas ir visos pastangos buvo veltui. De-

nė atsigręžė ir bejėgiškai nužvelgė tylų koridorių. Laimei, jame nieko nebuvo, tačiau nesimatė ir jokio skambučio; o jei ir būtų buvęs, vargu ar ji juo pasinaudotų, nes didelė tikimybė, kad atsilieptų vyras.

Pirmą kartą Denė pasigailėjo, kad pirko šituos permatomus ir smarkiai per brangius naktinius marškinius. Nailonas ir nėriniai gal ir žaviai lengvabūdiški, tačiau šitie marškiniai, rodos, labiau atidengė negu slėpė. Denė kuo puikiausiai suvokė, kad ar ji šitaip apsirengusi, ar nuoga – tas pats. Kodėl, vai kodėl ji iššveitė tuos kuklius, uždarus, į maišą panašius pusvilnonės medžiagos naktinius marškinius, kurie, tetos Harietos supratimu, buvo vienintelis padorus drabužis nakčiai? Jei tik...

Ir šituo pačiu netinkamiausiu momentu ant laiptų, vedančių į koridorių, už kokių dvidešimties pėdų nuo jos kambario durų pasigirdo žingsniai.

Nors ir storu kilimu, žingsniai buvo gerai girdimi ir aiškiai nelygūs. Jiems antrino vyriškas balsas, negarsiai, bet vis pro šalį traukiantis tą pačią dainelę, kuri neseniai skambėjo ir Denės galvoje.

– „*Noriu išplaukti – nors ir be bilieto,* – skelbė džentelmenas ant laiptų. – *Plaukti laivu, o mano rūpesčiai tegu...*“ Velnias!

Dainininkas triukšmingai suklupo ant laiptų, ir kažkas – gal skrybėlė? – nusirito žemyn.

Nevilties apimtai Denei staiga kilo sumanymas: ji čiupo nukritusį laikraštį ir paskubom prisidengė pirmuoju *Daily Dawn* puslapiu – kaip tik tada, kai balso šeimininkas užlipo laiptais ir įsuko į koridorių.

Pasirodė, jog tai aukštas, pasišiaušęs jaunas vyras oficialiu vakariniu kostiumu. Jo baltas kaklaraištis buvo nusisukęs per kelis colius, ir nešėsi jis ryškiaspalvį balioną bei didžiulį pūkuotą žaislinį katiną su rožiniu kaspinu ant kaklo. Tamsūs vyriškio plaukai buvo smarkiai sutaršyti ir, nepaisant jo tikrai šventiškos išvaizdos, buvo kažkas sunkiai nusakomo, ką vyresnioji karta būtų pavadinusi „viliūgiškumu“.

Jis stabtelėjo ir vos vos svyruodamas abejingai apsižvalgė. Ir tada žvilgsniu aptiko Denę.

– Tik pamanykit! – aiškiu amerikiniu akcentu pareiškė jaunasis vyras. – Kas gi čia!

Jis prisiartino prie Denės, o tada suvokė, kokia žavi jos situacija, ir jį apėmė nenusakomas linksmumas. Stovėjo priešais ir kvatojo kaip pamišęs, o Denė, liepsnojančiais skruostais, bejėgė ir įniršusi, žybčiojo akimis kaip piktas kačiukas.

– Tyliau, – sušnypštė Denė, – prižadinsit visus! Ar žinot, kelinta dabar valanda?

– „Trečia valanda ryt... o, aš šokau pernakt!“ – atlošęs galvą kimiu, bet maloniu baritonu išdainavo jaunasis vyras.

– Matosi! – piktai sušnibždėjo Denė. – O dabar maždaug šešios, ir aš noriu į savo kambarį. Nestovėkit gi čia žvengdamas! *Darykit* ką nors! Gaukit man visraktį – ką nors! Ar nematot, kad užsitrenkiau?

– Matau, – atsiliepė jaunasis vyras. – Ir leiskite jums pasakyti, kad nieko geresnio pastarosiomis dienomis neteko matyti. Tikrai, ponia! Gaila, kad jums nepatinka mažesnių dydžių laikraščiai, bet kas gi aš toks, kad galėčiau kritikuoti? Nagi – galėjo būti *The Times*. Ne todėl, leiskite jums pasakyti, kad būtumėt panaši į *The Times* skaitančią damą. Ne, sakyčiau...

– Ar nenutilsit? – neapsikentusi sudraudė Denė. – Jei nenorit padėti, eikit šalin! Ne... ne, nereikia! Dėl Dievo, gaukit man visraktį.

– Būtinai, – kuo nuoširdžiausiai pažadėjo jaunasis vyras. – Ko tik užsigeisite. Imkit, palaikykit vaikučius.

Jis ištiesė balioną ir baltąjį katiną, o Denė neapgalvotai pabandžiusi juos paimti tik tik nepametė pirmojo *Daily Dawn* puslapio. Balionas išsprūdo, o baltasis katinas nukrito ant grindų.

– Žiūrėkite, ką padarėte! – ėmė priekaištauti jaunasis vyras. – Numetėte Asbestą. Negi visai negaila vargšų gyvūnėlių? Karščio jis gal ir nebijo, tačiau kai mėto, jam nepatinka.

Jis pasiėmė katiną ir kairiąja ranka ėmėsi naršyti po liemenės kišenes.

– Neskubinkite manęs. Žinau, kad jis kažkur čia. Aha, štai kur! Madam – ne. Vestuvinio žiedo nėra. Gerai. Panele – jūsų raktas.

Manieringai nusilenkdamas jis ištiesė durų raktą.

– Bet čia ne mano raktas, – jau bepratrūkstanti juodo pykčio ašaromis pasakė Denė. – Jis jūsų!

– Vaje, tikrai! Žinote, ką? Jūs labai protinga mergina. Galėtumėte skaityti ir *The Times*. Gaila. Gerai, štai ką jums pasakysiu. Negalite čia taip stovėti, kad kiekvienas į jus spoksotų; nepadoru, nekalbant jau apie tai, kad velniškai šalta. Aš apsistojęs štai tame kambaryje. Man rodos, verčiau drožkite tiesiai į jį ir palaukite, kol atkasiu kokį paauksuotą liokajų, kuris įveiktų jūsų duris. Sutarta? Galite nedėkoti – mano šeimos devizas: *„Niekada nežiopsok"*. Eime.

Tyliai niūniuodamas jis nužingsniavo skersai koridorių ir po kelių nevaisingų bandymų pagaliau atvėrė duris priešais Denės kambarį.

– Prašom, – pakvietė jis taip, tarsi sveikintų save už pavykusį sudėtingą triuką. – Užeikite. Mes, Holdenai, jei ne svetingi, tai jau ir niekam tikę. Jauskitės kaip namie. O jei pamatytumėte kokį daikčiuką, kuris jums patiktų, – antklodę, rankšluostį arba chalatą, – nieko nelaukdama apsigaubkite. Troba jūsų. Aš greit grįšiu.

Jis vėl nusilenkė, baltuoju katinu senoviškai brūkštelėjęs grindis, ir nuėjo.

Denė nejudėjo tol, kol jis pranyko (*Daily Dawn* puslapio neužteko uždengti ir nugarai), tačiau vos tik taip atsitiko, ji tekinom pasileido per koridorių ir šmurkštelėjo į kambarį.

Viduje buvo tamsu, nes užuolaidos tebebuvo užtrauktos. Denė įžiebė šviesą ir pamatė, kad lova tvarkingai atklota, o ant jos guli kaštoninė pižama. Dar ant kėdės atkaltės kabojo tamsiai žalias chalatas. Denė apsidžiaugusi čiupo jį. Chalatas buvo smarkiai per didelis, tačiau taip tik dar geriau: Denė, nors buvo liekna, tačiau išties nedidukė, ir chalatas paslėpė ją nuo pasmakrės iki pačių kulkšnių, beliko matyti tik basos pėdos.

Mažytis kelioninis laikrodis ant lovos staliuko rodė jau be dešimties šeštą, o už sunkiomis užuolaidomis užtrauktų langų girdėjosi tylus ankstyvo rytmečio dundesys. Tačiau pačiame viešbutyje vis dar niekas nejudėjo, ir Denė, prisėdusi ant lovos krašto, pasiruošė laukti.

Kambarys buvo beveik toks pat kaip jos, tik gerokai tvarkingesnis. O dar jame buvo vienas kiek neįprastas daiktas: ant tualetinio stalelio stovėjo didelė nepaprastai gražios moters fotografija brangiais sidabriniais rėmeliais. Įstrižai kampe stambus užrašas: „Lašiui – su amžina meile – Elfė“. Bet nuostabą kėlė ne veidas, panašus į kino žvaigždės, ne ekstravagantiškas užrašas, o tai, kad kažkas rėmelį perrišo juodo krepo juostele, stora linija užbraukė žodį „amžina“ ir virš jų raudonu rašalu glaustai užrašė „tik rugsėjui“.

Denė susidomėjusi tyrinėjo šiuos keistus priedus, o paskui jos žvilgsnis užkliuvo už kai ko dar: už pažįstamos spalvotos kortelės ant lagamino, stovinčio ant kėdės prie tualetinio stalelio. Lašmeris J. Holdenas jaunesnysis, atrodo, irgi ketino per Nairobį skristi į Zanzibarą.

Holdenas... Nagi, aišku! Loreina jį minėjo. Amerikietis, kažkuo susijęs su leidyba. Jis turėjo keliauti pas Taisoną dėl knygos ar dar kažko ir ketino Zanzibare praleisti medaus mėnesį. Nors jeigu ta nuotrauka ką nors reiškia... Kambariu perbėgo šaltas skersvėjis ir sujudino užuolaidas, o ant rašomojo stalo į kinišką niekutį nerūpestingai atremti laiškai nupleveno ant grindų ir nuklojo kilimą.

Denė atsistojo ir surinko laiškus. Ji pastebėjo, kad nors pono Holdeno korespondentų daug, bet jie neįdomūs: dauguma vokų buvo griežtai dalykiniai su mašinėle išspausdintu adresu ir, matyt, atėję iš įvairių agentūrų.

Denė sudėjo vokus į tvarkingą krūvelę ir padėjo į vietą. Tada pasiėmė numestą laikraštį. Ir žvilgsnis užkliuvo už juoduojančio žodžio: „Žmogžudystė“.

„Market Lidone nužudytas žmogus. Atsistatydinęs advokatas rastas nušautas. Ponas H. T. Hanivudas...“

Negali būti! Kokia nors klaida. Negali būti, kad čia Taisono ponas Hanivudas. Tas mažas, išdžiūvęs, savo nepritarimo neslepiantis advokatas. Tikriausiai kas nors kitas su tokia pačia pavarde. Žmonės, su kuriais susitinki, – žmonės, su kuriais susipažįsti, – jie nežūsta. Tačiau klaidos nebuvo. Jo vardas. Ir jo adresas: tvarkingas pilko akmens namas, stovintis tolėliau nuo kelio už aukštos tvoros

ir bjaurios šlapių laurų gyvatvorės. Denė lėtai atsisėdo ant lovos ir ėmėsi skaityti smulkiu šriftu išspausdintą skiltį apie neįtikimus dalykus.

Ponas Hanivudas buvo nušautas į širdį iš arti greičiausiai žmogaus, kurio nebuvo priežasties bijoti, nes nėra jokių ženklų, kad būtų priešintasi. Seifas kabinete atidarytas, dingusi tam tikra pinigų suma – matyt, lėšos vietinių organizacijų, kurių iždininku jis buvęs. Ar paimta dar kas nors, niekas pasakyti negalėjęs. Ponas Hanivudas iš tarybos faktiškai jau buvo atsistatydinęs ir Haistrite esančioje įstaigoje apsilankydavo retai. Įstaigai vadovauja jaunesnysis partneris, ponas Džonas Hanivudas, velionio sūnėnas. Velionis tąkart seną klientą priėmęs namie. Šiaip lankytojų buvę mažai, todėl ūkvedę išleidęs. Štai kodėl ir pats nusikaltimas pastebėtas taip vėlai...

Policija mano, kad jis buvo nužudytas rytą, galbūt tarp 11.30 ir 12 valandos. Velionio ūkvedė, sena kurčia moteriškė, pasiprašiusi laisvos dienos, norėdama aplankyti pusseserę Tanbridžo Šaltiniuose, ir išėjusi iš namų be kelių minučių dešimtą. Grįžo ji vėlai vakare. Ji ir atrado lavoną. Apsiruošti porai valandų kiekvieną rytą ateidavo tarnaitė. Ji išėjusi beveik tuo pačiu laiku, ir nė viena iš moterų negalėjusios pasakyti, ar ponas Hanivudas ko nors laukė. Jo darbo kalendoriuje rastas vienintelis tos dienos įrašas: „D. A. tarp 3 ir 4“. Policija labai norėtų apklausti jauną moterį, kuri tą rytą pastebėta išeinanti iš namo truputis po pusės dvylikos, ir galėtų, jų manymu, suteikti jiems informacijos...

„Nagi... čia apie mane! – pašiurpo Denė. – Bet aš nieko jiems nepasakyčiau! Negali būti, kad čia tiesa...“

Laikraštis nelaikomas nuslydo ant grindų, o Denė sėdėjo ir žiūrėjo į jį. Vos tik apsirengs, reikės skubėti į artimiausią policijos postą. O gal tiesiog paimti telefoną ir surinkti 999? Jie jos ilgai nelaikys, nes pasakyti ji gali labai mažai. Tačiau visa tai šlykščiai sugadins paskutinę dieną, o ji ketino...

Staiga pervėrė kita, kur kas bjauresnė mintis. O ar nebus tardymo? Jei taip, tai ar nereikės dalyvauti ir todėl prarasti vietą lėktu-

ve? Tačiau jei taip atsitiktų, kito bilieto ji gali negauti kažin kiek dienų! Gal savaičių... Ar net mėnesių, jei reisas į Nairobį populiarus. Taisonas ir Loreina gali išvažiuoti iš Zanzibaro ir persikelti į Ispaniją, Keiptauną arba Niujorką, kol ji čia lauks naujos kelionės. To ji jau tikrai neištvertų!

Galbūt vis dėlto būtų geriau nieko nesakyti ir nieko nedaryti. Tereikia palaukti dar vieną dieną, o tada ji jau ramiai skris lėktuvu. Ir sunku patikėti, kad policija grąžintų ją iš Zanzibaro kažkokiam tardymui. Juk ji niekuo negali jiems padėti ir, be to, bet kada galima jiems parašyti laišką.

Denė su palengvėjimu atsikvėpė ir atsitiesė, tarsi nuo pečių nusimetusi sunkią naštą, o akys vėl nukrypo į kelioninį laikrodį. Dvidešimt penkios po šešių! Ji nė nepastebėjo, kad praėjo šitiek laiko. Ką, velniai rautų, veikia tas ponas Holdenas? Gal visai apie ją pamiršo? Juk neprireikė daugiau kaip pusvalandžio tam, kad surastų tarną arba pasiuntinuką ir gautų visraktį.

Ji pašoko ir nuskubėjo prie durų, kai šios atsivėrė. Pasirodė ponas Holdenas, vis taip pat apsikabinęs katiną.

– Laisvai! – gyvai sukomandavo ponas Holdenas. – Atvyko Jungtinių Valstijų jūrų pėstininkai! Vienas iš tų atsistatydinusių ambasadorių dryžuotom kelnėm ir dešimt dolerių kainuojančiom žandenom labai jau susijaudino dėl atsarginio rakto. Tas vyrukas, rodos, buvo įsitikinęs, kad privalo pats dalyvauti ir jus įleisti, bet aš jį įtikinau, kad nereikia jūsų gėdinti, ir jis, nors nenoriai, bet raktą vis dėlto atidavė. Įtariu, kad jis bijo blogiausio.

Jis ištiesė raktą, ir Denė dėkinga jį pačiupo.

– Atleiskit, kad teko laukti, – linksmai tarė ponas Holdenas, – bet aš nuklydau... Jie tikrai siūlo paslaugas šituose paauksuotuose sukiužusiuose namuose. Ei! – jūs išeinat? Pasilikit ir pasikalbėkim.

– Nesinori kalbėtis, – atsiliepė Denė. – Per daug ankstyvas rytas. Ačiū už pagalbą. Ir už chalatą. Grąžinsiu.

– Tikiuosi, – pasakė ponas Holdenas. – Jis kelia sentimentų. Pavyzdžiui, kai įstengiu pripažinti, kad tada turėjau būti geresnės for-

mos, negu maniau. „Sentimentai“. Neblogai. Visai neblogai. Šitą chalatą padovanojo Elfė. Šitą vulgarią monogramą pati savo baltom rankelėm išsiuvinėjo – ji taip sakė. Tik nereikia tikėti. Ta mergaitė tiesos nemėgsta. Tarp mudviejų kalbant, mieloji...

Durys užsitrenkdamos sausai pokštelėjo, ir jis liko vienas.

– Jokio dėkingumo, – liūdnai pasiguodė ponas Holdenas Asbestui. – Štai ko stinga moterims. Jokio – suknisto – dėkingumo!

2

Koridoriuje buvo vis taip pat tylu ir tuščia, ir, rodos, visas viešbutis tebemiegojo. Denė dėl to labai apsidžiaugė. Ji įkišo raktą į spyną, atidarė duris – ir apstulbusi liko stovėti išplėstom akim.

Kambarys atrodė kaip po praūžusio tornado. Stalčiai ištraukyti, juose buvę daiktai išversti ant grindų, lagaminai atidaryti, kilimas nuklotas vyniojamuoju popieriumi, kartoninėmis dėžutėmis ir lovos baltiniais.

– Tai štai *ką* jis veikė! – piktai sušnopavo Denė. – Vadinasi, sumanė iškrėsti pašėlusiai juokingą pokštą! Kaip jis drįso – kaip jis *drįso!*

Ji apsigręžė ir pasileido atgal per koridorių. Jau ištiesė ranką padaužyti į jo duris, tik staiga persigalvojo. Ponas Holdenas neabejotinai girtas – su tokios būsenos žmogumi Denei dar nebuvo tekę susidurti – ir visai tikėtina, kad kaip tik šią akimirką jis džiūgaudamas laukia, kol ji įniršusi įpuls į jo kambarį, ir jis gaus iki valiai pasimėgauti savo kvailu pokštu.

Denė grįžo į savo kambarį ir, pagirtinai tyliai uždariusi duris, visą pusvalandį tvarkėsi. Kai pasirodė padėklu su rytine arbata nešina kambarinė, kambarys atrodė visai pakenčiamai.

Pusę devintos nusileidusi pusryčiauti Denė valgomajame rado nedaug žmonių. Išvydusi jai ant staliuko paslaugiai padėtą rytinių laikraščių pluoštą, neteko apetito.

Taip, ir vėl. „Žmogžudystė Market Lidone“. Visuose laikraščiuose buvo apie tai rašoma, pranešimai panašūs, skyrėsi tik kai kurios detalės. Viename laikraštyje buvo minima, kad „lemtingasis šūvis“ buvo paleistas iš nedidelio automatinio ginklo, kuris nesunkiai tilptų apsiausto kišenėje arba moteriškoje rankinėje, kitame buvo rašoma, kad inicialai „D. A.“ pono Hanivudo darbo kalendoriuje sutapo su raidėmis ant nėriniuotos batisto nosinaitės, rastos po pono Hanivudo stalu. „Štai kur ją pamečiau! – kaltai pamanė Denė. – Matyt, iškrito, kai rankinėje ieškojau Loreinos laiško“.

Vis dėlto vienas faktas buvo visuose pranešimuose. Policija pageidauja apklausti jauną moterį, kuri pastebėta išeinanti iš pono Hanivudo namų „kelios minutės po pusės dvyliktos“. Policija tikisi, kad ji galėtų padėti jų tyrimui.

„Va ir nepadėsiu! – užsispyrė Denė. – Rytoj išskrendu į Zanzibarą, ir niekas manęs nesulaikys! Neketinu jiems padėti. Neketinu – neketinu!“

Ji nustūmė laikraščius, čiupo savo rankinę ir vos ne tekina išlėkė iš kambario. Pakeliui dar susidūrė su lieknu, kanapėtu kostiumu vilkinčiu vyriškiu, tik ką įėjusiu į valgomąjį. Denė kimiai atsiprašė, vyriškis pasakė, kad nieko tokio, o orus padavėjas – jei ir ne atsistatydinęs ambasadorius, tai atsistatydinusio ambasadoriaus patarėjo liokajus tai jau tikrai – žiūrėjo taip grėsmingai nepritariamai, kad Denė visa nukaito ir į savo kambarį parėjo merginai labiau pritinkančiu žingsniu.

Kambarį, kol jos nebuvo, iššlavė, sutvarkė, paklojo lovą. O ant lovos, ant atlasinės lovatiesės tarytum puikuodamasis gulėjo didelis, akivaizdu, kad vyriškas, chalatas. Jis kažkaip skleidė tą patį niūrų nepritarimą, kurį vieninteliu šaltu žvilgsniu pareiškė orusis padavėjas, ir Denė, žvelgdama į chalatą, nukaito dar labiau. Buvo maniusi jį grąžinti prieš pusryčius, tačiau suabejojo, ar įstengs būti

ponui Holdenui mandagi. O patraukti chalatą iš akių, į stalčių arba spintą, ji nesumojo.

„Teks jam palaukti, – pamanė Denė. – Jei jis nemiegojo visą naktį, dabar turėtų miegoti kaip užmuštas. Suvyniosiu chalatą ir perduosiu per durininką“.

Ji atsisėdo prie tualetinio stalelio ir pasimatavo mažutę ciklamenų spalvos skrybėlaitę, vieną iš pirmųjų pirkinių Londone. Tetulė, žinoma, nepritartų dėl spalvos ir nualptų dėl kainos, tačiau nebuvo nė menkiausios abejonės, kad su naująja skrybėlaite ji atrodo visai kitaip negu su tetos Harietos parinktosiomis.

Loreina buvo tamsiaplaukė ir mažutė, o Danielius Aštonas – aukštas šviesiaplaukis, na, o jų duktė nebuvo per daug panaši nė į vieną. Denės plaukai buvo šviesiai rudi: minkšti, žvilgantys, siekiantys pečius ir susiraitę kaip viduramžių berniukų pažų. Jos akys, sėkmingas Loreinos mėlynų ir Danieliaus šviesiai rudų derinys, buvo pilkos, didžiulės ir gražios.

Nėra jokios abejonės, mąstė Denė, tyrinėdama save veidrodyje, skrybėlaitės ir drabužiai pakeičia žmogų – nuostabiai pakeičia. Tamsiai mėlynų kostiumų ji nebevilkės!

Ji ištraukė stalčių su pirštinėmis, kaklajuostėmis bei nosinėmis – vieną iš nedaugelio nenukentėjusių nuo pono Holdeno išdaigų – ir ėmė po jį raustis, ieškodama pirštinaičių, kurios tiktų prie ciklamenų spalvos aksominės skrybėlaitės. Staiga pirštai apčiuopė kažkokį daiktą, kurio čia anksčiau tikrai nebuvo. Denė susiraukusi jį pačiupinėjo, o paskui ištraukė: kažin, ar čia dar viena nevykusi išdaiga, ir įdomu, kodėl tas ponas neiškratė ant grindų šito stalčiaus, kaip iškratė kitus. Kažkoks kietas, šaltas, sunkus daiktas, suvyniotas į jos šifono šalikėlį ir nukištas į stalčiaus galą. Denė išvyniojo tą daiktą ir tą pačią akimirką išmetė iš rankų.

Jis atsitrenkė į ištraukto stalčiaus kraštą ir nubildėjo ant grindų. Denė sėdėjo nejudėdama ir žiūrėjo, paskui pamažu pasilenkė ir pakėlė. Tai buvo mažas pistoletas. „Kuris nesunkiai tilptų apsiausto kišenėje arba moteriškoje rankinėje...“

Staiga Denei pasidarė baisu. Kirto per pakinklius, rankos atšalo, užėmė kvapą. Veidrodyje kažkas sujudėjo jai už nugaros, Denė išgąstingai aiktelėjo ir staigiai atsisuko.

Matyt, buvo neuždariusi durų: jos dabar atsivėrė, ir vėl pasirodė ponas Holdenas. Persirengęs, rodos, blaivaus proto, nors vis dar su katinu.

Jis nebuvo panašus į visą naktį ūžusį. Paakiai kiek pabrinkę, tačiau šiaip tikrai nebūtum įtaręs, kad šis žmogus nemiegojęs dvidešimt keturias valandas. Išvydus Denės rankoje ginklą, maloni šypsena nuo jo gražaus veido pranyko.

– Ei! – aiškiai išsigandęs riktelėjo ponas Holdenas. – Nuleiskit jį! Mano ketinimai kuo doriausi. Tenoriu atsiimti savo chalatą – jo kišenėje yra keletas laiškų.

Denė aiktelėjo ir kyštelėjo pistoletą už nugaros.

– Klausykit, – tarė ponas Holdenas, – ar visada taip dramatiškai pasitinkat svečius? Atrodo, gyvenimas Londone nuo mano paskutinio apsilankymo gerokai pagyvėjo.

Staiga jį paveikė išblyškęs Denės veidas, išplėstos akys, ir jo veidas irgi pasikeitė. Jis skubiai įėjo ir uždarė duris.

– Kas atsitiko, vaikuti? Turi rūpesčių?

Denė apsilaižė išdžiūvusias lūpas ir gurktelėjo seiles. Kalbėti pasirodė neįtikėtinai sunku.

– Taip... Ne. Nežinau. Ar jūs?.. Štai jūsų chalatas. Ant lovos. Prašau – pasiimkit ir išeikit.

Ponas Holdenas nužvelgė ją ilgu skvarbiu žvilgsniu, o pasiūlymą praleido pro ausis. Jis patupdė katiną ant artimiausios kėdės ir pasakė:

– Pamaniau, gal verčiau padorumo dėlei atsinešiu ir Asbestą. Žinai, „Kai Romoje..." Gal jis ir ne koks kompanionas, bet vis geriau negu nieko. Bus trečias.

Jis perėjo per kambarį ir atsistojo priešais Denę, žvelgdamas į ją iš viršaus. Paskui staiga apsigręžė ir pranyko vonioje; netrukus grįžo nešinas dantų stiklinaite, į kurią, išsitraukęs iš kišenės sidabrinę gertuvę, šliūkštelėjo kokį trečdalį.

– Imk, išgerk, – griežtai paliepė ponas Holdenas paduodamas stiklinaitę. – Nesiurbčiok! Vienu mauku!

Denė pakluso, o išgėrusi ėmė gaudyti orą ir kosėti. Ponas Holdenas padaužė jai per nugarą ir kiek nustebęs pasiteiravo, argi jai niekada netekę gerti degtinės ir kas, po paraliais, ją auklėjęs?

– T-tetulė Harieta, – nuo šoko sumikčiojo Denė.

– Tai ji pamokė tampytis su savimi ginklą? – susidomėjo ponas Holdenas.

– Ne, aišku, kad ne! Aš... jis ne mano.

– Tiesiog pasiskolinai. Dabar klausyk. Žinau, kad čia ne mano reikalas, bet ar neįklimpai į kokią nors košę?

– N-ne, – neryžtingai atsiliepė Denė. – Nėra nieko baisaus... man rodos... – Ji pasižiūrėjo į pistoletą, kurį tebegniaužė rankoje, ir paklausė: – Ar jis automatinis?

– Taip, – patvirtino ponas Holdenas.

Denė nevalingai sudrebėjo, jis ištiesė ranką, paėmė iš jos pistoletą ir atlaužė gaiduką. Ji matė, kaip iš nuostabos pakilo jo antakiai. Apstulbęs jis ištarė:

– Dievaži, užtaisytas!

Jis išėmė apkabą ir ėmėsi skaičiuoti šovinius. Aptikęs, kad vieno trūksta, pauostė vamzdį.

– Ir šauta! Ei, klausyk, sesut, ar tu atsitiktinai į nieką nešovei?

– Iš jo šauta? Tikrai?

– Taip. Ir, sakyčiau, neseniai.

Jis tarkštelėjo į vietą apkabą, padėjo pistoletą ant tualetinio stalelio, susibruko rankas į kišenes ir stovėjo žiūrėdamas į merginą. Tarp antakių susimetė raukšlė. Ji atrodo labai jauna, mąstė jis, išsigandusi ir bejėgė. Jam norėjosi, kad galva būtų bent kiek blaivesnė. Sklandė negeras įtarimas, kad tuoj įsivels į kažką, dėl ko paskui gailėsis, ir kad geriausia būtų pasiimti chalatą ir negaištant nykti iš kambario. Tačiau jis neišėjo. Paėmė tuščią dantų stiklinaitę, iš gertuvės šliūkštelėjo dar vieną, dabar didesnę, porciją, nurijo ją ir pasijuto geriau.

– Na, – drąsinamai prabilo ponas Holdenas ir prisitraukęs kėdę patogiai ant jos įsitaisė, – imkimės reikalo. Pirmyn – klok, kas atsitiko.

Denė iki tol nebuvo ragavusi nieko stipresnio už sidrą, ir trečdalis stiklinės viskio jau buvo bepradedąs veikti. Tai, kad ponas Holdenas svetimas žmogus ir elgtis su juo reiktų santūriai, dabar nebeturėjo nė menkiausios reikšmės. Šiaip ar taip, jis pažįsta jos dabartinį patėvį, ketina vesti vieną iš seniausių motinos draugių ir galbūt galės patarti, ką daryti.

– Aš... aš nežinau nuo ko pradėti, – neryžtingai prakalbo Denė.

– Pabandyk nuo pradžių, – išmintingai patarė ponas Holdenas.

Denė pasižiūrėjo į pistoletą ir vėl sudrebėjo. Paskui prabilo:

– Radau jį – šitą ginklą – tame stalčiuje ką tik. Kažkas, matyt, jį ten įkišo, kol pusryčiavau ar... dar kada nors. Ir man... žinau, kad kvaila, bet staiga dingtelėjo, ar čia ne *tas* ginklas. Laikraščiuose rašė, kad tai buvo nedidelis automatinis pistoletas, ir nors žinau, kad tai neįmanoma, pamaniau...

– Ei, palauk, – sutrikęs atsiprašomu tonu nutraukė ją ponas Holdenas. – Koks ginklas ir kokie laikraščiai? Pasistenk aiškiau, mergyt. Mano protas šįryt apsunkęs. Beje, kuo tu vardu? Negaliu gi visą laiką kreiptis „ei", „tu" arba „kuotutenvardu".

– Ašton. Denė Ašton.

– Malonu susipažinti, panele Ašton. Aš Lašis Holdenas iš...

– Žinau, – nukirto Denė. – Jūs irgi keliaujat į Kivulimą, tiesa?

– Nagi? – Lašis atsisėdo tiesiai ir tas judesys, matyt, sukėlė skausmą, nes jis prisimerkė ir krūptelėjo. – Tai tu pažįsti Taisoną?

– Jis mano patėvis.

– Na, ir ką gi tu žinai? – maloniai nustebęs kamantinėjo Lašis. – Vadinasi, mudu vos ne giminės. Mano tėtušis su tuo senu pasileidėliu amžini bičiuliai. Jiedu paprastai įsileidžia šnekėtis apie senus laikus, kai Valstijose technikos nė su žiburiu nebūtum radęs, o Taisonas mokėsi kažkokiame skolos-nuomos koledže. Na, na! Taip sakant, pasaulis mažas. Taip, aš skrendu į Zanzibarą.

– Medaus mėnesiui, – pridūrė Denė.

Ponas Holdenas krūptelėjo.

– O šitai kas tau pasakė?

– Loreina. Mano motina. Ji rašė...

– Sutuoktuvės, – ištarė ponas Holdenas, – iširo. Jei tu nieko prieš, daugiau apie tai nebekalbėkime.

– Oi, – sutriko Denė. – Kaip gaila!

– Man ne. Laimingai išvengiau. Velniai rautų tas moteris! Klausyk... – Jis nutilo ir suraukė kaktą. – Ar tik mes nenuklydom kur nereikia? Tu man kažką pasakojai. Aha, prisiminiau. Tas ginklas. Kažkas įgrūdo jį į tavo nailonus. Ir kam gi to reikėjo?

– Dėl pono Hanivudo, – paaiškino Denė.

– Pono Ko?

– Hanivudo. Jūs turbūt nematėt ryto laikraščių, o jis vakar buvo nužudytas, ir rašoma, kad policija nori... nori apklausti jauną moterį, kuri pastebėta išeinanti iš jo namo prieš įvykstant nusikaltimui. Ten buvau aš.

– *Tu?* Klausyk, vaikuti – išsiaiškinkim. Nori pasakyti, kad nušovei tą vyruką?

– *Ne!* – piktai atšovė Denė. – Kokia prasmė jums ką nors pasakoti? Aš tikrai jo nenušoviau!

– Gerai, gerai, – taikiai pritarė Lašis. – Aš tik norėjau išsiaiškinti šitą dalyką prieš eidamas toliau. Ką tu veikei to Hanivudo troboj, norėjau pasakyti, namuose?

– Jis pono Frosto patikėtinis – Frostai gyvena netoliese. Taisonas norėjo, kad atvežčiau jam laišką, ir Loreina, mano motina, paprašė paskambinti jam ir paimti tą laišką; aš taip ir padariau. Pasiėmiau jį vakar vienuoliktą ryto – ne, buvo maždaug dvidešimt po vienuolikos, nes traukinys vėlavo; buvo rūkas.

– Gerai, toliau. Kas atsitiko?

– Nieko neatsitiko. Mudu truputį pasikalbėjome, ir aš išėjau.

– Grįždama ką nors susitikai?

– Ne. Su keliais žmonėmis, žinoma, prasilenkiau, tačiau neatkreipiau dėmesio. Buvo moteris su lazdele, kita su šuniuku, ir dar afrikietis – o gal indas – žodžiu, rytietis, apsivilkęs baltai... ne, čia

jau iš sapno. Apsivilkęs lietpalčiu – matyt, studentas. Daugiau neprisimenu. Buvo labai drėgna ir man jie nerūpėjo.

– Tai kodėl dabar parūpo?

– Nes laikraščiuose rašoma, kad policija mano, jog ponas Hanivudas buvo nužudytas kažkuriuo laiku tarp vienuolikos trisdešimt ir dvyliktos valandos. O aš pas jį buvau kaip tik iki pusės dvyliktos ir, pasirodo, kažkas matė mane išeinančią.

– Manai, žmogžudys?

– Ne, žinoma, kad ne! Jis policijai nebūtų pranešęs. Bet kažkas vis dėlto jiems pranešė; o dabar kažkas stengiasi padaryti taip, kad atrodytų, jog tai padariau aš.

– Kvailystė! – nelauktai pareiškė Lašis.

– Visai ne kvailystė! Ne! Šauta būtent iš tokio ginklo. Taip rašo laikraščiai. Nedidelis ginklas. Automatinis. O šitas baisus daiktas ne mano. Aš nesu nė *mačiusi* tokio! Bet jis buvo suvyniotas į mano šalikėlį, o vakar jo čia nebuvo, nes vakar aš tą šalikėlį ryšėjau...

– Gerai, mergyt! – tarė Lašis. – Tikiu. Taip, visai įtikima. Tu manai, kad kažkas tau jį pakišo, kad, kai policija ateis klausinėti, rastų jį čia, tavo kambaryje? Na, tau nėra ko jaudintis. Ant jo nebus tavo pirštų atspaudų ir... Ne, viešpatie, bus! Ir mano. *Hmm.* Tai sukčius.

Jis kelias minutes mąstė, o paskui staiga pasakė:

– Žinai, ką daryčiau tavo vietoje? Įmesčiau tą nelemtą daikčiuką į lifto šachtą ir užmirščiau jį. Vargu ar farai tave suras iki rytdienos, kol įsėsi į lėktuvą. O kai jau būsi išvykusi, jie galės sau ieškoti to vyruko, kuris dėl visko kaltas. Paprasta.

– O jei jie mane suras? – Denė sielvartingai sunėrė rankas. – Galbūt ponas Hanivudas kam nors pasakė, kad turiu ateiti. Aš jam skambinau. Turėjau nuvažiuoti pas jį dieną, bet norėjau nueiti į kiną, todėl paskambinau ir paklausiau, ar negalėčiau atvažiuoti rytą. Jie galėjo susekti skambutį, nes skambinau iš čia. Ir... ir dar palikau nosinaitę pono Hanivudo kabinete. Ji su mano inicialais.

– *Ką* tu padarei? – negalėjo patikėti ponas Holdenas. – Tikrai šitaip apsižioplinai? Po šimts pypkių! *Moterys!*

– Galgi nemanai, kad tyčia taip padariau, ką? – užvirė Denė. – Ir, beje, iš kur galėjau žinoti, kad įvyks toks siaubingas dalykas? Iš kur *bet kas* galėjo žinoti? Žmonės neprivalo laikyti vertingų daiktų namų seifuose ir palikti tuos seifus atvirus ir... – Jos lūpos pradėjo drebėti.

– Ei! – išsigando ponas Holdenas. – Neverk. Galiu viską ištverti – na, beveik viską. Bet tik ne ašaras. Tik ne iš pat ryto. Štai, paimk mano nosinę – be monogramos!

Jis padavė nosinę, ir Denė paėmė ją, liūdnai šniurkštelėjusi.

– Atsiprašau, – atsiprašė ji, nusišnypštusi nosį. – Man labai neramu, ir viskas taip... taip fantastiška, neįtikėtina ir siaubinga. Ponas Hanivudas nužudytas, aš randu tą pistoletą, suvyniotą į mano šalikėlį, ir... ir nežinau, ką daryti. Ką man daryti?

– Nieko! – tvirtai pasakė ponas Holdenas. – Visiškai nieko – štai mano patarimas. Gal patriotizmo dvasia išauklėtam toks elgesys ir pasirodytų apgailėtinas, tačiau dabartinėmis aplinkybėmis jis išgelbės tave nuo bjauraus rūpesčio. Mes šitą pistoletą gražiai supakuosime, užrašysime Skotland Jardo adresą ir įmesime į artimiausią pašto dėžę. O savo kelionę oru galėsi turiningai praleisti rašydama smulkią atskaitą apie savo apsilankymą pas šitą Hanikombą ir išsiųsti ją iš Nairobio: sakykim, kad dėl vienos ar kitos priežastėlės laikraščių šiandien neskaitei. Nevisiškai tiesa, tačiau planas, jei apskritai toks būtų, racionalus. Jis turėtų patenkinti ir tavo sąžinę, ir farus. Tinka?

– Tinka, – su palengvėjimo atodūsiu sutiko Denė ir nusišypsojo kažkokia išplaukusia šypsena.

– Puiku, – gyvai ištarė ponas Holdenas. – Tai nutarta.

Jis atsistojo, paėmė pistoletą, nosine rūpestingai nutrynė visus ant jo galėjusius likti pirštų atspaudus, suvyniojo į suglamžytą drobės skiautę ir įsikišo į kišenę.

– O dabar, deja, turiu eiti. Reikia susimedžioti sekretorę mašininkę. Manoji, nepatikėsi, susirgo kiaulyte. *Kiaulyte* – tik pamanyk! Turėtų būti koks nors tai draudžiantis įstatymas. Pasimatysime oro uoste, vaikeliuk.

Jis pasiėmė chalatą, Asbestą ir išėjo.

3

Denė atsiduso ir atsistojo. Ji vis dar jautėsi nemaloniai priblokšta, tačiau bent jau nebebijojo. Nerūpestingas Lašio Holdeno požiūris į visą šitą siaubingą reikalą sumažino jį iki įveikiamų proporcijų.

Denė tikino save, kad tylėdama teisingumui nesukliudys. Jau ryt rytą jie galės gauti su pistoletu susijusią informaciją. Ir ji papasakos apsilankymo pas poną Hanivudą smulkmenas; tik, kaip išmintingai pasiūlė Lašis Holdenas, laišku. Galbūt, kai jie jį gaus, žmogžudys jau bus sugautas. O jei ne, ji bent jau bus su Loreina ir Taisonu, kurie galės patvirtinti jos pasakojimą ir susitvarkys su policija.

Denė užstūmė stalčių, kuriame buvo radusi pistoletą, pataisė, ką buvo subjaurojusios ašaros bei pono Holdeno nosinė, ir pasiėmė driežo odos rankinę. Po nemalonių ryto įvykių dienos programa visai išdulkėjo iš galvos, tačiau ji buvo susirašiusi, ką dar reikia nusipirkti, ir dabar išsitraukusi tą sąrašą jį peržvelgė.

Skrybėlė nuo saulės, maudymosi kostiumėlis, ko nors nuo pykinimo ore. Bilietas į dieninį spektaklį „Saulė tavo akyje". Knyga kelionei. Tai neturėtų užimti daug laiko.

Tik dėdama sąrašą atgal, Denė pastebėjo, kad rankinėje kažko trūksta. Tikrai buvo dar kažkas. Pinigai, čekių knygelė, pudrinė,

lūpų dažai, suglamžyta popierinė servetėlė, šukos, raktų ryšelis, odinė užrašų knygelė su bilietais, rezervuotų kambarių kvitais, leidimais, liudijimais ir...

Staiga jai pasidarė bloga – ji suvokė, kad nebėra paso! Antspauduoto naujojo paso. Teta Harieta jai įteigė, kad jokiais būdais niekur jo nepaliktų, ir Denė pastarąsias tris dienas nešiojosi jį naujojoje driežo odos rankinėje.

Drebančiais pirštais įnirtingai išnaršė rankinę ir galiausiai viską iškratė ant tualetinio stalelio. Tačiau paso nebuvo.

„Jis turi būti čia. *Turi būti!* – paklaikusi mąstė Denė. – Negalėjau jo pamesti. Nebuvau paleidusi jo iš rankų, ir vakar jis buvo čia – mačiau jį, kai tikrinau lėktuvo bilietus. *Bilietai.* Ar ir jie dingo?“

Ji paskubom, vos besučiupinėdama, drebančiom rankom atvertė knygelę. Tačiau bilietai buvo. Visa kita buvo savo vietose. Ir be paso niekam nebereikalinga!

Denė metė knygelę ir puolė karštligiškai raustis po tualetinio stalelio stalčius. Tačiau šitaip darė tik apimta panikos, nes kuo puikiausiai žinojo, kad kai vakar vakare prieš užgesindama šviesą peržiūrėjo visus savo dokumentus ir bilietus, pasas buvo rankinėje. Leisdamasi į valgomąjį pusryčių, rankinę buvo pasiėmusi, o ir anksčiau nebuvo išleidusi jos iš akių, tik...

Denė staiga atsitiesė ir atsistojus įsitvėrė stalelio krašto. Šįryt beveik tris ketvirčius valandos, užsitrenkus durims, ji negalėjo įeiti į savo kambarį, o Lašis Holdenas per tą laiką buvo čia įėjęs ir „juoko“ dėlei viską apvertė aukštyn kojom. Ar paimti pasą taip pat pokštas?

Denė paskubom susirinko pažertus daiktus, sugrūdo atgal į rankinę, išpuolė iš kambario ir perlėkė koridorių.

Pono Holdeno durys buvo užšautos, ir ji ėmė į jas daužyti, išsigandusi, kad jis galbūt jau išėjęs, ir jai teks laukti didžiąją dienos dalį, kol vėl jį nutvers. Tačiau ponas Holdenas buvo vis dar namie.

Durys atsivėrė, ir jo akyse šmėkštelėjo susierzinimas.

– Kas dar? Tikiuosi, daugiau mirtinų ginklų nebus? Ką tik supakavau štai šitą.

Denė kimiai pratarė:

– Ar jūs šįryt paėmėte mano pasą? Kai kuitėte mano kambarį?

– Kui... Atsiprašau, angliškai kalbu netobulai.

– Kai apvertėte viską aukštyn kojom. Paėmėte? Jei taip, tai man visai nejuokinga. Noriu jį tučtuojau atgauti. Kaip *galėjote?*

Ponas Holdenas kurį laiką susiraukęs spoksojo į ją, paskui ištiesė ranką, sugriebė ją už alkūnės, įsitraukė į kambarį ir užtrenkė duris.

– Klausyk, kas čia darosi? Aš jo neturiu. Ne, tavo paso aš neėmiau. Ir kada, tavo manymu, aš suverčiau tavo kambarį?

– Šįryt. Kol aš laukiau čia. Ten *turėjote* būti jūs. Negalėjo būti niekas kitas! Jūs turėjote raktą ir...

Denė nutilo: staiga ji suvokė, kad kažkas bus įsigavęs į jos kambarį be rakto ir paslėpęs ten ginklą. Per balkoną?.. Ugniagesių kopėčiomis?..

Prakalbo Lašis:

– Dabar nusiramink. Sėskis štai čia ir truktelk dar gurkšnelį ruginukės. Atrodai taip, kad tau tikrai nepakenktų. Ne? O aš gurkštelsiu. Visai mane supainiojai. Čikagoje nieko panašaus nepatyriau!

– Vadinasi... vadinasi, čia ne jūsų darbas. Visa ta netvarka. Pamaniau, kad šitaip norėjot papokštauti, o, pasirodo, kažkas ieškojo mano paso. Aš... aš nesuprantu. Kodėl kažkam prireikė vogti mano pasą?

– Matyt, kad pasinaudotų. Labai naudingi daiktai tie pasai. Šiais laikais be jų nė iš vietos. Galbūt kokiai moteriškei jo trūks plyš prireikė ir nusprendė, kad tavasis bus kaip tik. O gal kas nors nori tau sukliudyti išskristi šiuo lėktuvu.

Jis nutilo, išgėrė, o paskui mąsliai pasakė:

– Žinai, visai neprastai sumanyta – turint omeny tą pistoletą. Žinai, ką manau? Manau, kad kažkas matė, kai išėjai iš Hanibalo namo ir nusprendė, kad kuo puikiausiai jam pasitarnausi. Galbūt įėjęs vidun pamatė tave nueinančią ir... Klausyk, kaip tu vakar grįžai į miestą?

– Traukiniu. 12.05.

– Štai, prašom. Kaip paprasta! Nudeda tą vyruką, pasiima ką reikia iš seifo ir kulniuoja į stotį. O perone pamato moteriškę, kuri, jis žino, buvo pas tą advokatą vos keliomis minutėmis anksčiau už jį patį. Jei tik jam pavyktų mesti savo kozirį, policijos šunys pakankamai ilgai skalytų neteisingais pėdsakais ir jis spėtų išsisukti. Taigi jis seka tave iki miesto, sumąsto, kaip įkišti tą pistoletą tarp tavo apatinukų, kad viskas atrodytų savaime aišku, ir... Ar tavo kambarys su balkonu?

– Taip. Bet aš nemanau...

– Lengviau nė nebūna. Jie sujungti. O kažkur yra ugniagesių kopėčios. Jis mesteli savo bombikę ir staiga pastebi, kad aplinkui pilna krepšių su oro uosto etiketėmis – atrodo, ketini išskristi į užsienį. Prisidengti tavimi tada nepavyktų, tai ką gi jam daryti? Paprasta: patvarkyti taip, kad išvykti negalėtum! Nėra paso, nėra ir jokio užsienio; o pasas turėtų būti kur nors čia. Jis verčia viską, kol jį randa, pasigrobia ir sprunka. Tu dabar ne tik kad pririšta už kojos: turint omeny laikraščių pranešimus ir tą faktą, kad buvai pas tą Hanivedą nurodytuoju laiku, – ir dar tas pistoletas ir pradingęs pasas, – garantuota, kad supanikuosi ir pradėsi elgtis taip, kad įtarimų kils ir trimečiui kūdikėliui, – o šito jam kaip tik ir reikia. Ar ne meistriška dedukcija? Sakyčiau, tobula. FTB nė nežino, ko neteko, kai tėvelio sūnelis nusekė jo verslo pėdomis!

Jis pastatė stiklinę, gana netikėtai atsisėdo ant lovos, ir Denė nustebusi atsigręžė į jį. Ji ne ką teįsidėmėjo iš jo kalbos, nes galva buvo užimta vienintele iš proto varančia mintimi: ji nespės į lėktuvą! Teks likti čia, susitikti su policija ir žurnalistais, atsakinėti į klausimus, kęsti tyrimą ir pasipiktinusios tetos Harietos nepritarimą, o ši, žinoma, tvirtins, kad visos jos baisios pranašystės dėl pražūtingų nepriklausomybės pasekmių visiškai pasitvirtino. Ji įkliuvo!

– Ne! – kūktelėjo Denė. – Ak, *ne!* Neliksiu čia. Neliksiu. Aš skrisiu į Zanzibarą. Jie manęs nesulaikys. Bet... betgi jie gali, nes neturiu paso! Ką man daryti? Vai ir kam gi aš tada skambinau ponui Hanivudui? Kam pakeičiau laiką? Verčiau būčiau ėjusi dieną!

– Ir radusi lavoną? Tau būtų nepatikę.

– Vis vien būtų buvę geriau negu dabar! Daug, *daug* geriau. Negi negalite nieko padaryti?

– Pavyzdžiui? – mąsliai pasiteiravo Lašis. – Paskambinti farams? Tai bent meškos paslaugą padaryčiau! Tu tik patylėk ir leisk man truputį pagalvoti. Gal manai, kad įmanoma mąstyti, kai šitaip nepakenčiamai be paliovos mali? Patylėk gi!

Jis įsipylė dar išgerti ir susiraukęs nugrimzdo į tylą, o Denė stengėsi nepasiduoti neapsakomam norui prapliupti ašaromis. Ją sulaikė tik įtarimas, kad ponas Lašmeris J. Holdenas jaunesnysis nesivaržytų skelti antausį, jei tik ji pamėgintų.

Ji klestelėjo ant artimiausios kėdės, galva atrodė tarsi nutirpusi ir pilna šlapios vatos. Neįmanoma, siaubinga, neįtikėtina: ji, matyt, sapnuoja, netrukus atsibus ir suvoks, kad guli savo jaukiame, ramiame miegamajame Glindarouve. Šito negali būti...

O pažadino ją Lašmeris J. Holdenas jaunesnysis.

– Sugalvojau! – pranešė jis. – Dievaži, gerai turėti košės galvoje. Moki spausdinti?

– Taip, – suglumusi atsakė Denė.

– O stenografuoti?

– Truputį.

– Sekretorių koledžas?

– Ne. Kursai mokykloje. Kodėl...

– Nesvarbu. Pakaks ir to. Gerai. Priimta į darbą.

– K-*ką!* – aiktelėjo Denė.

– Ak... tik sekretorės pareigoms. Nieko asmeniško. Man moterų jau pakaks. Dabar paklausyk, vaikuti, štai planas – puikumėlis! Jei kas nors mano, kad paspruks prisidengęs tavimi, suardykime jo užmačias. Aš turėjau keliauti su sekretore – panele Kitčel. Tačiau Ada susirgo kiaulyte, o man nepavyko surasti tinkamo pakaito, kuris turėtų galiojantį pasą, reikiamas vizas, dokumentus ir kątuturi ir galėtų tuojau pat išvykti. Tai ką gi mes darome? Imame tave!

– Nekalbėk nesąmonių, – piktai pasakė Denė. – Gerai žinai, kad ir aš neturiu paso! Čia ir bėda.

Ponas Holdenas išleido nekantrų garsą, kuris turėjo reikšti: „Cha!“

– Galvok galva, mergužėle! Aš neimu tavęs kaip tavęs. Paimsiu tave kaip panelę Kitčel. Tu į ją beveik panaši. Ūgis maždaug toks. Akys apytikriai tos pačios spalvos. Formos kur kas apvalesnės, bet nuotraukoje to nematyti. Ji, žinoma, vyresnė, ir plaukai jos raudoni, tačiau ji nešioja akinius, turi kirpčiukus ir kokį milijoną garbanėlių. Kaip nuskilo! Perdažysim tavo plaukus raudonai – gaila, bet menas reikalauja aukų – nukirpsim kirpčius, sugarbanosim *à la* Ada ir nupirksim akinius. Tikras dalykas!

– Bet... Ne! Neįmanoma! Ji nesutiks.

– Niekas jos neklaus, – pareiškė ponas Holdenas. – Turiu visus jos dokumentus drauge su savais čia, portfelyje. Ir visus aplankus, ir kitką, ko mums prireiks. Ji atsiuntė man viską drauge su blogomis naujienomis, o savo daiktus atsiimti pamiršo. Štai taip. Man rodos, genialu. O be to, galėsiu patikrinti vieną seniai brandintą teoriją.

– Kokią teoriją? – vangiai paklausė Denė.

– Kad niekas nepanašus į savo nuotrauką pase, o pareigūnai į ją kaip reikiant nė nežiūri. Nagi, pamatysim rytoj.

– Mes negalime šitaip elgtis, – nepasidavė Denė, nors jau nebe taip tvirtai. – Tai neįmanoma!

– Kodėl gi?

– Na... tas Taisono sekretorius – Naidželis Pontingas. Jis pasitiks lėktuvą Nairobyje, jis tikrai bus matęs mano nuotraukų ir...

– Iki to laiko su tavim jau bus baigta, – džiaugsmingai pranešė ponas Holdenas. – Nebebūsi panaši į jokią savo nuotrauką. Tik galbūt į tą abrozdėlį, kuris įklijuotas į Ados pasą, ir tai tik menkai. Be to, jis nė nelauks tavęs, nes mes išsisuksime iš šios keblios padėties: tavo tėvams pasiųsime skubią telegramą: „Atleiskit. Atvykti negaliu. Parašysiu.“ Tai juos suklaidins! O tas Pontingas – elegantiškas vertingos ir įkvėpintos rūšies tulpinėlis, kokius tavoji didžioji ir šlovingoji šalis ėmė veisti tarsi triušius. Kančia – jokio apsimetinėjimo. Paskutinįsyk su juo mačiausi, kai tavo patėvis buvo Valstijose, ir, patikėk manimi, jis tikrai neatskirtų vienos merginos nuo kitos. Jis iš tų. Taigi Pontingą apmausim. Dėl jo nėra ko jaudintis.

– Na... – neryžtingai pradėjo Denė. Ir vėl ją sukaustė panika ir dvejonės: – Ne! Ne, aš negaliu. Mes negalime!

– O kas mums neleis? Negausime daugiau kaip dvejų metų kalėjimo Sing Singe – arba Borstale*, ar kur ten jus siunčia šitoje šalyje. O ką reiškia dveji metai prieš visą gyvenimą? Ar turit jūs, anglai, bent kiek drąsos?

Denė staiga piktai blykstelėjo pilkomis akimis ir kilstelėjo smakrą.

– Gerai. Sutinku.

– Šaunuolė, – pagyrė ponas Holdenas ir dar įsipylė išgerti.

– Nesuprantu, – tarė jis, – kodėl užsidirbu pinigus ne pats rašydamas, o leisdamas apgailėtinus menkų protų kūrinius. Čia viskas – protas, energija, išradingumo turtai ir atviras požiūris į kasdienio gyvenimo problemas. Ko tu čia sėdi? Pirmyn, mergyt! Čiupk jautį už ragų!

– Ką gi man daryti? – krūptelėjo Denė.

– Na, manau, krautis daiktus. Turi dingti iš čia, kol farai tavęs nesučiupo, taigi kuo greičiau išsiregistruosi, tuo bus geriau. Paprašyk, kad ta mergina prie stalo paskambintų ir atšauktų tavo vietą lėktuve ir išsiųstų tą telegramą. Tai pravers. O kambarinei, durininkui ir visiems, ką tik sutiksi, pranešk, kad ką tik sužinojai, jog Mančesteryje ar Aberdine, ar dar kur nors sunkiai susirgo tavo senolė iš patalo nesikelianti močiutė, ir tau tenka atsisakyti kelionės ir skubėti pas ją. Paprašyk, kad durininkas iškviestų tau taksi, kuris nuvežtų į kokią nors stotį, iš kur važiuoja traukiniai į Kaledonijos tyrlaukius.

– Turbūt į Kings Kroso, – tarė Denė.

– Gerai, į Kings Kroso. Kai nuvažiuosi, pasigauk nešiką ir liepk nunešti tavo daiktus į saugojimo kamerą. Susitiksim prie bilietų kasų po pusantros valandos. Sugebėsi?

– Pasistengsiu.

– Nieko sau – pasistengsiu! Padarysi arba... Jei jau nuo ko darausi piktesnis už širšę, tai nuo moterų, kurių reikia laukti. Daug kartų su tuo taiksčiausi, bet daugiau L. J. Holdenas jaunesnysis to

* Borstalas – ist. nepilnamečių nusikaltėlių kolonija.

nebekęs. Ne, ponia! Daugiau nebe. Beje, ne tiek daug to laiko ir bus. Laukia gražaus darbelio. Įsiregistruok kitame viešbutyje, pakeisk visas bagažo etiketes, susirask išmintingą kirpėją ir nusipirk akinius – pradžiai tiek. Taigi kuo greičiau pradėk veikti. Pasimatysime Kings Krose lygiai vienuoliktą. Ir neužmiršk, visą amžių nelauksiu! Dešimt minučių – mano riba.

Iš tiesų praėjo dvidešimt minučių. Tačiau jis vis dar laukė ir buvo kuo puikiausiai nusiteikęs – visom prasmėm.

– Atsiprašau, kad vėluoju, – uždususi atsiprašė Denė, – bet kai išsiregistravau iš viešbučio, vėl jį mačiau – gal ir ne jis, bet pamaniau...

– Matei *ką tokį?* – nesuprato Lašis.

– Afrikietį... ar kas jis toks. Juk sakiau, prasilenkiau su juo, kai ėjau iš pono Hanivudo. Ne, turbūt negalėjo būti tas pats. Kvailėju. Bet jis kalbėjosi su tarnautoju apie kažkokius laiškus, ir tai mane taip sukrėtė, jog užmiršau, kad tualete palikau apsiaustą. Turėjau grįžti jo pasiimti ir todėl pavėlavau. Baiminausi, kad jau būsi išėjęs.

– Dar dvi minutės, ir tavo būgštavimai būtų pasitvirtinę. Bet jei jau nepasisekė... Jei jau nepasisekė – nagi, velniop! Eime.

Jis šūktelėjo nešiką, paėmė Denės lagaminus iš saugojimo kameros, į kurią jie buvo padėti vos prieš kelias minutes, ir po pusvalandžio Denė sėdėjo apgaubta persikų spalvos skraiste priešais didžiulį veidrodį, o ponas Holdenas kikenančiai šviesiaplaukei kirpėjos padėjėjai guviai aiškino, kokia turėtų būti panelės Ados Kitčel šukuosena.

– Tai diegas, ar ne, tas tavo draugužis? – kalbėjo blondinė, kišdama Denės galvą į dubenį. – Filmuojies, brangute? Turėtų būti labai įdomu. Buvai kada nors raudona? Ne? Man rodos, bus puiki permaina. Pati savęs nepažinsi.

– Neblogai, – po kurio laiko įvertino Lašis, apžiūrinėdamas rezultatą. – Visai neblogai. Nors nesakyčiau, kad pasikeitimas į gerąją pusę. Akivaizdus žingsnis atgal. O gal taip atrodo todėl, kad matau jus dvi? Neimk į galvą – nereikia per daug norėti. Eime pavalgyti.

Jiedu valgė nedideliame restoranėlyje skersgatvyje netoli nuo kirpyklos. Tiksliau, Denė valgė, o ponas Holdenas pasitenkino gėrimu. O vėliau jis Denę įtaisė ramiame šeimyniniame viešbutyje Gloučesterio gatvėje ir prisakė tupėti savo kambaryje ir nepanikuoti. Pasakė paskambinsiąs jai kitą rytą pakeliui į oro uosto terminalą ir apgailestavo, kad negalėsiąs jos užimti, nes vakare turįs susitikimą. Tiesą sakant, kelis susitikimus.

– Nepramiegosi ir neiškrėsi dar ko nors bjauraus? – sunerimusi paklausė Denė. Ji staiga išsigando, kad ją Gloučesterio gatvėje gali palikti – vieną, raudonplaukę, persirengusią panele Kitčel.

– Tai jau ne, – pasipiktino ponas Holdenas. – Nejau manai, kad švaistysiu brangų laiką miegui? Kaip sakė kažkuris poetas, „tegu neleistina minutė turės šešiasdešimt sekundžių, vertų už jas išgert“, ir suprantama kodėl!

– Bet tu visai nemiegojai *praeitą* naktį, – susirūpinusi paprieštaravo Denė.

– Na ir kas? Ryt bus kita diena. Žiūrėk savęs, mergyt.

Likusią dienos dalį Denė praleido viena, kankinama nerimo, o sutemus išsėlino nusipirkti vakarinių laikraščių. Tačiau pranešimai apie gaisrą didelėje Londono parduotuvėje, traukinio avariją Italijoje, dar vieną revoliuciją Pietų Amerikoje ir penktąją garsios kino žvaigždės santuoką išstūmė iš pirmųjų puslapių pono Henrio Hanivudo žmogžudystę, apie ją buvo rašoma tik smulkiu šriftu.

Daugiau smulkmenų nepaaiškėjo, kartojami pranešimai Denei nebeatrodė tokie baisūs, viskas tarsi nutolo, tapo nebeasmeniška. Tai kažkiek nuramino sąžinę, nors ir neišsklaidė baimės, nes pistoletas, buvęs paslėptas jos kambaryje Avialinijose, nei nutolo, nei nublanko. Arba tas faktas, kad kažkas pavogė jos pasą! Viskas panašu į neįtikėtiną košmarą, tačiau tai nutiko. Nutiko jai – Denei Ašton. Vai, jei tik... Jei tik ji būtų aplankiusi poną Hanivudą sutartu laiku!

Ji prastūmė bemiegę naktį, ir Lašis kitą rytą gana anksti užėjęs jos pasiimti rado Denę išblyškusią ir nusikamavusią. Vis dėlto žvilgtelėjusi į didžiulį Viktorijos stiliaus veidrodį, puošiantį šeimyninio viešbučio holą, ji įsitikino, kad niekas neturėtų jos pažinti. Ji ir pati

savęs nepažino ir vieną akimirką pamanė, kad ankštame šaltame hole stovi blyškiaveidė nepažįstama jauna moteris ryškiais raudonais plaukais ir akiniais storais rėmais.

O Lašis, tiesa, pablyškęs ir blizgančiomis akimis, šiaip jau visai neatrodė pavargęs. Kuo puikiausiai nusiteikusį jį „atlydėjo“ stiprus viskio kvapas ir katinas Asbestas, ir niekam nė į galvą nebūtų šovę, kad dvi naktis iš eilės jis negulė ir nebuvo nė bluosto sudėjęs.

Vieninteliu trumpu žodžiu jis nutraukė Denės mikčiojimą, kad ji persigalvojusi ir, matyt, negalėsianti užbaigti visko iki galo. Pakeliui į oro uosto terminalą jis davė jai išgerti kelias tabletes nuo pykinimo ir privertė užsigerti viskiu.

Tąryt Denė neįstengė pusryčių praryti nė kąsnio – iš baimės dingo apetitas. Bjaurus gėrimas apramino po bemiegės nakties ir dėl tuščio skrandžio įdirgusius nervus ir įkvėpė malonų pasitikėjimo jausmą, neapleidusį iki tol, kol į Nairobį skrendantys keleiviai išsirikiavo išvykimo salėje, ir ji pasijuto stovinti už liekno apyjaunio vyro maloniu liesu trikampiu veidu, atidžiomis rudomis akimis ir kampuotu atkakliu smakru.

Sugavęs Denės žvilgsnį jis jai nusišypsojo – trumpa ir miela šypsena, dėl kurios buvo neįmanoma įsižeisti, – ir pasakė:

– Kiek suprantu, mudu abu keliaujame į Zanzibarą. Ar esate ten buvusi?

Jo balsas buvo tikrai draugiškas ir geraširdiškas kaip ir šypsena. Denė irgi nusišypsojo ir papurtė galvą.

– Ne? Gaila, tikėjausi šį tą sužinoti. Ir aš pirmą kartą. Tiesą pasakius, nė nesitikėjau, kad pavyks. Įrašiau savo pavardę į pustuzinį kelių savaičių kandidatų sąrašų, tačiau visos vietos į Nairobio lėktuvus pasirodė užsakytos. Jau buvau beprarandąs viltį, ir staiga laimė man nusišypsojo – kažkas tik vakar atsisakė vietos, ir aš ją gavau.

– Ak, – krūptelėjo Denė. – K-kaip jums pasisekė.

– Labai! Aš – apybraižininkas. Laisvasis žurnalistas. Mano pavardė Daulingas – Laris Daulingas.

– O, – blankiai ištarė Denė. – Reporteris.

Ponas Daulingas atrodė įskaudintas.

– Ne, apybraižininkas. Ar esate girdėjusi apie tokį rašytoją Frostą? Taisoną Frostą? Na, žinoma, girdėjote! Tai va, jis Zanzibare turi namą, ir vienas laikraštis bei keli žurnalai įgaliojo mane pamėginti parašyti apie jį straipsnį. Jei tik jis sutiks su manimi susitikti. Jis, kiek žinoma, ne iš lengvai prieinamų žmonių. Vis dėlto, net jei Frostas ir nesileis į kalbas, iš kelionės man teks ką nors išpešti. Galbūt pavyks ką nors išspausti iš tenykščių rinkimų. Sklinda gandai, kad vietiniai Maskvos statytiniai pretenduoja visiškai kontroliuoti salą.

– *Zanzibarą?* Bet juk tai visiškai nereikšmingas žemės lopinėlis! – paprieštaravo Denė, iš nuoskaudos akimirksniu užmiršusi savo keblią padėtį. – Tai ką, visame pasaulyje nebeliks jokios mielos, romantiškos vietelės be besiriejančių politinių partijų?

Ponas Laris Daulingas nusijuokė.

– Žinote, buvo laikas, kai nemažai žmonių tą patį galbūt sakė apie Sarajevą. Tačiau įvykiai susiklostė kitaip. Bijau, pamatysite, kad politikų valdomame pasaulyje tokio dalyko kaip „nereikšmingas žemės lopinėlis“ jau nėra.

– Oi, ne! – nevalingai aiktelėjo Denė. – Kodėl reikia viską sugadinti!

Ponas Daulingas pašaipiai kilstelėjo antakį, tačiau jo malonus balsas buvo kupinas užuojautos.

– Toks gyvenimas. Nenorėjau jūsų nuliūdinti. Esu tikras, kad Zanzibare kiekvienas kampelis bus toks žavus, kokio ir tikėjotės. Manau, ten gražu. Ar tenai apsistosite su draugais, ar, kaip aš, ketinate apsigyventi viešbutyje? Girdėjau, yra...

Jis nutilo, nes jo žvilgsnį prikaustė Vizija, ką tik įėjusi į žmonių pilną salę. Vizija, apsirengusi Dioro drabužiais, apsisiautusi audinėmis, tarsi ne šio pasaulio, apgaubta svaiginančio kerinčio ir nepaprastai brangaus kvapo dvelksmo, o su ja lieknas, į italą panašus jaunas vyras ir aukštas stotingas žilaplaukis džentelmenas šaltomis blausiomis akimis.

Jai įėjus visi kažkaip sujudo. Ponas Holdenas irgi atsigręžė pažiūrėti ir jo linksmumą lyg vėjas nupūtė.

– Čia keletas tavo patėvio svečių, – gižiai paaiškino jis Denei. – Tas romaniškojo tipo atstovas – Eduardas di Čiago. Romaniška blusa, lenktyniaujanti savo automobiliais, Taisono draugas – atseit! Tas su baltais ūsais, iš pažiūros tipiškas užsienio reikalų ministerijos pareigūnas (visai ne, jis naftininkas) – Jardlis. Seras Ambrozijus. Jis pastaruoju metu labai jau artimai bendrauja su Elfe, jai vertėtų būti atsargesnei – ėjo kalbos, kad jo kompanija gali užplaukti ant akmenėlių; ir ne ant tokių akmenėlių, kokius jis kolekcionuoja! Gaila, kad tai netiesa. Bent jau mums neteks jo ilgai kęsti. Jis skrenda tik iki Chartumo.

Vizijos jis nepristatė, tačiau ir nebuvo reikalo. Ji, be abejo, buvo originalas tos meiliai dedikuotos nuotraukos, puošusios jo tualetinį stalelį Avialinijose. Jo buvusi nuotaka, gera Loreinos draugė Amalfija Gordon.

– Graži, ar ne? – ilgesingai atsidūsėjo Denė, nesuvokdama, kad ištarė tai balsu.

– Argi? – šaltai atrėmė ponas Holdenas.

Jis rūsčiai pažiūrėjo į Viziją ir atsuko jai nugarą.

– Vaje... Laši!

Jos šiltas kimus balsas buvo aiškiai girdimas net ir per pilnos salės dūzgesį, tačiau pono Holdeno ausys liko jam kurčios.

Tik nebuvo iš to jokios naudos. Ponia Gordon užklupo jį tarsi saldžiai kvepianti vilnis.

– Laši, brangusis – malonu tave matyti! Labai bijojau, kad po viso šito nuspręsi nebevykti.

– Kodėl? – išdidžiai žėrė Lašis. – Kelionė buvo sumanyta kaip dalykinė, tokia gali ir būti. Tu galgi nemanei, kad nekeliausiu vien todėl, kad tu savo meilę permetei kažkokiam sulaižytam pataikūnui italui?

Ponia Gordon grakščia pirštinėta rankele įsikibo jam į parankę ir pažvelgė didžiulėmis jūros žalumo akimis; jos ilgos švelnios blakstienos žaviai virpėjo.

Ant Amalfijos Gordon rimtai pykti buvo neįmanoma. Supykti – taip. Reikia pripažinti, kad miela, geraširdė ir tuščiagalvė Elfė negalėjo

kitaip. Jei ji įsimylėdavo arba liaudavosi mylėjusi ir šitaip skaudindavo žmones, dėl to būdavo nekalta. Ji nenorėdavo skaudinti.

Ponia Gordon patempė lūpytę ir pasiteiravo:

– Branguti, juk tu nepyksti, tiesa?

– Tikrai ne! – atšovė Lašis. Išdidumo nebeliko, ir buvo matyti, kad jis vis labiau niršta. – Už ką turėčiau pykti? Atvirkščiai – esu nepaprastai dėkingas. O dabar bėk pas savo baro musę iš Viduržemio pakrantės, štai taip, mergyt.

Amalfija meilikaudama truktelėjo jo ranką.

– Brangusis, ar tik nesi mažumėlę vaikiškas? Edis nuostabus!

– Norėjai pasakyti, Edis – markizas! – įgėlė Lašis. – Taip sakyti būtų tiksliau, ar ne? O tu – naujas saldainiukas tituluotajam ponui! O be šito, ką jis turi tokio, ko neturiu aš?

– Gerų manierų, – meiliai atsakė Amalfija. Ji ištraukė ranką, apsigręžė ir, nė nežvilgtelėjusi į Denę, grįžo pas savo kavalierius.

– Kaip tau patinka? – nertėjo Lašis. – *Gerų manierų!* Gali pamanyti, kad jei būčiau jai lankstęsis, skutęsis ir bučiavęs moterims rankas...

Jis nutilo ir paniuręs sėdėjo tol, kol jį vėl čiuptelėjo už rankos – šį kartą Denė. Išplėtusi akis ji su siaubu žiūrėjo į liesą, kaulėtą tamsiaodį rytietį mėlynu kostiumu. Jis turėjo portfelį, tvarkingai suvyniotą skėtį ir visiškai naują lietpaltį.

– Čia jis! – padrikai sušnibždėjo Denė.

– Kas? Tas, kurį manai mačiusi Market-kažkokiame, ar tas, kurį matei viešbutyje?

– Viešbutyje. O... o gal jis ir vienas, ir kitas.

– Nuostabu! Pasaulyje pilna džentelmenų iš Rytų – įvairiausių dydžių. O, beje, kas iš to? Jis tikriausiai buvo apsistojęs Avialinijose. Kaip ir tu. Kaip ir aš. Kaip, pasirodo, ir Elfė, ir tas slidus savininkas – vairuotojas. Ir visi mes skrendame į Nairobį. Kodėl gi ir jis negalėtų?

– O jeigu jis atpažins mane? Aš stovėjau iškart po jo.

Lašis pasisuko, priekabiai ją nužvelgė ir kandžiai pasakė, kad jam kyla rimtų abejonių, ar tikra motina ją dabar atpažintų. Kad

būtų įspūdingiau, dar pridūrė, kad jei ji žada kas dvidešimt minučių isterikuoti, tai verčiau jau tegu numoja į viską ir bėga pas savo tetą Harietą, nes jo visai nevilioja perspektyva užsikrauti skystablauzdę ir dar, ko gero, nekvalifikuotą sekretorę, kuriai dažnai užeina kliedesio priepuoliai.

Kandžios pastabos sudirgusią Denės nervų sistemą paveikė kaip kaušas šalto vandens ir sutvirtino jos susvyravusį ryžtą. Ji pasižiūrėjo į poną Holdeną neapykantos kupinu žvilgsniu ir nedraugiškai tylėdama pirma jo nužingsniavo į lėktuvą.

Niekas nesidomėjo jos asmeniu, o jei oro uosto minioje ir maišėsi civiliais persirengusių policininkų, Denė jų neatpažino. Stiuardesė pasakė: „Malonėkite prisisegti diržais“, ir jie pasileido važiuoti ilgu pakilimo taku. Suūžė propeleriai ir oro uostas ėmė tolti: pakrypo, išsilygino ir pasidarė mažas kaip vaikiškas žaisliukas. Jie niekieno nekliudomi išskrido.

– Na, rodos, mums pavyko, – draugiškai tarstelėjo Lašis.

Jis atsisegė saugos diržą ir užsidegė cigaretę.

Paėmęs iš stiuardesės puodelį kavos, šliūkštelėjo į ją kas buvo likę gertuvėje. Atrodė nustebęs, kad likę tiek nedaug.

– Velniai rautų – prisipyliau vos prieš valandą! Na, gal kiek anksčiau. Tiek to, pakaks ir šito. Sėkmingo nutūpimo! Beje, kaip jautiesi?

– Mieguistai, – atsakė Denė.

– Keista. Ir aš. Saldžių sapnų.

Jis patogiai įsitaisė ir tučtuojau užmigo. Denė įsižeidusi žiūrėjo į jį, o pajutusi, kad ir jos galva svyra, dar labiau suirzo. Ji neketino švaistyti laiko miegui. Jai tai buvo pirmasis skrydis, ir nors aplinkybės, kuriomis jis prasidėjo, švelniai tariant, buvo neįprastos, nesinorėjo nieko praleisti. Netrukus jie skris per Lamanšą, Prancūziją... Šveicariją. Virš snieguotų Alpių viršukalnių. Pro Materhorną ir Monblaną. Per kalnus į Italiją. Ne, ji tikrai neužmigs...

4

Denė krūptelėjusi pabudo ir susivokė, kad stiuardesė dar kartą ragina ją prisisegti diržu.

– Po kelių minučių leisimės.

– Leisimės? Kur? – neatitokusi klausė Denė.

– Neapolyje. Kaip manot, gal galėtumėte užsegti ir savo draugo diržą? Man, atrodo, nepavyks jo pažadinti.

Denė šiaip ne taip įvykdė šią užduotį, o ponas Holdenas nė nesujudėjo. Jis nepabudo ir tada, kai lėktuvas nusileido. Stiuardesė po beviltiškos kovos pasidavė ir, nusižengdama tvarkai, paliko jį lėktuve.

Denė persiropštė per poną Holdeną ir prisijungė prie kitų keleivių, išprašytų į akinančią Neapolio oro uosto saulę. Neturėdama jokio noro kalbėtis, apsimetė, kad nemato Lario Daulingo, kuris, jai einant pro šalį, draugiškai nusišypsojo.

Oro uosto valgomajame buvo patiektas savotiškas priešpiečių ir arbatėlės derinys, tačiau Denė nebuvo nusiteikusi ką nors kritikuoti ir suvalgė viską, kas jai buvo padėta, stebėdamasi, kad taip išalko. Staliuką ji apdairiai išsirinko kuo toliau nuo savo bendrakeleivių ir dabar iš patogaus nuotolio susidomėjusi juos stebėjo. Prisidėjo

dar dvi anksčiau nematytos viešnios, keliaujančios į Kivulimą. Taisono sesuo, Augusta Bingam, ir jos draugė panelė – Būts? Ne, Beits.

Denė mąstė, jog jai tiesiog labai pasisekė, kad sirgo tymais tą vienintelį kartą, kai naujoji teta kvietė susipažinti, ir kad per savo savanaudiškumą nepaskambino poniai Bingam šeštadienio vakarą Avialinijose. Trūko tiek nedaug. Tačiau kino teatre rodė *Mėlynąsias rožes*. Ir teko rinktis: ar atlikti pareigą ir prisistatyti savo netikrai tetai, ar eiti į kiną. Nusvėrė kinas.

Apžvelgusi valgomąjį Denė nusprendė, kad jos ieškomos moterys tos, kurios atsisėdo prie ponios Gordon staliuko, nes vyresnioji labai panaši į Taisoną. Tokia pati buka nosis ir griežtas smakras. Taip, čia turėtų būti Augusta Bingam: pusamžė moteris, kurios žilstantys, meistriškai nukirpti plaukai žvilgėjo sodriu mėliu, o prakauliai figūrai puikiai derėjo nė kiek ne blogiau pasiūtas šviesiai violetinis česučios kostiumėlis.

Ponia Bingam buvo pasipuošusi kuklia deimantine sage ir dviem puikių perlų vėriniais. Atrodė taip, tarsi gerai loštų bridžą, priklausytų keliems klubams, domėtųsi paskalomis ir madomis. Jos kaimynė, visiška priešingybė, iškart darė „mergaičių vadovės“, „jokių nesąmonių“ ir „naudingai dirbančios parapijos“ įspūdį. Be jokių abejonių, panelė Beits.

Panelė Beits, kuri ir per tokį karštį vilkėjo santūrų apsiaustą, sijoną ir privalomą, į pudingo dubenį panašią angliško fetro skrybėlę, buvo puikus kontrastas priešais sėdinčiai Amalfijai Gordon. Ponia Gordon, jau be audinių pelerinos, laimo žalumo drobiniu drabužiu atrodė gaivi ir nepaprastai graži. „Kaip jai pavyksta? – tyrinėdama kiek pagiežingai nusistebėjo Denė. – Ji sena! Mokėsi kartu su mama ir buvo ištekėjusi beveik tiek pat kartų. Ir vis dar šitaip atrodo!“

Italas markizas ir seras Ambrozijus kažkoks (nafta) visą dėmesį skyrė poniai Gordon, o Amalfija savo žavesiu apdovanojo ir juos abu, ir ponią Bingam, panelę Beits, ir keletą atvirai ja besižavinčių padavėjų. Net Lario Daulingo akys vis krypo į tą pusę ir jam sunkiai sekėsi klausytis stalo kaimyno.

Ponas Daulingas sėdėjo už dviejų staliukų drauge su tamsiaodžiu vyru, kurį Denė buvo mačiusi viešbutyje. Šis kažką karštai kalbėjo ir mostagavo rankomis. Denė kuo puikiausiai jį girdėjo.

– Jūs nesuprantat! Jūs ne arabas. Tai neteisinga! Baisi neteisybė! Kodėl iš mažumos kančių turi pelnytis žiaurūs kraugeriai valdžios netenkantys imperialistai, nuo badaujančio skurdžiaus burnos atplėšiantys paskutinį kąsnį? Aš, kaip arabas...

Vadinasi, žmonės iš tiesų taip šneka! O kiti, atrodo, klauso. Štai ponas Daulingas tikrai klauso, nors gal ir ne visai sąžiningai. Bet jis vylėsi parašyti straipsnį, kokį nors, apie rinkimus Zanzibare, ir... Nudiegta nerimo Denė prisiminė šį tą kur kas svarbesnio. Jis norėjo susitikti su Taisonu! Reikės perspėti patėvį ir teks nesipainioti po akimis. Būtų galas, jei šitas Laris Daulingas, rašantis į laikraščius, sužinotų, jog ji Taisono Frosto podukra, kuri apsimetė amerikiečio leidėjo sekretore, kad nereikėtų liudyti tiriant žmogžudystę. Būtų puikus kąsnelis į pirmuosius laikraščių puslapius – Denę nuo tokios minties nukrėtė šiurpas. Tarkim – tik tarkim – kas nors ją pažintų. Vyriškis, su kuriuo jis kalbasi...

Denę vėl suėmė siaubas. Net jei šitas arabas ir ne tas žmogus, kurį ji pralenkė migloje netoli pono Hanivudo namų, jis tikrai tas vyras, kuris stovėjo beveik prie pat jos Avialinijų hole. Jei jis ją pažintų ir imtų klausinėti, ją, ko gero, sulaikytų Nairobyje ir išsiųstų atgal.

Kaip baudžiama už keliavimą su svetimu pasu? Kodėl ji anksčiau apie tai nepagalvojo? Lašis Holdenas kažką lengvabūdiškai minėjo, tačiau ji nestabtelėjo pagalvoti. O pagalvoti derėjo...

Pono Daulingo bendras vėl prakalbo, dar garsiau, tik šįkart aktualesne tema:

– Man šituose lėktuvuose visada darosi bloga – siaubingai bloga. Tas mano skrandis. Viską išbandžiau. Jokios naudos. Aukštis – nežinau. Taip, nejudam, bet man vis vien visada bloga. O virš jūros dar blogiau. Virš jūros man blogiausia. Jei variklis sugestų virš jūros, kas gi nutiktų? Visi paskęstume! Siaubas!

„Jo ore nepykina, – pamanė Denė. – Jis tik bijo! Nagi, aš irgi..."

Laris Daulingas sugavo jos žvilgsnį ir šyptelėjo. Ir kažkodėl pasidarė nebe taip baisu. Tegu jis žurnalistas, tačiau žmogus patikimas, ir staiga radosi tvirtas įsitikinimas, kad tetai Harietai jis patiktų. Keista...

Denė susivokusi, kad keleiviai į Nairobį kviečiami grįžti į savo lėktuvą, skubiai pakilo, pasičiupo apsiaustą bei rankinę ir išskubėjo įkandin savo bendrakeleivių.

Lašmeris J. Holdenas jaunesnysis nebuvo pajudėjęs ir dabar nė nekrustelėjo, kol Denė pro jį spraudėsi į savo vietą. Technikų kalba tariant, jis buvo atsijungęs, ir Denė, abejingai pripažinusi šį faktą, pasijuto pamesta, apleista ir labai vieniša. Iki šiol ji jautėsi bent jau esanti su Lašiu vienoje komandoje, vadovaujančioje laivui ir jį vairuojančioje, kur ji daro ką liepiama, kad jis ją saugiai nuplukdytų į uostą. Dabar ji taip tvirtai nebesijautė. Skaisčioje Viduržemio jūros saulėje Lašmeris Holdenas atrodė kur kas jaunesnis. Susivėlęs, išblyškęs ir nesiskutęs – Denė tyrinėjo jį kritišku ir nepalankiu žvilgsniu. O paskui – motiniškiems instinktams pabudinus geriausius jausmus – palinko į jį, atlaisvino kaklaraištį, nusisukusį kažkur ten prie dešiniosios ausies, ir nuleido užuolaidą, kad į veidą nespigintų saulė.

Du raudonveidžiai džentelmenai, iš pažiūros neabejotinai kolonijos gyventojai, atsisėdę iškart už Denės, pradėjo tyliai ritmingai knarkti. Jai pačiai irgi labai norėjosi pasekti jų pavyzdžiu ir užmigti, kad nereikėtų galvoti. Tačiau dabar buvo pernelyg sunerimusi ir miego nebuvo nė vienoj aky; be to, šiaip ar taip, reikėjo parašyti tą laišką. Laišką su pasiaiškinimu policijai, kurį reikės išsiųsti iš Nairobio.

Denė atsargiai atsistojo ir nuo lentynos viršuje nusikėlė savo portfelį. Keista buvo prie jo matyti kortelę, žyminčią, kad šis daiktas yra panelės Ados Kitčel. Tačiau pasidėjusi priešais rašomojo popieriaus lapą ir paėmusi į ranką rašiklį, Denė suvokė, kad bus ne taip jau paprasta.

Mintimis perbėgus pastarąsias dvidešimt keturias valandas, jai dingtelėjo, kad ar tik nebuvo kuriam laikui netekusi sveikos nuovokos. O gal nemenkas Lašio Holdeno svaigalų kiekis ją užhipnotiza-

vo? Buvo išsigandusi, sutrikusi ir užsispyrusi, kad niekas jai nesukliudys leistis į šitą ilgai lauktą kelionę į Zanzibarą. Ir šitokios būsenos ji, žinoma, griebėsi to absurdiško būdo pasprukti, kurį jis pasiūlė. Tačiau dabar, kai galvoti turėjo marias laiko, darėsi vis aiškiau, kad pasielgė beprotiškai.

Ji padarė būtent tai, ko kažkas iš jos ir tikėjosi. Supanikavusi elgėsi kvailai ir įtartinai, leidosi išnaudojama, kad žmogžudys sumėtytų savo pėdsakus. Ji tapo „netiesiogine bendrininke“; už tai irgi baudžia. Jei nebūtų pametusi galvos ir būtų iškart paskambinusi policijai, net jei ir būtų tekę atidėti šitą kelionę, o gal ir visai ją paaukoti, tą ginklą būtų suradusi policija – ir be jos pirštų atspaudų. Ir jei būtų pasakiusi ką žinojo, jiems galbūt iškart būtų pavykę susekti tikrąjį nusikaltėlį, užuot gaišus laiką ir sekus ją.

„Buvau savanaudė, bailė ir apgailėtina lengvatikė“, – negailėdama savęs nusprendė Denė. Ji sukliudė teisingumui ir šoko pagal žudiko dūdelę. Įdomu, kiek truktų policija išsiaiškinti, kad pono Hanivudo lankytoja buvo panelė Denė Ašton, jei ji neparašytų ir nepraneštų to jiems pati? Galbūt niekada neišsiaiškintų. Pagaliau galbūt būtų geriau apskritai nieko nesakyti – kas bus, tas bus. Ar ją gali patupdyti į kalėjimą už tai, kad naudojosi svetimu pasu, turint omeny, kad dar kliudė teisingumui? Ji tik norėjo pamatyti Zanzibarą. Zanzibarą ir Kivulimą...

Loreina prieš porą metų buvo atsiuntusi keletą Kivulimo nuotraukų. Jas atvežė šaltą, drėgną, niūrią lapkričio popietę, ir pilkuose neromantiškuose tetos Harietos namuose padvelkė stebuklu. „Sode auga palisandramedžiai, – rašė Loreina, – ir mangai, ir raudonieji jazminaičiai, ir daugybė apelsinmedžių. Jie dieviškai kvepia, po jais nuostabu ir vėsu. Matyt, todėl šita vieta taip ir vadinasi. „Kivulimas“ reiškia „namas pavėsyje“.

Denė susidėjo popierių ir rašiklį, o portfelį vėl užkėlė ant lentynos. Viskas labai jau painu, ir ji palauks, kol galės nuraminti savo sąžinę pas Loreiną ir Taisoną. Loreinai tai pasirodys nepaprastai įdomu, o Taisonas tikriausiai pasius. Tačiau atsakomybė dėl viso šito reikalo atiteks jiems, o jie žinos, ką daryti.

Denė vėl atsisėdo. Jai buvo šalta, liūdna ir gerokai gėda. Kad nors Lašis pabustų! Tačiau ponas Holdenas, rodėsi, neketina pabusti iki pat paskutinio teismo dienos, ir Denė jam pajuto vis stiprėjantį priešiškumą.

Ūmiai ji nusprendė, kad dėl visko kaltas Lašis. Jei ne jis – jis ir tas kvailas prikimštas katinas! Tik pamanykit – „Asbestas“!

Kvapus *Diorissimo* dvelksmas pergalingai užgožė cigaretės dūmo, antiseptikų, apmušalų kvapą, ir Denė pamatė, kad dailus pono Holdeno profilis atsidūrė laimo žalumo drobės fone.

Ties juo stovėjo Amalfija Gordon ir kiek suraukusi antakius žvelgė į jo nejudrų kūną. Jos veide atsispindėjo keistas mąslumo, abejonės ir apmaudo derinys. Nuleistos užuolaidos šešėlyje ir iš už nugaros sklindančioje šviesoje ji atrodė dar šviesesnė ir daili kaip niekad. Tiesiog neįmanoma buvo patikėti, kad jai jau greičiau keturiasdešimt, o ne trisdešimt, ir kad ji mokėsi drauge su vieno tokio asmens motina.

Ji pakėlė ilgas blakstienas paauksuotais galiukais, neabejotinai tikras, ir žvilgtelėjo į Denę tuo nieko nematančiu, abejingu žvilgsniu, kokiu kai kurios moterys žiūri į tarnus, o dauguma gražuolių apdovanoja pilkas, nepatrauklias savo lyties atstoves.

Nuo to žvilgsnio Denei staiga pakilo priešiškumo banga, ir tai, matyt, atsispindėjo jos veide, nes žalios ponios Gordon akys iš abejingų staiga pasidarė stebėtinai atidžios. Ji nužvelgė Denę nuo galvos iki kojų, įvertino, kokia ji jauna, įsidėmėjo kiekvieną aprangos bei išvaizdos detalę. Ir raukšlė jos baltoje kaktoje pagilėjo. Nematydama reikalo kalbėti tyliai, ponia Gordon pareiškė:

– Jūs turbūt Lašio – pono Holdeno – sekretorė. Maniau, kad vešis Adą.

– Ji negalėjo vykti, – lakoniškai paaiškino Denė. Ji susinervino, pajutusi, jog rausta.

– O? – buvo akivaizdu, ir šiomis aplinkybėmis labai palanku, kad poniai Gordon Lašio sekretorės nė kiek nerūpi – ji daugiau nebeklausinėjo. Tačiau kažkuo Denės žvilgsnis ją tikrai suerzino, nes ji vėl pasižiūrėjo į miegantį Lašį, grakščiai, bet labai iš lėto

ištiesė liauną baltą ranką ir nubraukė jam ant kaktos išdrikusią plaukų sruogą.

Daug ką sakantis meilus savininkiškas judesys – sąmoningas. Parodžiusi, kas yra kas, ponia Gordon žaviai nusišypsojo ir takeliu tarp krėslų nuėjo toliau, į moterų tualetą.

Denė atsilošė krėsle. Buvo susijaudinusi ir kažkodėl pikta, be to, susinervinusi dėl to, kiek nedaug tėra jai galimybių išsisukti. O kas, jei ponia Gordon būtų paklaususi jos pavardės, o ji būtų atsakiusi „Kitčel“? Kas tada? *Bet jūs nesate Ada Kitčel. Aš ją pažįstu.* Ką ji būtų pasakiusi į tai? Dvi raudonplaukės sekretorės, abi tuo pačiu vardu – išsisukti būtų sunku. Nebent jos būtų seserys?.. Jei ponia Gordon vėl imtų klausinėti, teks pabūti Ados seserimi. Lašis turėjo prisiminti, kad ponia Gordon yra mačiusi jo buvusią sekretorę, ir perspėti.

Denė vėl į jį grįžtelėjo, ir nerimą išstūmė tas niekuo nepaaiškinamas pyktis. Ji pasilenkė ir plaukų sruogą vėl nubruko jam ant kaktos. „Aš jai parodysiu!“ – pagalvojo Denė.

Palydovė ėmė dalinti arbatą, ir du džentelmenai kolonistai, sėdintys už Denės, pabudę įsileido į ilgą, kategorišką ginčą apie rasines problemas Kenijoje. Liesasis arabas, kurį Denė pirmąkart išvydo Avialinijų hole, – o gal Market Lidone? – nuėjo tarp krėslų, o vienas iš tų vyrų jau tyliau pasakė:

– Matei, kas nuėjo? Salimas Abeidas – jie tą vyruką vadina „Džambu“.

– Atrodo, tikrai. Įdomu, ką jis veikė Londone?

– Spėju, kad domėjosi mūsų murziais proraudoniukais ir paraudusiais inteligentais. Nesuprantu, kodėl įsileidžiame tokius. Iš jų gero nelauk – raudonieji tuo pasirūpins! Supuls kaip grifai, vos tik tie gaus ko norėję, globos juos, pripumpuos pykčio ir mokys naikinimo meno.

– Ne kartą girdėjau, – tarė kitas balsas, – kad tas vyrukas protingas. Kalba, kad Zanzibare jis turi nemaža pasekėjų

– Tikiu. Zanzibaro nelaimei! Ta vieta visada man buvo panaši į taikią oazę dūkstančioje politikų ir besivaržančių dėl valdžios dy-

kumoje. Tačiau Džambas ir kiti, tokie kaip jis, labai stengiasi visa tai pakeisti, jei tik pajėgs. Ar esi pastebėjęs, kaip dėl tų jų visų pastūgavimų apie „taiką ir brolišką meilę“ normalų raudonąjį nuo nosies lig uodegos galiuko suryja pavydas, neapykanta, pyktis ir gobšumas? Jų dievai ir religija – tai neapykanta ir destrukcija, o Džambas yra tipiškas tos veislės atstovas. Šiuo mėtu jis nusitaikęs į Angliją, nes ji dabar kaip ta višta, dedanti aukso kiaušinius. Tačiau jis pakrantės arabas, ir jei tik įstengtų mus iškrapštyti, savo pasekėjus paverstų indų bendruomene; arba persų – o paskui Omano arabų – ir taip toliau. Visada turi būti priešas, su kuriuo reikia kovoti, kad neapykanta nenusloptų ir jis iš jos turėtų naudos. Jei Zanzibaras mažytis rojus, tai Džambas – gyvatė jame! Ar aš tau pasakojau...

Kalbėtojas vėl pritilo, nes tas, apie kurį sukosi jų kalbos, pro juos grįžo į savo vietą, o paskui nei Zanzibaro, nei Džambu vadinamo žmogaus jiedu nebeminėjo.

Šviesa lauke pasidarė nebe tokia ryški, Denė pakėlė užuolaidą ir pamatė, kad jie tebeskrenda virš jūros. Gerai būtų ką nors paskaityti. Arba su kuo nors pasikalbėti. Paveikti ką nors, kas apramintų rėkiančius nervus ir atitrauktų nuo minčių apie poną Hanivudą – ir žmogžudystę. Tie du už nugaros, išsėmę politikos temas ir nusprendę Kenijos likimą, perėjo – triukšmingai – prie nemalonios temos apie nelaimes ore. Po įkyriai garsiai papasakoto įvykio apie kolonistą, kuris su šeima savaitgaliui skrido į Nairobį, buvo priverstas nusileisti bevandeniame krašte ir drauge su kitais, nesulaukęs pagalbos, ten mirė, sekė pasakojimas apie linksmą džentelmeną, pravarde Įkaušėlis Kvaišelis, šleptelėjusį į Mombasos jūrą ir suėstą ryklių, o po jo dar vienas apie „pupytę“ Parbury-Basset su lėktuvu sudužusią užgesusio ugnikalnio krateryje – žuvusi pati, du draugai, patarnautojas afrikietis...

– Matyt, pakliuvo į vertikalią traukos srovę; arba variklis sugedo, – nerūpestingai konstatavo pasakotojas. – Radom juos tik kitą dieną. Klaiki košė. Gabalai po visur išdraikyti – nesuprasi, kas yra kas. Ar girdėjai apie tą lėktuvą, kuris sudužo virš Viduržemio jūros

praėjusį antradienį? Kai pagalvoji, kažkur apie šią vietą. Skrido keturiasdešimt aštuoni žmonės ir...

Arabas Džambas ūmiai pakilo ir vėl nuskubėjo tarp krėslų. Eidamas į kalbantįjį metė tulžingos neapykantos kupiną žvilgsnį. Buvo aišku, kad jis irgi nugirdo pokalbio dalį, ir Denė prisiminė, kaip jis visai neseniai buvo pareiškęs, kad jaučiasi „blogiausiai virš jūros, nes jeigu varikliai sugestų, visi mes paskęstume: siaubinga!" „Kažkur čia, – mąstė Denė, žvelgdama į neįprastai tuščius jūros plotus toli apačioje. – Įdomu, ar Viduržemio jūroje yra ryklių?" Iš patikimų šaltinių žinojo, kad prie Mombasos krantų jų daugybė, ir dingtelėjo, kad jei bailusis Džambas per radiją būtų išgirdęs apie velionio Įkaušėlio Kvaišelio likimą, jis, matyt, paskutiniame jų kelionės etape iš Mombasos būtų jautęsis kur kas prasčiau.

Jei jis turi bent kiek proto, galvojo Denė, išgertų stiprių raminamųjų! Ji ir pati dvejojo, ar nevertėtų pačiai taip padaryti.

Mėlynoje begalybėje viršuje išplaukė blyški žvaigždė, paskui ją dar viena ir dar, kol galiausiai sutemo. Atlošė krėslus, kad būtų patogiau miegoti, pritemdė lempas ir jos dabar švytėjo mėlyna blankia šviesa. Tačiau ši naktis poilsio neatnešė – nors, sprendžiant iš griausmingo knarkimo, anaiptol ne visiems.

Geltonoje aušros šviesoje jie išlipo pusryčiauti Chartume. Stiuardesė, padedama vyriausiojo padėjėjo, ir vėl beviltiškai bandė pažadinti įmigusį poną Holdeną.

– Nusileidę ant žemės turėtume visus išprašyti lauk, – aiškino pirmasis padėjėjas, – tačiau šįkart, atrodo, tektų jį nešte išnešti, o paskui parnešti. Matyt, gerai paūžė. Laimingas žmogus! Na ką – tegu sau guli. Ar jūs drauge su juo, panele, e...?

– Kitčel, – skubiai pasufleravo Denė. – Taip. Aš jo sekretorė.

– Nepavydžiu! Ką ketinate su juo daryti, kai atskrisime į Nairobį?

– Neįsivaizduoju, – prisipažino Denė. – Betgi turėtų iki to laiko pabusti.

– Nedrįsčiau tvirtinti, – linksmai pasakė pirmasis padėjėjas, ir abudu su stiuardese nuėjo.

Denė drauge su kitais keleiviais, visi apsimiegoję ir kažkokie susiglamžę, papusryčiavo ir pasikeitė blankiomis mandagiomis šypsenomis. O virš Etiopijos kilo saulė. Seras Ambrozijus Jardlis toliau nebeskrido ir atrodė dėl to apgailestaująs, o jo vietą užėmė apkūnus indas. Tačiau šiaip jau keleivių sąrašas nepasikeitė, ir suvargę, žiovaujantys veidai Denei ėmė rodytis tokie priprasti, tarsi būtų visus pažinojus jau kažin kiek metų.

Netrukus po to, kai jie vėl pakilo, trumpam pabudo Lašis. Pasižiūrėjo į Denę tarsi nė žalio supratimo neturėdamas, kas ji tokia, paskui Sutvėrėjui pranešęs, kad jaučiasi siaubingai, nusvirduliavo į vyrų prausyklą, kur, matyt, išmaukė kelias kvortas sodriai chloruoto vandens. Ir grįžęs į savo vietą akimirksniu vėl užmigo.

Denė susijaudinusi žvelgė į apačioje besidriekiančią Afriką ir apie savo bendrakeleivį beveik negalvojo. Beribiai lėkšti oranžiškai rudi plotai, kur ne kur melsvai žali purslai ir nykštukinių avilių puokštelės – Denė suprato, kad ten čiabuvių kaimeliai. Bet galiausiai horizonte iškilo mėlynas šešėlis su dviejų snieguotų smailių viršūne.

– Kenijos kalnas, – paskelbė entuziastingasis keleivis, studijavęs skrydžio maršrutą. – Netrukus turėtume leistis. Vienuoliktą turime būti Nairobyje, o dabar be penkiolikos.

– Keleiviai, malonėkite prisisegti diržais, – nudainavo stiuardesė, ir Denei teko imtis sunkios užduoties – pažadinti savo darbdavį.

5

– Atstok, – neaiškiai suniurnėjo ponas Holdenas neatmerkdamas akių.

– Negaliu, – atkirto Denė, nepaliaudama jo purtyti. – Pabusk! Daugiau miegoti nebegalima. Bent jau čia. Po kelių minučių būsime Nairobyje.

– Na ir?

– Ten išlipame, – kantriai aiškino Denė. – Šitas nepaprastas lėktuvas toliau neskrenda. Prisimeni? Tau reikia pabusti. Laši, *būk geras*, pabusk!

– Eik po velnių, – suniurzgė Lašis.

Denė įnirtingai jį supurtė, Lašis sudejavo ir pabandė atsisėsti tiesiai. Vargais negalais atplėšė akis ir tuoj pat vėl užsimerkė.

– Viešpatie! Jaučiuosi šlykščiai!

– Jau sakei, – be jokios užuojautos atšovė Denė. – Taip ir atrodai!

Lašis atsimerkė, dabar atsargiai, ir rūsčiai pasižiūrėjo į Denę.

– Ar aš tave pažįstu? – pasiteiravo.

„O Viešpatie Dieve, jis rimtai! – Denę apėmė neviltis. – Jis rimtai! Jis neprisimena...“ Siaubas vis stiprėjo ir jau kėsinosi praryti ją visą, tačiau Denė jį užgniaužė.

– Turėtum, – tarstelėjo ji gyvai. -- Aš tavo naujoji sekretorė.

– Absurdas! Kas Adai?

– Kiaulytė, – lakoniškai atsakė Denė.

– Tai kaip, velniai rautų?.. Ai, tiek to! Tiek to! Atsirinksiu paskui. Viešpatie!.. Na, ir pagirios!

Lėktuvas lengvai dunkstelėjęs nutūpė ant nusileidimo tako, o Lašis griebėsi už galvos ir garsiai suvaitojo.

Vėliau Denė niekaip negalėjo prisiminti, kaip praėjo kitas pusvalandis, tačiau bent jau nebuvo laiko bijoti. Taisono sekretoriaus, Naidželio Pontingo, niekur nesimatė, ji kažkaip pasiėmė savo bagažą, Lašio Holdeno bagažą, nuvairavo jį per oficialių procedūrų labirintą, prastūmė per muitines ir įkišo į taksi. Į jos pasą – tikriau, į Ados Kitčel pasą – tebuvo tik atsainiai žvilgtelta. Taksi Lašis išsibudino tiek, jog įstengė prisiminti, kokiame viešbutyje nakvoja į Zanzibarą skrendantys keleiviai.

– Holdenas? – ištarė registratorė, trumparegėmis akimis spoksodama pro berėmius akinius. – Ponas L. J. Holdenas? Ak, taip. Taip, žinoma. Mes jūsų laukėme. – Ji džiugiai jiems nusišypsojo, tarytum sveikindama laimingai atvykusius. – Kambariai jums rezervuoti. Tikiuosi, skrydis buvo malonus? Ponas Pontingas paliko jums žinutę. Jam teko nueiti pas dantistą – nenumatyta plomba, o pakliūti kitu laiku jam nepavyko. Tačiau jis užeis vėliau ir tikisi, jog atleisite jam, kad nepasitiko jūsų oro uoste.

– Jam nuostolis, o ne mums, – gižiai atkirto Lašis. – Tikėkimės, kad jam ant dantenų iškilo votis, ir pas dantistą teks užtrukti. Man tiktų.

– E... mm... taip, – nedrąsiai šyptelėjo registratorė. – Berniukas nuneš jūsų daiktus, madam. Sere, prašom čia pasirašyti. Gal norėtumėte, kad ko nors atneštų?..

– Juodos kavos, – pasakė Lašis. – Vonią kavos. Ir selterio.

– E... būtinai. Žinoma. Ar kita ponia atvyks vėliau?

– Ne, – nukirto Lašis. – Kitos ponios nebus. Kur tas kambarys? Nestypsosiu gi čia pusę dienos.

Registratorė savo stalą patikėjo tarnautojui afrikiečiui ir maloningai pati nuvedė procesiją. Pagaliau įvedė į svetainę, dailiai išpuoštą gėlėmis. Čia jų laukė šiokia tokia staigmena: butelis šampano kibirėlyje su ledu ir dvi taurės.

– Sveikinimai nuo administracijos, – džiugiai nusišypsojo registratorė ir išėjo.

– Luktelkit! – riktelėjo Denė. – O kaipgi aš? Kur aš?..

Tačiau durys buvo jau uždarytos.

Lašmeris Holdenas jaunesnysis sudribo ant sofos, susiėmė rankomis galvą ir leido suprasti, kad daugiau jam niekas nerūpi. Denė pasižiūrėjo į gėles, į šampaną ir nutvilkyta nemalonios minties skubiai perėjo kambarį ir atvėrė vieninteles kitas duris. Jos vedė į miegamąjį, kur buvo dar daugiau gėlių – ir apelsinų žiedų – ir įspūdinga dvigulė lova.

– Čia jaunavedžių numeris! – bejėgiškai ištarė Denė. – Velniai rautų!..

Ji skubiai grįžo į svetainę.

– Turi ką nors daryti. Įvyko nesusipratimas. Jie pamanė, kad mes vedę!

Lašis krūptelėjo ir labai aiškiai išskiemenavo:

– Gal malonėtum ant manęs neklykti?

– Bet čia jaunavedžių numeris!

– Aha. Aš jį užsakiau.

– *Ką* tu padarei?

– *Nerėk!* – irzliai pareikalavo Lašis.

– Ir tu čia va taip sėdi ir man aiškini?.. Pats sugalvojai šitaip pajuokauti ar kas padėjo?

– *„Pajuokauti!“* – karčiai pakartojo Lašis. – Jei tau atrodo, kad būti pamestam vestuvių išvakarėse, ir dar dėl kažkokio išsiviepusio, susilaižiusio, rankas bučiuojančio gyvatės išperos, kuris... Ei, atšok! Būk gerutė ir eik po velnių.

– *Elfė!* – susivokė Denė. – Užmiršau. Oi, Laši, atleisk. Nenorėjau... Aš tik norėjau...

Ji nutilo sutrikusi ir kupina užuojautos.

– Sakykim, kad supratau, – pratarė Lašis. – O dabar, jei malonėtum išnykti, norėčiau numigti. Labai ačiū už pagalbą. Viso gero.

Jis vėl panarino galvą tarp rankų, o Denė stovėjo ir piktai žiūrėjo į jį. Tačiau ūmiai ir visai nelauktai tą pyktį išstūmė neapsakomas noras priglausti jo sutaršytą skaudančią galvą sau prie krūtinės, šnibždėti švelnius paguodos žodžius. Vyrui, su kuriuo susipažino vos prieš keturiasdešimt aštuonias valandas ir kuris, įvėlęs ją į tokią nepakenčiamą ir galbūt pavojingą padėtį, dabar net nesiteikia jos prisiminti!

Matyt, kraustausi iš proto, pamanė Denė, stebėdamasi pati savimi. O jis, šiaip ar taip, įsimylėjęs tą Gordon ir nusigėrė vos ne iki žemės graibymo, nes ji jį metė. Jam nė truputėlio nerūpi, kas nutiko man. Jam tik norisi kuo greičiau manęs atsikratyti. Savanaudis kvailys, išlepintas egoistas, ir dar geria. *Ir dar* geria!

Tačiau iš to nebuvo jokios naudos. Ji neįstengė net piktintis. Vis taip pat norėjosi glostyti jam plaukus ir jį raminti. O Viešpatie, Viešpatie, *Viešpatie*, mąstė Denė. Atrodo, nutiko!

Kaip ir visos jaunos moterys, ji svajodavo apie tą laiką, kada įsimylės. Tai turėjo būti romantiška, žavinga ir nuostabi akimirka, o jos princas – tikrai ne išblyškęs susitaršęs užsienietis, kamuojamas šlykščių pagirių ir beviltiškai įsimylėjęs žavingą našlę, iškeitusią jį į markizą italą!

Matyt, niekada nebūna taip, kaip įsivaizduoji arba planuoji. Gyvenimas labai liūdnas.

– Velniop! – iš lėto garsiai ištarė Denė.

Lašmeris Holdenas krūptelėjo. Į duris pabarbeno ir įėjo baltai apsirengęs afrikietis, nešinas padėklu su kava, ąsočiu vandens, stikline ir selteriu. Denei palengvėjo, paaiškėjus, kad jis angliškai ir kalba, ir supranta. Davusi keletą tikslių nurodymų jį atleido ir nukreipė dėmesį į padėklą.

Kava, nors jos atnešė ir ne tiek, kiek buvo pageidauta, buvo karšta ir labai stipri. Denė pripylė puodelį ir ištiesė kankiniui.

– Gurkštelėk, – pasiūlė. – Bus daug geriau.

Lašis pakėlė galvą ir rūsčiai pasižiūrėjo. Vis dėto kavos puodelį paėmė ir išgėrė. Denė tuščią puodelį vėl pripylė ir padavė Lašiui.

Tada nuėjo į miegamąjį. Jau muitinių angare oro uoste buvo paėmusi jo raktus ir dabar atrakinusi Lašio lagaminą su drabužiais dalykiškai jį peržiūrėjo.

– Prileidau tau vonią, – paskelbė, grįžusi į svetainę. – Tau, rodos, bus ne pro šalį. Ir nusiskusk. Tavo šepetėliai ir visa kita persirengimo kambaryje. O po kokių dvidešimties minučių patarnautojas atneš ko nors pavalgyti. Nežinau, ar bus ankstyvi priešpiečiai ar vėlyvi pusryčiai, tačiau, man rodos, tai visai nesvarbu. Neužsibūk, nes atšals.

Palikusi Lašį maudytis, Denė išėjo aiškintis su tarnautoju ir registratore dėl kambario ir po kurio laiko grįžo susimąsčiusi. Patarnautojas su apkrautu padėklu jau laukė. Denė liepė padėklą pastatyti ant stalo ir pasakė, kad laukti nereikia. Patarnautojas išėjo, o Denė kelias minutes stovėjo ir užsigalvojusi žvelgė į ant grindų nusiritusį vienišą baltą padarą, rodantį tvarkingą satino etiketę, skelbiančią, kad jis atsparus karščiui ir jį galima skalbti.

– Vargšas Asbestas! – Denė pasilenkė ir jį pakėlė. Nudulkinusi patupdė ant sofos. – Atrodo, ir tu jam neberūpi. Neliūdėk. Aš tavimi rūpinsiuos. Ir juo – velniai mane rautų.

Kažkas tyliai sušlamėjo, ir atsigręžusi Denė tarpdury išvydo Lašį. Jis buvo neapsakomai išblyškęs, paakiai pajuodę, tačiau nusiskutęs, plaukai drėgni ir glotnūs. Pasiieškoti kuo persirengti jam, matyt, pasirodė per sunku, nes dabar vilkėjo pižamą ir tamsiai žalią chalatą. Atrodė išsekęs, ligotas ir bjauriai nusiteikęs.

– Ar visada kalbiesi su savimi? – pasiteiravo jis niūriai.

Denė paraudo, tačiau klausimą nuleido negirdom. Ji pasakė:

– Atnešė valgyti. Sriuba atrodo visai nieko sau, ir karšta. Pamaniau, kad karis tau nepatiks, todėl užsakiau kepsnį.

Lašis nusipurtė, tačiau sriubą suvalgė ir nuo jos kiek atsigavo. Paragavo kepsnio ir galiausiai išgėrė dar du puodelius juodos kavos. Tada užsidegė cigaretę ir pro dantis išspaudė:

– Ačiū. Man kiek geriau. Atrodo, buvau dailiai nusilakęs. Viskas kaip per miglą.

– Man irgi, – pasakė Denė.

– Taip – ne. Rodos, prisimenu, kaip man atrodė, kad sumanymas vežtis tave vietoj Ados puikus, nors vienas Dievas težino kodėl.

Denė jam papasakojo. Iš eilės ir smulkiai.

– Man nesitiki, – kimiai tarstelėjo ponas Holdenas, taip nutraukdamas po jos rečitalio ilgai trukusią tylą. – Man – tiesiog – nesitiki!

– Bet taip buvo! – karštai tvirtino Denė. – Ir jei tau atrodo, kad aš tik išgalvojau tokią... tokią šlykščiai neįtikėtiną istoriją, galiu pasakyti...

– Negalėjau gi būti toks besmegenis, netikša silpnaprotis mulkis, – kalbėjo Lašis, tarytumei Denė nė burnos nebūtų pravėrusi. – Negalėjau. Niekam tai nebūtų atėję į galvą! Gal tu mane maustai? Ne... ne, manau, kad ne. Vardan švento Mykolo, kam tu manęs klausei? Ar nematei, kad esu girtas kaip pėdas ir už savo veiksmus neatsakau? Velniai rautų! Turėjai suprasti, kad aš girtas!

– Atleisk, – tarė Denė, – bet, matai, anksčiau man nebuvo tekę sutikti girto žmogaus. Žinai, teta Harieta, – aiškino ji paslaugiai.

– Ne, tavo tetos Harietos aš nepažįstu! Bet... Na, klausyk... tu negalėjai manyti, kad kalbu rimtai. Negalėjai!

– Pamaniau, kad tu tiesiog linksmas optimistas.

– Linksmas optimistas! Visagalis Viešpatie! – Jis triukšmingai atsistūmė su kėde ir pakilęs nuo stalo ėmė blaškytis po kambarį tarsi į narvą uždarytas tigras. – Klausyk, turėjai pati susivokti. Turiu omeny tai, kad visas tas reikalas beprotiškas. Klaikiai, pašėlusiai beprotiškas. Ir kad aš beprotis, jei tai siūlau! Ir, beje, iš kur tu žinojai, kad aš toks nesu? Tu manęs net nepažinojai! Gal buvau pabėgęs iš beprotnamio!

– Tačiau tu buvai Taisono draugas, – kantriai aiškino Denė. – Pats pasakei. Ir ketinai paviešėti Kivulime – kaip ir aš.

– Na ir kas iš to? – įgėlė Lašis. – Negali gi apmauti policiją ir sprukti iš šalies su vogtu pasu – tiek jau to, skolintu! – vien todėl, kad aš atsitiktinai pažįstamas su tavo patėviu. Ar nesupranti? Tai neteisėta! Tai nusikaltimas! Tai... tai... varge tu mano, tai visiška, klaikiausia beprotybė! Už tai gali sėsti į kalėjimą. O kartu ir aš!

– Na, šiaip jau, – pratarė Denė, – sugalvojai tu.

Lašis suakmenėjo ir ilgiausiai tylomis į ją žiūrėjo, ir ta tyla buvo labai iškalbinga. Paskui staiga atsisėdo ant sofos ir užsimerkė.

– Pasiduodu, – pasakė. – Neturiu jėgų su tavimi kariauti – su tokia padėtimi irgi. Jūs tik pamanykit, – pridūrė karčiai, – o turėjo būti mano medaus mėnuo! Mano romantiškas medaus mėnuo su orchidėjomis – šampanu – tropikais – ir mėnesienomis! Viešpatie Dieve, už ką?

– Už tai, kad per daug geri, – negailestingai atšovė Denė.

Lašis pramerkė raudoną akį ir blykstelėjo į ją jau kitokiu žvilgsniu.

– Dar kartą karktelsi, – grėsmingai suurzgė, – bent kartelį! Paskambinsiu į artimiausią policijos nuovadą, išklosiu visą šitą nelemtą istoriją ir leisiu *jiems* tave sudoroti!

– Jei tu taip padarysi, – meiliai atsiliepė Denė, – aš jiems pasakysiu, kad tu mane įvėlei. O tada jei kam nors teks sėsti į kalėjimą – tai tau. Už nepilnametės pagrobimą.

Akimirką buvo tylu.

– Ak tu!.. – tylutėliai ištarė Lašis.

Denė paraudo.

– Nežinau, ką tai reiškia, – pasakė ji, – bet numanau. Tik, deja, iš to, kad mane koneveiksi, naudos nebus. Tu mane įpainiojai, tu ir išpainiosi.

– Viešpatie, aš!

– Taip, tu! Taigi nėra prasmės sakyti: „Viešpatie, aš!“ Kai tik atsidursim Zanzibare, Kivulime, galėsi nusiplauti rankas arba papasakoti policijai, arba dar ką nors. Tačiau iki tol aš esu tavo sekretorė: panelė Kitčel. Ir ketinu būti panelė Kitčel – ar dar kas nors! Supratai?

– Gerai, supratau, – niūriai atsakė Lašis. – Gerai, panele Kitčel, laimėjai. O dabar, kadangi nesu įpratęs miegamajame numeryje gyventi drauge su savo sekretore, gal malonėtum nešdintis po velnių?

Denė tyrinėjo jį su vos pastebima šypsena. Atrodė visiškai išsekęs ir labai piktas. Ir vėl Denei dingtelėjo, kaip būtų gera jį apkabinti ir švelniai nuvyti jo nuovargį ir blogą nuotaiką. Staiga ji pasi-

juto daug vyresnė už jį, ir užkrauti jam dar daugiau rūpesčių atrodė nedora. Tačiau nebuvo kas daryti.

– Deja, – pradėjo ji atsargiai, – negaliu ir to. Supranti, daugiau kambarių nėra.

– Tikrai yra. Vienas buvo užsakytas Adai.

– Žinau. Tačiau jie pamanė, kad aš tavo žmona, o kai registratorė paklausė apie „kitą ponią“ – turėdama omeny tavo sekretorę, – tu atsakei, kad nebus.

– Ir?

– Ir, deja, kitą kambarį jie kažkam atidavė

– Tada lygiai taip pat sėkmingai jie tau gali duoti kitą, – atšovė Lašis.

Denė apgailestaudama papurtė galvą.

– Deja, ne. Daugiau kambarių nėra. Net ir manojo! Jis teko ponui Daulingui. Jis jiems pasakė, kad atšaukiau kelionę, o jis gavo mano vietą, taigi tikriausiai galėtų gauti ir mano kambarį. Nėra jokio atsarginio holo arba kampo, nors valdytojas ir buvo labai malonus, kai paaiškinau, kad esu tik sekretorė, o ne nuotaka, ir paskambino mažiausiai į aštuonis kitus viešbučius. Bet, rodos, pasirinkome netikusį laiką atvykti. Dabar kažkokia ypatinga savaitė ir miestas sausakimšas. Pasakiau, jog esu tikra, kad nekreipsi į tai dėmesio.

Lašis ilgai į ją žiūrėjo, paskui pakilo, perėjo kambarį ir ryžtingai uždėjo nykštį ant skambučio.

– Ko tu nori? – paklausė Denė, beveik išsigandusi.

– Viskio, – niūriai atrėžė Lašis. – Noriu vėl nusigerti. Ir kuo greičiau.

6

Denė vieniša pavalgė priešpiečius vėsaus valgomojo kampe, o kavą gėrė viešbučio verandoje drauge su ponu Lariu Daulingu. Šnekučiuotis su juo buvo smagu ir gera. Jis, atrodo, suprato, kad ji sunerimusi, išsiblaškiusi, ir visą pokalbio naštą mielai pasiėmė sau. Denė už tai buvo nuoširdžiai dėkinga: dabar ji galėjo atsipalaiduoti ir grožėtis vaizdu, o kadangi reikėjo bent kiek klausytis, ką jis kalba, savosios bėdos nutolo.

– Man reikia balto tiko kostiumo ir skrybėlės, – kalbėjo Laris Daulingas. – Aišku, koks čia klimatas. Ar nebūtumėt tokia maloni ir nepadėtumėt man šį tą nusipirkti, panele... panele?..

– E... Kitčel, – priminė Denė; nedaug trūko, kad būtų užsimiršusi. – Taip. Mielai, ačiū. Norėčiau pasižvalgyti po Nairobį, be to, turiu išsiųsti telegramą.

– Šaunu, – dėkingas ištarė Laris. – Eime.

Jiedu išėjo į skaisčią Afrikos saulę ir gana nesunkiai surado telegrafą. Denė uždelsta telegrama išsiuntė trumpą šiltą žinutę tetai Harietai, pranešdama, kad atvyko laimingai (tik pirma įsitikino, kad telegrama nebus pristatyta į Angliją pirmiau, negu ji atsidurs Zanzibare), o Laris Daulingas išsiuntė dar trumpesnę skubią telegramą

kažkam į Soho. Paskui jiedu užėjo į kelias parduotuves, ir ponas Daulingas sėkmingai įsigijo tropikų kostiumą, panamą ir porą paplūdimio batų. Denei jis nupirko didžiulę dėžę šokoladinių saldainių, anot jo, kaip menką padėką už jos neįkainojamą pagalbą. Tačiau Denė pasijuto pakliuvusi į spąstus.

Pasirodė, ne taip jau paprasta kalbėtis tegu ir su žaviu nepažįstamu žmogumi, neminint dalykų, susijusių su panele Ašton, o ne su panele Kitčel. Laris Daulingas panele Kitčel domėjosi tik draugiškai, tačiau labai domėjosi Taisonu Frostu ir viskuo, kas su juo susiję. Pasipiktinusiai Denei teko klausytis, kaip iki panagių buvo išnagrinėta jos patėvio karjera ir motinos santuokos, trumpai paminėjus ir ją pačią.

– Girdėjau, kad kažkur yra vaikas, – kalbėjo Laris, žingsniuodamas greta. – Atrodo, gerai nukištas. Jis ne Frosto – jos. Bet tokios kaip Loreina su vaikais tąsytis nemėgsta – mat temdo jų žavesį. Be to, tada žmonės pradeda skaičiuoti. Sunku atrodyti vos trisdešimties, kai turi aštuoniolikmetę ar devyniolikmetę drimbą, visą vasarą sekiojančią iš paskos. Ar jums yra tekę ją matyti? Turiu omeny, ponią Frost?

Denė sumirkčiojo, prasižiojo ir vėl susičiaupė, tačiau klausimas pasirodė besąs retorinis.

– Tikras saldainiukas! – entuziastingai pasakojo ponas Daulingas. – Mačiau ją Londone pernai per Frosto spaudos konferenciją. Mažutė, tamsiais, kaip kūdikio garbiniuotais plaukais ir didžiulėmis mėlynomis akimis. Tarytum imtum ir pakeltum viena ranka. Ištekėjusi bent jau pustuzinį kartų, bet kai pamatai ją, nebesistebi. Kaip ta jos drauguže iš lėktuvo – ponia Gordon. Štai jums dar viena žavi būtybė! Nors iš visko sprendžiant, gyvenimas jos, vargšelės, ganėtinai tragiškas. Jos paskutinis vyras tamsoje nusirito nuo rūsio laiptų ir nusisuko sprandą. Girtas, žinoma. Negana to, vyras, už kurio ji pernai ketino tekėti, Duglas Ret Koringtonas, vestuvių išvakarėse iššoko pro viršutinio aukšto langą. Rodos, kažkas jam rašinėjo anoniminius laiškus, o gal ji metė jį paskutinę minutę ar dar

kas nors tokio. Šiaip ar taip, ji, matyt, išgyveno tikrą pragarą ir tikrai verta naujos galimybės. Kad taip man pasisektų!

– O jūs turtingas? – pasiteiravo Denė; ji pati nustebo dėl sukilusio pykčio ir pavydo.

– O! Ji ne tokia. Sako, ji teka iš meilės – net jei ta meilė neilga! Tiesiog atsitiktinumas, kad tie, už kurių ji ištekėjo, buvo turtingi, nes tik su tokiais ji ir bendrauja. Jei jai rūpėtų tik pinigai, būtų ištekėjusi už jūsų boso. Prieš savaitę sklandė gandai, kad jie nelauktai ketina susituokti Kakston Hole. Bet, rodos, vis dėlto nieko neišėjo. Kas ten nutiko?

– Neturiu supratimo, – šaltai atsakė Denė. – Ponas Holdenas asmeninio gyvenimo su manimi neaptarinėja.

Pono Daulingo mielas trikampis veidas nušvito linksmumu.

– Mažutė tobula ištikima sekretorė! – nusišypsojo jis savo nuginkluojančia šypsena. – Atleiskit. Smalsauti nenorėjau. Tačiau manęs jums nėra ko saugotis. Apie paskalas nerašau. Jaunasis Holdenas man nėra naujiena. Aš duoną valgau iš tokių kaip Taisonas Frostas. Jis ir rinkimai Zanzibare! Štai kodėl velnioniškai norėjau pakliūti į šitą lėktuvą: juo skrido du žmonės, galėję man būti labai naudingi. Arabas agitatorius, kuris tikisi vieną gražią dieną tapti mažuoju Hitleriu, ir Taisono Frosto podukra – panelė Ašton. Ta, apie kurią jums pasakojau.

– O... tikrai? – pratarė Denė, rydama gerklėje atsiradusį gumulą.

– Aha. Ir tikėjausi, kad pavyks tai mergaitei įsipiršti į pažįstamus, – prisipažino Laris Daulingas. – Sunku neturėjo būti, o aš tikriausiai būčiau gavęs daug privačios informacijos ir gal net būtų pavykę išpešti pakvietimą paviešėti. Ko nedariau, kad tik patekčiau į šitą lėktuvą, bet viskas veltui. O tada paskutinę akimirką atsisakė vietos, ir aš ją gavau. Ir žinote ką?

– Ne. O ką? – nervingai paklausė Denė.

– Tai ta mergiotė Ašton atsisakė vietos! Tikriausiai susigavo kokį kokliušą, tymus ar dar ką nors. Gaila. Norėjau su ja susipažinti. Straipsnis apie jos netikrą tėtušį dabar sudomintų bet kurį laikraštį.

– Kodėl dabar? – pasiteiravo Denė, smalsumui nugalėjus stiprią nuojautą, kad reikia tuojau pat keisti pokalbio temą.

– Negi nežinote? Na, aš maniau, kad jūsų bosas to ten ir važiuoja. Juk jo tėvas leidžia Frosto knygas Valstijose, ar ne?

– Taip. Bet...

– Tai aš jums galiu pasakyti, ko jam čia reikia. Emorio Frosto dienoraščių. Jie buvo perduoti šiemet. Emoris buvo senas bastūnas, kuriam Zanzibare kažkuris sultonas padovanojo namą. Jis, atrodo, vyrukas buvo nepėsčias. Apie jį pasakojama daugybė keistų dalykų – kad buvo įsivėlęs į prekybą vergais ar kontrabandą, dar šiek tiek piratavo, o gal ir žudė. Jis paliko krūvą užrašų ir dienoraščių, kurių neleido skaityti, kol po jo mirties nepraeis septyniasdešimt metų, o tiek suėjo šių metų birželį. Taisonas Frostas turi juos jau porą mėnesių, taigi užteko laiko peržiūrėti. Galiu lažintis, kad skaityti juos ganėtinai smagu, ir Frostas išleis juos kaip knygą. Jei tik man pavyktų su juo pasikalbėti, tikrai nuskiltų. Ar Holdenas atvyko gauti leidybos teisių?

– Galbūt, – atsakė Denė žiūrėdama, kaip suveiks atsargus atsakymas.

– O! – ištarė Laris Daulingas. – Taip ir maniau! Valstijose eis gerai. Aštuonioliktame šimtmetyje jankiai Zanzibare buvo įtakingi, ir pirmoji šalis, su kuria Sultonatas sudarė sutartį, buvo Amerika. Be to, pasakojama, kad Emoris pabėgo su amerikiete – išgelbėjo ją iš piratų, puolusių Zanzibarą maždaug 1860-aisiais ir apsiautusių Amerikos konsulatą. Viskas baigėsi vedybomis. Koks būtų filmas! Ji turėtų būti Frosto senelė. Sako, kad buvusi nepaprasta moteris, ir Emoris po vestuvių visai pasikeitęs ir...

Jis nutraukė sakinį.

– Luktelkit... Ar ta moteris neskrido lėktuvu drauge su mumis? Ponia Bingam? Mūsų viešbučio valdytojas man sakė, kad ji Taisono Frosto sesuo. Įdomu, ar...

Jis paėmė Denę už parankės, skubiai nulaviravo šaligatviu tarp daugybės žmonių ir šmurkštelėjo į parduotuvę, kurioje, rodėsi, buvo visko: nuo batų iki prikaistuvių. O ten sustojo prie prekystalio,

apkrauto kempinėmis, kurias įtariai baksnojo ponia Bingam ir panelė Beits, stebimos išvargintos pardavėjos indės. Jau po poros minučių Denė suprato, kad visiškai teisingai nusprendė, jog tetai Harietai ponas Daulingas patiktų. Ponia Bingam jį pamėgo akimoju ir per neįtikėtinai trumpą laiką jis jau buvo įtrauktas į gyvą pokalbį apie tai, kuo natūralios plaušinės geresnės už kaučiukines kempines.

Denė pabandė kukliai pasitraukti, nes neturėjo jokio noro pažindintis su savo netikra teta, kol tai nėra būtina. Tačiau ji veikė per lėtai, ir nespėjus nieko padaryti, Laris jau ją pristatė.

– Ponia Bingam, čia panelė Kitčel. Pono Holdeno sekretorė ir bendrakeleivė į Zanzibarą. Ji svečiuosis pas Frostus. Pas Taisoną Frostą, žinote, rašytoją. Kas kas?.. Jūsų *brolis?* Tai bent sutapimas! Išdykėliškai mirktelėjęs jis atrėmė kaltinamą Denės žvilgsnį ir nusišypsojo jai nė kiek nesutrikęs. Tačiau toliau popietė virto tikru išbandymu, nes ponas Daulingas jos iš draugės nepaleido, o patėvio sesuo pasirodė besanti iš tų neapsakomai šnekių moteriškių, kurios su malonumu be galo be krašto klausinėja visokių asmeninių dalykų ir savo ruožtu be galo be krašto pasakoja apie save.

Ponia Bingam norėjo sužinoti *viską* apie Ameriką: apie šalį, kurioje ji dar nebuvo buvusi, tačiau vylėsi kada nors nuvykti. Denei, kuri ten irgi nebuvo buvusi, su šitais klausimais – atsakymais sekėsi ne kažin kaip ir jai teliko melstis, kad Laris Daulingas ir guvioji panelė Beits bus tokie patys neišmanėliai.

Į ponios Bingam garsiai išreikštą nuostabą, kad nejusti jos amerikinio akcento, Denė sklandžiai atsakė, kad jos tėvai į Ameriką išvažiavo ne taip seniai, ir ji dalį išsilavinimo gavusi Anglijoje.

– A! – su mįslę įminusio žmogaus pasitenkinimu ištarė Gasi Bingam. – Tada, aišku, kodėl ponas Holdenas jį į Europą lydėti pasirinko jus. Jūs mus *suprasite*. Man rodos, šito pono Holdeno aš nesu mačiusi, tačiau su jo tėvu esame susitikę – palaukit, trisdešimt aštuntaisiais ar trisdešimt devintaisiais? Jis *geras* Taisono, mano brolio, draugas. Labai malonus vyriškis – kaip amerikietis. Oi, meldžiu atleisti, mieloji! Kaip negražiai pasakiau. Atsiprašau.

– Nieko tokio, – blankiu balsu atsakė Denė, mąstydama, įdomu, kiek tai tęsis ir kada jos paklaus ko nors tokio, į ką atsakyti bus neįmanoma, ir viskas neišvengiamai paaiškės. Kaip kvaila buvo leistis į šnekas – į šnekas su bet kuo! Reikėjo niekam nesipainioti po akimis ir nelįsti į pavojų. Lašis buvo visiškai teisus: proto ji neturi nė grūdelio. Sugalvok tu man, kad bastytis po Nairobį drauge su Lariu Daulingu – puikus būdas praleisti ilgą popietę, o išvengti pavojingų temų – juokų darbas. Štai kas iš to išėjo!

Gasi Bingam pasakė:

– Ar jūs manote, kad čia jau ir visas Nairobis? Gal reikėjo sutikti, kai ponas Pontingas siūlėsi pavedžioti. Mano brolio sekretorius. Jis mane pasitiko, paskui vedėsi priešpiečių į kažkokį klubą. Buvo tikrai labai malonu. Tačiau vargšelis pusę ryto prasėdėjo dantisto kėdėje, ir aš pareikalavau, kad jis išgertų porą tablečių aspirino ir pagulėtų, o mudvi su Milisenta apsieisime pačios. Pajutau, koks jis buvo dėkingas. Jūs, žinoma, su juo susipažinote, kai jis su mano broliu buvo Valstijose. Kaip jis jums?

Denės širdis pašoko šešis colius, o paskui nukrito bent dvigubai tiek. Ar Ada Kitčel matėsi su tuo ponu, kai Taisonas lankėsi Valstijose? Aišku, Lašis buvo su juo susitikęs, taigi galėjo ir Ada. Kodėl Lašis jos neperspėjo? Kodėl jai neatėjo į galvą jo pasiklausti? Kodėl jiedu abu užmiršo šitą momentą, ir ką, velniai rautų, ji darys, kai susitiks su tuo žmogumi, o jis nepripažins jos Ada Kitčel?

Laimei, Gasi Bingam atsakymo nelaukė.

– Jis pas mano brolį jau keletas metų, tačiau aš su juo nebuvau pažįstama, – nors jis pas mus, žinoma, lankėsi. Tačiau tai buvo prieš metus ar dvejus, Taisonas buvo Anglijoje, o mudvi su Milisenta atostogavome Džersyje. Vis dėlto Taisonas pasirūpino, kad jis mane pasitiktų. Nors įtariu, kad jis čia vis dėlto dėl Denės Ašton – žinote, mano brolio podukros. Ji turėjo skristi šituo lėktuvu, tačiau oro uoste jos nebuvo, o kai ėmėme teirautis, mums atsakė, kad ji savo vietos atsisakiusi. Labai keista. Matyt, vėjaraupiai, kiaulytė ar dar kas nors.

Buvo aišku, kad apie šį reikalą Augusta Bingam mąsto panašiai kaip Laris Daulingas: mokyklinukės ligos. Tačiau, Denės nervų sis-

temos laimei, ponia Bingam nuo panelės Ašton dingimo perėjo prie ne tokios pavojingos temos:

– Mes drauge viešėsime Kivulime, ar ne? Žinote, nuo tėvo mirties aš ten nebuvau. Atrodo, tai buvo taip seniai. Vaikai būdami gyvenome ten vos ne metus. Bet tėvas taip ir nepamėgo tos vietos. Ne taip, kaip jo vyresnysis brolis, senasis dėdė Barklėjus. Jis į tuos namus buvo tiesiog įaugęs. Buvo dėl jų pamišęs – ir dėl Zanzibaro. Jis mylėjo tą vietą ir vargu ar būtų kada iš ten išvažiavęs. Manau, kad dėl to jis taip ir liko nevedęs.

– Ar jis buvo vyriausiasis Emorio sūnus – pirmasis Frostas? – pasiteiravo Laris Daulingas.

– Pirmasis Frostas, atvykęs į Zanzibarą, – kilniaširdiškai patikslino ponia Bingam. – Taip. Šeimos namai, žinoma, yra Kente. Dabar ten gyvenu aš, nes Taisonas Anglijoje labai retas svečias. Mudvi su Milisenta, kaip mudvi sakom, saugom jam namų šilumą. Nežinau, ką ir daryčiau be Milisentos. Ji atsikraustė pas mane gyventi, kai mirė mano vyras, ir dabar viskas jos rankose.

– O jūsų brolis Zanzibare daug gyvena? – pasiteiravo Laris, vėl nukreipdamas pokalbį prie Taisono Frosto.

– Nelabai. Jis toks nenuorama. Nuolat ant ratų. Gyvena ten tik priešokiais. Pasikviečia draugų, o paskui vėl iškeliauja. Man visados atrodė, kad turėti namus Zanzibare taip *romantiška,* tačiau Taisonas niekada ten ilgai neužsibūna.

– Galbūt jam ten per daug necivilizuota, – pareiškė panelė Beits. – Romantika geras dalykas, bet man reikia ir karšto vandens! Aš visada sakydavau, kad absoliučiai niekas nepranoks „šiuolaikinių patogumų“.

– Milisenta, deja, nemėgsta kelionių į užsienį, – Denei kaip paslaptį patyliukais pašnibždėjo Gasi Bingam. – Ji nekenčia Rytų. Pasigenda Instituto bei „Mergaičių vadovų“ ir panašių dalykų. Ji labai daug kuo domisi. Čia žmogus, kuriuo galima pasikliauti. Mūsų vikaras vis sako, kad nežino, kaip Market Lidonas be jos ir išsiverstų, ir esu tikra, kad ji jam pritaria. Oi! Nenorėjau – negražiai pasakiau. Norėjau pasakyti...

Denė nebeįstengė sukaupti dėmesio, nes nuo žodžių „Market Lidonas“ šią karštą dieną ją nukrėtė šiurpas. *Market Lidone nužudytas žmogus*... Bet jis nebuvo šiaip sau „žmogus“. Tai buvo senyvas, pedantiškas, amžinai nepatenkintas ponas Hanivudas. O jeigu ponas Hanivudas buvo bent jau dviejų Frostų šeimos kartų patikėtinis, tai labai tikėtina, kad tvarkė ir ponios Bingam reikalus. Ji turėtų būti gerai su juo pažįstama. Ar ji žino, kad jo nebėra gyvo? Net jei ir žino, naujiena apie jo mirtį nesukrėtė jos nė perpus tiek, kiek Denę, kuri matėsi su juo tik kartą, ir tai labai trumpai.

Laris Daulingas kalbėjo:

– Ar jūsų brolis, ponia Bingam, kai būna Zanzibare, dažnai šitaip kviečiasi svečių? O gal dabar kokia ypatinga proga?

– Oi, nemanau, kad čia mano brolis būtų sugalvojęs. Kai rašo, jis nelabai linkęs bendrauti, o dabar, man rodos, jis kaip tik ir turėtų dirbti prie knygos. Bet jo žmona mėgsta, kad namai būtų pilni svečių. Įtariu, jai būna nuobodu, kai jis visą dieną rašo. Ir, žinoma...

Ponia Bingam vis kalbėjo ir kalbėjo, o Laris Daulingas klausėsi pataikūniškai įdėmiai, gyvai susidomėjęs, nepatiklumą arba pritarimą reiškiančiais jaustukais vis atgaivindamas beišsenkantį žodžių srautą.

„Akivaizdu, kad jis ne tik geras pašnekovas, bet ir puikus klausytojas, – nesmagiai pagalvojo Denė. – Labai malonus žmogus, bet pavojingas...“

Apsimestinai nerūpestingai ji pabandė įsiterpti į šitą kunkuliuojantį išpažinties srautą:

– Ponas Daulingas, žinote, žurnalistas.

Tačiau jei šitaip tikėjosi perspėti, jai nepavyko.

Laris Daulingas jai pašaipiai šyptelėjo, ir Denė kažkodėl sutriko. Panelė Beits, tiesa, ūmiai atsigręžė ir nužvelgė jį kaip daiktą, kurį netikėtai būtų išvertusi kastuvu sode, tačiau Gasi Bingam anaiptol nenustebo, tik susižavėjo.

– *Reporteris?* Kaip įdomu!

– Apybraižininkas, – kantriai pataisė ponas Daulingas.

– Turbūt tai panašiai tas pats? – džiugiai paklausė Gasi Bingam. – Jūsų gyvenimas tikriausiai labai įdomus. Gaisrai, žmogžudystės, kino žvaigždės. Šiandien Paryžius, rytoj Bankokas. Kaip aš jums pavydžiu! Taisonas – mano brolis – tikrai pažįsta daugybę žurnalistų. Jis sako, kad tai žemiausia žmonijos forma... Oi, *atsiprašau*. Pasakiau *labai* negražiai. Aš tikrai nenorėjau... Esu tikra, kad *jūs*, pone Daulingai, jam patiksit.

Panelė Beits garsiai prunkštelėjo, sumurmėjo kažką apie maitėdas ir įkyrius ilganosius. Ponia Bingam rūsčiai į ją pasižiūrėjo, įsikibo ponui Daulingui į parankę ir energingai plepėdama nuėjo pirmyn. Panelė Beits liko stovėti su Dene.

– Man rodos, esu tą vyruką mačiusi anksčiau, – pareiškė panelė Beits, rūsčiu žvilgsniu gręždama nieko nenutuokiančio pono Daulingo nugarą. – Veidus aš labai gerai prisimenu. Gal, sakyčiau, laikraščiuose, kur vien paskviliai ir šmeižtas. Aš dar prisiminsiu. Pažįstu tokius. Žavus, sąmojingas ir visiškai nepatikimas. Kad tik ką nors peštų. Ne ką geresnis už paprastą sukčių. Tiesą sakant, gal jis būtent toks ir yra! Kad jis apybraižininkas – nesvarbu, ką tai reiškia, – galime patikėti tik iš jo paties žodžių!

Panelė Beits vėl labai išraiškingai prunkštelėjo.

– Žinote, – jai užėjo atvirumo priepuolis, – Gasi gera moteriškė ir proto jai tikrai nestinga. Bet kartais darosi sunku tuo patikėti. Žiūrėkit, kaip ji leidžiasi to reporterio kvočiama apie Taisoną. Ir kvailiui aišku, kad iš to nieko gero nebus. Jei jis ne sukčius, tai jam reikia straipsnio – pageidautina tokio, kuriame būtų kuo daugiau nešvarių baltinių. Laikraščiai pavojingi. Atmatos – štai kas jiems rūpi. Atmatos ir žmogžudystės.

Žmogžudystė!.. Taip, apie žmogžudystes skaitei tik laikraščiuose. Tai nebuvo tikra. Žmonės, kuriuos pažinojai, mirdavo, bet niekas jų nežudė...

Denė gėrė arbatą viešbučio verandoje vis dar drauge su Augusta Bingam, Milisenta Beits ir Spauda, atstovaujama Lario Daulingo. Laris ją pakvietė netikėtai droviai, ir ji jau ketino atsisakyti, tačiau pamatė Lašį Holdeną ir persigalvojo. Nes Lašis verandoje irgi gėrė

popiečio arbatą – su Amalfija Gordon. Jis vilkėjo pilku kostiumu, pagirių nesimatė nė ženklo, o Amalfija su savo kažkam čekių knygelėje triženkliu skaičiumi atsiėjusiu drabužiu atrodė švelni, gaivi ir jaudinamai graži. Šalia jos, vilkinčios šį itin paprasto kirpimo rūbą, bet kuri moteris atrodė (ir jautėsi) kaip senas „Šeimininkės" numeris.

Markizo Eduardo de Čiago nesimatė, o Amalfija kalbėjo karštai, bet negarsiai. Jos gražiame veide žaviai derinosi dailiai liūdno angelo ir už kažkokį menką prasižengimą atleidimo meldžiančio vaiko išraiška.

Lašis atrodė kiek surūgęs, bet drauge pavergtas. Denė pagalvojo, ar tik nebus markizas išsiųstas su kokiu nors pavedimu, užgaišinsiančiu jį kokią valandą ar dvi, kad ir vilkas būtų sotus, ir avis sveika. Popietės rūpesčiai, pono Hanivudo nužudymas ir pustuzinis slegiančių ir nemalonių klausimų ūmiai liovėsi buvę svarbiausi ją kamavę dalykai. Ją užplūdo pasipiktinimas grobuoniška ponia Gordon ir tuo, koks vis dėlto bestuburis tas lengvatikis, apsvaigintas ir užhipnotizuotas triušis, ponas Lašmeris J. Holdenas jaunesnysis.

„Ką jis joje randa!" – piktinosi mintyse Denė. Ir tučtuojau suvokė, ką būtent jis joje randa. Amalfija Gordon, rodėsi, turi viską.

„Lašio ji neturės!" – pasiryžo Denė. Ji atsisėdo taip, kad nepastebimai galėtų matyti šitą bejėgį užsispyrusį jaunuolį.

Lašis jos nepastebėjo bent kokias dvidešimt minučių, tačiau kai pamatė, sureagavo žaibiškai; tiesa, jo veiksmų maloniais nepavadintum. Netikėtai sutikęs jos žvilgsnį, jis dar kurį laiką sėdėjo kaip prikaltas, tarytum negalėdamas patikėti savo akimis, paskui staigiai atsistojo, atsiprašė Amalfijos ir per arbatą geriančių žmonių pilną verandą ėmė skubiai brautis jos link.

– Aš jūsų ieškojau, panele Kitčel, – grėsmingai pareiškė Lašis. – Jūsų laukia keletas darbų, ir norėčiau, kad tučtuojau juos atliktumėte. Ir kitąkart, kai norėsite popiet išeiti, malonėkite man apie tai pasakyti.

Denė prikando lūpą ir skaisčiai paraudo, tačiau humoro jausmo neprarado. O matyti verandos gale pamestą auksinę ponią Gordon buvo dar smagiau, taigi ji nuolankiai pakilo.

– Atleiskite, pone Holdenai. Nė nepamaniau, kad šią popietę jums manęs prireiks. Prašom atleisti, ponia Bingam. Rodos, man teks padirbėti. Lari, ačiū už arbatą.

Ji pristatė Lašį susibūrusiai kompanijai ir išėjo. Tačiau grįžusi į jaunavedžių numerį, viena nepabuvo ten nė penkių minučių: su trenksmu atsidarė durys ir išdygo jos darbdavys.

Užtrenkęs duris, jis įniršęs prapliupo:

– Klausyk, gal tu iš proto išsikraustei? Kokį velnią sau manai – zylioji po visą Nairobį ir leidiesi į šnekas su kiekvienu Tomu, Diku ar Hariu? Po perkūnais! Ar žinai, su kuo vaikštinėjai? Su laikraštininku! Pasirink tu man! O ta mėlynplaukė dama Taisono Frosto sesuo. O Dieve, tavo netikra teta! Negi manai, kad ji tavęs nepažino? Ryt atsibusi ir rasi visą šitą reikalą pirmuosiuose laikraščių puslapiuose. Tau reikėtų pasitikrinti galvą!

– Nurimk, – ėmėsi jį maldyti Denė. – Mudvi niekada nebuvom susitikusios, taigi manęs pažinti ji tikrai negali. O dėl Lario Daulingo labai gailiuosi. Nepagalvojau...

– Tu niekad negalvoji! – įgėlė Lašis. – Tik pamanykit, „Lari“!

Tai, kad Denė poną Daulingą vadino vardu, rodėsi, dar labiau kurstė jo įniršį.

– O tau niekad neatėjo į galvą pasižiūrėti į pasą, su kuriuo tu keliauji? Ne? Tai leisk tau pranešti, kad Ada kilusi iš Milvokio – o ten anglų diktorių akcentu niekas nekalba!

– O Dieve, – kaltai tarė Denė, – kai ką prisiminiau. Ar esu kada susitikusi su tuo ponu Pontingu? Taisono sekretoriumi?.. Tai yra, ar buvo su juo susitikusi Ada Kitčel? Matai, ponia Bingam apie jį klausinėjo, o aš nežinojau, ar turėčiau apie jį ką nors žinoti, ar nieko.

Lašis iškėlė į dangų sugniaužtus kumščius ir be garso sukrutino lūpas. Paskui nuleido rankas ir susitvardęs atsakė:

– Ne. Ačiū Likimui, tau su juo susitikti neteko. Antraip sėdėtum dar gilesnėj baloj negu dabar. Ką tu jai pasakei?

– Nieko. Ji, laimė, atsakymo nelaukė.

– Geras dalykas laimė! Tikiuosi, kad jau pasimokei. Negi nesupranti, kad turi vienintelę išeitį – pasislėpusi tūnoti ir su niekuo nesikalbėti – *su niekuo!* – kol nenusigausi į Zanzibarą? Kai būsi ten, tai jau bus tavo patėvio rūpestis. Ir jei jis turi bent kiek proto, įkrės tau su šlepete ten, kur labiausiai skauda!

Lašis nuėjo prie stalo palangėje ir įsipylė išgerti nuo padėklo, kurio čia anksčiau nebuvo. Tačiau Denei atlėgo pamačius, kad butelyje dar likę daugiau kaip trys ketvirtadaliai ir kad įsipylė jis labai kukliai.

– Čia tik tam, – pasakė Lašis, sugavęs jos žvilgsnį ir supratęs jį teisingai, – kad burnoje neliktų tos nelemtos arbatos skonio. Ko dabar labiausiai norėčiau, tai gerai nusigerti ir viską užmiršti. Bet negaliu, kol nenusikratysiu tavęs. Nusigerti malonumas, kurio negaliu sau leisti, kol aplink slampinėja tokie kaip tu.

Denė maloniai pastebėjo, kad gražu iš jo pusės taip rūpintis jos gerove.

– Aš nesirūpinu, – atkirto Lašis. – Mesk tai iš galvos. Man neramu dėl savęs. Ir todėl, panele Kitčel, nekelsi kojos iš šito kambario ir nepraversi burnos iki ryt ryto, kai reiks važiuoti į oro uostą. Ir laikysi tą savo žavią burnytę užčiauptą, kol laimingai įžengsim pro tavo vargšo patėvio duris. O tada aš pačiu pirmu lėktuvu su Ados pasu savo kišenėje išskrisiu atgal, o tu žinokis.

Jis baigė gerti ir nužingsniavo prie durų.

– Ten ant rašomojo stalo kelių laiškų juodraščiai. Spausdinant laikas praeis greičiau. Tris egzempliorius. Ir perrašyk teisingai – amerikietiškai.

– Klausau, sere, – nuolankiai atsakė Denė.

Lašis pirmąkart per pastarąsias dvidešimt keturias valandas nusijuokė.

– Žinai, tu visai nebloga mergytė, – pripažino jis. – Tikriausiai tavo proto koeficientas žemiausias kiek žinoma, ir aš niekaip nesuprantu, kaip saugos organai apskritai tau leidžia šlaistytis be priežiūros. Bet kartais tu visai nieko sau. Tik nepradėk įsivaizdinti, mažute. Permatau tave kiaurai.

Denė pajuto, kad į akis priplūdo ašarų, ir skubiai nusisuko, kad jis nepamatytų.

– Ačiū, – padėkojo tyliai.

Lašis pasakė:

– Spausdinamoji mašinėlė tame stačiakampiame kaštaniniame lagamine. Kur popierius ir kalkės, nežinau. Paieškok. A, beje, oficialiai šiame numeryje gyvensi tu. Sutariau su valdžia. Mane įrašė kaip nakvojantį 72-ajame kambaryje, kol nėra šeimininko. Iš tiesų jis savo kambarį paliko užrakinęs, ir aš nakvosiu ant šitos sofos. Tačiau kol niekas daugiau to nežino, padorumas bus išsaugotas. O jei bijai – anos durys užsirakina.

Jis atvėrė duris į koridorių ir per petį pridūrė:

– Pasakysiu, kad atneštų tau ko nors vakarienės. Bus saugiau, negu leisti tau sukiotis valgomajame, kai aplink slankioja tokie vilkai kaip tas Daulingas.

– O tu, įtariu, – supyko Denė, – vakarieniausi ne kambaryje. Maniau, kad turi daugiau savigarbos!

– Imkitės laiško, panele Kitčel, – griežtai paliepė Lašis ir užtrenkė duris.

7

Buvo kaip tik antra valanda nakties, kai Denė nei iš šio, nei iš to pabudo. Gulėjo nejudėdama, suklususi.

Ji težinojo, kad pabudo nuo garso. Gal Lašis grįžo? Ne, ne tai. Girdėjo Lašį grįžtant dar prieš užmigdama; ir tai buvo daugiau kaip prieš valandą, nes ji nesunkiai įžiūrėjo rodykles švytinčiame kelioninio laikrodžio ciferblate ant tualetinio stalelio. Be to, garsas pasigirdo ne kitame kambaryje. Kur kas arčiau – buvo tuo įsitikinusi...

Denė viešbutyje Gloučesterio gatvėje miegojo mažai ir blogai, naktis lėktuve buvo dar sunkesnė, taigi ji šventai tikėjo, kad atsigriebs čia. Tačiau miegas neėmė, ir ji ištisas valandas vartėsi plačioje lovoje, nervindamasi dėl košės, į kurią įklimpo, ir klausydamasi, kada grįš Lašis.

Pagaliau jis grįžo – prieš pat pirmą. Ir greičiausiai blaivus, nes grįžo taip tyliai, kad jeigu ji nebūtų nemiegojusi ir laukusi, nė nebūtų žinojusi, kad jis jau grįžo. Denė girdėjo spragtelint jungiklį, ir po kambario durimis atsirado siaurutis šviesos ruoželis. Ji atsisėdo lovoje ir apsikabino kelius: taip norėjosi, kad nebūtų jokių elgesio normų ir būtų galima nueiti į kitą kambarį ir pasišnekėti.

Jautėsi vieniša, nelaiminga ir išsigandusi, jai taip reikėjo šilumos, o Lašis nusirengęs pradėjo tylutėliai švilpauti ir reikalo nė

kiek nepataisė. Tai buvo tik melodijos atgarsis, tačiau daina pažįstama. Labai pažįstama. „Išplauksim toli, į Zanzibarą..." – švilpavo jis visai linksmai.

Jis susitaikė su ja, karčiai pagalvojo Denė. Na ir kvailiai tie vyrai. Ji jam į motinas tiktų! Na, jam gal ir ne į motinas – į tetas. Ir nerūpi jis jai. Visiškai. Ji verčiau bus *markizė* – arba milijonierė, arba... O gal jis ir *yra* milijonierius? Ne, negali būti! Niekaip. Tas seras Kažkoks... Ambrozijus Kažkas, kuris išlipo Chartume. Nafta. Va *jis* tai tikriausiai milijonierius ir jai pakankamai senas. Gal ji už jo ir ištekės. Arba už italo. Bet tik ne už Lašio...

Šviesa po durimis pranyko, ir Denė galiausiai užmigo. O po valandos staiga pabudo nuo garso, neaišku, kieno sukelto.

Denė laukė, kada garsas pasikartos, tačiau buvo tylu. Netrukus ji vėl atsipalaidavo ir gulėjo mieguistomis akimis žiūrėdama į tamsą. Prieš valandą švietė mėnulis: ryškus, baltas Afrikos mėnulis, nuo kurio pro langą srūvančių spindulių kambaryje buvo taip šviesu, kad jai teko keltis ir ant muslininių užuolaidų, dieną sulaikančių visokias ten muses ir dulkes, užtraukti sunkias portjeras. Tačiau dabar mėnulis buvo jau nusileidęs, šviesos viešbutyje užgesintos, Nairobio gatvėse tamsu ir tylu. Taip tamsu ir tylu, kaip ir jos kambaryje.

Denės vokai jau visai apsunko, bet ūmiai ją nusmelkė siaubas pajutus, kad kambaryje dar kažkas yra.

Ji gulėjo ir žiūrėjo į blyškiai žalią kelioninio laikrodžio ciferblatą; nesigirdėjo nieko. Tačiau tai neturėjo reikšmės. Kažkas nuslinko tarp lovos ir tualetinio stalelio ir užstojo tą mažą švytintį skrituliuką. Girdėjosi, kaip laikrodis tiksi. Tačiau jo nebesimatė.

Denė labai pamažu atsisėdo, iš siaubo colis po colio; judėjo taip pat be garso, kaip tas kitas kambaryje. Galiausiai jau sėdėjo tiesi, nugara prispaudusi pagalves prie minkšto lovos galvūgalio. Rankos gniaužė paklodes, ir kiekvienas kūno raumenėlis iš baimės, rodėsi, nutirpo. Daugiau neįstengė nė krustelėti. Tik sėdėjo suakmenėjusi ir išplėtusi akis žiūrėjo į tamsą. Ėmė trūkti oro, o širdis daužėsi taip tankiai ir taip garsiai, kaip suplūktu vieškeliu bėgančio arklio kanopos.

Juodumoje niekas nejudėjo, tik kambaryje pasklido keistas kvapas. Svaigus šleikštus kvapas, lyg ir pažįstamas, tačiau labai gąsdinąs. Toks pat baisus, kaip ir tas nematomasis, esantis kambaryje.

Ir vėl atsirado laikrodžio diskas. Jį užtemdęs juodulys pasislinko iš kairės į dešinę, o tai reiškė, kad jis – kad ir kas jis būtų – judėjo jos link.

Denė išsižiojo klykti, tačiau gerklė, išdžiūvusi, sumedėjusi, siaubo buvo taip surakinta, kad pavyko išspausti tik kvailą kvarktelėjimą. Ir šitas garsiūkštis buvo klaida.

Tamsoje staigiai šastelėjo ir kažkas palietė lovos kraštą. Ir tada, žūtbūtinio savisaugos instinkto pažadinti, jai grįžo drąsa ir rišlaus mąstymo galia. Tas kvailas kvarktelėjimas tik padėjo kažkam ją surasti. Jei suklyks, Lašį gal ir pažadins, tačiau jis negalės čia įeiti, nes ji užsirakino. O gal tik tam vienam klyktelėjimui jai laiko ir tebus duota...

Denė sukaupė jėgas, staigiai metėsi į šalį, persivertė per lovą ir jau kitapus jos pašoko ant kojų.

Toks staigus judesys įsibrovėlį aiškiai nustebino, nes Denė girdėjo, kaip jis triūksmingai įkvėpė, greitai sujudėjo, o tada nevalingai aiktelėjo iš skausmo. Vadinasi, žmogus: į lovos koją jis užsigavo basą, o gal kojine apmautą pėdą. Iš garso paaiškėjo, kur jis, kaip kad bandymas klyktelėti išdavė ją. Vis šiokia tokia nauda. Nors ir labai menka.

Denė tamsoje žingtelėjo atbula ir tik tada ėmė suvokti, kad tas, kas yra kambaryje, nėra paprastas vagis. Vagis, stovintis priešais langą, supratęs, kad ji pabudo, nieko nelaukdamas būtų pranykęs naktyje. Tačiau šitas nori sučiupti *ją* – Denę Ašton! Nužudyti ją... Vieną akimirką, nuo kurios pasidarė bloga, priešais Denę išplaukė siauras mandagus pono Hanivudo veidas.

Žmogžudystė... Dabar tai jau nebebuvo vien tik dėmesį patraukiantis žodis laikraščio antraštėje. Tai tapo tikrove. Čia, kambaryje, šalia jos žmogžudys. Kai ji juda, ir jis juda. Kai ji stovi tyliai ir įtempusi ausis klausosi, ir jis stovi tyliai – irgi klausosi. Pasirengęs pulti...

Denė taip drebėjo, kad vos benustovėjo, iš baimės, rodėsi, išeis iš proto. Ji neteko orientacijos ir, nors šaltomis rankomis jautė sieną ir slinko palei ją, nebesigaudė kur link juda. Ar artėja prie durų į svetainę, ar tolsta nuo jų? Kur lova? Kur langas?

Tada vėl šmėkštelėjo laikrodžio ciferblatas, ir ji suprato, kur esanti. O kitą akimirksnį trinktelėjo, pasigirdo tarsi kikenimo aidas – siaubingas garsas tamsoje – ir laikrodis pranyko. Jį tyčia nuvertė, kad ji nebegalėtų orientuotis. Ir kad nesimatytų, kaip jis juda.

Tačiau dabar ji per jardą nuo durų. Taip turėtų būti. Dar trys žingsniai ir jau turėtų būti durys.

Kažkas garsiai plekštelėjo į sieną jai už nugaros, ir Denė kone suklykė, ko ir buvo tikimasi. Nuo valios pastangų užgniaužti riksmą ir neišsiduoti jokiu staigiu judesiu jos kaktą išmušė šaltas prakaitas, sudrėko delnai, tačiau žengusi dar vieną žingsnį suprato, kad jai pavyko; ir suprato, kieno tas garsas.

Įsibrovėlis, tikėdamasis, kad ji išsiduos riksmu arba staigiu judesiu, per kambarį kaip papuola paleido jos aksominę šlepetę. Denė koja aptiko šlepetę, atsargiai tyliai pasilenkė, pakėlė ir sviedė vonios durų link.

Šlepetė pataikė į sieną ir tyliai šleptelėjo žemyn, o Denė ir vėl išgirdo trumpą švokštelėjimą, o paskui kojinėmis apmautos kojos nutapeno garso link. Bet ji jau buvo prie svetainės durų, pirštai čiuopė šaltą raktą. Pasuko jį, pasuko durų rankeną – rankos iš baimės buvo tokios drėgnos, kad rankenos bumbulas iš pradžių slydo ir neklausė. Pagaliau durys atsivėrė ir ji išpuolė pro jas; užkliuvo už nematomų baldų ir suklykė kviesdama Lašį.

Girdėjo, kaip jos persekiotojas užpakalyje atsimušė į pusiau pravertas duris, tačiau ji jau buvo prie sofos, o Lašis pabudintas.

– Kokia čia velniava! – nusikeikė jis.

Nuskambėjus jo balsui, pasigirdo nepatiklus aiktelėjimas, bruzdesys ir galiausiai trinktelėjo durys. Jie liko vienu du.

Lašis ne visai padoriai nugrabaliojo iki artimiausio jungiklio; jam gerokai kliudė Denė, prilipusi prie jo kaip kibi varnalėša. Pagaliau šviesa buvo įžiebta, ir Lašis ėmė apstulbęs markstytis ir mašinaliai tapšnoti jai per drebančius pečius.

– *Laši... Laši... Oi, Laši!* – vapėjo Denė, paplūdusi ašaromis ir tirtėdama iš baimės.

– Nusiramink, – nerangiai ėmė raminti Lašis. – Aš čia. Viskas gerai. Susapnavai bjaurų košmarą, mažyte?

– Čia ne košmaras, – kūkčiojo Denė. – Ten buvo žmogžudys! *Žmogžudys!*

– Negalvok apie tai, vaikuti, – švelniai patarė Lašis. – Nepasiduok. Neverk, mažyte.

Tačiau Denė tik dar tvirčiau į jį įsikibo.

– Tu nesupratai – aš nesapnavau. Taip buvo iš tiesų. Aš *tikrai*...

– Gerai, buvo iš tiesų, – ramino Lašis. – Tik nepasmauk manęs. Klausyk, gal išgersi gurkšnelį stipresnio ir porą tablečių aspirino? Nesulaukęs į savo pasiūlymą jokio atsako ir pamatęs, kad Denė nežada jo paleisti, Lašis pakėlė ją ir nusinešęs prie sofos taip ir atsisėdo drauge su ja. Paskui per jos galvą pasiekė padėklą su gėrimais, kurį apdairiai buvo pasistatęs prie savo laikinos lovos.

– Dabar paklausyk: dėl Dievo meilės, atsisėsk ir susiimk. Va, išgerk – čia tik vanduo... Šaunuolė. Žinai, dabar tau labiausiai praverstų nosinė. O tiksliau, šešios nosinės. Nagi, mažyte. Išsišnypšk! Aš tuoj kiaurai peršlapsiu ir susigausiu kokią slogą.

Denė pakėlė galvą nuo jo sudrėkusio peties, atsisėdo tiesiai ir ašarotu, paklaikusiu veidu ėmė bejėgiškai dairytis aplinkui.

– Ko ieškai? – pasiteiravo Lašis.

– N-nosinės, žinoma.

– Jei paleisi mane, paduosiu.

Jis išsivadavo iš kibių Denės pirštų, pasodino ant sofos ir iš jau nebereikalingo vakarinio kostiumo kišenės ištraukęs švarią nosinę padavė ją Denei.

– Šitie naktiniai marškiniai man lyg ir matyti, – tarstelėjo Lašis, užsidegęs cigaretę ir šypsodamasis pro dūmą. – Kai pirmąkart susitikome, vilkėjai juos ir laikraščio lapą. Seniai tai buvo. Pripažinsiu, tavo veidelis dabar ne kažin kaip atrodo, tačiau, jei tave tai bent kiek paguos, visa kita akims tikra palaima.

Į šią pastabą niekaip nebuvo sureaguota, ir šypsena pilkose Lašio akyse išblėso, jose atsirado rūpestis.

– Bjauru buvo, ar ne, mažiuk? Bet dabar viskas bus gerai. Pamatysi. Nagi, tu juk jau pabudai.

Denė numetė nosinę ir pasipiktinusi įsispitrijo į jį ašarotomis akimis.

– Tau vis atrodo, kad aš susapnavau, taip? Bet aš nesapnavau. Kažkas buvo mano kambaryje. Pabudau nuo kažkokio garso ir... ir tada... pamačiau laikrodį. Jis... mačiau jį tamsoje. Jis šviečiantis. O paskui... paskui staiga jis dingo, nes kažkas jį užstojo...

Sakinys nutrūko, Denė pradėjo taip drebėti, kad dantys subarškėjo. Lašio veidas akimoju stulbinamai pasikeitė. Jis numetė cigaretę ir dviem šuoliais atsidūręs prie miegamojo durų ėmė graibyti jungiklio. Spragtelėjo jį ir išvydo sujauktą lovą, švelniame priešaušrio vėjelyje tingiai judančias užuolaidas. Nieko nebuvo.

Kambarys buvo tuščias, šviesoje mirgčiojo nediduké perlų ir deimantų segė ir siaura auksinio Denės laikrodėlio apyrankė. Ji juos buvo pasidėjusi ant tualetinio stalelio, šalia ciferblatu žemyn gulėjo paauksuotas kelioninis laikrodis.

– Valio! – stačiokiškai pasidžiaugė Lašis; jo nerimas atlėgo. – Tau prisisapnavo. Jei čia būtų įsibrovęs vagis, jis būtų priglaudęs šituos daikčiukus ir...

Lašis nutilo. Ant grindų prie drabužinės durų kažkas gulėjo, o durys buvo praviros.

Jis skubiai perėjo kambarį, pasilenkė ir pakėlė tą daiktą. Tai buvo žibintuvėlis, padengtas stora juoda guma, toks, kurio spindulį galima fokusuoti.

Lašis atsigręžė ir rado Denę čia pat, baltą kaip kreida, virpančią.

– Tavo?

– Ne. Tikrai ne.

– Hmm, – mąsliai numykė Lašis ir šmurkštelėjo į drabužinę. Jo nebuvo kelias minutes, ir Denė prisėdo ant lovos krašto. Vis taip pat siaubingai krėtė drebulys, ir ji ėmė abejoti, ar tik nebus užsitraukusi gėdos dėl ligos. Labai jau panašu į tai.

Netrukus grįžo Lašis, atrodė sutrikęs. Jis pasakė:

– Rodos, nedingo niekas. Nesuprantama. Kodėl nenušvilpė, kas buvo galima, ir nepaspruko?

– Todėl, kad nieko tokio jam n-nereikėjo, – išdrebino Denė virpėdama. – Jis ne š-šito buvo atėjęs. Jis ieškojo m-manęs. Jis norėjo mane n-nužudyti.

– Migla tu! – purkštelėjo suirzęs Lašis. – Gal baigtum panikuoti kaip gražuolė iš muilo operos? Tikriausiai čia buvo įsmukęs koks nors vagiūkštis afrikietis. Tokiuose miestuose jų knibždėte knibžda! Galėjo būti ir kas nors iš viešbučio tarnų, susigundžiusių pavagiliauti.

– Ne, – niekaip nenusileido Denė. – *Ne.* Vagys žmonių nežudo, o jis norėjo mane nužudyti. Žinau, kad norėjo!

– Dabar paklausyk, – kantriai pradėjo Lašis. – Neturi nė menkiausio įrodymo, kad jis norėjo tau ką nors padaryti – nebent tik išvaduoti tave nuo pinigų ar papuošalų, kuriuos palikai išmėčiusi. Tikriausiai, kai pabudai, jis dar nebuvo jų radęs, ir, ko gero, tu jį išgąsdinai labiau negu jis tave. Tai jau šis tas! Dabar gal tu tiesiog...

Jis nukando sakinį perpus ir raukydamas nosį ėmė dairytis aplinkui.

– Kuo čia kvepia?

– N-nežinau. Ir anksčiau kvepėjo. *Jis* atnešė šitą kvapą...

– *Viešpatie, chloroformas!* – sušnibždėjo Lašis. – Štai kas čia! Chloroformas!..

Vienu laukiniu mostu jis nubloškė į šalį patalus, kvapas sustiprėjo ir pasidarė labiau pažįstamas: ant kilimo veik negirdimai šleptelėjo kažkoks daiktas.

Paprastas polietileno maišelis, tokio dydžio, į kokius paprastai dedami sumuštiniai iškyloms. Jame, rodos, tebuvo iš vatos ir marlės padarytas tvarstis.

Lašis lėtai pasilenkė, pakėlė maišelį. Praskleidė jį ir tučtuojau susiraukęs atlošė galvą, nes tvoskė stiprus anestetiko kvapas.

Jis skubiai vėl suvyniojo maišelį ir įgrūdo į tuščią tualetinio stalelio stalčiuką. O Denė pašnibždomis vėl suvapėjo:

– Sakiau tau. *Sakiau!* Čia buvo man, juk taip?

– Galbūt, – trumpai atsakė Lašis.

– Tai kodėl tu nieko nedarai? Ko čia st-stovi?

– O ką liepsi daryti? – šaltai paklausė Lašis.

– Kviesk ką nors! Žadink valdytoją. Skambink policijai. Ką nors – bent ką!

Lašis nusigręžė ir nužingsniavo prie atvirų svetainės durų.

– Nenusišnekėk, Dene. Velniškai gerai žinai, kad farų mums dabar mažiausiai reikia.

Jis palaikė duris, kol Denė įėjo, uždarė jas ir nuėjęs prie fotelio, kur gulėjo vakare nusirengti drabužiai, paėmė savo chalatą.

– Gal pasiskolink dar kartą. Tiesą sakant, jei šitai darosi kasdieniu dalyku, matyt, būtų geriau, kad apskritai jį pasilaikytum. Tau, atrodo, jo reikia labiau negu man.

Denė abejingai atsisakė:

– Ne. Turėkis. Man tiks šita.

Ji įsisupo į antklodę nuo laikinos Lašio lovos ir tarsi drebantis kamuolys atsisėdo ant artimiausios kėdės. Nuo patirto šoko, iš nuovargio, po tiesiog gyvuliškos panikos jautėsi suglebusi, bekaulė.

Lašis apsirengė chalatą, įsipylė išgerti ir kurį laiką sėdėjo tylėdamas. Suraukęs antakius, susimąstęs spoksojo priešais, o Denė žiūrėjo į jį. Paskui Lašis ūmiai atsistojo, vienu mauku pabaigė gėrimą, pastatė tuščią stiklinę ir nuėjo atgal į miegamąjį.

Ten jis išbuvo kokias dešimt minučių. Denei norėjosi eiti paskui jį: vien tik iš baimės likti vienai, tačiau pasirodė, kad pajudėti nėra jėgų. Todėl ji įsmeigė išsigandusias akis į atvertas duris ir netrukus pamatė ant sienos judant Lašio šešėlį.

Lašis grįžo į svetainę baisingai susiraukęs, paruošė dar vieną gėrimo porciją ir padavė ją Denei.

– Būtų gerai, kad išgertum. Iš pažiūros sprendžiant, praverstų kas nors stipresnis už vandenį, o ištižti tau dabar negalima. Noriu su tavimi pasikalbėti.

Sau pasigamino kur kas stipresnio gėrimo ir atsisėdo ant sofos veidu į Denę.

– Man kyla įtarimų, – pradėjo Lašis, – kad čia slypi kažkas daugiau. Tas vyrukas čia, atrodo, gerokai pasidarbavo. Ir jis ieškojo ne pinigų.

– *Sakiau* tau... – vėl pradėjo Denė.

– Šš! Dabar aš kalbu. Jis įsibrovė ne pro miegamojo langą. Atsidarė langelį vonioje ir pro jį įsmuko. Drabužinėje nemažai mano daiktų, dauguma tavųjų ir jis tikrai nepatingėjo į juos žvilgtelėti. Atkrapštė kiekvieną spynelę, kuri buvo neatrakinta, ir iščiupinėjo viską iki menkiausio daiktelio. Tačiau, kiek supratau, nepaėmė nieko. Na, nebent vežeisi kokį ryšuliuką deimantų arba dar ko nors? Ar turėjai lagaminuose daug pinigų? Arba brangenybių?

– Ne, – kimiai sušnibždėjo Denė. – Aš turiu nedaug brangenybių. Tik tą segę, laikrodį, perlų vėrinį, deimantinį smeigtuką ir dar keletą niekučių, kurie buvo kosmetikos krepšelyje.

– Ir tebėra, – pasakė Lašis. – Nepaliesta. Nepaėmė ir mano perlų sąsagų bei ganėtinai rėksmingo rankogalių segtukų rinkinėlio, ir portsigaro bei žiebtuvėlio iš aukso ir platinos, ir dar buvo vienas kitas anaiptol ne pigus mažmožis. Nekalbant jau apie pluoštelį kelioninių čekių. Visi šie daikčiukai yra kaip tik tokio dydžio, kad dailiai įslystų į kokio nors tokio vyruko kišenę. Tačiau jis jų neėmė. Kodėl gi?

– Aš sakiau tau, – ketvirtą kartą pakartojo Denė.

– Klausyk, tu tik patylėk, gerai? Čia monologas, o ne dialogas. Aš aiškinuosi faktus. Drabužinė ir viskas, kas joje buvo, perknista. Krėsta taip, tarsi kas būtų ieškojęs kažkokio vieno daikto: vieno ypatingo daikto. Ir spėju, kad jei būtų jį suradęs, tavo svečias būtų išėjęs tuo pačiu keliu, kuriuo atėjo, ir tuo viskas būtų baigta. Tačiau jis nerado, ko ieškojo, ir nuėjo į tavo miegamąjį; o kai kambario šeimininkas guli lovoje, nuosekliai kambario neiškrėsi. Štai čia ir prireikia chloroformo. Jei tada nebūtum pabudusi, nebūtum nieko nė sužinojusi: būtum kuo šalčiausiai viską pramiegojusi, o pabudus galbūt būtų šiek tiek pykinę – tačiau tik tiek. O kambarys, kol būtum atsijungusi, būtų apieškotas kaip ir drabužinė. Na, teisus aš ar ne?

Denė tik nusipurtė ir tvirčiau susisupo į antklodę, o į klausimą Lašis atsakė pats:

– Galiu kirsti lažybų, kad teisus! Tačiau kas iš to? Klausimas vertas trijų milijonų dolerių. Na, aš tau pasakysiu. Grįžom atgal!

Jis gerokai gurkštelėjo, o Denė, žiūrėdama į taurę jo rankoje, niūriai pasakė:

– Taip. Matyti!

Lašis išsiviepė.

– Neprašovei, mažyte. Tačiau tau nėra ko jaudintis. Aš liksiu blaivus kaip stiklas. Čia tik gydomoji priemonė: kad geriau galvotųsi. O kaip tik dabar mums reikia sparčiai ir gerai pamąstyti, nes matau, kad pirmąkart vertindamas situaciją buvau nuklydęs į šalį.

– Nesuprantu, apie ką tu, – ištarė Denė. Nuo išgerto viskio šiek tiek svaigo galva, ji jautėsi geriau. Bet nelabai.

– Tu nesusikaupusi, – pareiškė Lašis. – Prisimink, kaip mudu susitikome? Tu atsidūrei už užsitrenkusių kambario durų, ir kol tavęs kambaryje nebuvo, kažkas jį apvertė aukštyn kojom. Tačiau nebuvo paimti nei pinigai, nei brangenybės, vadinasi, buvo ieškota kažko kito.

– Mano paso, – nekantriai pasakė Denė.

– Nemanau. Nebemanau; nors anksčiau, prisipažįstu, maniau. Tada tai buvo akivaizdus paaiškinimas ir čia, man rodos, mudu suklydome. Kam reikėjo versti kambarį ieškant daikto, kuris buvo ten, kur ir reikėjo tikėtis? Tavo rankinėje tiesiog panosėje. Turėjome suprasti – aišku kaip dieną. Į tuos Avialinijų kambarius su balkonais įsigauti pigiau grybo – ypač jei esi viešbučio gyventojas. Kažkas, matyt, norėjo išbandyti tą pokštą su chloroformu šeštą ryto. Geriau negu žabalinėti tamsoje, o tokiu metu dauguma žmonių miega kaip užmušti. Jie, matyt, jau buvo balkone arba už užuolaidos, kai tu pridarei jiems rūpesčių, išėjusi pasiimti to laikraščio ir užsitrenkusi anapus. Pasiimti tavo pasą ir pakišti ginklą greičiausiai sumąstė tik paskui, kai taip ir nerado ko ieškoję. Kad neišvažiuotum iš šalies su tuo, ką turi ir ko jiems reikia.

– Bet aš nieko neturiu! – paprieštaravo Denė ir vėl ėmė drebėti.

– Turi turėti. Ir norėčiau lažintis su tavimi iš penkių gabalų prieš gabalėlį kramtomosios gumos, kad žinau ką! Ką padarei su tuo laišku, kurį tau davė Taisono advokatas – tas vyrukas, kurį nušovė?

Denės akys pradėjo plėstis ir galiausiai baltame veide pasidarė nenormaliai didelės. Ji atsistojo svyrinėdama, spausdama prie savęs antklodę.

– Ne! Ne, negali būti. Tai tik laiškas. Negali...

– Aišku, kad taip. Ir niekas kita! Tik neaišku, ar tu jį tebeturi?

– Taip. Aš – aš taip manau, – Denė kalbėjo kimiai ir tyliai.

– Kur?

– Manau, jis vis dar mano apsiausto kišenėje. Kupranugario vilnos apsiauste, kuris kabo spintoje.

Lašis pakilo, nuėjo į miegamąjį ir grįžo nešinas palaidu šviesios spalvos apsiaustu.

– Šitas?

Denė linktelėjo, ir Lašis kyštelėjo ranką į gilios, šilku pamuštos kišenės plyšį. Iš jo išžvejojo suglamžytą popierėlį, du rausvus autobuso bilietus, pasirašytą sąskaitą ir tris puspensius. Kitos kišenės laimikis buvo didesnis. Joje, be popierinių nosinių ir kortelės su plaukų segtukais, buvo paprastas vokas, adresuotas „Gerb. Taisonui Frostui. Asmeniškai". Lašis apsiaustą numetė ant grindų, prapjovė voką ir išėmė kas buvo viduje.

Ten buvo dar vienas vokas, bet jau kitoks. Rankų darbo popieriaus nuo senumo pageltęs vokas buvo sulankstytas ir užantspauduotas taip, kaip tai darydavo tais laikais, kai daugelis žmonių dar nenaudojo fabrikinių vokų. Adreso nebuvo. Tik antspaudas su Frostų šalmu virš arogantiško devizo *„Imu tai, ko noriu"*, numeris 74389 ir išblukusiu rašalu išvedžioti inicialai E. T. F.

– *Moteriške!* – aiktelėjo Lašis. – Ir tu visą laiką nešiojaisi jį kišenėje!

Jis atsisėdo ant sofos ir purtydamas galvą kurį laiką žiūrėjo į Denę. Paskui vėl pasižiūrėjo į antspauduotą voką.

– Niekaip nesuprantu, kodėl jis jo nerado, kai perkratė tavo daiktus Avialinijose. Gal jis visai nenusimano apie moteris arba tu buvai sugalvojusi... Ei, palauk! Tu lyg ir sakei, kad buvai kažkokį apsiaustą palikusi moterų tualete? Ar šitą?

– Taip, – atsakė Denė vis dar stringančiu balsu. – Aš... aš jį buvau pamiršusi. Jis ten pragulėjo visą naktį.

– Štai kodėl. Dabar viskas aišku.

Jis įsispoksojo į mažą užantspauduotą voką savo rankose ir, rodėsi, labai ilgai tylėjo.

Kambaryje buvo taip tylu, kad Denė girdėjo, kaip tiksi Lašio rankinis laikrodis ir lėtai sproginėja burbuliukai stiklinėje, kurią ji tebegniaužė rankoje. Lašis atrodė pavargęs, niūrus ir keistai nepažįstamas – tarytum staiga būtų tapęs visai svetimu žmogumi; žmogumi, apie kurį ji visiškai nieko nežino.

Tyla pradėjo veikti nervus, ir Denė susigriebė vėl žiūrinti į miegamojo duris. Įsitempusi klausėsi kiekvieno silpno nakties garso lauke. Ar išlaužtas langas vonioje vis dar atviras? Ar Lašis susiprotėjo užrakinti duris tarp vonios ir drabužinės? O kas, jei tas žmogus sugrįžtų – ir ne su chloroformo tvarsčiu, o su pistoletu arba peiliu?

Lašis pagaliau prakalbo: iš lėto, tyliai, tarytum kalbėtų ne Denei, o sau.

– Taip... čia, žinoma, tai ir turėtų būti. Vienintelis būdas paaiškinti. Dabar prisimenu. Tu kažką sakei apie skambinimą. Paskambinai tam Taisono advokatui ir paklausei, ar negalėtum pas jį ateiti ne popiet, o iš ryto. Vadinasi, tu turėjai pas jį nueiti popiet, ir kažkas, kas tai žinojo, bet nežinojo, kad laiką pakeitei, ketino ten atsirasti pirmas – ir pasičiupti šitą! – jis pamėtėjo mažąjį voką į orą ir vėl jį sugavo. – Štai kodėl seifas buvo atidarytas.

– Bet ponas Hanivudas... Kam reikėjo poną Hanivudą žudyti?

– Nes seifo be rakto neatidarysi. Nebent esi įsilaužėlis profesionalas. O tasai, kur atėjo, nežinojo, kad tu laišką paėmei pirma jo, ir tikėjosi jį rasti seife.

– Bet... bet jis turėjo pistoletą. Jis galėjo *priversti* poną Hanivudą atidaryti. Nereikėjo jam jo žudyti!

– Tarkim, tavo ponas Hanivudas tą vyruką pažinojo? Man labai knieti sužinoti, kas šitame popierėlyje.

Lašis susimąstęs pasūpavo voką ant rankos ir pasakė:

– Svarstau, ar tik nederėtų mudviem į jį žvilgtelėti.

– Negalima. Jis Taisono! Ir užantspauduotas. Negalima laužyti antspaudo.

– Negalima? Kodėl taip manai? Viduje yra kažkas, kas verta žmogaus gyvybės. Kažkas šaltakraujiškai nužudė poną Hanivudą, kad tik jį gautų, o dėl aguonos grūdo nedaugelis rizikuos būti nuteistas myriop.

– Čia Taisono laiškas, – nenusileido Denė ir ištiesė ranką paimti laiško.

Lašis gūžtelėjo pečiais ir jį atidavė.

– Aš nesakau: „Šįkart pasistenk jį geriau saugoti“, nes manau, kad kaip savo žioplam stiliui, tai padarei ne taip jau blogai. Tik, dėl Dievo meilės, nepalik jo čia kur nors besimėtančio, nes tas, kas jo ieško, velniškai gerai žino, kas jį turi.

Denė išgąstingai į jį pasižiūrėjo.

– Aš... aš apie tai nepagalvojau. Vadinasi...

Jos balsas nuslopo, ji nevalingai sudrebėjo.

– Taigi! – sausai patvirtino Lašis. – Kažkas seka tave nuo Londono ir tikriausiai skrido lėktuvu drauge su mumis. O dar svarbiau, kad kažkas kuo puikiausiai žino, kad tu nesi panelė Ada Kitčel iš Milvokio.

8

Šaižiai suskambėjęs žadintuvas paskelbė, kad dabar penkta ryto, ir Denė nubudo antrąkart; paaiškėjo, kad siaubingai skauda galvą, o ji su Lašiu ne tik kad drauge gyvena jaunavedžių numeryje, bet ir miega jaunavedžių lovoje.

Padorumas bent kiek buvo išlaikytas, tačiau vargu ar tai būtų įvertinę net pačių plačiausių pažiūrų moralės saugotojai: panelė Ašton gulėjo pataluose, o ponas Lašmeris J. Holdenas jaunesnysis vis dar su chalatu buvo gracingai įsitaisęs ant jų.

Mirksėdama blankioje ankstyvo rytmečio brėkšmoje Denė iki skausmo aiškiai prisiminė, kad tai dėl jos pačios isteriško ir begėdiško reikalavimo padėtis dabar tokia skandalinga. Ji kaip pamišusi kategoriškai atsisakė likti viena. Baimės ir viskio derinys moralės suvokimą apvertė aukštyn kojom, įdiegtos elgesio normos nebeteko prasmės, susidūrusios su siaubinga perspektyva vėl būti paliktai vienai šitame tamsiame miegamajame.

Lašis nusižiovavo ir pasirąžė. Pasirėmęs ant alkūnės supratingai ir kažkaip linksmai nužvelgė jos degančius skruostus ir išsigandusias akis.

– Tiesą pasakius, labai jaukus šeimyninis vaizdelis, – maloniai pasakė jis. – Sunku įsivaizduoti, iki ko prieis jaunoji karta. O ką pasakytų tavo mieloji teta Harieta, jei tik tave dabar pamatytų!

– Arba tavo mieloji „Elfė“! – įgėlė Denė. Ir tuoj pat pasigailėjo savo žodžių.

– Kac, kac, kac! – kuo ramiausiai atsiliepė Lašis; ir nusirito nuo lovos.

Atsistojęs plačiai nusižiovavo ir pasikasė neskustą smakrą. Pasakė, kad ji verčiau teliekanti ten, kur yra, kol jis pirmas nusimaudys ir nusiskus.

– Ir neskambink kambario patarnautojui, kol manęs nebus. Kuo mažiau viešumo, tuo geriau.

Denė per tą laiką užantspauduotą voką suvyniojo į šifono skarelę, vėl kuo giliausiai įkišo į apsiausto kišenę ir didžiuliu žiogeliu prisegė skarelę prie pamušalo. Šitaip bent jau niekas negalės įlįsti į kišenę be jos žinios.

Neilgai trukus ji nuėjo maudytis, o Lašis rengtis, ir kai tik Denė atrodė pakankamai padoriai, kad prireikus galėtų atidaryti duris, jis išėjo, palikęs ją krautis daiktų.

Kai Denė pasirodė valgomajame, Lašis jau papusryčiavęs buvo išėjęs į verandą. Pro atviras duris Denei buvo matyti, kaip jis kalbasi su ponia Bingam, Milisenta Beits ir išblyškusiu laibu vyru, kurio veidas buvo lyg ir matytas. Amalfija, markizas, Laris Daulingas ir tas arabas, Salimas Abeidas, irgi buvo verandoje. Nuobodžiaudami jie būriavosi priešais anuos, kada ne kada nusižiovaudavo ir padrikai šnekučiavosi. Matyt, laukė taksi.

Pamačiusi Salimą Abeidą, Denė susinervino. Ji nežinojo, kad ir jis apsistojęs šiame viešbutyje. Kaip tik virškino šitą faktą ir galimas pasekmes, kai Lašis skubiai grįžo į valgomąjį ir priėjo prie Denės stalo.

– Antai tas, – be jokios įžangos pasakė Lašis, – yra tavo brangiojo patėvio sekretorius, Pontingas. Taigi galvok, ką darai, ir laikyk liežuvį už dantų. Gal jis panašus į patrauklų nekaltą interjero dekora-

torių – jis ir kalbėti taip stengiasi, – tačiau mažųjų pilkųjų ląstelių jam nestinga – ir neužmiršk šito!

– Tai va *kas* jis! – Denei palengvėjo. – Sakau, kad kažkur jį mačiau.

– Mergele Švenčiausioji!.. Klausyk, man rodos, sakei...

– Oi, su juo susitikusi aš nebuvau, – skubiai pasakė Denė. – Mačiau tik nuotraukoje. Jis buvo kai kuriose momentinėse fotografijose, kurias man atsiuntė Loreina.

Lašis garsiai atsikvėpė.

– Ačiū Dievui! Jau maniau, kad bus blogai. Na, jei tu esi mačiusi jo nuotraukų, tai galima drąsiai lažintis, kad jis yra matęs daugybę tavųjų, todėl, dėl Dievo meilės, būk atsargi. Jo pomėgis – medžioti informaciją ir rinkti gandus, ir šitoje srityje jis gali pranokti bet kurią moteriškę! Praeitą vakarą jis buvo velniškai smalsus. Mat panelė Ašton turėjusi atskristi šiuo lėktuvu, ir jis niekaip nesuprantąs, kodėl ji neatvyko.

– O Viešpatie! – kaltai aiktelėjo Denė. – Jis juk nieko nepadarė, tiesa?

– Tokiu atveju... nedaug ką ir padarysi, ar ne? Nebent paskambinsi į *Green Ziro* kontorą, ir jis vakar taip ir padarė. Tie sėkmingai išsisuko: pasakė, kad panelė Ašton atšaukė kelionę iki skrydžio likus vos dvidešimt keturioms valandoms. Jam teko tuo pasitenkinti. Bet vis tiek niekaip neapsiramina. Jei ne tas jo tiesiog likimo atsiųstas dantis, jis būtų vakar išdygęs oro uoste, kai iš manęs nebūtų buvę jokios naudos. Gaila, kad dantistas nepadaugino jam raminamųjų: būtume išvengę jo draugijos ir šįryt. Bet, matyt, nereikia norėti per daug. Neužsisėdėk prie kavos. Po dešimties minučių išvažiuojam.

Ankstyvą ir vėsų rytmetį jie pervažiavo per Nairobį. Vėl laukė kankynė su pasais ir pareigūnais. Bet pagaliau jie išvykimo salėje, blogiausia jau praeityje. Paskutinis etapas...

Šalia Denės išdygo Laris Daulingas, paėmė panešti spausdinamąją mašinėlę ir kiek susirūpinęs pasiteiravo, kaip ji jaučiasi. Lario akys, pagalvojo Denė, kaip Kento upėtakių srautas, nušviestas

saulės. Skaidrios ir vėsios – ir draugiškos. Žvelgdama į jas, Denė pajuto, kad jis patikimas žmogus – ne taip kaip Lašis. Ir vis dėlto...

Gasi Bingam, daili su alyviniu drobiniu kostiumėliu, žaviai derančiu prie jos melsvų plaukų, gyvai sučiulbo:

– Atrodote pavargusi, mieloji. Tikiuosi, nesileidžiate pono Holdeno verčiama dirbti iki vėlumos. Aš, asmeniškai, miegojau puikiai. Tik turiu pasakyti, kad visur gerai miegu. Viskas priklauso nuo *savitvardos*. Tikriausiai dar nepažįstate pono Pontingo, mano brolio sekretoriaus? Pone Pontingai!..

– Brangioji ponia? – atsiliepė ponas Pontingas, iškart paklusęs tam įsakmiai mojančiam pirštui.

Denė, skubiai pasisukusi taip, kad stovėtų nugara į šviesą, paspaudė ponui Pontingui ranką. Ranka buvo minkšta, gležna ir švelni kaip moters. Kalbėjo jis aukštu plonu įkvėptu balsu.

– O! – nudžiugo Naidželis Pontingas. – Kolegė vergė! Darbo žmogus galeroje! Jūs ir aš, panele Kitčel, – tik nieko neverti sekretoriai: juodadarbės bitutės šitame dekoratyviame dykinėjančių tranų spiečiuje. Jie netriūsia ir korių nelipdo, o mes priversti daryti ir viena, ir kita. Baisi neteisybė, ar ne? Reikia mums jungtis į profsąjungas. O!.. Eduardai. *Buon giorno!* Nemačiau tavęs viešbutyje. Kaip laikais? Atrodai *pasiutusiai* gerai. Manau, kad jau visi kaip reikiant susipažinote... Ne? O Viešpatie! Labai atsiprašau. Panele Kitčel, čia sinjoras markizas de Čiago, irgi būsimas Kivulimo svečias. Panelė Kitčel, Eduardai, yra asmeninė Holdeno sekretorė, taigi mudu vieno plauko.

Markizas palinko prie Denės rankos, paskui nužvelgė ilgu atidžiu žvilgsniu, kuris įsidėmėjo jos fizinius privalumus, pridėjo akinius, kirpčiukus bei garbanas ir atėmė skaičių, kurį buvo sugalvojęs anksčiau.

Jis buvo lieknas, tamsaus gymio vyras, tipiškai itališkai gražus ir, nors ne ką aukštesnis už Naidželį Pontingą, atrodė dvigubai didesnio ūgio. Liaunasis ponas Pontingas, pamanė Denė, būtų gana daili mergina. Matyt, jis ir pats taip manė, nes geltonai dažytus plaukus nešiojo ilgus, o viena meniška sruoga vis užkrisdavo jam ant baltos

kaktos – tikriausiai tam, kad grakščiu galvos krestelėjimu vis trumpam atmestų ją į vietą. Jo nemirksinčios akys buvo skaidrios ir mėlynos kaip porcelianinių Viktorijos laikų lėlių, tačiau vis dėlto nerimą kėlė įspūdis, kad mažai kas pro tas akis praslysta nepastebėtas. Denei neapsakomai palengvėjo, kai jis meiliai paėmė markizą už parankės, ir jiedu nuėjo šalin, gyvai šnekučiuodamiesi apie bendrus bičiulius Romoje.

Gasi Bingam, pašaukta panelės Beits, nuskubėjo kažko aiškintis dėl bagažo. Drauge nusivedė ir Larį Daulingą, o Denė atsisėdo netoli lango ir stengėsi nepasiduoti vėl užplūdusiai baimei. Pareigūnai ateidavo ir išeidavo, staiga išdygdavo tarpduryje ir atidžiai nužvelgdavo salę. Ir kiekvieną kartą Denei atrodydavo, kad ieško jos. Kiekvienas nepažįstamas žmogus buvo, arba galėjo būti, civiliai apsirengęs detektyvas, nuo kiekvieno atsitiktinai į ją nukreipto žvilgsnio ji šiurpo iš siaubo. Jie jos dabar nebesustabdys! Tik ne dabar, kai saugi užuobėga taip nebetoli. Skaudėjo galvą, krėtė šaltis ir pykino, ji jautėsi įsitempusi kaip styga nuo pastangų negalvoti apie pastarųjų dienų įvykius ir tą siaubingą dalyką, kurį Lašis pasakė naktį: „Tai kažkas skridęs lėktuvu drauge su mumis".

Bet tai absurdas, tai neįmanoma. Nė kalbos negali būti, kad tai kuris nors su jais iš Londono skridęs žmogus. Denė neramiai pasigręžė ir pažvelgė į didžiulį, pilkšvai rudą dulkiną oro uosto plotą. Ir kaip tik tuo metu kitapus lango praėjo vyras – tas arabas, „Džambas" – Salimas Abeidas, – skridęs su jais lėktuvu iš Londono. Denė matė, kaip jis ne taip toli jungiamojo pastato šešėlyje sustojo pasikalbėti su kitu vyru, matyt, tyčia ten jo laukusiu. Su gelsvaodžiu arabu, vilkinčiu gerai pasiūtu baltu kostiumu.

Salimas Abeidas, rodėsi, kalba taip karštai kaip Neapolyje, ir Denei pasidarė smalsu, ar jis ir vėl apie politiką. Jis mosavo rankomis, gūžčiojo pečiais, jo akys liepsnojo, tačiau jo pašnekovas neatrodė itin susidomėjęs. Tik užmetė akį į savo laikrodį, o šiaip stovėjo ramus ir orus.

Salimas Abeidas pasisuko ir mostelėjo įstiklintos išvykimo salės pusėn. Denei akimirką atrodė, kad arabas baltu kostiumu žiūri tie-

siai į ją, ir ją vėl suėmė baimė. Galbūt jis policininkas. Policininkas arabas. Galbūt tas „Džambas" jam pasakoja apie ją: kad matė Londone Avialinijų hole. Arba dar blogiau – *daug daug* blogiau! – gal jis tas, kuris nužudė poną Hanivudą ir iškrėtė jos kambarį Avialinijose; ir norėjo ją apsvaiginti chloroformu praėjusią naktį?

Denės širdis vėl pašoko ir ėmė daužytis, ji neramiai apsidairė, ieškodama Lašio. Arba Lario. Tačiau Lašį kitame salė gale buvo užgrobusi Amalfija Gordon, o Laris, kiek nusivylęs, nešė puodelį kavos poniai Bingam. Jis per žmonių pilną salę nusišypsojo Denei, ir baimė staiga atlėgo. Ji prisigalvoja nebūtų dalykų ir elgiasi, kaip Lašis sako, tarsi isterikė iš muilo operos. Padėtis bjauri ir be pačios prasimanytų šmėklų. Vis dėlto...

„Keleivius, kurių reisas nulis trys keturi į Mombasą, Tangą, Pembą, Zanzibarą ir Dar es Salamą, prašom užimti vietas lėktuve", – paskelbė gūdus ir bedvasis balsas.

Oranžinė Afrikos žemė išslydo iš po jų. Tuščia saulės išdeginta žemė, beviršūniai erškėčiai, nutaškuoti lėtai judančiomis dėmelėmis: žirafomis ir zebrais, gnu ir liūtais, slenkančios besiganančių antilopių kaimenės – čia driekėsi Nairobio draustinis.

Vėsiame mėlyname ankstyvo rytmečio danguje kabojo baltas, tik vos vos raustelėjęs debesis. Kai priskrido arčiau, Denė pamatė, kad čia ne debesis, o kalnas. Vienišas baltakepuris kalnas, kiek primenantis japonų Fudžijamos graviūrą. Kilimandžaras, „Šalčio demonų kalnas", vienišas dunksojo virš beribių rudų dulkinų lygumų: niūrus, išdegintas ugnikalnis, kurio sniegynai nebijo deginančios Afrikos saulės.

Denei už nugaros vyriškas balsas, aukštas, piepsintis lyg fleita, matyt, mėgdžiodamas BBC trečiosios programos diktorę pasakė:

– Taip – *gana* įspūdinga, ar ne? Pasakojama, kad krateryje yra į ledą įšalę leopardo palaikai. Niekas nežino, kaip jis ten pakliuvo ir kodėl. Nepaprastai įdomu, ar ne? *Dievinu* paslaptis!

Denė krustelėjo tarsi norėdama atsigręžti į kalbantįjį, tačiau Lašis perspėdamas uždėjo ranką jai ant riešo.

– *Pontingas,* – tyliai paaiškino, ir Denė kuo skubiausiai vėl ėmė tyrinėti vaizdą lauke.

Naidželio Pontingo kaimynė, atrodo, buvo ponia Bingam. Norėdamas informuoti neišmanėlius – o galbūt todėl, kad buvo įpratęs prie savo balso skambesio, – Pontingas pradėjo ilgą žodinę ekskursiją po Keniją.

– Jūs tiesiog neįsivaizduojate, kokie prasti šitie glūdumos keliai, – čiurleno ponas Pontingas. – Patikėkit, tik vėžės. *Kankynė* padangoms! Na, žinoma, jau nekalbant apie nugarkaulį! Nors, tiesą pasakius, kai jau atvyksti, pasirodo žavingai tuščia. Čiabuviai – gyvuliai – reginys! Jaudinamai primityvu. Man visada atrodo – šitoks pagerinimas atsilikusiai Kenijai ir kolonistų zonai, kas iki Pirmojo pasaulinio karo buvo taip skausminga. Taip pat Puna, ar jūs taip nemanote? Tačiau dabar šiaurinis pasienis...

Jo balsas vis skambėjo ir skambėjo, tarsi iš sugedusio čiaupo varvantis vanduo, retkarčiais jį paįvairindavo neaiškūs Gasi Bingam žodžiai (šįkart monologą atliko ne ji, ją akivaizdžiai pranoko kitas), ir visa tai būtų beveik raminę, jei kalba nebūtų nukrypusi į Denę.

– Nesuprantu, – irzo Naidželis Pontingas. – Niekaip *negaliu* suprasti. Viešbutyje nė žodelio, net neatšauktas kambario užsakymas. Vienintelė viltis, kad Frostas bus gavęs telegramą, bet iš tiesų – nežinau, važiuoti dabar ar laukti! Įtariu, tai mergiūkštei bus atsiradę kokių nors spuogelių. Tymai arba dar kokia nors vaikiška liga.

Lašis grįžtelėjo ir piktdžiugiškai nusiviepė Denei, bet jai anaiptol nebuvo linksma. Jau ėmė darytis įkyru, kad apie ją nuolat šnekama kaip apie mokinukę, be to, tokiomis aplinkybėmis nieko čia komiška, kad tenka klausytis tokio neįprasto pokalbio.

– *Tiesą sakant,* – aiškino Naidželis, – tik dėl panelės Ašton čia ir esu. Jūsų broliui atrodė, kad būtų gražu pasitikti ją Nairobyje, pavedžioti po miestą ir taip išvaduoti jus nuo rūpesčio. Todėl jis maloningai skyrė man atostogėles apie šį laiką, kad sutaptų data, o dabar ta mergiūkštė nė neatskrido! Tikra nelaimė, nes nujaučiu, kad vėl būsiu išgrūstas, kai ji pagaliau vis dėlto atvyks. O aš nekenčiu skraidyti. Gal ir nesimato, bet aš tiesiog klaikiai bijau skristi. O jūs nebijote?

– Ne, – Gasi Bingam tuoj pat pasinaudojo atsiradusia proga. – Nepasakyčiau. Bet aš esu fatalistė. Manau, kad jei likimo man lemta žūti lėktuvo katastrofoje, tai aš ir žūsiu lėktuvo katastrofoje – štai ir viskas. O jei ne, tai ir nėra ko jaudintis. Viskas, mielasis pone Pontingai, jau nulemta. Viskas! Tokio dalyko, kaip galimybė, nėra. Kai tik suvoki šitą paprastutę, bet labai svarbią tiesą, gyvenimas tampa kur kas paprastesnis. Nerimo nebelieka.

Ponas Pontingas puolė prieštarauti:

– Oi ne, ne, ne, ne, *ne,* ponia Bingam! Nesutinku su jumis. Tikėjimas lemtimi, net jei jis ir pasiteisina, yra neteisingas. Kaip silpnavališka. O gal reikėtų čiupti galimybę ir *pajungti* ją savo valiai?

– Taip sako Milisenta. Mes *labai* ginčijamės. Tačiau man atrodo, kad kai tariamės čiumpą galimybę, tai tik darome tai, ką mums jau buvo lemta daryti, ko vis vien nebūtume išvengę. Štai, pavyzdžiui, kai išėjome iš Lidon Geiblso važiuoti į Londoną, buvome jau pusiaukelėje į stotį, kai prisiminiau, kad išėmiau savo pasą iš Milisentos krepšio, kad parodyčiau bičiulei (labai juokinga nuotrauka!), ir palikau jį ant pianino. Mums, žinoma, teko parlėkti namo, ir ką jūs manot! Iš svetainės židinio buvo iškritusi žarija, ir nuo jos jau buvo pradėjęs smilkti kilimas! Ponia Hegbi galėjo neužeiti kažin kiek laiko, ir jei mudvi nebūtume grįžusios, namas būtų supleškėjęs iki pamatų!

– Tikrai pasisekė, – pripažino Naidželis Pontingas.

– Pasisekė? Visai ne tai. Mudviem buvo *lemta* grįžti. Man buvo lemta pamiršti pasą ir kitaip būti nė negalėjo.

Naidželis nusijuokė.

– O jeigu būtumėte pavėlavusios į traukinį, neatvažiavusios į Londoną ir laiku neatsiradusios oro uoste? Irgi būtų *lemta?*

– Ak, bet pavėluoti nebuvo lemta! Traukinys vėlavo. Bet net jei ir būtų buvę kitaip, į lėktuvą mudvi nebūtume pavėlavusios, nes į Londoną atvažiavome prieš dvi dienas, dvyliktosios popietę, ir apsistojome Avialinijose, nes Milisenta turėjo šio to nupirkti ir...

Denė pajuto, kad šalimais kažkas krustelėjo – tai Lašis sugniaužė rankose laikomą laikraštį, pirmojo puslapio eilutės susilamdė ir

pasidarė nebeįskaitomos. Betgi jis žinojo, kad ponia Bingam ir panelė Beits gyveno Avialinijose? Ir tikriausiai jis pagalvojo... *Kuris nors iš lėktuvo*... Gasi Bingam... Ne, tai tiesiog neįmanoma!

Naidželis irzliai tarė:

– Bet negi, ponia Bingam, imsime tikėti, kad Apvaizdai rūpi tokie dalykai, kaip iš jūsų svetainės židinio iškritusi žarija arba jūsų traukinį sugaišinęs rūkas, arba tas faktas, kad paso nuotraukoje visada atrodai toks graudžiai į save nepanašus, jog norisi, kad drauge pasijuoktų ir koks nors bičiulis. Mane patį kur kas labiau domina psichologija, ir, mano manymu, kai palikote pasą ant pianino...

Denė ūmiai pakilo. Nebuvo jokio noro toliau klausytis apie pasus, Avialinijas arba dar ką nors, nuo ko kyla kamuojančių siaubingų minčių. Ji padavė Lašiui savo sulankstytą apsiaustą ir tarstelėjo:

– Tuoj grįšiu.

– Kas atsitiko? – pasiteiravo Lašis, kilstelėjęs jos praleisti. – Lyg ir pažaliavusi atrodai.

– Nieko. Ačiū, viskas gerai.

Denė nuskubėjo tarp krėslų ir šmurkštelėjo į moterų tualetą. Atsistojusi prie lango įsižiūrėjo į mėlyną dangaus erdvę ir snaudžiančius debesiūkščius. Tačiau vėl plūstelėjo mintys ir jau nebesileido nuvejamos.

Gasi Bingam... Milisenta Beits... Džambas... Ponas Hanivudas. *Žmogžudystė Market Lidone*...

Denė susitvardė ir grįžo į vietą.

Lėktuvo metamas į laumžirgį panašus šešėlis bėgo drumzlinai žaliu vandeniu, mangrovų pelkynais, palmių miškais... Mombasa.

– Prašau dėmesio. Švieslentėje pamatysite ženklą prisisegti diržais. Po kelių minučių leisimės...

Keleiviai paklusniai išžingsniavo į spiginančią, jūros druska kvepiančią saulę. Tarp žmonių Denė pastebėjo lieknąjį arabą baltu kostiumu, su kuriuo rytą Nairobyje taip audringai kalbėjosi Salimas Abeidas.

Pasirodė, kad yra ir daugiau jį pažįstančių, nes Naidželis Pontingas, jį išvydęs, paliko ponią Bingam ir nuskubėjo pasisveikinti. Jie-

du paspaudė vienas kitam rankas ir sušneko ant karšto smėlėto grindinio. Praeidama Denė Taisono sekretorių išgirdo sakant:

– Tikiuosi, gerai praleidote laiką? Tiesą pasakius, Nairobis man ne prie širdies. Tačiau jums, žinoma, kitaip – turite ten draugų. Buvau pakilęs iki šiaurinės sienos ir...

Žodžiai „žavingai tuščia“ pasivijo Denę įėjimo į oro uostą šešėlyje.

Salimas Abeidas, „Džambas“, atrodantis tikrai nekaip, prasispraudė pro ją, nusiyrė į kitą salės galą, atsisėdęs prie staliuko užsisakė puodelį juodos kavos ir ėmėsi skaityti arabišką laikraštį. Jo rankos virpėjo.

Oro uosto laukiamajame buvo daugybė žmonių, karšta. Denė, Lašio palikta likimo valiai, kioske nusipirko kažin kokį po ranka pakliuvusį žurnalą ir įsitaisė palyginti ramioje vietelėje prie kolonos. Tačiau neskaitė. Neregėmis akimis spoksojo į primargintą puslapį ir išsiblaškiusi klausėsi balsų gaudesio. Bet štai dėmesį patraukė kiek kairiau nuo jos ant kolonos kabanti didelė įrėminta vietinių avialinijų reklama.

Pasirodo, reklama buvo nupiešta ant veidrodžio, ir jame matėsi mėlynos Gasi Bingam garbanos, į dubenį panaši Milisentos Beits skrybėlė ir švelnus Amalfijos Gordon veidelis.

„Amalfija, – pagalvojo Denė, – šiandien atrodo ne kažin kaip“. Atrodė suplukusi, suirzusi, pokalbis su Eduardu de Čiago, kurio gražus sakalo profilis vos matėsi pačiame veidrodžio pakraštyje, matyt, jai buvo nuobodus, nes atsiliepdavo tik vienskiemeniais žodžiais, o žvilgsnis klaidžiojo apskritai kažin kur. O ponia Bingam atrodė visiškai patenkinta. Ji iš kažko juokėsi. Beprotiška mintis, kad ji gali būti kažkaip susijusi su pono Hanivudo nužudymu, staiga pasirodė visiškai absurdiška.

Vis dėlto galbūt tas arabas. Džambas. Arba iš Londono skrido koks nors nepažįstamas žmogus, kurio ji nepastebėjo. Arba seras Ambrozijus Jardlis! Nuo šitokio absurdo Denė šyptelėjo: jau visai nusifantazavo. Na, šiaip ar taip, sero Ambrozijaus naktį Nairobyje nebuvo. Vadinasi, kas nors kitas...

Būrelis veidrodyje pakriko ir išsiskirstė. Nebesimatė nė vieno pažįstamo atvaizdo. Kitų reisų keleiviai ateidavo ir vėl išeidavo, lau-

kiamajame pasidarė dar triukšmingiau, dar labiau ankšta. Denei įsiskaudėjo galva, erzino kiekvienas iš visuotinio triukšmo išsiskiriantis garsas: užsispyrusio indų vaiko klyksmas, parverstas puodelis ir palieto skysčio tekšėjimas, šaižus kiksinčių arabų matronų būrelio tauškesys ir nuo baro sklindantis jaunų plantatorių kvatojimas.

– Nesakei, kad moki skaityti arabiškai, – pasigirdo Lašio balsas Denei iš už nugaros.

Denė smarkiai krūptelėjo ir prikando lūpą. Pirmą kartą atidžiai pažiūrėjo į žurnalą rankose ir pamatė, kad jis išties išspausdintas visiškai nepažįstamais ženklais.

Lašis pasilenkė jai per petį, išpešė iš rankų žurnalą, pavartė jį ir tada grąžino.

– Atleiskite, panele Kitčel, kad primenu, tačiau niekas neatrodo toks įtartinas, kaip žmogus, kuris apsimeta, jog skaito ir laiko laikraštį aukštyn kojom. O tas tamstos šviežiai iškeptas draugužis, tas laikraštininkas, labai susidomėjęs stebi tamstos atvaizdą tame veidrodėlyje. Šitą žaidimą galima žaisti dviese. Galbūt jam tiesiog patinka raudonplaukės, antra vertus, galbūt jam kyla ir kitokių minčių.

Denė kimiai ištarė:

– Lariui Daulingui? Kokių minčių? Jis – jis negali nieko žinoti. Jam, beje, rūpi tik tokie kaip Taisonas. Ir politikai.

– Pirkėjo įvertinimas, – sausai pasakė Lašis. – Žmogžudystė visada naujiena. Taigi pasistenk nesielgti taip, tarsi sąžinę slėgtų toną sveriantis kaltės jausmas. Matyti.

– Atsiprašau, – tyliai ištarė Denė.

– Nesijaudink. Nebeilgai. Beveik atvykome.

– Bet dar ne visai, – netvirtai pasakė Denė.

– Kurgi tavo kovos dvasia?

– Nėra. Dabar nėra.

– Vargšelė, – pasakė Lašis. Be jokio sarkazmo. O tada tirštą sausakimšos salės klegesį vėl perskrodė kvaksintis bespalvis balsas iš garsintuvo: – „Reiso nulis trys keturi keleiviai, skrendantys į Tangą, Pembą, Zanzibarą ir Dar es Salamą..."

9

Jie išėjo į akinančią saulę. Jūros vėjas švilpavo kazarinuose ir į kojas žėrė karštas smilteles. Sulipo į laukiantį lėktuvą, susėdę pavyzdingai prisisegė diržais ir užgesino cigaretes. Iškart už Denės tik kitapus praėjimo sėdintis Laris Daulingas šūktelėjo:

– Ei, stiuardese! Vieno trūksta. Neuždarykite durų. Dar nėra mano kaimyno. Pono Salimo Abeido.

Stiuardesė nusišypsojo kantriai, tarsi mokytoja neišmanėliui naujokui, ir maloniai pasakė:

– Ačiū, aš turiu sąrašą. Nėra ko jaudintis. Jis po minutės ateis.

Tačiau praėjo penkios minutės, dešimt. Lėktuvas virpėjo nuo riaumojančių variklių, tačiau nejudėjo iš vietos. Keleiviai pradėjo nerimauti, gręžiotis į atviras duris, nervingai žvilgčioti į laikrodžius.

– Ko laukiame? – pasiteiravo apkūnus vyriškis iš lėktuvo priešakio. Jis atsistojo ir nužvelgė praėjimą: iš pasipiktinimo jo raudonas veidas darėsi burokinis. – Mes vėluosime, o aš Tangoje turiu būti konferencijoje 10.15. Ei! Stiuardese – panele!

Stiuardesė atsigręžė ir nusišypsojo šviesia tarnybine šypsena.

– Luktelėkit, sere.

Ji išsilenkė pro atviras duris, su kažkuo pasikalbėjo, tada nuskubėjo praėjimu tarp sėdynių ir pranyko pilotų kabinoje. Po poros minučių pasirodė jau drauge su kapitonu bei vyresniuoju padėjėju, ir visi trys išlipo iš lėktuvo.

– Kas dabar? – piktinosi džentelmenas, skubantis į konferenciją Tangoje. – Čia jau viršūnė! Kiek jie mus čia dar laikys?

Įniršęs jis nudramblino tarp kėdžių, išlindo į saulę ir, girdėjosi, ėmė šaukti kažkam stovinčiam apačioje.

– *Tai jau,* – glebiai ištarė Naidželis Pontingas, – tie biznieriai ir jų veiklumas! Tarsi kas *pasikeis,* pusvalandis šen ar ten!

– Nesutinku, – nukirto Gasi Bingam. – Gaišimas tiesiog veda iš proto. O nepatogiausia, matyt, bus Taisonui, kuris lauks mūsų pasitikti. Kaip jūs manote, kodėl gaištame?

– Kad ir kas ten būtų, mieloji ponia, tikrai gera žinoti, kad taip *lemta,* – įgėlė Naidželis. – Bet tikėkimės, kad ne koks nors rimtas variklių gedimas, nes tada mums bus lemta čia tūnoti daugybę *valandų!*

Poniai Bingam neteko ieškoti tinkamo atkirčio šiam išradingam šūviui, nes grįžo Tangos keleivis.

– Atrodo, susirgo vienas iš keleivių į Zanzibarą, – paskelbė jis ir piktai nukėblino į savo vietą. – Nesuprantu, kodėl mums visiems reikia dėl šito gaišti. Negi mano, kad lauksim, kol jam pagerės?

Tą akimirką grįžo stiuardesė, išraudusi, suirzusi, ir paskelbė:

– Prašau dėmesio. Deja, teks užtrukti dar – mm – keletą minučių. Atsiprašome dėl iškilusių nepatogumų. Tikimės, kad netrukus... pakilsime. Galite rūkyti, tačiau prašau visų likti savo vietose.

Netrukus dūzgiantys pokalbiai vėl nutyko: į lėktuvą įlipo du oro uosto pareigūnai ir jaunas policijos karininkas europietis oficialia chaki spalvos uniforma. Vienas pareigūnas per mikrofoną maloniai trumpai pranešė:

– Atleiskite, kad trukdome, tačiau turime dar kartą patikrinti pasus. Prašom paruošti dokumentus.

Iš siaubo paklaikusiomis akimis Denė žvilgtelėjo į Lašį, tačiau atsako nesulaukė. Šis išsitraukė savo pasą ir, nė dabar nežiūrėda-

mas į Denę, ištiesė ranką paimti jos dokumentų. Toks abejingas jo elgesys Denę kiek apramino. Ji girdėjo balsus, žingsnius, popieriaus šiurenimą: pareigūnai ėjo tarp kėdžių, žiūrėjo kiekvieną pasą, tikrino pagal sąrašą ir trumpai kažką užsirašydavo blonknote.

– Holdenas, – lakoniškai pasakė Lašis, paduodamas savo pasą, kai šie sustojo prie jų. – Mano sekretorė panelė Kitčel.

Denė prisivertė pažvelgti pareigūnui į akis ir ramiai atremti žvilgsnį. Jai atrodė, kad jis prie jų stovi visą amžinybę, tačiau iš tiesų po trijų minučių jau viskas buvo baigta. Jiems buvo užduotas tik vienas klausimas – šito buvo klausiami visi keleiviai: „Kur jus būtų galima rasti artimiausias dešimt dienų?“

Net ir jaunasis policininkas buvo girdėjęs apie Taisoną Frostą ir skaitęs jo knygų.

– Ir jūs, – pasakė jis užsirašydamas adresą. – Atrodo, ponas Frostas renka nemenką kompaniją. Šaunus vyrukas, ar ne? Mačiau jį, kai skrido per čia prieš kelis mėnesius. Netgi gavau jo autografą!

Vaikinukas nusišiepė ir nuėjo prie kito keleivio. Denė vėl atsipalaidavo. Juk tai tik kažkoks eilinis patikrinimas. Su palengvėjimo šypsena ji atsigręžė į Lašį, tačiau Lašis nesišypsojo. Kaip tik priešingai – buvo paniuręs ir kažkaip keistai budrus, tarytum būtų įsitempęs kiekvienas nervas, kiekvienas raumuo. Toks pats kaip ir praėjusią naktį. Denei pasidarė baisu.

Trys vyrai grįžo takeliu tarp kėdžių, patikrinimas baigėsi. Laris Daulingas pasiteiravo:

– Kaip jis, karininke? Ponas Abeidas? Tikiuosi, neužkrečiama? Kai išlipom, atrodė visiškai sveikas. Ar jis rimtai susirgo?

– Jis mirė, – trumpai pasakė policininkas ir išėjo.

Stojo tyla. Tyla, kuri visada stoja po tokios žinios, nesvarbu, ar kalbėta apie draugą, ar apie nepažįstamą žmogų. Gyvenimo pabaiga.

Tylą nutraukė Milisenta Beits. Ji garsiai ir nepatikliai pasakė:

– *Mirė?* Ar kalbama apie tą arabą, kuris drauge su mumis skrido iš Londono? Kokia nesąmonė! Tikriausiai klaida. Nagi jis visą kelią iš Nairobio pliurpė su ponu Daulingu. Pati girdėjau. Negali gi jis būti miręs!

– Širdis, matyt, – sutrikęs pasakė Laris Daulingas. – Sakė, kad jam lėktuve visada bloga. Buvo papilkėjęs. Bet oro liga jis negalėjo sirgti. Nė nekratė. Turbūt tiesiog nervai.

– Jei ne maras, cholera ar dar kokia nors iš tų bjaurių Rytų ligų! – drebančiu balsu pareiškė Milisenta. – Sakiau tau, Gasi, kad dar pasigailėsi dėl šitos kelionės į Rytus!

Denė išgirdo, kaip Gasi Bingam pasimuistė kėdėje.

– Nekalbėk nesąmonių, Milisenta! Akivaizdu, kad nieko užkrečiamo. Jei taip būtų, paskelbtų karantiną!

– O iš kur žinai, kad nepaskelbė? – pasiteiravo panelė Beits. – Mes vis dar čia!

Lėktuve vėl įsiviešpatavo tyla: visi virškino šį teiginį. Tačiau netrukus grįžo kapitonas ir pirmasis padėjėjas, o dar po penkių minučių Mombasos oro uostas jau liko apačioje – mažėjantis lopinėlis tarp žaislinių medžių.

Denė vėl atsigręžė į Lašį ir susijaudinusi tyliai paklausė:

– Ar mums išties būtų paskelbę karantiną, jei liga būtų buvusi užkrečiama?

– Jei būtų buvę užkrečiama, jie tikrai nebūtų leidę mums išskristi.

– A. Taip. Nepagalvojau apie tai. Tikriausiai širdies priepuolis. Arba saulės smūgis.

– Nesu tikras, – atšovė Lašis.

– Kodėl?

– Jei būtų taip paprasta, jie nebūtų šitiek tąsęsi – tikrinę mus visus ir aiškinęsi, kur mus bus galima rasti. Jie įtaria ką kita.

Denei ir vėl keistai užgniaužė gerklę. Ji pratarė:

– Nesuprantu, apie ką tu.

– Tau gerai, – atsiliepė Lašis ir užkirto kelią tolesniam pokalbiui: atsilošė ir apdairiai užsimerkė.

Karštame mėlyname ore plūduriavo debesų kamuoliukai, jų šešėliai šliaužė apačioje besitęsiančiomis ananasų plantacijomis su smygsančiais sizaliais ir storais blyškiais belapiais baobabais...

Tanga, vėl laukimas, tik trumpesnis. Kankinamas laukimas, tačiau čia policininkai lėktuvo nepasitiko. Vėl stiuardesės balsas: „Prašau dėmesio. Švieslentėje pamatysite, kada prisisegti...“

Dabar skrido virš jūros. Stiklo jūra, susiliejanti su dangaus stiklu, ir jokios linijos, kuri parodytų, kur baigiasi viena ir prasideda kita: mėlyna ir žalia, violetinė ir ametisto spalva su skersai nuvinginiuojančiomis blyškiomis srovių juostomis. Spalvos mirguliavo ir keitėsi, jų lėktuvo šešėliui slystant vandens gelmėmis, koralų rifais, uolėtu dugnu ir smėlėtomis seklumomis.

Pemba, žalioji sala. Turtinga gvazdikėlių ir gaubiama tamsių istorijų apie raganas, demonus ir burtininkus. Ilgas smėlėtas nusileidimo takas, jūros vėjo šiurenamas palmių lapų stogas ir plaušinės sienos trobelytės, kurioje įsikūrusi oro uosto kontora ir laukiamasis. Amalfija Gordon, taip nederanti prie aplinkos kaip deimantų diadema prie skatikų, su siaubu žvelgianti į milžinišką šimtakojį, kuris ramiai sau ropojo dulkėtomis grindimis. Milisenta Beits, išsipildžius blogiausiems jos nuogąstavimams, visa savo esybe sakanti: „O ką aš jums sakiau?" Gasi Bingam, pritūpusi ant paties medinio suolo kraštelio, ant kurio kuo rūpestingiausiai pasitiesė švarią nosinaitę. Irgi su akivaizdžia baime stebinti šimtakojį. Eduardas de Čiago, Naidželis Pontingas ir arabas baltu kostiumu, stovintys tarpdury, ryškūs karštoje tuščioje smėlio ir dangaus erdvėje, besikalbantys itališkai. Ir Laris Daulingas, besivėduojantis nauja plačiakrašte skrybėle ir išsiblaškiusiomis akimis spoksantis į įrėmintą plakatą, būsimus keliautojus kviečiantį „Skristi BOAC".

Tvankioje trobeliūkštėje buvo dar aštuoni įvairių tautybių keleiviai. Apkūnus vokietis verslininkas, turistas švedas, slampinėjantis su brangiu fotoaparatu, du atostogaujantys britų armijos karininkai, persas, pagyvenusių indų pora ir Jungtinių Amerikos Valstijų pilietis – ponas Lašmeris J. Holdenas jaunesnysis, kuris, pasirodo, ir vėl miegojo.

„Kaip jis *gali* tiesiog šitaip imti ir užmigti, – mintyse piktinosi Denė, – kai mes jau beveik Zanzibare, ir jei ten ką nors žino, oro uoste galime išvysti mūsų belaukiančią policiją? Ir jei mama bus atvažiavusi mūsų pasitikti, ji iškart mane pažins, negelbės nė akiniai ir šita klaiki šukuosena. O jeigu mes nespėsime jos perspėti, ir ji ką nors leptelės, girdint pasų ir muitinės pareigūnams, o jei-

gu... Oi, kaip norėčiau, kad viskas jau būtų baigta! Kaip jis *gali* miegoti!“

Lašis pramerkė akį, mirktelėjo jai ir vėl užsimerkė, o Denė išraudo kaip uoga tarsi būtų pagauta mąstanti balsu. Ji tyčia atsuko jam nugarą, kai Naidželis Pontingas įplaukė vidun ir pristatė jai arabą:

– Štai žmogus, su kuriuo jums tiesiog *būtina* susipažinti. Seidas Omaras bin Sultanas. Zanzibare jis turi tiesiog dievišką, *dievišką* namą. Tikriau du – o gal tris? Šiaip ar taip, jei norėsite apžiūrėti salą, turėsite jį sugundyti, kad pasiimtų jus į ekskursiją. Niekas kitas tiek nepapasakotų, kiek jis. Jis, tiesą pasakius, ir *yra* Zanzibaras!

Seidas Omaras nusišypsojo ir linktelėjo. Angliškai jis kalbėjo taip pat laisvai kaip ir itališkai, o akcentas buvo justi tik vos vos. Į savo tėvynainį, velionį poną Salimą Abeidą, visai nebuvo panašus, nes pasirodė besąs žavus smagus pašnekovas, šiaip jau nė kiek ne tamsesnio gymio už markizą de Čiago.

Lašis atsimerkė tik tada, kai keleivius vėl pakvietė grįžti į savo vietas lėktuve. Išėjus už palmių lapais dengto namelio, jis paėmė Denę už parankės ir sulėtino žingsnį, kad atsiliktų nuo kitų.

– Dabar klausyk, – tyliai skubiai prakalbo Lašis. – Kai nuskrisim, kuo ilgiau kuiskis lėktuve. Tupinėk apie bagažą, ar dar ką nors sugalvok. Bet išlipk paskutinė. Man pirmam reikia pasimatyti su tavo motina, – jei ji bus oro uoste. Arba su tavo patėviu. Arba su abiem. Kitaip nespėsim mirktelėti, o jau būsim suraityti. Supratai?

Denė linktelėjo. Paskui jie vėl susėdo į savo vietas ir sužiuro į šviečiančias raides: „Rūkyti draudžiama. Prisisekite diržais“.

Ir Pemba susitraukė į tamsų taškelį begalinėje mėlynėje. O priekyje kažkas regėjosi – toks pat neapčiuopiamas kaip debesiūkščio šešėlis mirguliuojančioje jūroje. Zanzibaras...

Gelmių mėlį pakeitė puošni seklumų žaluma, lėktuvas leidosi, apačioje bėgo akrai gvazdikėlių ir palmių giraitės. Apelsinmedžių sodai ir stogų spiečiai.

Lašis ištiesė ranką ir uždėjęs ant Denės rankos tvirtai drąsinamai spustelėjo. Paskui lėktuvas dunkstelėjo, krestelėjo ir nuriedėjo nu-

sileidimo taku. Galiausiai sustojo priešais ilgą baltą medžiuose skendintį pastatą.

Lašis paskutinį kartą atsisegė diržą ir pasakė:

– Pagaliau!

Ir išlipo.

Denė taip niekad ir nesužinojo, ką jis tada pasakė jos mamai ir Taisonui, kurie abudu oro uoste laukė lėktuvo. Jis turėjo ne daugiau kaip penkias minutes; tikrai ne daugiau; bet išnaudojo tą laiką kaip reikiant.

– *Brangieji!* – sučiulbo Loreina, pasitikdama savo svečius, kai šie pastovėję eilėje, patikrinti ir suantspauduotais pasais bei leidimais, pasirodė iš už užtvaros. – Kaip gera jus visus matyti. Elfe!.. Kokia laimė, mieloji, kad tu atvykai. Ir Gasi! Gasi, atrodai *fantastiškai*. Ir labai puošniai. Sveika, Milisenta. Edi! Šimtas metų! Na, tiek to, tebus mėnesių, bet jie virto metais. Argi tai ne mielas komplimentas?

„Loreina nesikeičia“, – pamanė Denė, atlaidžiai žavėdamasi motina. Ši nebuvo tokia gražuolė kaip Amalfija Gordon, tačiau nė kiek ne blogiau mokėjo kurti grožio įvaizdį ir savo draugei niekuo nenusileido. „Ji žavi ir tuo, – ramiai sau mąstė duktė, – kad yra mažutė ir iš pažiūros tokia trapi, nors tai ir netiesa. Šalia jos net ir neaukšti vyrai pasijunta dideli, stiprūs, galingi“.

Loreina vilkėjo baltą drobinę suknelę, buvo pasidabinusi perlais ir nė kiek nepanėšėjo į motiną. Taip pat ir į žmoną to apkūnaus garsiakalbio barzdoto vyriškio druskos išėstomis vežėjo kelnėmis ir išblukusiais mėlynais marškinėliais. Iš nuotraukų, kuriose jis atrodydavo kiek didesnis nei iš tiesų, kiekvienos pasaulio šalies skaitytojams gerai pažįstamo Taisono Frosto, knygų *Paskutinė paslauga Loidui*, *Visus aprenkit žaliom uniformom*, *Šventoji kiaulė* ir bent pustuzinio kitų romanų autoriaus, rašytojo, pagal kurio kūrinius buvo kuriami kino ir televizijos filmai, kurio knygas nagrinėjo, puolė, mėgdžiojo, pasirinkdavo Knygų klubai bei Literatūros draugijos – jų buvo parduota jau beveik milijonas egzempliorių.

Lašis trumpai supažindino:

– Mano sekretorė Ada Kitčel. Ponia Frost.

Denė, kukliai spausdama ranką savo motinai, vos nepradėjo isteriškai kikenti.

Loreina nė nemirktelėjo, tik jos veidelis pablyško, o mėlynos akys iš siaubo išsiplėtė. Ji negarsiai ištarė:

– Labai malonu...

O paskui sielvartingai sušnibždėjo:

– Mieloji – kodėl *raudonai?* O kokie *klaikūs* kirpčiukai!

Didelė tvirta Taisono ranka patapšnojo jai per pečius, ir Denė susvyravo.

– Na, panele Kitčel, malonu susipažinti. Gal judvi su Beits sutiktumėt važiuoti stoties mašina drauge su bagažu? Ne, Loreina! Tu verčiau paimk Elfę, Edį ir Naidželį. Sveiks, Edi! Grįžai kaip netikras pinigas? Nebesitikėjau tavęs pamatyti po to, kai anąkart čia susigavai *smėlmusės* karštinę ar ką ten. Ne, po perkūnais, buvo dizenterija, ar ne? Aš paimsiu tave, Gasi ir jaunąjį Lašį. Nagi, pakuokitės.

Jis atidarė automobilio dureles ir staiga pastebėjo Seidą Omarą bin Sultaną.

– Sveikas, seni. Nemaniau, kad taip greit grįši. Kaip Nairobyje naktinis gyvenimas?

Frostas paėmė Seidą Omarą už parankės ir pristatė:

– Gasi, čia mano bičiulis. Norėčiau, kad susipažintum su Seidu... O, jau susipažinot? Gerai. Tada lipam į mašiną. Nesitrinsim gi čia visą dieną.

Gasi įlipo, paskui ją Lašis.

– Užsuk, kai galėsi, – suriaumojo Taisonas Seidui Omarui, einančiam prie didžiulio balto automobilio su Zanzibaro numeriais. – O jūs, po velnių, kas toks? – atsigręžė į Larį Daulingą; šis nusiėmė skrybėlę ir maloniai šypsojosi.

– Tik bendrakeleivis – griežtai nepolitine prasme, – atsakė ponas Daulingas. – Tiesą pasakius, atvykau čia vildamasis susitikti su jumis, pone Frostai. Gal galėčiau kada paskambinti...

– Kokiu statusu? Kaip mano tautos atstovas ar kaip spauda?

– Abiem, – guviai atsakė ponas Daulingas.

– Tai leiskite jums iškart pranešti, – sugriaudėjo Taisonas, – kad aš iš visos širdies nekenčiu savo tautos ir niekad nekalbu su spauda. Geros dienos.

Jis įlindo į automobilį, užtrenkė dureles ir nuvažiavo, sukėlęs dulkių debesį. Paskui jį kitu automobiliu nuvažiavo jo žmona ir stoties mašina su Dene, Milisenta ir bagažu. Laris Daulingas, kuriam šitokie dalykai buvo ne pirmiena, šelmiškai šyptelėjo Denei, filosofiškai gūžtelėjo pečiais ir šūktelėjo taksi.

Kitu laiku ir kitokiomis aplinkybėmis Zanzibaras Denę būtų pakerėjęs ir sužavėjęs. Tačiau dabar, pagaliau jį pasiekusi, Denė jautėsi visiškai išsekusi. Jai, kaip pasakytų Lašis, pavyko. Tačiau dabar tai nebeturėjo reikšmės.

Stoties mašina, prikrauta įvairiausių lagaminų, vairuojama besišypsančio afrikiečio balta dailia uniforma ir raudona feska, vingiavo baltais šešėlių nudėmėtais keliais, tarp išsirikiavusių medžių, tarp karpytų palmių. Pro pastelinius namukus ir sudužusio safyro mėliu retsykiais sužaižaruojančią jūrą.

Pakelėmis puikavosi kinrožės, oleandrai, lianos ir laukiniai kavamedžiai, per sodų tvoras karnavališku spalvų šėlsmu leidosi bugenvilijos. Paskui jie privažiavo miestą ir vėžlio žingsniu brovėsi tokiomis siauromis gatvelėmis, kad abipus gyvenantys kaimynai iš viršutinių aukštų būtų galėję paspausti vienas kitam ranką. Aukšti baltinti namai, tokie aukšti, kad gatvės tarp jų atrodė tarsi gilūs tarpekliai ir plyšiai. Karštos baltos sienos, karšti tamsūs šešėliai ir juodaveidžiai žmonės baltais drabužiais. Milžiniškos smulkiais ornamentais išmargintos durys, papuoštos fantastiškais raižiniais ir didžiulėmis metalinėmis vinimis. Keistų rytietiškų prieskonių ir karštų dulkių kvapas; sandalmedžio, raudonojo jazminaičio ir gvazdikėlių aromatas. Juokas, muzikos garsai, būgnai...

Galiausiai kirto skurdžių trobelių ruožą – bjaurų lūšnyną iš surūdijusių skardų, sulankstytų geležų, aptrupėjusių dumblo sienų ir pūvančių šiaudinių stogų. Panelė Beits ta dingstimi pateikė savo

samprotavimus apie rytiečių negabumą, apie Rytų rasių nedovanotiną kvailumą ir apie tai, koks būtinas joms švelnus britų valdymas.

Tiltu pervažiavo per dvokiantį upeliūkštį ir nuriedėjo palei nusekusią įlanką su dumblynais ir pūvančiais senų laivų korpusais: užplaukusių ant seklumos jų nebepasiekė potvynio banga. Paskui vėl nėrė tarp medžių: kokoso palmių miškai, mangų tankumynai, gvazdikėlių plantacijos.

– Kaip manot, kiek dar iki ten? – nenustygo Milisenta Beits. – Aš tikėjausi, kad Taisonas turės proto apsigyventi kur nors arčiau oro uosto.

– Prieš šimtą metų čia nebuvo jokio oro uosto, – pasakė Denė.

– Kaip nebuvo? O... O, suprantu. Bet vis vien velniškai apmaudu. Tiesiog norėjau pasakyti, kad jau neatsisakyčiau puodelio stiprios arbatos. Mudvi su Gasi visada geriame arbatą apie vienuoliktą, ir man šito reikia. Tačiau tokiu tempu į tuos šešėliuotus Taisono namus nusikasim tik apie priešpiečius. Šešėlių namas...

Milisenta atlošė galvą ir nusikvatojo iš savo sąmojo.

– Žinote, visai neblogai. Kad tik neužmirščiau pasakyti Gasi. Ir kertu lažybų, čia yra tiesos! Iš viso to, kas girdėti apie senį Rorį Frostą, galima numanyti, kad tuose namuose būta nemažai tamsių dalykėlių. O ir Taisonas ne kitoks! Jis iš tų, kurie žiūrėtų, kaip pjausto jo senelę, jei tik prireiktų iš pirmų rankų gauti skrodimo duomenų kokiam nors jo knygos skyriui. Visi Frostai kieti riešutėliai; arba pamišėliai, kaip senis Barklis. Niekaip nesuprantu, kaip Gasi... O, atrodo, jau.

Mašina iš vieškelio išsuko į kairę, į siaurą šoninį keliuką, visai menkai teišvažinėtą, ir nuvažiavo palei ilgą, aukštą nubaltintą akmeninę sieną. Ją dengė kvapų ir spalvų kilimas – bugenvilijų, jazminų, į piltuvėlius panašių apelsinmedžių žiedai, iš anapus stiebėsi daugybės medžių viršūnės.

– Taip, atrodo, čia, – su palengvėjimu atsikvėpė Milisenta. – Kelias baigiasi. Štai jūra.

Stoties mašina iš oro uosto išvažiavo paskutinė, ir kiti du automobiliai, nesunkiai nuo jos atsiplėšę, dabar jau stovėjo garaže. Tuščiu

keliuku mašina privažiavo prie ilgoje sienoje giliai įstatytų senovinių, geležimi apkaustytų durų, kur atvykėlių laukė baltai apsirengęs svetingai besišypsantis tarnas somalietis.

Padvelkė apelsinmedžių žiedais, jazminaičiais ir šilta drėgna žeme. Pro atviras duris Denė išvydo gėlių pilną sodą, vingiuojančius takelius, dėmėtus šešėlius ir aukštą stačiakampį trijų aukštų arabiško stiliaus namą, per medžių žalumą ir gėlių liepsnas langais žvelgiantį į žėrinčią jūrą ir ilgą mėlyną horizontą. *Kivulimas*. Pagaliau!

10

– O dabar, – tarė Taisonas, užvėręs paskui save svečių namelio duris ir ant artimiausio stalelio statydamas butelį ir stiklines, – vardan Alacho, viską išsiaiškinkim. Išgerk, Holdenai jaunesnysis. Išlenk porą stiklų. Atrodo, tau bus ne pro šalį – Dievas mato, ir man! Ką reiškia visa šita velniava?

Lašiui buvo paskirtas nedidelis trijų kambarių svečių namelis, pastatytas ant sodo sienos jūros pusėje, iš kur matėsi įlanka, taip pat priklausanti Frosto valdoms. Siena išliko iš portugalų viešpatavimo laikų, kadaise buvo nedidelio forto išorinių gynybinių įtvirtinimų dalis. Jos dantytu viršumi viena greta galėjo vaikščioti šeši ginkluoti vyrai. Taisono tėvas Obris Frostas sutvirtino trupančius akmenis, o stebėjimo punktą ir du sargybinių kambarius pavertė mažu, bet labai mielu svečių nameliu. Aplipęs purpuriniais ir tamsiai raudonais bugenvilijų žiedais jis stovėjo milžiniško medžio šešėlyje.

Taisonas atėjo čia drauge su žmona, podukra ir Lašmeriu Holdenu. Tik pirma pasirūpino, kad kiti svečiai išsiskirstytų į savo kambarius išsikrauti lagaminų ir ruoštis priešpiečiams.

Lašis paėmė stiklinę ir prieš atsakydamas pusę nugėrė.

– Nesistebiu, kad nori sužinoti, – pasakė. – Ir atsakymas vargu ar tau patiks. Ilgai neišvedžiojant, mes kaip reikiant įklimpome.

– Prasidėjo nuo to... – pradėjo Denė.

Lašis nutraukė:

– Palauk!.. Patylėk. Dabar aš kalbu. Tu galėsi kalbėti, kai aš baigsiu.

Jis vėl atsigręžė į Taisoną.

– Prieš pereidamas prie reikalo, norėčiau išsiaiškinti vieną dalyką. Kam tu šitą kūdikį tokią tolybę siuntei paimti laiško iš to vyruko, Hanivudo, kai tavo sesuo gyvena per žingsnį nuo jo durų? Nemanyk, kad smalsauju, bet man įdomu. Kaip čia yra, kad neprašei to ponios Bingam?

Taisonas įsmeigė į jį nustebusias akis.

– Kuo, velniai rautų, visa tai susiję?

– Daug kuo, – atsakė Lašis. – Tai kodėl?

– Manau, kad tai ne tavo reikalas. Bet jeigu atkeliavai drauge su mano seserimi ir nesupratai, kad ji plepi, nepatikima ir velniškai smalsi, tai tamstai tikrai stinga pastabumo.

– Taisonai, *mielasis!* – neryžtingai paprieštaravo Loreina. – Gasi ne tokia...

– Taip, tokia. Ir pati tą gerai žinai! Ir nepertraukinėk. Gerai vaikine, aš atsakiau į tavo klausimą, dabar noriu atsakymo į manąjį. Ką reiškia visas šitas beprotiškas maskaradas?

– O jūs kartais nežinote, – uždavė Lašis dar vieną klausimą, – kad Hanivudas prieš kelias dienas buvo nužudytas?

– Hanivudas?! Viešpatie Dieve! Tada... kaip... – Taisonas staigiai atsigręžė į savo podukrą. – Tai tu su juo nė nepasimatei? Ar tai reiškia, kad tu to laiško nepaėmei?

– Paėmė, – įsikišo Lašis. – Čia ir visa bėda. Čia prasideda ilga ir paika istorija.

Jis ištuštino stiklinę, vėl prisipylė, atsisėdo ant palangės ir glaustai, santūriai nupasakojo svarbiausius tos istorijos momentus.

– Viskas? – sunkiai kvėpuodamas grėsmingai ramiai paklausė Taisonas Frostas.

– Pradžiai tiek, – lakoniškai atsakė Lašis.

– Tada aš tegaliu pasakyti, – pareiškė Taisonas, – kad tavo giminėje yra bepročių! Ir, po perkūnais, aš visada tai žinojau! Ar tu iš galvos išsikraustei?

Lašis gūžtelėjo.

– Atvirai sakant, taip. Buvau girtas.

– Dieve mano! Reikėjo susiprasti! Taigi... čia visiška beprotybė. Nusikaltimas. Tai...

– Žinau, žinau, – vyptelėjo Lašis. – Gali viso to nesakyti. Kiek pamenu, pats tą patį kalbėjau, kai išsiblaiviau vakar. Ir dar daugiau! Nerasit jokios blogybės, kurios dar nebūčiau įžvelgęs pats. Klausimas, ką mes dabar darysim?

– Nukirpsim jai plaukus, – nupuolusiu balsu pasakė Loreina. – Ir išplausim galvą. Brangute, išties!.. *Klaiku.* Ne tiek spalva – ją dar pakęsčiau. Bet šitie baisūs kirpčiai! Tokius kino žvaigždės nešiodavo trečiajame dešimtmetyje. Siaubinga. Ir, brangute, tie akiniai! Vardan Dievo, tučtuojau nusiimk. Su jais atrodai klaikiai protinga.

– Taip tik atrodo, – gižiai dribtelėjo Lašis.

Loreina nekreipė į jį dėmesio.

– Gerai, brangute. Ir daugiau jų nesidėk. Be jų esi daug gražesnė.

Prabilo Taisonas:

– Tavo motina, ačiū Aukščiausiajam, visiškai nesugeba protingai mąstyti arba suvokti situacijos esmės.

– Atrodo, paveldima, – kandžiai pakomentavo Lašis. O paskui niūriai pridūrė: – O gal tai jau ne taip ir blogai. Dabar ir pats mieliau nesugebėčiau suvokti šio reikalo esmės. Ir jūs velniškai teisi dėl šitos šukuosenos. Tiesiog kančia žiūrėti. Šiaip ar taip, raudonplaukių niekada nesivaikiau.

– Ne, tau labiau patinka blondinės, ar ne? – staiga užsiplieskė Denė.

– Velniai rautų, o kam nepatinka? Ar yra dar to škotiško skysčio?

Taisonas stumtelėjo butelį ir įpykęs pasakė:

– Jūs visi bepročiai! Visi! Koks dabar, po velnių, skirtumas, kokie Denės plaukai? Man atrodo, kad tamsta, jaunikaiti Laši, žiūri į šitą reikalą velniškai nerūpestingai. Ką *tu* ketini daryti?

– Aš? – Lašis šiek tiek nustebo. – Ak, aišku kaip dieną. Ketinu atsakančiai pavalgyti jūsų sąskaita ir artimiausiu lėktuvu nešdintis iš čia. Ir visai nesvarbu, kur jis skris! Dabar jau, brolyti, viskas ant tavo galvos!

– *Laši!* – Denės balsas užlūžo.

Lašis skubiai atsistojo ir priėjęs prie Denės delnais suėmė jos veidą.

– Klausyk, mažyte, žinau, kad aš tave įvėliau, tačiau dabar jau bus viskas gerai. Tau tereikia viską nuoširdžiai prisipažinti. Atversti visas kortas. Aš tau negaliu padėti. Pati supranti. Aš tik nuvedžiau tave šunkeliais ir dar labiau pabloginau ir taip blogą padėtį. Aš...

Denė maldaudama sušnibždėjo:

– Laši, būk geras, neišvažiuok... Prašau!

– Klausyk, brangute, nebus nė kiek geriau, jei aš... O, velnias!

Jis ūmiai paleido Denę ir atsigręžė į Taisoną Frostą:

– Norėčiau sužinoti, – užsipuolė jį Lašis, – kaip tu apskritai leidai jai įsivelti į šitokius dalykus?! Ar negalėjai susirasti ko nors kito savo nešvariems darbeliams? Juk velniškai gerai žinojai, kad tame laiške tikras dinamitas. Kas jame buvo?

– Taip, brangusis, – Loreina staiga įsitempė. – Kas jame buvo? Kodėl jo prireikė dar kažkam?

Taisonas ištarė:

– Kodėl kažkam prireikė trijų milijonų?

– K-ką?! – pašoko Loreina. – Taisonai, brangusis! Ką tu čia šneki? Tu juk nenori pasakyti...

– Sėskis, – pasakė Taisonas. – Visi sėskitės. Taip bus geriau.

Jis, toks didelis, neįtikėtinai lengvai nužingsniavo per kambarį prie durų, staigiai jas atidarė ir apsižvalgė lauke: nužvelgė plačią atvirą sieną, paskui žalią sodo šešėlį apačioje, tarytum norėdamas įsitikinti, kad niekas jų neišgirs.

Netrukus vėl atsargiai užvėrė duris, nuėjo prie lango ir išlindęs apžiūrėjo už trisdešimties pėdų prasidedantį saulės išdegintą uolėtą šlaitą. Galiausiai, patenkintas apžiūros rezultatais, grįžo prie svetainės pasienyje stovinčios žemos, pagalvėlėmis apkrautos sofos ir atsisėdo. Medis nuo jo svorio gailiai sugirgždėjo.

– Teks mažumėlę grįžti, – Taisonas Frostas užsidegė cigaretę ir giliai įtraukė dūmo. – Kaip jūs jau tikriausiai žinote – tarsi tai būtų bendra nuosavybė! – mano gerbiamasis senelis Roris – Emoris Frostas, miręs tūkstantis aštuoni šimtai aštuoniasdešimt kažkelintais metais, – šeimos patikėtiniams *Hanivudas ir Hanivudas* paliko krūvą dokumentų ir dienoraščių, nurodęs, kad jie gali būti atplėšti arba paskelbti po septyniasdešimties metų, tai yra po vidutiniškai žmogui skiriamo gyvenimo laiko. Tas laikas baigėsi prieš keletą mėnesių, ir visa medžiaga laiku atkeliavo čionai. Gerai išlaikyta medžiaga! Riaumojantis Roris, atrodo, buvo velnio neštas ir pamestas, ir dar kaip neštas!.. Bet dabar ne apie tai kalba. Reikalas tas, kad prireikė laiko viskam peržiūrėti, ir tik prieš kokias tris savaites aptikau po vieno viršelio oda užkištą sulankstytą lapą popieriaus. Nebūčiau nė pastebėjęs, jei viršelis nebūtų atplyšęs. Dokumentas buvo įdomus. Labai įdomus...

Taisonas pasilenkė stiklinės, kurią buvo pasistatęs ant grindų, ir gerokai nugėrė.

– Žinot, – vėl prakalbo susimąstęs, – tiesiog keista, kaip dažnai gyvenimas būna panašus į kiną. Ar kuris nors esat girdėjęs legendą apie paslėptus Sejido Saido lobius?

– Taip! – atsiliepė Denė.

– Na jau, *iš tiesų*, mielasis, – papriekaištavo Loreina. – Negalima tikėti tuo pasakojimu. Noriu pasakyti, kad tai *per daug* absurdiška. Žinau, kad taip parašyta viename turistiniame vadove, bet...

– Nereikia jokių „bet“, – Taisonas nekantriai mostelėjo. – Ir aš maniau, kad esu jau per senas tikėti tokiais dalykais. Tačiau tas popierėlis veikė labai įtikinamai. Gal niekas ir netikėjo tuo lobiu, tačiau senelis Emoris tikrai tikėjo. Ir dėl labai svarios priežasties.

– Turbūt padėjo jį užkasti? – sarkastiškai spėjo Lašis.

– Tam tikra prasme, – atrėmė Taisonas. – Ir nėra ko taip velniškai įžūliai ir išdidžiai vaipytis, jaunasis Holdenai!

Jis kurį laiką piktai žiūrėjo, gurkštelėjo iš stiklinės, paskui vėl prabilo:

– Ne. Anot senio Rorio, mirdamas Sejidas Saidas tą paslaptį atskleidė vienam Pembos burtininkui gydytojui, kuris nieko nelauk-

damas niekšiškai lobį prakeikė, kad kiekvienam jį radusiam atneštų tik nelaimes – ar panašiai. Iš tiesų taip tikėtasi atbaidyti žmones nuo lobio paieškų, tačiau Saido įpėdinis Madžidas neketino taip lengvai pasiduoti. Anot senelio Emorio, jis kankino burtininką, išgavo paslaptį, mano morališkai žlugusio protėvio mielai padedamas iškasė lobį ir kilniai pasidalino pusiau. Emorio dalis, jei tik aš gerai išsiaiškinau šių laikų vertę, turėtų būti beveik trys milijonai sterlingų.

Kurį laiką visi tylėjo, paskui Lašis atsistojo įsipilti viskio.

– Visa šitai, – prabilo jis, – prašom atleisti, toks marazmas, kokio dar negirdėjau per visą savo netikusį gyvenimą. Aš, asmeniškai, nepatikėjau nė vienu žodžiu! Tačiau akivaizdu, kad kažkas patikėjo. Ir aš kalbu ne apie jus ar jūsų senelį!

Loreinos akys pasidarė neįtikėtinai didelės, ji ne kalbėjo, o aikčiojo:

– Bet, Taisonai!.. Bet mielasis... Trys *milijonai!* Jis negalėjo turėti... Bet ką jis su jais *padarė?*

– Paslėpė, – ramiai atsakė Taisonas. – Bent jau taip sako.

– Bet *kur?*

– O! Čia šuo ir pakastas. To jis nepasako. Tik rašo, kad raktas yra užantspauduotame voke, kurį saugo senasis Hanivudas (greičiausiai mūsiškio Hanivudo senelis arba senelio brolis). Vokas bus atiduotas tik tam, kas, jo paprašęs, tiksliai pasakys ant voko užrašytus skaičius ir inicialus. Skaičiai buvo septyni keturi trys aštuoni devyni, o inicialai jo paties – E. T. F.

– Kad aš prasmegčiau! – pašokęs šūktelėjo Lašis.

– Gerai būtų, jei tik tai tau bus pirmiena, – atrėžė Taisonas. – Na... štai tiek. Atrodė, per daug jau gražu, kad patikėtum, ir aš nepatikėjau nė vienu žodžiu. Gyvenimas – ne kinas! Bet patyrinėti buvo verta. Pirmiausiai parašiau seniui Hanivudui, teiraudamasis, ar jis turi tokį laišką. Paaiškėjo, kad turi, – tai mane sukrėtė. Atiduotas saugoti *Hanivudui ir Hanivudui* tūkstantis aštuoni šimtai šešiasdešimt pirmaisiais. Pamaniau, verta būtų į jį žvilgtelėti. Paštu siųsdintis nenorėjau. Nei patikėti jį Gasi! Tarp mūsų kalbant, aš

ne... Ai, tiek to. Kaip tik turėjo atvykti Denė, pamaniau, būtų neblogai paprašyti, kad ji paskambintų, paimtų laišką ir atvežtų. Štai ir viskas.

– Ir dar pranešei jam, kurią dieną ir kuriuo laiku ji ateis, – patikslino Lašis.

– O kas čia keista? Laiškas tikriausiai buvo laikomas seife kokiame nors banke, reikėjo jį paimti ir turėti paruoštą atiduoti. Tai būtų įvykę ne jo namuose, tačiau kadangi aš susirašinėjau vis dar su juo, o ne jo jaunesniuoju partneriu, pranešiau, kad atsiųsiu Denę paimti laiško iš jo, tai yra iš jo namų. Ir kiek pažįstu senį Hanivudą, jis laiško pernelyg anksti neturėjo pasiimti. Atsargus senis. Teisingiau, buvo, vargšelis.

– Tai štai kaip yra! – pasakė Lašis. – Vadinasi, neklydau. – Jis atsistojo, susikišo rankas į kišenes ir įsispoksojo pro langą. – Kažkas žinojo ir tikėjosi ten atsirasti pirmas. Bet Denė, atvažiavusi ryte, o ne popiet, viską sugadino.

Staiga jis atsigręžė.

– Kas dar žinojo?

– Niekas, – trumpai atsakė Taisonas.

– Ak, rūpūs miltai! Kažkas tikrai žinojo.

– Atsiprašau, – suurzgė Taisonas. – Turėjau sakyti: „Aš nesakiau niekam“. Net žmonai.

– O kaip Pontingas?

– Jis mano sekretorius.

– Bet jis galėjo sužinoti.

– Ak ne, negalėjo. Aš jau pasisaugojau! Smalsumas – nuolatinė Naidželio nuodėmė, ir nė neketinu leisti jam kaišioti nosies į Frosto užrašus – arba į mano laiškus Hanivudui! Tuos popierius laikau rakinamoje dėžutėje, o raktą nešiojuosi ant kaklo. Kai kas iš tų užrašų net ir dabar dar sukeltų sprogimą, o aš nenoriu vyti Dievo į medį. Be to, tai susiję su pinigais.

– Ir žmogžudyste! – negailestingai pridūrė Lašis.

– Atrodo, kad taip. Bet vis dėlto aš netikiu...

– Nesvarbu, tiki ar netiki, – nekantriai prakalbo Lašis. – Ar gali prisiekti, kad niekas, nei tavo sekretorius, nei joks tarnas arba tavo namų svečias, nei tavo žmona, negalėjo kokiomis nors aplinkybėmis pamatyti to Emorio popieriaus?

Loreina pasipiktinusi aiktelėjo:

– Nagi, *iš tiesų*, Laši! Kodėl *aš?* Tai yra, jei ir būčiau žinojusi (o aš nežinojau, aš nė nenutuokiau), negi *būčiau* kam nors pasakiusi?

– Nežinau, – atsakė Lašis. – O ar būtum?

Loreina bejėgiškai skėstelėjo mažomis rankomis ir maldaujamai pasižiūrėjo į savo vyrą.

– Aišku, būtų, – negailestingai išrėžė Taisonas. – Todėl jai ir nesakiau. Niekada jokiai moteriai neatskleidžiu paslapties, nebent noriu, kad per kuo trumpesnį laiką apie tai sužinotų kuo daugiau žmonių.

Loreina tyliai atsiduso.

– Žinai, Taisonai, brangusis, aš niekaip nesuprantu, kaip tu gali šitaip puikiai rašyti, kai taip dažnai kalbi klišėmis. Turbūt šizofrenija. Beje, dėl manęs ne toks tu jau ir neteisus. Kai tik kas nors man šnibžteli paslaptį, tuoj pradedu galvoti: „Kam pasakyti pirmiausia?“

Taisonas nusikvatojo.

– Žinau. O į tamstos, jaunikaiti Laši, klausimą atsakau: „Taip“. Rakto nuo tos dėžutės nebuvau išleidęs iš rankų. Jei nori pasakyti, kad Loreina galėjo jį nuimti kurią nors naktį, žinok, kad miegu labai jautriai. O šiaip, manau, kad šiuose namuose neatsiras nė vieno, kuris bent būtų žinojęs, kad toks dokumentas yra.

– O kaipgi laiškai, kuriuos rašei tam vargšeliui Hanivudui? Juose turėjo būti nemažai reikšmingų detalių. Pakankamai, kad sužadintų susidomėjimą to užantspauduoto voko turiniu! Skaičiai, inicialai ir apytikrė data, nuo kurios jis atiduotas saugoti tai įstaigai. Kas išsiunčia tavo laiškus?

– Abdurahmanas, kai važiuoja į miestą. Jis angliškai neskaito.

– Bet jis galėjo parodyti kam nors iš vietinių, kas skaito.

– Kodėl? Mano asmeninės korespondencijos labai daug – nekalbant apie Naidželio tvarkomą medžiagą. Kokiam nors namų tarnui arba vietiniam šniukštinėtojui, besiviliant aptikti ką nors įdomaus, būtų tekę ne vieną mėnesį garinti vokus. Šita versija atkrinta.

Bet Taisonas užmiršo, pamanė Denė, kad buvo dar vienas žmogus, ne tik perskaitęs laišką, bet ir kažką žinojęs – gal ir nedaug, bet pakankamai – apie to nuo laiko pageltusio voko turinį.

Ji prabilo:

– Man rodos, ponas Hanivudas kažką žinojo. Neatrodė patenkintas, kad aš imu laišką. Kažką sakė, kad geriau nežadinti miegančio liūto ir kad nieko gero iš to nebus. Galbūt jis žinojo, kas voke. Galbūt jam pasakė jo senelis.

– Tikrai! Ir jis galėjo kam nors pasakyti! – tarė Loreina.

Taisonas vėl nusikvatojo.

– Kas, senasis Henris Hanivudas? Tas džiūsna tylenis? Tu jo nepažįsti tiek, kiek pažįstame mudu su Gasi!

– Gal ir ne; bet žinau, kad plepios yra ne tik moterys, – atšovė Loreina. – Koks nors išdžiūvėlis nusenęs viengungis, pasitaikius progai paliežuvauti, gali pranokti bet kokią moteriškę. Be to, jis turėjo ūkvedę – tą storą seną ponią su klausomuoju aparatu. Ji iš smalsumo tikriausiai netvėrė savam kaly. Tai profesinė ūkvedžių liga. Įtariu, kad ji perskaitydavo visus jo laiškus ir aptardavo su savo draugužėmis Moterų kursuose!

– Tik jau ne ponia Broti, – susimąstęs paprieštaravo Taisonas. – Ji irgi tylenė. Tačiau ta jo darbininkė, ponia Porson, tai jau visiškai kitokia. Ji neretai dirba pas Gasi ir savo kalbomis išūžia jai galvą. Nagi, kai kartą ten buvo apsistojusi Elfė, anoji jai pripasakojo stulbinančių dalykų apie... Tiek to, čia ne iš tos operos. Tačiau susirankioti visa tai ji galėjo tik neleistinai kaišiodama nosį į senio Henrio korespondenciją, todėl, manau, reikia turėti galvoje, kad galėjo būti informacijos nutekėjimas. Tiesą sakant, taip tikriausiai ir buvo! Taigi manau, kad pirmiausiai turime pranešti Skotlandjardui. Ir pasirūpinti, kad laiškas pakliūtų kur reikia. Parašysiu tuoj pat po priešpiečių, pats nuvešiu į Rezidenciją ir paprašysiu rezidentą padaryti man paslaugą: išsiųsti laišką su artimiausiu diplomatiniu paštu – turėtų toks būti. Ačiū Dievui, pažįstu sostinės policijos komisarą. Gali praversti. Parašysiu tiesiai jam, o jeigu jis norės užsiundyti ant mūsų vietinius farus, ką gi. Tačiau kol jis gaus laišką, praeis ma-

žiausiai trys, gal net keturios dienos. Mes spėsim pažiūrėti, ar pasitvirtins šitas neįtikėtinas pasakojimas apie paslėptą lobį. Dene, kur raktas? Pasižiūrėkime.

– Bet ten ne raktas, – atsiliepė Denė. – Bent jau ne paprastas metalinis raktas. Būčiau pajutusi. Man rodos, ten tik sulankstytas popieriaus lapas.

– Galbūt žemėlapis, – spėjo Taisonas.

– Arba kryžiažodžio raktas! – tarsi susijaudinęs vaikas žaviai nukaito Loreina.

Lašis norėjo atvėsinti jos įkarštį:

– Greičiausiai kokia nors padrika abrakadabra: *Nuo užpakalinio Ali Babos namo priebučio eik penkiasdešimt žingsnių į pietus, o kai prieisi nulūžusį figmedį, palauk, kol saulė pakils tau virš galvos, ir kask ten, kur figmedžio šešėlis liečia griovį.* Žavus dokumentas, kuriame, deja, neatsižvelgta, kad Ali Babos namas seniai nugriautas, o toje vietoje pastatytas žuvų klijų fabrikas, nulūžęs figmedis iš peizažo pranyko prieš septyniasdešimt metų, o griovį kažkas numelioravo! To tik mums ir betrūko!

Loreina neketino pasiduoti:

– Bet lobis turėtų būti vis dar čia – *kažkur čia!* Ak, Taisonai, tik pamanyk, jei paaiškės, kad tai tiesa! Kaip įdomu. Ar ten bus brangenybės? Turėtų būti raižyti smaragdai, kaip karvelio kraujas raudoni rubinai, durklai deimantinėmis rankenomis ir vėriniai, perlų vėriniai. Stebuklinga!

– Viskas priklauso nuo to, kaip Emoris ir jo bičiulis sultonas pasidalino grobį. – Taisonas ištuštino stiklinę. – Tačiau aš, kaip šilto ir šalto matęs pilietis, galiu lažintis, kad jis apsidraudė ir pasiėmė auksą. Šiaip ar taip, panašu į tai – jei tik, žinoma, jis apskritai ką nors gavo, ir čia ne senojo ištvirkėlio pokštas palikuonims. Visai nenustebčiau!

– Oi, *ne,* mielasis! – paprieštaravo Loreina. – Netikiu. Tai turėtų būti tiesa. Aš *noriu,* kad tai būtų tiesa. Mes išspręsime kryžiažodį, išsėlinsime naktį su kastuvais ir išsikasime daug daug statinaičių aukso.

– Ir atsidursime vietinėje cypėje už bandymą pavogti tai, kas neabejotinai yra Zanzibaro sultono nuosavybė, – niūriai subambėjo Lašis.

– O dabar, sūneli, tu klysti, – pasakė Taisonas, atsistojo ir vėl prisipylė stiklinę. – Senelis Emoris nebuvo lengvatikis. Jo pusė – dovana, atlygis už paslaugas. Ir, beje, tinkamai paliudytas. Yra tai patvirtinantis dokumentas. Jis buvo kitoje to viršelio pusėje, jame ryškus nykščio atspaudas, taip pat dovanotojo antspaudas ir parašas. Manau, kad ir šiais laikais teisme tai būtų įrodymas. Betgi mes dar neturime to popieriaus. Dene, kur senio Hanivudo laiškas?

– Mano apsiausto kišenėje, – atsakė Denė ir kaltai šyptelėjo. – Atrodė, kad ten saugiausia. Aš jį prisegiau, kad nebūtų galima ištraukti!

Ji paėmė kupranugarių vilnos apsiaustą, kurį buvo atsinešusi į svečių namelį ir pakabinusi ant kėdės atlošo. Vargais negalais atsegė žiogelį ir ištraukė švelnų stačiakampį – šifonu apvyniotą nedidelį geltoną voką su penkiais skaičiais ir trimis išblukusiomis inicialų raidėmis.

Denė išplėtusi akis žiūrėjo į jį ir čiupinėjo – veide pasimatė siaubas ir nepasitikėjimas. Ji skubiai atvyniojo audeklą.

Masyvus antspaudas buvo perlaužtas, vokas – tuščias.

11

– Absurdas! – suriaumojo Taisonas ketvirtą, jei ne penktą kartą. – Tai tiesiog neįmanoma!

– Oi, mielasis, – suvaitojo Loreina, – užteks kartoti. Tai, beje, *kvaila!* Kaip gali būti neįmanoma, kai jau *įvyko?*

– Negalėjo įvykti; štai kas! Nei taip, kaip ji sakė, nei kitaip. Pati matai, kaip buvo suvyniota ir prisegta. Sakau tau, jokia žmogiška būtybė – išskyrus astralinį kūną! – negalėjo to padaryti, jei tik Denė bent penkiom minutėm nebuvo jo kur nors palikusi. Štai tau – aš pats bandžiau. Matei. Niekam nepavyktų atsegti ryšulį nuo pamušalo, ištraukti, iškrapštyti voką, išimti laišką, o likusią išnarą padėti į vietą lygiai kaip buvo, į patį gilios kišenės dugną. Ir Hudinis nesugebėtų! Ji apsiaustą tikrai buvo kur nors palikusi.

– Nebuvau, – kone verkdama paprieštaravo Denė. – Likusią nakties dalį jis pragulėjo po mano pagalve, o kai šįryt vyniojau laišką į šalikėlį, dar viskas buvo gerai. Antspaudas buvo sveikas. Sakau jums, aš *žinau!* Iškart būčiau pajutusi, jei vokas būtų buvęs tuščias. Kaip dabar pajutau.

Vėl prakalbo Taisonas:

– Manau, ėjai praustis? Arba maudeisi!

– Žinoma, bet...

– Pasiėmei su savimi?

– Ne, bet...

– Na štai, prašom! Kažkas įsibrovė į kambarį.

– Taisonai, mielasis, – graudžiai įsiterpė Loreina, – nepertraukinėk visą laiką vaiko. Leisk jai pabaigti sakinį.

– Ten buvo Lašis, – pasakė Denė. – Kol aš maudžiausi, jis rengėsi.

– Intymu ir šeimyniška, – suurzgė Taisonas.

Lašis maloniai pritarė:

– Tikrai. Tiesa, kaip jau aiškinau, neišvengiama. Tačiau jei ir toliau laidysi tokias užuominas, pamatysi, kad gyvenimas daug panašesnis į kiną, negu manei.

– Nori pasakyti, kad paguldysi mane ant menčių? – pasiteiravo Taisonas. – Nepavyks, berniuk.

– Būtų labai malonu pabandyti, – atkirto Lašis.

– Neabejoju. Tačiau neketinu leistis, kad mano bičiulių kolegų sūnūs išgiežtų savo apmaudą ant manęs tarsi ant bokso kriaušės.

– Tada nekibk prie mergaitės! – pareikalavo Lašis. – Negi nematai, kad jai jau ir taip gana? Palik ją ramybėje, gerai?

Taisonas reikšmingai mirktelėjo Lašiui ir iš lėto pasakė:

– Puikiai prisimenu, kad vienąkart tavo teta Meimė tave apibūdino – ir apibūdino tiksliai – kaip pasileidusį niekšelį, kuris pasitaikiusiai moteriškei apsuka galvą taip mikliai, kaip vilties netekusią bažnytkaimio senmergę suvysto koks sukčius. Taip buvo, kai vos neįkliuvai į bėdą per Van Haideno mergiotę – o gal mergiotes? Taigi apsieikim, berniuk, be teisuoliškų pozų ir nemandagių replikų! Ar tikrai visą tą laiką, kol Denė buvo vonioje, tu buvai kambaryje?

– Buvau.

– Ar žinojai, kur laiškas?

– Žinojau. Ar tik nemanai, kad aš jį paėmiau?

– *Fui!* Neįkyrėk, – supyko Taisonas. – Ar tikrai per tą laiką į kambarį niekas neįėjo? Pavyzdžiui, viešbučio patarnautojas?

– Niekas. Kartoju: niekas.

Taisonas vėl atsisuko į Denę.

– Tikiuosi, jis neslankiojo aplink tave, kol rengeisi?

Denė nukaito kaip aguona.

– Ne, neslankiojo. Jis išėjo pusryčiauti.

– Ir niekas nebuvo atėjęs?

– Ne. Užrakinau duris. O eidama pusryčių apsiaustą pasiėmiau su savimi. Ir nepaleidau iš rankų iki pat dabar, kai įėjau čia ir padėjau jį ant tos kėdės. Niekas negalėjo paimti to laiško. Tik aš arba Lašis. Tai neįmanoma!

– Ar tu jį paėmei?

Lašis ūmiai žengtelėjo į priekį, tačiau Taisonas pasakė:

– Tegu ji pati atsako, sūneli! Tai kaip, Dene?

Denė buvo įsmeigusi į jį akis; skruostai liepsnojo, išplėstos akys kibirkščiavo.

– Aš manau, – įniršusi pradėjo ji, – kad tokio šlykštūno, savanaudžio, egoisto, tokio *nepakenčiamo* žmogaus kaip tu dar niekad nesu sutikusi. Labai gailiuosi, kad apskritai čia atvažiavau!

– Tikrai, argi jis ne toks? – Loreina meiliai žvilgtelėjo į vyrą. – Prisimenu, tą dieną, kai susipažinome, pasakiau jam tą patį. Ir kuo toliau, tuo blogiau. Bet vaikeli, tu tikrai neėmei, tiesa?

Denė atsigręžė į Loreiną, jos pyktis nuslopo iki suirzimo.

– Mama, negi tu manai...

– *Brangute*, – liūdnai papriekaištavo Loreina, – kiek reikia prašyti, kad nevadintum manęs šitaip? Jaučiuosi kaip šimtametė senė. Ne, aišku, kad nemanau, jog pavogei jį ar dar ką nors panašaus. Ir Taisonas taip nemano. Tiesiog galbūt pagalvojai – per tą žmogžudystę ir visą tą painiavą, – kad bus geriau, jei tą siaubingą daiktą paprasčiausiai suplėšysi ir taip jo atsikratysi.

– Nepadariau aš šito! – atšovė Denė. – Gal ir gaila, kad apie tai nepagalvojau: dabar jis atiteko kažkam kitam.

– Nori pasakyti, man? – ramiai paklausė Lašis.

– Ką tu čia šneki? – pasipiktino Denė. – Puikiai žinai, kad nenorėjau pasakyti nieko panašaus!

– Bet ką tik pasakei, kad tiktai tu arba aš galėjome jį paimti. Ir jeigu tu nepaėmei, tai lieku aš, ar ne? O gal aš nemoku skaičiuoti?

– Nekibk prie mergaitės! – sugriaudėjo Taisonas. – Negi nematai, kad jai jau ir taip gana? Atstok nuo jos, gerai?

Lašis nusijuokė ir tarsi fechtuotojas kilstelėjo ranką, pripažindamas pralaimėjimą.

– *Touché!* Atsiprašau, Dene. Na, ir ką gi mes dabar darysime?

– Pavalgysime, – ryžtingai ištarė Loreina ir atsistojo. – Turbūt jau beveik pirma, ir kiti, ko gero, urzgiančiais skrandžiais jau stebisi, kur, po galais, mes pradingome. Eime, mielasis, pažiūrėsime, ką jie veikia. Ir Denė norėtų nusiprausti.

– Luktelk, – pasakė Taisonas. – Išsiaiškinkime iki galo. Jei pagal mūsų teoriją tas, kas medžioja laišką, iš Londono į Nairobį skrido tuo pačiu lėktuvu, išeina, kad tas, kas jį dabar turi, šįryt skrido drauge su jumis iš Nairobio į Zanzibarą. Teisingai?

Prakalbo Lašis:

– Panašu į tai, ar ne? Jei ne vienas mažmožis, kuris viską supainioja.

– Koks gi?

– Kokia čia velnio nauda iš trijų milijonų – arba kad ir trijų šimtų milijonų, jei jau taip, – jei negali jų išsivežti iš salos? Galbūt viskas gerai jums arba bet kam kitam gyvenančiam čia. O ką daryti kam nors kitam? Pavyzdžiui, aš?

– Man, berniuk. Man! Reikia bent kiek paisyti gramatikos!

– Gerai, man. Man, Lašmeriui J. Holdenui jaunesniajam. Ką man daryti su porą centnerių sveriančiu luitu? Susikrauti į krepšius ir, įtariu, kaip kontrabandą gabentis per muitinę?

– Blogai įtari, – atšovė Taisonas. – Pasuk smegeninę! Negi išties manai, kad žmogus, medžiojąs tokius pinigus ir pasirengęs žudyti, kad tik juos gautų, nėra sugalvojęs ką daryti? Viešpatie Dieve, berniuk, šiais laikais yra daugybė būdų nelegaliai pakliūti į šalį ir iš jos išvykti – tik turėk pinigų. Arba galimybę jų gauti. Ir nepradėk viauksėti: „Tai neįmanoma!“ Aišku, kad įmanoma! Griausmai trenktų, labai net įmanoma! Kaip manai, kas tau uždraus kokį gražų vakarą išplaukti paplaukioti arba pažvejoti? O už kokios mylios nuo kranto tave paims koks nors laivelis arba motorinė valtis. Arba privati jachta. Velniai rautų, kad ir tavo tėvo! Yra šimtai mylių tuščios

pakrantės, nedidelių įlankų ir paplūdimių, kur galėtum tamsią naktį išlipti, o lėktuvas tave paimtų. Dievulėliau, juk dabar oro amžius! Pilna privačių lėktuvų – ir užtenka tuščios Afrikos žemės jiems nutūpti! Nebūtum savo tėvo sūnus, jei ko nors nesugalvotum, kaip ir bet kuris iš mūsų tai sugebėtų. Tik klausimas, kuris?

Lašis gūžtelėjo pečiais:

– Manau, kažkuris, skridęs abiem lėktuvais. Aš apmąsčiau: be jūsų svečių, buvo tik du. Tas laikraštininkas, kuriuo taip žaviai nusikratei oro uoste...

– Koks laikraštininkas? – staiga suklusęs nutraukė Taisonas. – Neprisimenu jokio... Viešpatie, tikrai! Kažkoks prakeiktas skrybėlėtas išsišokėlis, kuris klausė, ar negalima būtų paskambinti. Ar jis skrido Londono lėktuvu?

– Juk ką tik pasakiau. Ir buvo apsistojęs tame pačiame viešbutyje Nairobyje.

– Tame pačiame? Tikrai? – Taisonas mąstė. – Gal ir paskubėjau. Na, šitai galima sutvarkyti. Kadangi šioje kurortinėje vietelėje yra tik vienas viešbutis, vadinasi, žinom, kur jis. Lori, brangute, ar negalėtum paskambinti į viešbutį ir paprašyti pakviesti... kokia ta jo prakeikta pavardė?

– Daulingas, – priminė Denė. – Laris Daulingas.

– Poną Daulingą, o kai su juo sujungs, pasakyk, kad mielai duosiu jam interviu, ir paklausk, ar nenorėtų pas mus apsilankyti ir čia pagyventi. Eik ir tuoj pat paskambink.

– Bet Taisonai!.. – Loreinos gencijonų mėlynumo akys išsiplėtė iš baimės. – Negalima. Mielasis – reporteris!

– Jis ne reporteris, – pasakė Denė, bet niekas į ją nekreipė dėmesio.

– Nespėsim nė apsidairyti, o viskas jau bus visų laikraščių pirmuosiuose puslapiuose, – aimanavo Loreina. – Pagalvok apie Denę – ir apie mus visus. Pagalvok!

– Galvoju, – nekantraudamas atkirto Taisonas. – Ir atrodo, kad aš vienas tai ir tesugebu. Bus daug saugiau visus įtariamuosius turėti po vienu stogu.

– Ir, žinoma, neišleisti iš akių to grynųjų indėlio.

– Jei norėjai pašmaikštauti, berniuk, tau nepavyko. Aišku, neišleidžiant iš akių grynųjų indėlio. Kuo tu mane laikai?

Loreina kaip visada tik skėstelėjo rankomis ir pasiskundė:

– Nesuprantu. Nieko nesuprantu.

– Tai reiškia, – išvertė Lašis, – kad vienas iš gana nedidelės įtariamųjų grupelės dabar turi raktą nuo senelio turtų rūsio. Taigi būtų gerai visus juos turėti čia, kad būtų galima stebėti ir sučiupti tą, kuris pasiėmęs kastuvą sėlins pakasioti. Aišku?

– Betgi tikrai! – laiminga šūktelėjo Loreina. – Taisonai, mielasis, koks tu protingas! Tuojau pat paskambinsiu tam ponui... ponui Daulingui.

– Paskambink, – pritarė Taisonas. – Einam. Ne... truputį palaukit. Tokie buvo du. Juk sakei, kad buvo du?

– Buvo, – atsiliepė Lašis, – teisybė. O dabar teliko vienas.

– Nesuprantu.

– Kitas buvo arabas. Spėju, vietinio judėjimo „Zanzibaras – motušei Rusijai" šviesulys. Toks Salimas Abeidas.

– A, Džambas... „Džiūsna".

– Tas pats. Buvo.

– Ką tai reiškia? – griežtai paklausė Taisonas.

– Tai reiškia, kad jis mirė. Mirė šįryt visai netikėtai Mombasos oro uoste. Todėl ir buvo sulaikytas mūsų lėktuvas. Maniau, kad žinot: turėjot gerokai mūsų palaukti.

– *Mirė?* – beveik pašnibždom ištarė griausmabalsis Taisonas. – Juk tai nereiškia... Nuo ko mirė?

– Jie nepasakė. Drauge su visais jis išlipo iš lėktuvo ir nuėjo į oro uostą, rodos, kuo sveikiausias, o kai mus parginė atgal, negrįžo. Mes laukėme, kilo šioks toks sąmyšis, ir stiuardesė iš pradžių pasakė, kad jis susirgo. Paskui įlipo būrys farų ir tarnautojų, dar kartą peržiūrėjo pasus, iš naujo patikrino vizas – ir, kiek suprantu, drauge gavo mūsų pirštų atspaudus. Domėjosi, kur bus galima mus rasti keletą ateinančių dienų.

– Kaip manai, kam jiems šito reikėjo?

– Tavo spėjimas ne blogesnis už mano, – sausai atšovė Lašis.

Sunerimusi Loreina akis nuo Lašio veido nukreipė į savo vyrą, grįžo nuo durų ir įsikibo į Taisono ranką. Jos šiaip skambiame ir linksmame balse pasigirdo baimė:

– Koks spėjimas? Ką jis turi galvoje? Kokios čia judviejų užuominos?

– Jokios, – šiurkščiai atkirto Taisonas. – Tik tai, kad Džambas turėjo daug politinių priešų. Negi dabar imsim įsivaizduoti, kad po kiekviena prakeikta lova saloje slepiasi įsilaužėlis. Ir, beje, jis greičiausiai mirė dėl širdies.

– Beveik garantuota, – maloniai pritarė Lašis. – Nedaug kas iš mūsų miršta nuo ko nors kito.

– Apsiramink, vaikine! – užstaugė Taisonas. – Jaunas turi būti matomas, o ne girdimas! Nesijaudink, Lori. Tu dabar eik ir paskambink tam prakeiktam reporteriui. Ir būk jam maloni.

Loreina atsiduso ir atsipalaidavo.

– Aš visada maloni, mielasis.

Ji nusisuko nuo Taisono ir žaviai nusišypsojo Lašiui.

– Tikiuosi, Laši, tu neprieštarauji, kad svečių namelyje būsi vienas?

– Kodėl turėčiau prieštarauti? Žavinga.

– Tu *labai mielas!* Baiminausi, kad galbūt tau bus liūdna. Apsistoti lyg ir medaus mėnesio namelyje, kai...

– Oi, nereikia, – suvaitojo Lašis. – Pakaks. Supratau – nori pasakyti, kad šitame jaukiame mažame namelyje viskas buvo paruošta jaunavedžiams, ar ne? Ką gi, sumanymas puikus, ir aš be jokio pasibjaurėjimo čia apsigyvensiu – malonu, kad man bus leista gyventi savarankiškai. Nesijaudink dėl šito. Čia ne tavo kaltė

– Mano. Tai ir *baisu,* – Loreinos balsas buvo tragiškas. – Nujaučiu, kad čia būta mano kaltės. Tu žinai, Elfė man rašė. Supranti, tai aš pasiūliau Edžiui – Eduardui – aplankyti ją, kai jis bus Londone. Jis užsiminė, kad galbūt vėl čia atvažiuos, ir aš pamaniau, jog būtų puiku, kad jiedu susipažintų. Aišku, man nė į galvą neatėjo... Bet aš nemanau, kad iš to kas nors išeis: Elfei dažnai taip būna, pats žinai. Ji tokia išsiblaškiusi, tokia geraširdė ir lengvabūdė, ji nieka-

da nenori nieko skaudinti. Ji tarsi mielas išlepintas vaikas, kuris paima daiktą, o paskui jį numeta.

Loreina savo žodžius pailiustravo grakščiu išraiškingu judesiu. Lašis krūptelėjo.

– Supratau.

– Oi, bet aš ne apie tave, Laši! – didžiulės Loreinos akys buvo liūdnos. – Aš apie Edį. Jis tik naujas žaisliukas. Bet kai šitai baigsis, viskas vėl bus gerai, tiesa?

– Žinoma. Tiesiog nuostabu, – karčiai ištarė Lašis. – O dabar, jei neprieštarausi, gal klausimą apie mano meilės reikalus iš dienotvarkės išbraukim? Mane labiau domintų žmogžudystė.

– Ak, taip, žinoma, mielasis, – skubiai sutiko Loreina. – *Tikrai* tave užjaučiu. Ir esu įsitikinusi, kad galų gale viskas susitvarkys. Nagi, Dene, brangute, einam apsitvarkysim. Ir tu atsikratysi šitų klaikių kirpčių, gerai, širdele?

– Ne, neatsikratys! – nelauktai pareiškė Taisonas. – Štai, Dene... – Jis paėmė numestus akinius ir tvirtai užtupdė juos Denei ant nosies. – Apgailestauju, kad jie erzina tavo motiną ir nedžiugina Jungtinių Valstijų jūrų pėstininkų, tačiau, man rodos, dar keletą dienų nekeisk savo egzotiškos išvaizdos ir pabūk panele Kitčel. Taip išvengsim daugybės pasiaiškinimų. O kuo mažiau teks aiškintis, kai namuose atsiras tas rašeiva žurnalistas, tuo geriau.

– Tu tikrai ketini jį pasikviesti? – pasiteiravo Lašis.

– Tikrai, – niršdamas atsakė Taisonas. – Bus prieštaravimų?

– Jokių. Tai tavo laidotuvės. Bet, man rodos, tavo pusiausvyros pojūtis sušlubavo. Tu įsileisi šitą Daulingą, norėdamas pasergėti, kad jis neimtų kasinėti senuko dolerių, tačiau jei jis, užuot tai daręs, ims knaisiotis po šitą purvą, ką tu tada darysi, kad viskas nepakliūtų į visokius ten laikraštpalaikius?

– Užmušiu jį! – trumpai atsakė Taisonas. – O dabar eime į namą užkąsti.

12

Triaukštis Šešėlių namas stovėjo ant plačios akmeninės terasos. Nuo jos į sodą vienodais tarpais vedė trumpi laipteliai. Namo aukštai buvo nevienodi, nes apatinis kadaise buvo kolonada, supanti atvirą centrinį kiemą, aplink kurį buvo pastatytas namas. Antrojo aukšto kambariai buvo didžiuliai, ilgi ir neįprastai aukšti. Taisono tėvas, turėjęs maniją tobulinti, iš kiekvieno padarė miegamąjį, vonią ir drabužinę.

Viršutinis aukštas, palyginti su šituo, atrodė pernelyg žemas. Kambariuose buvo karščiau negu apačioje, nes saulė kepino plokščią rytietišką stogą, o medžių šešėliai čia nesiekė. Tačiau papūsdavo vėjelis, ir vakarop pasidarydavo vėsiau.

Kieme sklydėjo lelijų tvenkinys, kuriame plokščių žalių lapų šešėlyje tingiai plaukiojo auksinės žuvelės. Kiekvieno aukšto kambariai išėjo į aplink kiemą einančias verandas su kolonomis – panašiai kaip Sevilijos kiemuose. Iš kiekvieno kiemo kampo į verandas kilo laiptai: keisti sukti akmeniniai laiptai neaukštomis neproporcingai plačiomis pakopomis, masyviais keistomis geometrinėmis figūromis iškaltos geležies turėklais, vos pusantros pėdos aukščio. Atrodė grėsmingai, turint omeny laiptus laikantį metalą ir į sieną

įmūrytų akmenų dydį. Laiptai aiškiai liudijo, kad jau seniai miręs arabas statytojas buvo toks pat savo darbo meistras kaip Adamsas arba Džonas Nešas.

Verandų pakraščiais tarp aukštų kolonų akmeniniuose ąsočiuose augo saldžiakvapiai vijokliai ir žydintys krūmai – buvo panašu į pasakiškus kabančiuosius sodus. O iš lauko namas nebuvo nei labai gražus, nei neįprastas: stačiakampis baltas labai aukštas pastatas plokščiu dantytu stogu ir eilėmis žaliai dažytų langinių.

Kažkuriuo metu popiet, kaip tik prieš Taisonui išvežant į Rezidenciją laišką, į Šešėlių namą trumpam užsuko toks ponas Kardiu, Zanzibaro skyriaus policijos inspektorius.

Jo automobilis atvažiavo ir vėl išvažiavo, baltose kelio koralų dulkėse palmių pavėsyje tesukėlęs tiek triukšmo, kad neišgirdo nė vienas iš draugijos narių. Be Taisono, jį dar matė tik tarnas somalietis, mieguistas sodininko berniūkštis ir virš pagrindinių vartų ant sienos snaudžianti katė.

Jis neužtruko nė ketvirčio valandos. Ir tik daug vėliau, kai nusileido sutemos ir visa draugė sėdėjo valgomajame žvakių šviesoje, Taisonas pranešė šito apsilankymo priežastį.

Kivulimo valgomasis buvo siauras ilgas kambarys su arkų eile vienoje pusėje. Kadaise jos buvo atviros, tačiau Taisono tėvas Obris pavertė jas aukštais langais. Tą vakarą jie buvo atviri, vidun plūdo svaigus gėlių kvapas, į staigią mirtį žvakių liepsnose skrido drugiai ir kitokie naktiniai vabzdžiai. Iš savo vietos tarp Naidželio ir Lario Daulingo Denei matėsi sodas, kur iš medžių šešėlių ir mėnesienos susidėliojo įmantri mozaika, nutaškuota langų šviesos auksu.

Gėrėtis reginiu laiko buvo į valias, nes Loreina, besistengianti, kad viskas būtų kaip pridera, aktyviai šnekino Larį Daulingą, o Naidželis karštai gynė kažkokį neseniai valstybės įgytą modernų šedevrą nuo Gasi Bingam, tvirtinančios, kad čia skandalingas mokesčių mokėtojų (tai yra jos) pinigų švaistymas, o panašu tik į išlieto rašalo balą ir sutraiškytą pomidorą – tie būtų atsiėję pigiau.

Laris Daulingas atvažiavo taksi netrukus po priešpiečių, ir Denė net pati nustebo, kad dėl to ne tik nudžiugo, bet ir pajuto palengvė-

jimą. Žinojo, tai kvaila, nes dėl savo profesijos Laris jiems visiems pavojingas. Tačiau dėl kažkokios nesuprantamos priežasties, kai jis būdavo drauge, Denė jausdavosi saugiau, atslūgdavo įtampa.

Lašis Holdenas poną Daulingą pasitiko akivaizdžiai be entuziazmo. Perėmęs iš pastarojo taksi, grįžo juo į oro uostą pasidomėti galimybe užsisakyti kitai dienai sau vietą lėktuve į Nairobį. Pusę penktos jo dar nebuvo, kai Loreinos svečiai susirinko į pavėsingą terasą po valgomojo langais gerti arbatos. Jis prisijungė vėliau, kai visi, nuėję pasidairyti po paplūdimį, šūkčiojo stebėdamiesi keistomis vėjo išpustytomis koralų rifų formomis, žiūrėjo, kaip, spindėdama rožiniu puošnumu, leidžiasi saulė.

Lašis su Dene nesikalbėjo, net, tiesą pasakius, jos vengė. Dabar ji žvakių šviesoje per stalą žiūrėjo į jį ir spėliojo, ar dar kada nors pamatys. „Manau, kad bet kada gaučiau darbą Amerikoje, – mąstė ji. – Taisonas ir Loreina viską sutvarkytų; jie ten turi daugybę draugų, o Lašio tėvas yra geriausias Taisono bičiulis. Galėčiau su juo matytis. Bet jeigu ponia Gordon nuspręs, kad jai vis dėlto Lašis patinka labiau negu Eduardas..."

Denė nukreipė žvilgsnį į Amalfiją. Ši kerėjo Taisoną, o prieš Eduardą žaviai šiaušėsi, ir Denei pasidarė baisu. Ji žinojo, kad savo išvaizda lyg ir nederėtų skųstis, nes atsigimė į tėvą, o šis buvo nepaprastai gražus vyras. Tačiau ta nelemta Ados Kitčel šukuosena jai visiškai netiko, kaip ir Ados Kitčel akiniai. Su šiais priedais iš dailios merginos ji virto bespalve būtybe. Negelbėjo nė suknelė, anksčiau atrodžiusi tokia graži – trumpa pilka suknelė plačiu sijonu su dviem didžiulėm kišenėm, o ant jų – baltų magnolijų aplikacijomis. Su šiuo drabužiu jos liaunas liemuo atrodė ranka apimamas. Pirkdama suknelę Denė ja susižavėjo; o dabar ši atrodė visiškai paprasta, kokią teta Harieta būtų apibūdinusi kaip „tinkamą jaunai merginai".

Amalfija atrodė anaiptol ne paprastai. Ji vilkėjo blyškiai auksinio šifono drabužį, idealiai derantį prie blyškiai auksinių plaukų, o pasipuošusi buvo senoviniu į aukso filigraną įsodintų topazų vėriniu. Brangakmenių šviesoje jūros spalvos akys, undinės akys, atrodė dar žavesnės. Ir dabar Amalfija savo akių spindesiu akino Taisoną.

„Kaip mama pakenčia?!" – mintyse pasipiktino Denė, pažvelgė į Loreiną ir iškart gavo atsakymą.

Loreina, vilkinti lengvą juodą mezginių suknelę, su deimantais, didingai primenančiais trumpą Dvaito P. Kletorpo laikotarpį, buvo graži kaip ir Amalfija, tik kitaip, savotiškai. O visą savo žavesį ji buvo nukreipusi į Larį Daulingą; ir šis atrodė tiesiog pakerėtas.

„Jos negali kitaip", – mąstė Denė prislėgta, jausdamasi apgailėtinai nerangi. Žavesys joms įgimtas. Jos tiesiog jį „įjungia", tarsi atsuka čiaupą, ir didžiąją laiko dalį tai nieko nereiškia. Jos negali kitaip, nuo jų tai nepriklauso, kaip ir nuo Milisentos Beits nepriklauso, kad ji Milisenta Beits!

Milisenta sėdėjo priešais tarp Lašio ir Eduardo de Čiago. „Apsirengti vakarienei" panelei Beits reiškė tik viena. Ilga suknelė, kokią ji ir vilkėjo. Nenusakomo stiliaus drabužį iš standaus mėlyno marokeno, griežtą, niekuo nepuošiantį jos stačiakampės figūros su plokščia krūtine. Ji Lašiui, kaip neapsišvietusiam kolonistui, kaip tik drožė paskaitą apie Nacionalinės sveikatos sistemos privalumus, kai ją nutraukė Taisonas. Pagaliau jis nusprendė pasakyti apie Zanzibaro skyriaus komisaro apsilankymą. Jo balsas nugriaudėjo per visą ilgą stalą ir sėkmingai baigė anekdotą apie užsieniečius, ieškančius atliekamo dirbtinio danties.

– Beje, Laši, dėl to tavo lėktuvo bilieto rezervavimo rytdienai: bijau, kad ne...

Amalfija staigiai atsigręžė:

– Kokio rezervavimo? Laši, negi tu išvažiuoji? Juk ką tik atvykai! Nekvailiok, brangusis!

Naidželis sukikeno.

– Vis tas amerikietiškas poreikis skubėti. Šiandien čia, rytoj tenai! Tai vargina.

– Atvirkščiai, – atšovė Lašis, – čia stiprus savisaugos instinktas.

– Brangusis, nesu aš jau *tokia* pavojinga, – švelniai suburkavo Amalfija. – Tu bijai?

– Siaubingai! – atvirai pareiškė Lašis. – Be to, manau, kad šios kelionės darbo reikalus galima sutvarkyti per pusvalandį, – jei tik

mūsų šeimininkas tiek išsėdės, – ir aš nesijaučiu turįs teisę kažin kiek čia dykinėti; nors tai ir malonu. Turiu daugybę reikalų.

Į pokalbį įsijungė ponia Bingam:

– Vargšė panelė Kitčel! Žinau, kad jums labai norėjosi bent kiek susipažinti su Zanzibaru. Jūsų ponas Holdenas – tikras išnaudotojas!

Ji užjausdama nusišypsojo Denei. Lašis sutriko. Apie tai jis kažkaip nepagalvojo. Jei Denei ir toliau tenka apsimetinėti jo sekretore, jam negalima išvažiuoti be jos. Arba su ja.

„Prakeikimas!“ – pagalvojo Lašis, vienu žodžiu mintyse išreikšdamas visą jį apėmusį kartėlį. Ir sulaukė įkvėpimo. Kilstelėjo nuo kėdės ir nusilenkė poniai Bingam:

– Ponia, jūs mane sugėdinote. Esate visiškai teisi. Aš išnaudotojas, ir panelei Kitčel tikrai reikia poilsio. Ji turės progos pailsėti. Kokią savaitę man jos nereikės, ji pasiliks čia, turės ilgas šaunias atostogas, o prie manęs prisijungs vėliau, jau Valstijose.

„O dabar, – pamanė patenkintas Lašis, – tik pabandykit kaišioti pagalius į ratus!“

Taisonas taip ir padarė.

– Atrodo, – prabilo jis ironiškai, – pasiliksi, sūneli, čia, drauge su ja.

– Oi ne, negaliu, – ryžtingai pradėjo Lašis, – man reikia...

Taisonas piktai jį nutraukė:

– Gal malonėtum, po paraliais, nepertraukinėti manęs kiekvienąkart, kai tik išsižioju? Gal leistum pasakyti iki galo? Ačiū. Apie tą bilietų rezervavimą. Bijau, sūnau, teks tau jį atšaukti. Tiesą sakant, aš jau atšaukiau tavo vardu. Policija prašo, kad dieną dvi visi liktumėt *in situ*.

– Policija? – Amalfija paleido iš rankos taurę, ši skambtelėjusi sudužo ir per stalą nuvingiavo raudona vyno srovelė. – Kokia policija? Kodėl?

– Džošas Kardiu. Buvo atvažiavęs dieną. Jis pasakė, kad tiesiog tokia tvarka, tačiau jiems liepta patikrinti kiekvieną, šįryt skridusį lėktuvu Nairobis – Zanzibaras, o ypač tuos, kurie skrido lėktuvu

Londonas – Nairobis. Taigi būtų gerai, kad visi kurį laiką pabūtumėte čia. Čia dėl to Džambo.

– Salimo Abeido? – pasitikslino Laris Daulingas. – Jūs kalbate apie tą žmogų, kuris šįryt mirė Mombasos oro uoste?

– Aš kalbu apie žmogų, kuris šįryt buvo nužudytas Mombasos oro uoste, – pataisė Taisonas. – Atrodo, kad kažkas jam į kavą įbėrė nemenką porciją cianido, ir jie kažkodėl nemano, kad tai būtų padaręs jis pats.

Gasi su siaubu pažvelgė į savo taurę su vynu ir paskubom pastatė.

– Taisonai, tai siaubinga! Puikiai jį prisimenu. Jis skrido iš pat Londono. Bet kodėl, po galais, policija nori apklausti mus? Absurdas, juk tikriausiai kas nors iš oro uosto. Manau, barmenas, paruošęs jam kavą.

– Jie viską tikrina. Pasakyčiau: ieško adatos šieno kupetoje. Įtariu, kad oro uoste buvo pilna žmonių.

– Sausakimša, – patvirtino Gasi Bingam ir nusipurtė. – Be to, nepakenčiamai karšta, nors ir veikė visokie ten ventiliatoriai.

Prakalbo Lašis Daulingas, susimąstęs:

– Vis dėlto neturėjo būti taip jau lengva nepastebėtam ką nors įberti į gėrimą; net ir žmonių pilnoje patalpoje. Rizika. Tai greičiausiai padarė jam pažįstamas žmogus.

– Aš taip nemanau, – pareiškė Naidželis, švaria nosine sausindamas vyną. – Bet kas – tiesiog *bet kas* – eidamas pro šalį galėjo stuktelėti jo alkūnę arba kitaip atitraukti dėmesį. *Labai* paprasta. Numeti ant grindų žmogaus laikraštį arba užkliūvi už jo portfelio, ir, kol jis juos pakelia, o tu atsiprašinėji – *pliumpt!*

Jis įmetė įsivaizduojamą piliulę į įsivaizduojamą stiklinę, o Eduardas de Čiago pasakė:

– Brr!.. Baisiai nemalonus pokalbis. Aš, asmeniškai, nemėgstu kalbėti apie mirtį. Tai prišaukia nelaimę.

– Oi, aš visiškai tau pritariu, – rimtai pasakė Loreina. – *Tikrų tikriausiai* prišaukia. Manau, dabar *turės būti* trečia.

– Kas trečia? – krūptelėjo Gasi Bingam.

– Aišku, kad žmogžudystė, mieloji. Tokie dalykai visada būna trys. Nepastebėjai?

– Tačiau kol kas įvykdyta tik viena žmogžudystė, – paprieštaravo Milisenta Beits.

– Mieloji mano – negi *nežinot?* Na, maniau, kad čia tik mes nežinojom, nes angliškus laikraščius gaunam pavėluotai, o judvi, pamaniau, tai jau viską apie tai turėtumėt žinoti.

Taisonas pakėlė akis į dangų, paskui, suvokęs, kad įsikišti jau per vėlu, gūžtelėjo pečiais ir gurkštelėjo portveino.

– Žinoti viską apie ką? – griežtai paklausė Milisenta.

– Nagi apie poną Hanivudą. Taisono patikėtinį. Jis nužudytas.

– *Hanivudas* – senis Henris Hanivudas?

Plonytė taurės kojelė trakštelėjo tarp Gasi Bingam pirštų ir žvakių šviesoje vėl sumirguliavo tamsus vyno klanas. Tačiau Gasi, rodėsi, to nė nepastebėjo. Ji užsigulė ant stalo, kad matytų Loreiną, balsas staiga pasidarė gergždžiantis:

– Iš kur tu ištraukei?

Tačiau Loreina nekreipė į ją dėmesio. Ji ištiesė ranką, paėmė tuščią taurę, pakėlė ir metė ant žemės. Taurė pažiro šukėmis.

– Štai trečia, – ramindama pasakė Loreina. – Šiaip ar taip, buvo atliekama. Dabar nebėra ko nerimauti, kad duš dar kuri nors iš komplekto. Gasi, atleisk, brangioji – ką tu sakei?

Gasi nusigręžė į brolį: sušlamėjo alyvinis atlasas, suskambėjo apyrankės.

– Kokias čia absurdiškas nesąmones Loreina kalba?

– Čia ne nesąmonės, – atsakė Taisonas ir negailėdamas įsipylė portveino. – Aš pats tik šiandien sužinojau. Vargšas seniokas nužudytas. Nušautas savo kabinete ryte tos dienos, kai išskridote iš Londono. Laikraščiuose nepamatei tikriausiai dėl kelionės skubos: pirkinių paskutinę minutę ir panašių niekų. Be to, tas pranešimas vargu ar pakliuvo į pirmuosius puslapius.

– Ne, aš nemačiau. Ir niekaip negaliu patikėti... Kam būtų prireikę žudyti senį Henrį?

Taisonas truktelėjo pečiais.

– Paklausk ko nors lengvesnio. Vagystė, manau. Seifas buvo atidarytas. Visų smulkmenų aš nežinau.

– O iš kur, – ėmė teirautis Milisenta, – jūs visa šita sužinojot? Jei gavot laikraščius, norėčiau peržiūrėti.

Taisonas lyg ir sutriko, o Lašis piktai pagalvojo: „Bus pamoka, kad reikia galvoti, ką darai!“

– Jie kažkur čia, – susitvardė Taisonas. – Tačiau, tiesą pasakius, su popietiniu paštu gavau laišką. Gasi, išgerk portveino.

– Iš ko? – kamantinėjo Milisenta Beits.

– Ai, iš žmogaus, kurio jūs nepažįstat, – greitai atsakė Taisonas.

– Ką jis rašo? Kada tai įvyko? Kaip...

Taisonas subaltakiavo į Lašį, tačiau šio akys tyčia buvo nukreiptos kitur. Teko pačiam atlaikyti ilgą kamantinėjimą. Atsakinėjo į klausimus kaip galėjo.

– O, beje, kodėl jums taip rūpi? – pasiteiravo suirzęs. – Jis nebuvo *jūsų* šeimos patikėtinis.

– Jis buvo Trečiadieninės moterų sąjungos garbės iždininkas, Market Lidono Britanijos lygos iždininkas, be to, mano bičiulis, – atšovė Milisenta. – Kuriuo metu, sakėt, tai nutiko?

– Viešpatie Dieve, ką aš žinau? Bus laikraščiuose.

– Vienuolika keturiasdešimt aštuonios, – paslaugiai pasakė Laris Daulingas. – Žudikas pistoleto vamzdį įrėmė į aukos kūną – kad prislopintų šūvį, – o nuo sprogimo sustojo laikrodis, kurį senasis džentelmenas nešiojosi kišenėlėje ant krūtinės, todėl žinomas tikslus laikas.

– Dievulėliau, – niūriai ištarė Taisonas. – Spauda! Užmiršau, kad mūsų draugėje naujienų medžiotojas. – Jis žiūrėjo į Larį Daulingą kaip į šliužą salotų dubenyje. – Ar tik ne jūs, pone Daulingai, ir aprašėte šitą atvejį? Atrodo, velniškai daug žinote.

– Ne. Ne mano sritis. Tačiau aš skaitau laikraščius. Apie tai buvo rašyta daugelyje tryliktos dienos laikraščių. Perskaičiau bent jau penkis pranešimus tai tikrai.

– Mmm, – sumykė Taisonas ir vėl ėmėsi portveino.

– Vienuolika keturiasdešimt aštuonios, – ištarė Milisenta Beits. Paskui iš lėto dar kartą: – Vienuolika... keturiasdešimt... aštuonios.

– Ir ką gi tai reiškia? – iš tolo pasidomėjo Naidželis. – Skamba kaip pranašo balsas: *„Kai išmuš trečią kartą, bus tiksliai vienuolika keturiasdešimt aštuonios ir dvylika sekundžių“*.

Milisenta Beits per stalą rūsčiai pažiūrėjo į Naidželį Pontingą.

– Jei jums išties rūpi, – kandžiai atkirto ji, – dvyliktos rytą turėjau trumpam aplankyti savo draugę. Buvau užmiršusi jai atiduoti Vilkiukų trobelės raktą, o popiet turėjome išvažiuoti. Ji gyvena pono Hanivudo gatvelės pabaigoje – ten akligatvis – ir man įdomu, ar tik kartais neprasilenkiau su žudiku. Jis turėjo eiti ta gatve.

Naidželis nusišypsojo į pasiutimą varančia tolerantiška šypsena.

– Žinote, mieloji panele Beits, aš taip nemanyčiau.

– Kodėl gi? – pasišiaušė Milisenta Beits.

– Juk tikriausiai suprantama, kad žudikas vidury dienos *nežingsniuos* viešu keliu ir nesibraus į namus pro paradines duris? Kur kas labiau tikėtina, kad jis *sėlino* pakrūmėm ar kaip nors kitaip.

– Akivaizdu, – atšovė panelė Beits, – kiek mažai teišmanote, apie ką kalbate. Krūmais galėtumėte *išsėlinti*, nes išeitumėte į sodą pro virtuvės duris. Tačiau jose užsitrenkianti spyna ir iš lauko jų neatidarysi. Aplink namą aukšta tvora, ir tam, kas nenori sukelti kvailų įtarimų lipdamas per ją, vidun telieka vienas kelias – per vartus. O aš *žinau*, ką kalbu, nes gerai tą namą pažįstu.

– Taip gerai, – džiugiai pridūrė Naidželis, – kad tuoj mes visi imsime drebėti, spėliodami, ar tik nepadarėte to pati!

Užgrūdintas Milisentos Beits veidas nepadoriai išraudo. Įpykusi Gasi puolė jos ginti:

– Jums, pone Pontingai, žmogžudystė, atrodo, tik pokštas. Tačiau mums kalbant apie seno pažįstamo mirtį juokauti visai nesinori.

– Oi! Ojojojoi! – ėmė aimanuoti Naidželis. – Ką man daryti? Aš *labai* atsiprašau. Mieloji panele Beits, supraskite, aš visai nenorėjau! Tai mano niekam tikęs, *iškreiptas* humoras. Ar atleidžiate man?

Milisenta mostelėjo didele, viską mokančia ranka, tarsi vydama šalin įkyrų vabzdį, ir piktai nukirto:

– Nekalbėkite nesąmonių! Aš pati kalta. Bet man buvo labai įdomu, – kai supratau, kad galbūt prasilenkiau su tuo vyriškiu.

– Arba moterimi, – tyliai įsiterpė Laris Daulingas.

Milisenta akimirksniu atsigręžė į jį.

– Kodėl taip sakote? – paklausė griežtai.

– Šiaip sau. Tiesiog todėl, kad galėjo ten būti ir moteris. Jokių įrodymų, kad taip nebuvo, – jei laikraščiai turėjo kuo remtis. Jūs jų neskaitėte, kitaip žinotumėte, kad tą dieną jis turėjo viešnią. Ši netgi malonėjo palikti nosinaitę – su visa monograma.

– O, – sudvejojo panelė Beits. – Apie tai nepagalvojau. Taip, manau... galėjo.

– Kokia nors miela Trečiadieninės moterų sąjungos pažiba, sėlinanti per miglą: ji ieško fondo pinigų! – nusišaipė Naidželis. – O Viešpatie – aš ir vėl! Mano *iškreiptas* humoras. Daugiau nė žodžio!

Milisenta nieko nepasakė, tik ilgai pagiežingai į jį žiūrėjo. Bet staiga jos veidas, suraukta kakta, primerktos akys kažkaip pasikeitė – tarsi Naidželio žodžiai jai būtų ką nors priminę. Arba pakišę mintį. Visiškai neįtikėtiną, tačiau...

Niekas nepratarė nė žodžio, ištisą minutę kambaryje viešpatavo smalsi įtempta tyla. Milisenta linktelėjo ponui Pontingui. Linktelėjo trumpai ir gyvai, kaip žmogus, kuriam buvo pasiūlytas naujas požiūris ir jis jį priėmė.

Kitapus stalo sėdintis Laris Daulingas staigiai pasilenkė į priekį tarsi puldamas ir griežtai pasakė:

– Taigi jūs *manote,* kad ten galėjo būti moteris – moteris, kurią jis pažinojo!

Tačiau jeigu jis tikėjosi iš panelės Beits išgauti kokį nors patvirtinimą, jam teko nusivilti. Milisenta atsisuko į jį aiškiai rodydama, kad tai, ką mato, jai nepatinka, ir ironiškai pasiteiravo:

– Ką jūs sakėte, pone Daulingai?

Laris Daulingas raustelėjo ir atsilošė.

– Nieko.

– Ir labai už tai dėkui! – sudundeno Taisonas. – Man šita žmogžudystė ima nusibosti. Pasikalbėkime apie ką nors kita.

– Taip, pasikalbėkime, – pritarė Naidželis. – Žmogžudystės – ne pati ta tema pasiplepėti prie žvilgančio vakarienės stalo. Tiesiog šlykščiai proletariška. Niekaip *nesuprantu*, kodėl tuo domimasi.

Amalfija nusijuokė mielu gomuriniu juoku ir pasakė:

– Mielasis Naidželi, neapsimetinėk. Kiekvienas *dievina* gerą žmogžudystę. Žiūrėk, apie jas pranešama visose žiniose, pranešimų apie jas prikimšti sekmadienio laikraščiai. O kaip pats reagavai į šitą žmogžudystę? Niekas nė žodeliu įsiterpt negalėjo!

Ji atsigręžė į namų šeimininką:

– Taisonai, privalai mus užimti. Jei tau nepatinka žmogžudystės, papasakok apie ką nors kita. Bet ką. Papasakok apie šitą namą.

– Ką čia pasakosi, – atsiliepė Taisonas. – Manoma, kad maždaug prieš pusantro šimtmečio jį pastatė kantrybės netekęs vyras: jo antroji žmona niekaip negalėjo sutarti su pirmąja. Bet jei nori daugiau žinoti, mano velionis dėdė Barklis apie jį parašė nepaprastai nuobodžią knygą, kurią XIX a. pabaigoje išleido savo lėšomis ir išdalijo draugams. Tikriausiai vieną matei pas Gasi: ji įrišo raudonu tymu ir padėjo ant pianino, taip atgailaudama, kad jos neskaito. Čia rasi ne vieną egzempliorių. Visa istorija ir architektūra iki pačios niekingiausios smulkmenos. Lengvam pasiskaitymui netinka. Tačiau jeigu tau tikrai įdomu, neišsigąsk šito.

– Man neįdomu, – atsakė Amalfija. – Bent jau ne tiek. Šįvakar jūs visi baisiai nuobodūs, o aš noriu džiaugtis ir linksmintis.

Ji nusigręžė ir kerinčiai nusišypsojo Eduardui. Šis gyvai sureagavo į kvietimą, o netrukus visi išėjo iš valgomojo ir terasoje po svetainės langais susėdo gerti turkiškos kavos. Gasi vėl pareikalavo laikraščių.

Taisonas išėjo ieškoti, o grįžęs pareiškė, kad jų neranda. O dar po kelių minučių per terasą atplaukė Naidželis, nešinas suvyniotu paketu. Atidavė jį savo darbdaviui reikšmingai kilstelėjęs antakius, ką bent jau vienas draugės narys tai tikrai pastebėjo.

Laikraščiai iš Londono buvo atgabenti tuo pačiu lėktuvu, kuriuo tą rytą iš Nairobio atskrido Frostų svečiai. Tačiau į Kivulimą juos pristatė tik vėlyvą popietę. Paketo popierius vis dar buvo nepraplėštas.

– Man rodos, sakei, kad juos skaitei? – užsipuolė Gasi Bingam.

Taisonas apsimetė, kad neišgirdo, ir spruko į kitą terasos galą, kur Amalfija Gordon, šiuokart viena, pasirėmusi ant akmeninės baliustrados pro medžius žvelgė į ramią jūrą, kurią mėnuo buvo nuklojęs žibančiu auksiniu kilimu.

– Gražu? – prakalbo Taisonas ir įsitaisė greta. – Ir ramu. Pasaulyje tokių vietų, matyt, nedaug belikę. Arba greit nebeliks. Progresas aklas.

– Mielasis, apsieikim be pompastikos ir liūdesio, – subarė Amalfija. – Yra tūkstančiai gražių vietų. Ir tokių pat ramių.

– Klysti, – nenusileido Taisonas ir alkūnėmis atsirėmė į šiltą akmenį. – Daug mačiau pasaulio. Velniškai daug! Tačiau šita sala kažkuo ypatinga. Kažkuo, ko nebuvo niekur kitur. Žinai, ką dažniausiai išgirsi Zanzibare? Juoką! Pasivaikščiok miesteliuko gatvelėmis dieną ar naktį ir išgirsi. Žmonės juokiasi. Tas jų linksmumas ir sveikas humoras kažkaip sušildo net tokią surambėjusią, suėstą, išgraužtą širdį kaip mano. Tik čia aš vis dar matau, kad juoda ir balta, ir bet koks kitas atspalvis gali gyventi drauge bičiuliškai ir harmoningai, nejausdami jokių spalvos barjerų. Gyvas įrodymas, praktinis pavyzdys, kad taip gali būti. Visi jie, nesvarbu, kokios rasės, kastos, religijos, yra ištikimi jo Didenybės sultono valdiniai – kad jis gyventų per amžius! – ir visi drauge sensta. Tačiau tai ne amžina. Galiausiai kokiam nors Džambui pavyks viską sugriauti. Taip, kartais man knieti sutikti su tuo senu bambekliu fanatiku, velioniu dėde Barkliu, kad Progresas – aklas!

Amalfija pašiojo jazminų pumpurus ir išsiblaškiusi juos uostė. Ji abejingai šypsojosi, kaip žmogus, kuriam pokalbis visai neįdomus. Vis dėlto Džambo vardas atkreipė dėmesį, Amalfija numetė gėles ir atsigręžė.

– Taisonai, mielasis, šį tą prisiminiau. Atleisk, kad nutraukiau, bet negi tikrai nė vienas iš mūsų negalės iš čia išvažiuoti, kol policija neišsiaiškins, kas tą įkyrų arabų agitatoriūkštį Mombasoje prigirdė nuodų?

– Saugok, Dieve! – pamaldžiai aiktelėjo Taisonas. – Tai reikštų, kad kurį laiką negalėčiau jūsų visų nusikratyti, o mano organizmas

vargu ar tai ištvertų. Arba tavasis! Ne, tai truks tik dieną kitą, kol jie šio to pasiklausinės. Galbūt panorės paklausti, ar kartais kuris nors iš jūsų neprisimenate, ar kas nors nesikalbėjo su tuo žmogumi oro uoste. O gal stovėjo netoliese. Ko nors panašaus. O kas? Negi nori sutrumpinti savo viešnagę? Maniau, pabūsi su mumis bent kokias tris savaites.

Amalfija nusišypsojo ir patampė Taisonui už žilstančios šviesios barzdos.

– Bet juk tu puikiai žinai, kad niekada nedarau to, ką „turėčiau daryti“, ir niekada nežinau, kaip ilgai kur nors užsibūsiu. Jei man pasiutiškai smagu, aš būnu, jei ne, išvažiuoju. Aišku kaip du kart du!

– Turėtų būti brangus malonumas, – pasakė Taisonas.

– O, siaubingai. Tačiau *ne visada* man tenka už tai mokėti pačiai.

Taisonas staiga nusižvengė.

– Va, kodėl tu man patinki, Elfe. Jokių gudrybių, ar ne?

– *Daugybė,* mielasis. Tu net neįsivaizduoji, kiek! Bet ne ta prasme. Šiaip ar taip, pinigai pasiutusiai svarbūs. O gal tu manai kitaip?

– Aš užsidirbu, – atšovė Taisonas.

– Oi, ir aš. Žinai, kas nedirba, tas nevalgo; o aš dirbu – žavingai!

– Tebūnie, – išsišiepė Taisonas. – Bet ar nevargina tai retkarčiais. Pavyzdžiui, Džonis Li.

Amalfijos-sirenos akys apsiblausė.

– Oi, mielasis, bet... kai teku, aš apie pinigus negalvoju. Visada būna *meilė*. Ir tik vėliau... Ak... grįžti į realybę.

– Kažkieno miegamajame, kur vyro pasamdytas privatus seklys fotografuoja pro langą, – ciniškai išklojo Taisonas. – Vis dėlto tau pasisekė. Tavo bendraatsakovis ištuokos byloje visada buvo mokus ir galintis – ir tiesiog trokštantis! – apgaubti tave kailiais.

– Mielasis! – papriekaištavo Amalfija. – Kalbi taip, tarsi būčiau kokia avantiūristė. Bet aš nesu tokia. Būčiau ištekėjusi už Džonio, net jei jis nebūtų turėjęs nė su.

– O Robinas Gretonas? O Tčabis?

– Nagi *taip!* Man patinka. Staiga pajuntu, kad *privalau* ką nors įsigyti, – kad tai vienintelis dalykas pasaulyje, kurį verta turėti, ir

kai jį jau turėsiu, būsiu laiminga per amžius. O nebūnu. Bet aš dievinau Tčabį. Širdis plyšo, kai jį užmušė. Tikrai, Taisonai!

– Nesąmonė! Buvai su juo vos pažįstama. Be to, brangute, tu neturi širdies. Tik minkštą emocijų gniužulą. O dėl tavo galvos šiokių tokių abejonių dar yra!

– Bijau, kad ji tokia pat minkšta, – liūdnai atsiduso Amalfija.

– Tikrai? Ir, nepaisant tos tariamai sudaužytos širdies, per pastaruosius metus ar dvejus, atrodo, turėjai pakankamai romanų. Kodėl nečiupai jaučio už ragų ir neištekėjai už ko nors?

Amalfija nusijuokė.

– Ką, vėl? Nepanašu, kad man taip nutiktų, ar ne?

– Kada nors nutiks.

– Kaip Lori? Gal. Bet kaip pažinti žmogų? Man visada atrodo, kad pažįstu; o paskui pasirodo, kad ne.

– Įvairovės dėlei ištekėk už vargšo. Turėtum ištverti.

– Nemanau, kad ištverčiau. Žmogui pinigų visada mažai, ar ne? Visi išties žavūs daikčiukai yra tokie brangūs. Deimantai, *Dior* modeliai, atostogos Bermuduose.

– Bet Tčabis turėjo tau palikti apvalią sumelę.

– Visai ne apvalią, mielasis. Pasirodė, besą būriai niūrių tetulių ir kitokių neaiškių giminaičių, apie kuriuos net nebuvau *girdėjusi*. Pasirodė, kad Tčabis baisiai rūpinosi savo klanu – mano nelaimei. Galiausiai palikimo mokestis buvo neteisingas. Šiaip ar taip, su pinigais man nesiseka. Niekada nesisekė. Atrodo, jie tirpte tirpsta!

– Nesistebiu: deimantai, *Dior* modeliai, atostogos Bermuduose!

– Taip, – Amalfija sunkiai atsiduso. – Štai todėl kur kas paprasčiau įsimylėti turtuolį. Tačiau man reikia, kad jis, be to, dar būtų gražus, žavus. Niekur nedingsi, tokių nedaug ir jie bjauriai išlepę. Jie žino, kad nėra sunkiai įsiūloma prekė, ir būna veik nesukalbami.

– Tai reiškia, kad jie kanda atgal ir nesileidžia kokios nors moters ilgai laikomi po padu. Sėkmės jiems! Žinai, Elfe, duosiu tau išmintingą patarimą. Nepavyks visą amžių būti viliojančiu persiku, laikas apsiraminti su kitokio tipo žmogumi. Su tokiu, kuris leistų tau žaisti mėgstamą žaidimą: turėti ir žvirblį rankoj, ir briedį lankoj.

– Nelabai suprantu, apie ką tu, mielasis.

– Užbaik su tais piniguočiais gražuolėliais, su jaunuoju Lašiu ar tuo susilaižėliu Edžiu. Gal su jais ir smagu, tačiau tokiai moteriai kaip tu jie į vyrus visai netinka. Tokie neatsuks antro skruosto – ir nežiūrės į viską pro pirštus! Bent šį kartą tai jau turėtum susivokti. Tau dabar reikia kokio gero turtingo dėdulės, tokio tave dievinančio „patiesaliuko po kojomis“, kuris leistų tau po žmogžudystės išnešti sveiką kailį.

Amalfija nusipurtė:

– Fui! Mielasis! Na ir pavyzdys po visų tų šlykščių plepalų per vakarienę!

– Na, jei nenori, galima kitaip: „Leistų tau nebaudžiamai jį mulkinti“.

– Tai Loreina šitaip daro? Nesakyčiau, kad tu labai panašus į „patiesaliuką“. Arba į turtingą dėdulę!

– Lori visai ne tokia kaip tu. Esate panašios nebent tik išoriškai. Tiesiog ji nepagydoma romantikė. Tokia jos bėda. Ji būtų visiškai laiminga, ištekėjusi už žmogaus, kuris jai suteiktų pastogę ir duonos kasdieninės – tol, kol ji mylės jį. O tu nebūtum. Na, argi ne taip?

Amalfija iš po nuleistų ilgų blakstienų metė kreivą žvilgsnį, jos dailų veidelį iškreipė panieka, balse pasigirdo pajuokos gaidelė.

– Mielas Taisonai. Permatai mus visus kiaurai! Kaip išmintinga.

– Sarkazmas, Elfe, tau netinka. Ar reikia suprasti, kad ketini viens du ir tapti markize? Jei taip, įspėju, kad Edis įsimyli dar greičiau negu tu. O ilgo sąrašo žmonų, traukiančių solidžius alimentus, nėra tik todėl, kad turtas jo senelės rankose. Ji, tiesa, negali kada panorėjusi liautis jį rėmusi pinigais, tačiau daro tai gana dažnai. Jam tai didelis nepatogumas, tačiau imtis kokio darbo, atrodo, vis dar neketina. Jis... Kas yra? Negi nežinojai?

– Ne, – atkirto Amalfija. – Maniau... – Ji nutilo ir prikando lūpą.

Taisonas nusijuokė.

– Tai va, nesakyk paskui, kad niekas tavęs neperspėjo! Jei jau išties pasiekei fatališką stadiją, kai tekama už jaunesnio, negu esi pati, verčiau rinkis Lašį Holdeną. Amerikiečiai daug pakantesni bjauriam savo žmonų elgesiui negu kitų, ne taip idealistiškai nusi-

teikusių šalių vyrai. O kai ateina laikas skirtis, jie suserga Senojo Pasaulio riteriškumu ir leidžia iškelti sau bylą už neištikimybę. Paskui gali kaip iš ožkos melžti tau nepriklausančius alimentus, o jie nė nebliauna. O kai susidėsi su Eduardu, jei kas ir mokės, tai tik tu. Jo šeima gal ir priimtų Tčabio našlę, – nors, atsižvelgiant į aplinkybes, aš tuo abejoju, – tačiau dėl tų dvejų skyrybų greičiausiai imtų spardytis kaip karvės. O tas nevykęs Duglo reikaliukas... Žinai, Elfe, paklausyk mano patarimo: brauk Edį lauk ir imkis jaunojo Lašio. Jei tik dar ne per vėlu.

Amalfija atsitraukė, jos žvilgsnis pasidarė priešiškas.

– Atrodo, – lėtai ištarė ji, – man nebelinksma. Tikrai nebelinksma.

– Ar todėl, kad pasakiau teisybę apie tave pačią ir apie kai kuriuos auksinius berniukus?

– Ne. Todėl, kad daraisi nuobodus, mielasis. O nuobodžiauti aš nemėgstu.

Amalfija meiliai nusišypsojo, o akys liko šaltos. Apsigręžė ir nuėjo per terasą pas kitus. Netrukus Naidželis svetainėje įjungė radiolą, suvyniojo kilimą ir prasidėjo šokiai. Nešoko tik Taisonas, kurio nebuvo galima išjudinti, ir Milisenta Beits, kuri buvo nebejudinama.

Taisonas ir Milisenta sėdėjo greta vienas kito ant akmeninės terasos baliustrados ir pro atviras duris žiūrėjo į šokėjus. Milisenta niūriai pratarė:

– Norėčiau žinoti, iš kur ištraukėte tą savo sekretorių ir kuriems galams. Nesuprantu, kaip toks žmogus kaip jūs pakenčia visą tą maivymąsi ir kikenimą.

– Savo darbą jis išmano, – tingiai atsiliepė Taisonas. – O tuo maivymusi nesiduokite apmulkinama. Taip apsigauna daugybė sumanių leidybos ir kino pasaulio verslininkų: tikisi prastumti greitą reikaliuką, o paskui visi turi rūpesčių sumokėję kur kas daugiau už aukščiausią originalo kainą. Jis tvarko visus mano kontraktus, o šitas mergiotiškas fasadas slepia žmogų, suktą ir smalsų kaip beždžionė, apsukrų kaip žebenkštis.

– Tuo aš neabejoju, – atšovė Milisenta. – Bjaurus tipas. Market Lidone turėjome tokį kasininko padėjėją. Visišką nenaudėlį. Aš vis

sakiau, kad vieną gražią dieną kils baisus skandalas. Aišku, taip ir nutiko. Tokiais pasitikėti negalima!

Taisoną tai pralinksmino. Griausmingai nusikvatojęs, didele plaukuota ranka jis patapšnojo Milisentai per nugarą.

– Beits, jūs nepakartojama! Retas egzempliorius. Bet toks yra ir Naidželis. O man patinka reti egzemplioriai. Saugok Dieve, nuo visų tų bespalvių, raudono kraujo krištolinių sielų žmogelių!

– Čia tik jūsų poza! – atšovė Milisenta Beits.

– Galbūt, – nesupyko Taisonas. – Visi mes taip elgiamės. Norime apdumti žmonėms akis. Gasi dedasi geraširde.

Milisenta įsitempė ir pasipiktino.

– Nesąmonė! Gasi – geriausia būtybė pasaulyje!

Taisonas vėl nusijuokė ir ištuštino savo taurę.

– Beits, jūs mano gražuole rudoji pelėda, žaviuosi jūsų ištikimybe ir smerkiu jūsų aklumą. Negalėjote šitiek metų gyventi su Gasi ir nesuvokti, kad jai nėra nieko malonesnio, kaip paleisti klastingą repliką tada, kai ji paveiks skaudžiausiai. Paskui ji žavingai sutrinka ir apsimeta, kad tai tik netyčia nusprūdo nuo liežuvio. Toks jos mėgstamiausias saloninis žaidimas. Turėjote seniausiai suprasti, kad Gasi myli tik save. Užbėgsiu jums už akių, kol neištarėte: „Ir aš!“, ir pats pasakysiu: „Aš irgi“. Gal tai ir egoistiška, bet, dievaž, išmintinga! Pripažinkime, Beits, mes, Frostai, tikrai ne dovanėlė. Atrodo, tik vienas iš mūsų neturėjo ydų – senasis dėdė Barklis, o jis buvo keistuolis! Išgerkim už jo vėlę.

Jis pakilo ir nuėjo prie stalo su gėrimais. Priėjusi Milisenta Beits pastatė tuščią taurę ir papurtė galvą.

– Ne, ačiū. Man pakaks. Turbūt eisiu gulti.

Atsigręžusi ji dar kartą pasižiūrėjo į šviesioje svetainėje besisukančius šokėjus: Gasi ir Naidželį, Denę ir Larį Daulingą, Amalfiją ir Lašį Holdeną, Eduardą ir Loreiną...

Stovėjo taip kokias penkias minutes ir stebėjo juos kažkaip labai įdėmiai.

– Labai keista, – susimąsčiusi ištarė Milisenta Beits.

– Kas? – pasidomėjo Taisonas.

– Viskas! – atsakė Milisenta ir nuėjo.

13

Savo kambaryje Denė pavargusi atsirėmė į palangę ir per medžių viršūnes įsižiūrėjo į sidabrinį jūros plotą.

Į savo kambarį ji pakilo prieš valandą, nes ketino gulti. Tačiau paaiškėjo, kad miego visai nenori. Buvo tokia pavargusi, kad nė nenusirengė, ir tokia prislėgta, kad nakties grožis visai nedžiugino. Tuo labiau kad vakaras nebuvo nei malonus, nei ramus.

Taisonas ir Milisenta Beits pranyko tuoj po dešimtos. Gasi susiginčijo su Naidželiu, šis įsižeidęs išdūmė, ir Denei teko tvarkytis su radiola. Gasi išlėkė ieškoti brolio: tikriausiai norėjo pasiskųsti. Lašis, su Amalfija pašokęs baisiai sentimentalų valsą, nusivedė ją į sodą – atseit pasižiūrėti tolėliau nuo namų kaip tik pražydusių nakties karalienių.

Jųdviejų nebuvo taip ilgai, kad pietietiškas Eduardo kraujas pavojingai užkaito. Grįžo jie, tiesa, atskirai, tačiau Lašis, nelaimei, pasirodė pirmas. O jam ant smakro ryškiai raudonavo lūpų dažai.

Pro pavydų markizo žvilgsnį šitai nepraslydo, akys blykstelėjo taip, kad velionio Rudolfo Valentino laikais nebūtų likę akmens ant akmens: į šį džentelmeną markizas buvo be galo panašus. Jis itališkai sušnypštė kažkokią trumpą frazę, į kurią Lašis anglosaksiškai

atsakė dar trumpesne. Tik ryžtingai įsikišus Loreinai, buvo apsieita be drastiškos scenos.

Amalfijos nebuvo ilgokai: didžiąją to laiko dalį ji, matyt, gražinosi. Grįžusi demonstratyviai nekreipė dėmesio į Lašį ir visomis savo galiomis stengėsi apmaldyti įžeistus Eduardo jausmus. Tačiau neatrodė, kad būtų gerai nusiteikusi.

Vienintelis žmogus, nerodęs nervingumo požymių, nedemonstravęs savo būdo, buvo Laris Daulingas. Denė, kurios pačios nervai buvo įtempti kaip styga, buvo jam už tai pagrįstai dėkinga. Ir nors pro tingiai atidžias Lario akis, rodos, beveik niekas nepraslysdavo nepastebėtas, Denė džiaugėsi, kad impulso pagautas patėvis pasikvietė jį pas save. Ji stengėsi neužmiršti, kad žurnalistui, nesvarbu, apžvalgininkui ar ne, naujienos – jo duona, o sensacijų išalkusiai publikai būtų labai smagu pasiskaityti apie dabartinę komplikuotą jų padėtį. Tačiau tai nenusvėrė neabejotino fakto, kad drauge su Lariu būdavo ramiau, o kai jis išeidavo, išnykdavo ir saugumo jausmas.

Ji prisivertė būti išmintinga ir eiti gulti, tačiau nuo skaudžių prisiminimų apie anos nakties siaubą dingo noras miegoti ar likti vienai. Šviesa, muzika, keistai raminąs Lario buvimas bent jau kūrė saugumo iliuziją. Tačiau daugybė lėktuve praleistų valandų nepraėjo be pėdsako, apie vienuoliktą šokėjus jau buvo apėmusi apatija, o drauge įsiviešpatavo ir pakantumo dvasia.

Naidželiui praėjo susierzinimas, jis atsiprašė Gasi. Ši nusižiovavusi pareiškė, kad visai nepyksta. Jos niekas nesupykdąs: net tie žmonės, kurie dedasi išmaną tokius dalykus, su kuriais yra susipažinę tik paviršutiniškai, ir... O, Viešpatie! Ji tikrai neturėjusi galvoje *Naidželio*...

Amalfijos pasipūtimas praėjo, ji atsiprašydama nusišypsojo Lašiui. Eduardas liovėsi kunkuliuoti, Loreina nebeatrodė apsiblaususi ir išsiblaškiusi, pradėjo spinduliuoti ir juoktis. Jos skleidžiamas ypatingas ir įtaigus žavesys taip paveikė svečius, kad visi, išskyrus tik dukterį, miegoti išsiskirstė kuo geriausiai nusiteikę.

Atvirame lange šmėkštelėjo šikšnosparnis – Denė atšoko. Ir pati nustebo, kad dėl tokio menkniekio ėmė plakti širdis ir užgniaužė

gerklę. Tuo labiau kad bijoti nebebuvo ko – tik tiek, kad bus išaiškinta jos asmenybė, o tai, šiaip ar taip, neišvengiama. Tačiau jai vis vien tebebuvo baisu...

Naktis buvo labai rami, namie visiškai tylu. Dabar, užgesus šviesoms, sode liko mėlyna, juoda ir sidabrinė spalva. Nebeliko auksinių spindulių, tik šiltas jos lango šviesos zuikutis ant palisandramedžio viršūnės. Ir dar oranžinis kvadratėlis, vos matomas pro medžius: ant įtvirtinimų sienos tame kampe prie jūros svečių namelyje vis dar nemiegojo Lašis Holdenas.

Žemai sode šaižiai klyktelėjo lėlys. Denė krūptelėjo. Sudirgusi nusigręžė nuo lango ir apsidairė svetimame aukštame kambaryje baltomis sienomis: lubos buvo vos ne dvidešimt pėdų jai virš galvos. Aukštas vėsus kambarys, pastatytas kažkokiai haremo gražuolei tais laikais, kai sultonas Saidas Šešėlių namo dar nebuvo padovanojęs savo bičiuliui Emoriui Frostui – bastūnui, nuotykių ieškotojui, aviai paklydėlei, samdiniui.

Ką šitas namas matė per savo ilgą amžių? Ar tikrai čia, kaip sakė Milisenta Beits, būta „tamsių darbelių" ir ar kambariai juos prisimena? Denė skubiai atsigręžė pasižiūrėti, ar nieko nėra už nugaros, kaip anąkart Avialinijų kambaryje Londone. Tačiau nebuvo nieko, tik gelsvas paauksuotas rašomasis staliukas, ant kurio kažkas buvo pastatęs kelioninę Ados Kitčel spausdinamąją mašinėlę ir knygą – solidų Viktorijos laikų tomą, visai nepanašų į knygą, įdomią pasiskaityti.

Denė paėmė knygą, seną, įrištą oda, išmargintą nuo karščio ir drėgmės atsiradusiomis pelėsių dėmėmis. Tačiau nors ir senos, knygos pavadinimas buvo aiškiai įskaitomas: „Barklio Frosto „Šešėlių namas".

Denė šyptelėjo, prisiminusi, kaip Taisonas sukritikavo autoriaus stilių, o kai pabandė skaityti, suprato, kad patėvio kritika visiškai pagrįsta. Barklio proza buvo nepakenčiamai pedantiška, ir visur, kur buvo galima apsieiti su vienu žodžiu, jis jų pažerdavo pustuzinį. Vis dėlto malonu, kad Loreina pasirūpino padėti šią knygą jos kambaryje. Tikriausiai atsiras laiko jei ne perskaityti jai visai, tai bent pavartyti.

Dėdama knygą vėl ant stalo Denė pastebėjo, kad kažkuris smalsus arba labai paslaugus tarnas buvo atvožęs mašinėlės dangtį, o paskui nemokėjo užvožti. Denė nuėmė dangtį, norėdama ištiesinti sklendes, ir tada pamatė, kad mašinėle, be to, buvo dar ir spausdinta: liko iš rašomojo stalo lentynėlės paimto gelsvo popieriaus skiautė.

Matyt, kažkuris Kivulimo tarnas užsimanė pažaisti nauju įdomiu žaisliuku. Denei dabar teliko viltis, kad jam nebus pavykę nieko sugadinti. Ji išbarškino eilutę, kuria tradiciškai visi gerieji žmonės kviečiami į pagalbą. Mašinėlė veikė. Denė išėmė popieriaus skiautę, išmetė į šiukšlių krepšį ir užvožė dangtį.

Grįžtelėjusi pasižiūrėjo į tvarkingai paklotą lovą, tačiau miego nebuvo nė vienoj aky. Taigi nuėjo prie tualetinio staliuko, atsisėdo ir įsižiūrėjo į save veidrodyje. Loreina teisi. Šukuosena bjauri, o jos odos atspalvis per šiltas, kad tiktų rusvi plaukai.

Denė nusiėmė akinius, šepečiu nušukavo nuo kaktos kirpčiukus, o apie galvą pūpsančią garbanėlių kupetą prišukavo ir susuko į kietą mazgą ant sprando. Denės veidas buvo taisyklingas – kaip Danielio Aštono. Garbanotais, pasipūtusiais plaukais ji tapo vidutinybe, o dabar, kai suėmė juos į kuodą ir atskleidė veido išskirtinumą, netikėtai paaiškėjo, kad ji graži.

Pro atvirą langą įplasnojo didžiulis žaliai baltas drugys ir įsiliejo į plazdenančių vabzdžių aureolę aplink lempą. Denė nebeištvėrusi atsistojo, nuėjo prie durų ir išjungė šviesą. Įkyrūs padarai galės mėnesienoje rasti kelią lauk. Denė ketino trupučiuką palaukti, kol išsinešdins visi, užtraukti užuolaidas ir tik tada vėl degti šviesą.

Dabar, kai kambaryje buvo tamsu, lauke atrodė šviesu kaip dieną. Denė vėl priėjo prie lango pasidairyti į šešėlių pilną sodą ir žaižaruojantį jūros plotą.

Lašio žiburėlio nebesimatė, matyt, nuėjo miegoti. Tačiau dabar, kai nebebuvo šviesos jos kambaryje, Denė suprato, kad vis dar šviečia tiesiai virš jos esantis langas: palisandramedis tebebuvo nutviekstas šilto gaiso. Vadinasi, Milisenta Beits vis dar nemiega. Ir, atrodo, nemiega dar kažkas...

Žemai, sodo šešėliuose, judėjo mažas žiburėlis, ir Denė iš pradžių pamanė, kad ten jonvabalis. Paskui ausis sugavo tyliai trakšint grūstas kriaukles ir koralus, kuriais buvo išpilti vingiuoti takeliai. Tada ji suprato, kad tas žiburėlis – žėruojantis cigaretės galiukas ir kad kažkas per sodą žingsniuoja namo link.

Oranžinė kibirkštėlė akimirkai pranyko už kinrožių gyvatvorės ir tuoj vėl atsirado: vyriškis vakariniu kostiumu tyliai laipteliais užlipo į terasą, nuėjo palei namą ir pasuko už kampo.

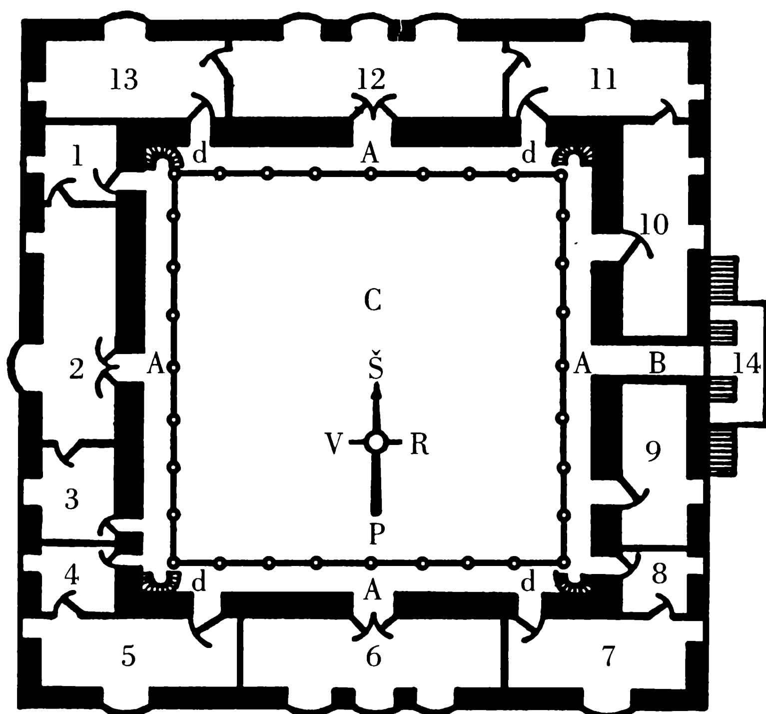
Užlipęs laiptukais jis žvilgtelėjo į Denės langą. Mėnulis kaip tik apšvietė vyriškio veidą, ir Denė išvydo iš rūpesčio surauktus antakius. Ji vos atsispyrė norui persisverti per palangę ir patikinti jį, kad jai nieko nenutiko. Nors, tiesa, Denė nežinojo, kodėl jai pasirodė, kad Laris Daulingas dėl jos susirūpinęs. Greičiausiai jis tiesiog klajojo po sodą, nes, kaip ir jai pačiai, nesinorėjo miego.

Kažkur tamsiuose medžiuose vėl klyktelėjo lėlys. Tik šįkart šaižus garsas neišgąsdino. Buvo nepaprastai gera žinoti, kad Laris yra kažkur netoli, kad nakvos jie po vienu stogu. Taip gera, kad įtampa ir nerimas atslūgo, akimirksniu užplūdo malonus miegūstumas. Laikas į lovą. Ir miegoti.

Denės kambarys buvo pačiame antrojo aukšto gale, virš valgomojo, ties vienais iš ketverių laiptų, įvijai kylančių iš kiemo į viršų. Iš jo durys stačiu kampu vedė į nedidukę vonią su langu į vakarus. Už jos buvo kitas, didesnis vonios kambarys ir kitas, taip pat didesnis miegamasis, kuris atiteko Gasi Bingam. Kitapus Denės kambario buvo pusryčių kambarys, iš kurio matėsi tas pats, kas ir iš Denės kambario. Toliau vėl miegamasis ir vonia, lygiai tokie pat kaip jos, kur apsigyveno Amalfija Gordon.

Kitus to aukšto kambarius – kitose dviejose kiemo pusėse – buvo užėmę Taisonas ir Loreina. Naidželis, Eduardas, Laris Daulingas ir Milisenta Beits gyveno viršutiniame aukšte.

– Gal ir nederėtų Beits grūsti tarp visų tų viengungių, – svarstė tada Loreina. – Tačiau, kas yra matęs Milisentą apsirengusią nakčiai – arba apskritai yra matęs Milisentą! – supras, kad jei koks viengungis ir užmestų į ją, vargšelę, žvilgsnį, tai tik iš smalsumo.

A. Į kiemą išeinanti veranda	Gasi Bingam	1 Drabužinė 2 Miegamasis 3 Vonia
B. Koridorius į tarnų laiptus	Denės	4 Vonia 5 Miegamasis 6 Pusryčių kambarys
C. Kiemas	Amalfijos	
d. Laiptai iš kiemo į viršutinį aukštą		7 Miegamasis 8 Vonia
o Kolonos verandos pakraščiu		9 10 Taisono ir 11 Loreinos 12 kambariai 13 14 Tarnų laiptai

Taigi, man rodos, bus viskas gerai. Ketinau ten apgyvendinti ir Adą Kitčel – tikrąją.

Bet tame kambaryje gali apsigyventi tas šaunuolis Laris Daulingas. Jis toks meilutis, ar ne?

Denė susivokė, kad stengiasi išgirsti Lario Daulingo žingsnius ant akmeninių laiptų už durų. Tačiau Šešėlių namas buvo suręstas masyvių sienų, kad atlaikytų kaitrą, plėšikus piratus ir tropikų uraganus, o ir sunkios medinės durys, senos, drožinėtos, beveik nepraleido garsų. Denė nežinojo, grįžo Laris į savo kamabrį ar ne, tačiau nusprendė, kad iki dabar tai jau tikrai turėtų būti parėjęs, ir sumojo, kad jis greičiausiai užlipo kitoje namo pusėje esančiais tarnų laiptais.

Nuo jūros dvelktelėjo švelnus vėjelis, sode sušlamėjo lapai, ir Denė pirmą kartą išgirdo tropikų salų ir koralų pakrančių dainą: tokį vaiduoklišką nepamirštamą garsą, kaip ir vėjo atodūsis pušyne. Sausą šnarančių kokosų palmių šnabždesį.

Tas garsas buvo malonus, jis ramino, nešė atgaivą po anksčiau tvyrojusios ramybės ir tylos. Denė klausėsi užsigulusi ant palangės. Po kiek laiko išgirdo dar kažką ir atsigręžė. Keistas skrebenimas, sklindantis gal iš verandos, o gal iš viršutinio kambario. Gal Milisenta iš po lovos traukia lagaminą. O gal Laris Daulingas valosi kojas į akmeninį laiptą. Į tvankų kambarį pūstelėjo vėsus vėjelis, sujudino užuolaidą nuo moskitų ir įnešė visus gardžius tropikų nakties kvapus. Denė išgirdo laikrodį mušant pusvalandį. Pusė pirmos. Tikrai laikas į lovą.

Ji užtraukė portjeras: kelias mėnesienai ir drugiams buvo užkirstas. Dabar reikėjo apgraibomis nusigauti iki durų, kur buvo elektros jungiklis. Ir vėl – keistas šaižus klyksmas, o paskui neaiškus dunkstelėjimas, rodos, čia pat už durų.

Denė nustėro, sukluso, visi miegai išlakstė ir vėl iš siaubo suspurdo širdis. Paskui dingelėjo paprastas viso to paaiškinimas, ir Denė nurimo. Čia tik lėlys suklykė kieme, o vėjas, matyt, verandos krašte nuvertė sunkų puodą su vijokliais. Denė liūdnai šyptelėjo dėl savo įsibaiminimo, nuėjo per tamsų kambarį ir ėmė čiuopti jungiklį.

Jungiklis spragtelėjo, kambaryje pasidarė šviesu ir jauku, neliko jokių šešėlių. Tačiau vėjelis nurimo, vėl pasidarė visiškai tylu, ir toje tyloje vėl pasigirdo, šįkart kur kas aiškiau, toks pats garsas, kai ji manė, kad galbūt Milisenta traukia lagaminą: tylus, lėtas nepažįstamas garsas, tarsi akmuo būtų braukęs akmenį. Sklido jis, rodėsi, iš verandos viršuje netoli nuo viršum esančio kambario. Tai truko ne daugiau kaip dešimt sekundžių, tačiau šįkart Denės galvoje šmėkštelėjo vaizdas: sužeistas žmogus bando šliaužti laiptais. Klyksmas, kurį girdėjo, – ne lėlys šitaip suriko ir aišku, kad vėjelis negalėjo nuversti sunkaus akmeninio puodo! Rėkė ir krito žmogus. Laris!.. Tikriausiai Laris tamsoje tykino laiptais, nenorėdamas jos pažadinti, jam nusprūdo koja...

Denė pasiklausė prie durų, bet daugiau nieko negirdėjo. Ar Laris patempta kulkšnimi bando laiptais ropštis aukštyn? O gal vis dar guli tamsioje verandoje neatgavęs amo arba surakintas skausmo?

Pamiršusi atsargumą Denė pasuko raktą ir atlapojo duris.

Mėnulis dar nebuvo tiek pakilęs, kad apšviestų gilų vidinį kiemą. Denė matė tamsą ir tik pro atviras duris sklindanti šviesa geltona siaura juosta nusidriekė per kokosų plaušų demblį. Juodos tuštumos fone matėsi akmeninio ąsočio su gėlėmis ir plonos kolonos siluetai.

Nė po vienomis aplink centrinį kiemą einančiomis durimis nesimatė šviesos ruoželio. Buvo taip ramu, kad aiškiai girdėjosi, kaip tvenkinyje apačioje gaudydama drugį plekštelėjo auksinė žuvelė.

Denė, kad nesukeltų miegančio namo, sušnibždėjo:

– Lari!.. Lari, ar ten jūs? Kas ten?

Po aukštomis tamsiomis verandos lubomis tyliai nušnypštė aidas, tačiau neatsiliepė niekas, niekas nesujudėjo. Net ir žuvytė tvenkinyje.

Vėjo gūsis sujudino vijoklius ir žydinčius krūmus akmeniniuose ąsočiuose. Denės akys ėmė apsiprasti su tamsa: tarsi negatyvas vonelėje su ryškalais ėmė ryškėti aukšti kolonų siluetai ir apvalios arkos, durų stačiakampiai, juoduojantys ilgose baltintose sienose, akmeninių ąsočių linijos. Į dešinę driekėsi ilga tuščia verandos erd-

vė, tačiau kairėje, kur ji sukosi stačiu kampu, kur į viršutinį aukštą kilo laiptai, kažkas juodavo.

Denė plačiai atvėrė duris ir stengdamasi šešėliuose ką nors įžiūrėti neryžtingai žengtelėjo į priekį. Rodos, ten kažkoks daiktas?.. Žmogus. Beformis gauburys, tįsantis tirštame šešėlyje po akmeninių laiptų posūkiu, beveik neįžiūrimas, nes spalva kone tokia pati kaip demblio.

Denė pribėgo ir pasilenkusi palietė sutaršytą galvą, kažkaip keistai atloštą. Bet čia ne Laris Daulingas. Tai kas gi? Denė čiupo už suglebusių pečių ir beviltiškai bandė sunkų kūną patempti arčiau prie šviesos, sklindančios pro atviras duris. Tada prisiminė, kad verandos lempų jungikliai yra sienoje prie laiptų, ir puolė prie jų.

Drebantys pirštai nuspaudė jungiklį, kabančioje rytietiško stiliaus lempoje įsižiebusi šešiasdešimties vatų lemputė išvaikė šešėlius. Vingrūs ornamentų raštai nusidriekė balta siena ir kokosų dembliu. Ir Milisentos Beits kūnu su pižama ir avižinės košės spalvos chalatu, visiškai ramiai gulinčiu veidu žemyn į verandos grindis.

– Panele Beits! – aiktelėjo Denė, suklupo šalia ir stengėsi ją atversti. – Panele Beits, ar jūs susižeidėt?

Kvailas klausimas dusliai nuaidėjo tuščiomis verandomis, Milisentos Beits galva atkrago nuo ją bandžiusios paremti Denės rankos. Vėjas įsupo žibintą, pro jo ornamentuotą gaubtą sklindantys šviesos rombeliai kaitaliojosi, siūbavo, ir nuo jų išplėstos sustingusios Milisentos akys, rodėsi, irgi juda. Tačiau suglebęs sunkus kūnas nejudėjo. Niekas niekur nejudėjo, tik be garso švytavo šviesos rombeliai ir tarsi ant demblio plasnojantis blyškiaspalvis drugys tyliai šlamėjo suglamžyto popieriaus skiautė.

„Ji susižeidė, – mintyse užsispyrusi kartojo Denė. – Sunkiai susižeidė... arba nusisuko sprandą. Ne... negali to būti... Sutrenkimas. Panelė Beits parkrito ir prisitrenkė. Šitie lėkšti laiptai su žemomis dekoratyviomis ir absurdiškai nenaudingomis baliustradomis... Ji tikriausiai tamsoje lipo žemyn pažiūrėti, ar Gasi susiruošė nakčiai, paslydo ir nukrito.

Kvailiau ir nesumanysi, paklaikusi mąstė Denė. *Tamsoje!*

Popierėlis vėl sučežėjo, ir Denė nuo to garso smarkiai krūptelėjo. Čiupo jį ir kyštelėjo sau į kišenę. Paguldė nepaslankų Milisentos kūną ant demblio ir atsistojo: drebėjo, bet nebebijojo. Kuo greičiau pagalbos... Gasi Bingam, Taisonas...

Ji nubėgo prie Gasi durų ir ėmė belsti. Nesulaukusi atsako, pabandė atidaryti duris ir pamatė, kad Gasi, kaip ir ji, nakčiai apdairiai užsirakinusi. Denė ėmė daužyti duris, kviesti ją vardu, o tylus kiemas, pasigavęs žodžius, aidu nunešė arkų eilėmis: „Ponia Bingam!.. Ponia Bingam... Ponia Bingam..."

Verandoje už kampo atsidarė durys: ryškiame šviesos stačiakampyje stovėjo Taisonas.

– Vardan Belzebubo, ką reiškia šitas pragariškas triukšmas? – užriaumojo Taisonas, pats nemenkai prie to prisidėdamas. – Kas ten? Kas atsitiko?

– Čia panelė Beits! – atsiliepė Denė. – Taisonai, *ateik!* Ji nukrito nuo laiptų ir, man rodos, prisitrenkė arba... arba dar kas nors. Aš negaliu pakelti. Ji labai sunki.

Denei už nugaros atsilapojo durys ir pasirodė Gasi Bingam, įsisupusi į violetinį šilkinį kimono su visterijų raštais, plaukų suktukus ne visai vykusiai paslėpusi po alyvinio tiulio turbanu.

– Panele Kitčel! Ko nors norėjote? Kas, po galais, atsitiko? Klausyk, Taisonai!..

Taisonas tik menku ryškiaspalviu medvilniniu drabužiu aplink strėnas išpuolė pro Gasi ir ėmė degioti šviesas. Viršutinėje verandoje irgi ėmė žiebtis šviesos, išlindo ir žemyn sužiuro galvos: Naidželio, Eduardo, Lario Daulingo...

Per verandą tekina pasileido Loreina. Basnirčia įsispyrusi į besaikiai plunksnomis išpuoštas šlepetes kaukšėjo aukštais kulniukais. Permatomus naktinius marškinius neką teslėpė toks pats permatomas chalatas.

Tačiau niekas nieko nebegalėjo padaryti. Milisenta Beits buvo nebegyva. Ji nukrito kone nuo pat laiptų viršaus ant akmeninių verandos grindų ir nusisuko sprandą.

14

– Kiek kartų sakiau, kad šitie laiptai pavojingi, – Loreina buvo išblyškusi, drebėjo. – Tie absurdiškai žemi kraštai. Čia apskritai ne turėklai! Bet aš vis vien nesuprantu, kaip galėjo šitaip atsitikti, net ir tamsoje. Man rodos, tamsoje žmogus būna daug atsargesnis, argi ne taip?

– Galbūt jai pasidarė bloga, – prakalbo Taisonas. – Tikriausiai todėl ji ir lipo žemyn. Paimti iš Gasi aspirino ar dar ko nors. Gasi jųdviejų vaistų dėžutę pasidėjo pas save.

– O nemanai, kad jai turėjo užtekti proto tiesiog atsisėsti, jei pasidarė bloga? Išties žmonės *tikri* kvailiai!

Iš Loreinos tono buvo aišku, kad, nors sukrėsta, ji kaltina Milisentą Beits dėl šitokio neapgalvoto elgesio. Šokas atradus kūną praėjo, ir dabar ją užplūdo veikiau ne širdgėla, o pyktis.

Nuo to laiko, kai Denė sukėlė ant kojų visus namus, buvo praėjusi daugiau kaip valanda. Dabar visi valgomajame laukė gydytojo, greitosios pagalbos mašinos ir policijos. Visi, išskyrus Gasi – ją ištiko isterijos priepuolis ir dabar, gavusi porą tablečių raminamųjų, ji gulėjo lovoje su karšto vandens pūsle, – ir Naidželį Pontingą, kuris išvažiavo į miestą surasti gydytojo ir pranešti policijai.

Milisentos kūnas buvo įneštas į Denės kamabrį, nes šis pasirodė esąs arčiausiai, ir paguldytas ant Denės lovos. Gulėjo ten vienišas, aprengtas griežtai praktiniais tikslais vilkima pižama ir seniokišku vilnoniu chalatu, pražiota burna ir į lubas įsmeigtomis akimis.

Lašį pabudino iš garažo išvaromas automobilis ir per kambario sieną nušliaužę pažibinčių spinduliai. Pamatęs, kad namas tvaska šviesomis, apsirengė chalatą ir atėjo pasižiūrėti, kas nutiko.

Amalfija, pramiegojusi kilusį sąmyšį, pabudo nuo Gasi klyksmo. Prie kitų draugijos narių ji prisijungė kaip tik tada, kai Taisonas su Lariu Daulingu suglebusį Milisentos kūną nešė į Denės kambarį. Amalfija elgėsi neįtikėtinai blaiviai. Tai jai pavyko nutraukti Gasi isteriją: čiupusi ant Denės lovos stalelio stovėjusį ąsotį su geriamuoju vandeniu šliūkštelėjo į raudoną klykiantį ponios Bingam veidą.

Dabar Amalfija sėdėjo ant sofos. Vilkėjo tarsi jai vienai iš persikų spalvos atlaso ir nėrinių sukurtą drabužį, atrodė rami, graži ir *soignée**, tarsi nieko ypatinga nebūtų atsitikę. Ji kažką kalbėjo Lašiui ir siurbčiojo juodą kavą, kurios išvirė Loreina. Gal ji išties buvo rami, tačiau, atrodo, vienintelė tokia.

Lašis nė neapsimetinėjo, kad klausosi. Buvo susirūpinęs ir piktas. Atrodė, visų labiausiai jam rūpi kilimo raštas. Tiesa, retkarčiais pakeldavo akis ir neslėpdamas susierzinimo nužvelgdavo Taisoną Frostą. Šis, panašus į paklydusį pietinių Ramiojo vandenyno salų gyventoją, be paliovos vaikščiojo pirmyn atgal.

Lašis žiūrėdamas į jį ir visa širdimi trokšdamas, kad anas apsiramintų, nusprendė, kad net jei apžėlusi krūtinė ir yra tikro vyro požymis, tai tik patvirtina, kad Darvinas buvo visiškai teisus žmonių giminę kildindamas iš beždžionės. Nedidelis skirtumas tebuvo tarp Taisono torso ir kilimėlio prie durų. Tas tarsi į narvą uždaryto liūto vaikščiojimas pradėjo veikti Lašiui nervus. Kad tas žmogus bent penkias minutes ramiai pasėdėtų!.. O Amalfija dešimt minučių patylėtų. Žvilgsnis užkliuvo už Denės, ir Lašis suraukė kaktą.

* Tvarkinga, elegantiška *(pranc.)*.

Denė vienintelė kambaryje buvo normaliai apsirengusi. Lašis, tai pastebėjęs ir turėdamas omenyje laiką, kažkodėl sunerimo. Antra valanda nakties. O į savo kambarius jie visi išsivaikščiojo prieš pat pusę dvyliktos. Tačiau akivaizdu, kad Denė atsigulusi nebuvo, nes ne tik vilkėjo tą pačią suknelę kaip vakare, bet ir mūvėjo kojines. Taigi nelabai tikėtina, kad būtų paskubomis šmurkštelėjusi į suknelę, nes nenorėjo lipti žemyn vilkėdama chalatu, kaip kiti. Jis pastebėjo, kad Denė paslapčiom stebi Larį Daulingą. Lašio kaktą kertanti raukšlė surūstėjo.

Denė susigūžusi didžiuliame fotelyje, pavargusi, krečiama šalčio, svarstė, kaip Laris spėjo grįžti į namą, parsirasti į savo kambarį, persirengti pižamą ir chalatą, kuriais dabar vilkėjo, kai ji Larį prieš pat nukrentant Milisentai matė terasoje po savo langu vilkintį vakarine eilute? O gal praėjo daugiau laiko, negu ji įsivaizduoja? Kai jis nuėjo, kiek laiko ji dar stovėjo prie lango ir žiūrėjo į mėnesieną? Turbūt ne ilgiau kaip dešimt minučių. O Laris iš tiesų atrodo kaip ką tik iš miegų pažadintas žmogus: plaukai suvelti, kartkartėmis nusižiovauja. Tačiau nors Laris ir žiovavo, jo ramios atidžios akys anaiptol nebuvo mieguistos. Denė nepatikėjo, kad jis iš tiesų bent kiek apsnūdęs.

Eduardas de Čiago, savotiškai gražus su savo raudona šilkine pižama ir įspūdingu monograma bei karūna papuoštu chalatu, galantiškai padėjo Loreinai pilstyti kavą. Bet ir jis buvo pastebimai išsiblaškęs, įsitempęs. Jį, kaip ir Lašį, labai erzino be perstojo vaikštantis namų šeimininkas.

Pastebėjusi tai, Loreina paprašė:

– Taisonai, mielasis, atsisėsk! Tu mus visus nervini. Kodėl mes neiname miegoti?

– Aš asmeniškai todėl, – atšovė Taisonas, – kad prisieitų vėl keltis, kai atvažiuos gydytojas ir policija. Tačiau kitiems čia trintis nėra jokios priežasties. Greičiausiai prireiks tik manęs ir panelės... e... panelės...

– Kitčel, – šiurkštokai pasufleravo Lašis.

Taisonas atsigręžė į jį rūstus ir pasakė:

– *Tu* tai jau tikrai gali grįžti į lovą, niekas tavęs nelaiko. Tavęs netgi nebuvo čia, kai viskas įvyko – nežinau, ką, po velnių, apskritai čia veiki.

– Ir aš nežinau, – niūriai atšovė Lašis. Tačiau nė nekrustelėjo iš vietos, tik vėl nukreipė žvilgsnį į Denę. Žiūrėjo ilgai, mąsliai, susirūpinęs.

Amalfija pastebėjo, kad Lašis į kažką įsižiūrėjo, ir pasisuko išsiaiškinti, į ką būtent. Ji prisimerkė, žavi putli burna staiga pasidarė nebe tokia žavi, nes raudonos lūpos susičiaupė į kietą brūkšnį. Visą pastarąją valandą ji nepažvelgė į Denę, tačiau dabar įsižiūrėjo.

Denė sėdėjo vaikiškai susigūžusi – poza ne iš grakščiųjų, tačiau įspūdis priešingas: išryškėjo laiba figūra, paaiškėjo, kad jos kojos ilgos ir dailios. Be to, buvo kažką padariusi plaukams. Prišukavusi juos, nes nebeliko tų apgailėtinų garbanų. Ir neužsibalnojusi akinių. Be akinių atrodė neįtikėtinai jauna. Tokia jauna, kad Amalfija su nerimu prisiminė, kiek metų jai pačiai. Baltoje Amalfijos kaktoje įsirėžė raukšlė. Ūmiai atsigręžė į Lašį, tačiau šis vėl tyrinėjo kilimą ir buvo paskendęs mintyse, kurios, sprendžiant iš jo išraiškos, nebuvo malonios.

Eduardo akys irgi buvo nukrypusios į Denę; o nuo Denės į Amalfiją Gordon. Tamsios akys, budrios ir keistai atsargios. Staiga, tarsi atsakydamas į Taisono žodžius, jis pasakė:

– Turbūt einu miegoti. Tu teisus. Manęs nieko neklausinės, aš čia pašalinis. Toji panelė Beits – tikriausiai buvote pažįstami daugybę metų? *Allora* – jums tai skaudus įvykis. Iš visos širdies užjaučiu. Loreina, atleisi man?

Eduardas pabučiavo Loreinai ranką, paskui Amalfijai – tiesa, ne taip galantiškai kaip paprastai, iškalbingu žvilgsniu pasiuntė užuojautą Taisonui ir išėjo į savo kamabarį. Tačiau kiti jo pavyzdžiu sekti, matyt, neketino. Net ir Laris Daulingas, kuris nė nebuvo šeimos draugas. Visi tebebuvo kartu, kai pagaliau grįžo Naidželis su gydytoju ir indu policijos viršininku.

Jiems atvykus, procedūra, laimei, ilgai netruko. Gydytojo diagnozė patvirtino jų spėjimą, o kaip nelaimė įvyko, buvo visiškai aišku.

Panelė Beits tamsoje lipo laiptais žemyn; galbūt jai pasidarė bloga, o gal nepastebėjo laiptelio, suklupo, per baliustradą nukrito žemyn į verandą ir nusisuko sprandą. Paprasta ir kraupu.

Daugiausiai kalbėjo Taisonas, jis parodė, kur gulėjo kūnas. Denei neprisiėjo daug aiškinti. Gydytojas užėjo pas Gasi, liepė ilsėtis, o jei reikės, išgerti dar raminamųjų. Jiedu su inspektoriumi, padedami kitų, pernešė Milisentos kūną į greitosios pagalbos automobilį, pareiškė užuojautą ir išvažiavo.

Mėnulis jau buvo nusileidęs, rytuose pranašaudamas aušrą jau po truputį ėmė šviesėti dangus, kai Denė pagaliau palindo po lovą gaubiančiu tinkleliu nuo moskitų. Paklodės buvo susiraukšlėjusios, pagalvėje – Milisentos galvos įspaudas. Niekam neatėjo į galvą pasiūlyti Denei permiegoti kur nors kitur, o ji buvo tokia pavargusi, jog buvo vis vien, kad teks miegoti lovoje, kur gulėjo negyvos Milisentos kūnas. Tokia pavargusi, jog viskas buvo vis vien...

Miegojo kaip užmušta ir negirdėjo, kaip aštuntą valandą tyliai pasibeldė tarnas, atnešęs arbatos. Negirdėjo, kaip po valandos Loreina anapus užrakintų durų teiravosi, ar ji jau pabudusi. Galų gale ją prižadino Lašis.

Jis ėmė daužyti į jos miegamojo duris ir daužė vis garsiau, kol galiausiai Denė atidarė. Išvydęs ją, mieguistą ir sutrikusią, kažkaip labai nuoširdžiai ištarė:

– Ačiū Dievui!

– Už ką? – sumirkčiojo Denė. – Ar kas nutiko?

– Turbūt nieko, – Lašis buvo išblyškęs, įsitempęs. – Tačiau tu nenusileidai, o Loreina pasakė, kad tavo durys užrakintos, tu neatsiliepi, ir aš nusprendžiau verčiau pats ateiti ir įsitikinti.

– Kuo? – nesuprato Denė.

– Kad tu tikrai tik miegi. Gal tas bjaurus nuotykis naktį išties tebuvo nelaimingas atsitikimas, bet antra vertus...

– Panelė Beits!.. – aiktelėjo Denė: prisiminimas bloškė tarsi smūgis į veidą. – Aš... aš buvau užmiršusi. Ji... Oi, Laši! *Vargšelė* panelė Beits. Vargšė ponia Bingam... Kaip ji?

– Ponia Bingam? Man rodos, neblogai. Matyt, atsigavo, jei sukirto visai nemenkus pusryčius – sprendžiant iš padėklo, kuris jai buvo neneštas. O tu kaip? Ar nusileisi kada nors?

– Žinoma. Ar jau vėlu?

– Truputis po dešimtos.

– Dešimtos! Viešpatie Dieve!

Lašio veidas pranyko už durų, o iš verandos sutilindžiavo sidabrinis balselis:

– Laši, mielasis, trauki serenadą savo sekretorei?

Amalfija priėjo ir žiūrėdama Lašiui į akis meiliai nusišypsojo; tačiau žalios akys viršum gražių besijuokiančių lūpų linkio buvo šaltos, santūrios ir visai nelinksmos. Lašį staiga nuvėrė keistas jausmas: tarytum neatsargiai eidamas tamsoje būtų atsitrenkęs į kažkokį kietą daiktą. Nežinojo, kad Amalfija gali būti tokia, todėl dabar pasijuto nesmagiai, lyg ir susvyravo pasitikėjimas savimi. Į jos klausimą atsakė tarsi norėdamas apsiginti:

– Tik darbo reikalai.

– Tikrai? – Amalfijos balsas, kaip šypsena, buvo šiltas ir meilus. – O mezginių ir nailono drabužėlis – jos įprastinis darbo kostiumas? Kaip jums, verslo žmonėms, turėtų būti smagu!

Ji žaviai nusijuokė, o Lašis krūptelėjo suvokęs, kad jį apėmė toks pyktis, kokio dar niekad nebuvo jutęs.

Jis ilgai žiūrėjo į Amalfiją. Dabar matė moterį, kurios visiškai nepažinojo, pastebėjo daugybę dalykų, kurių nebuvo pastebėjęs anksčiau: metus, slepiamus taip meistriškai; šaltį – šitose gaiviose sirenos akyse, pyktį – šiltame meiliame balse. Plieną po žaviu, lengvabūdišku, vaikišku naivumu...

Ilgos Amalfijos blakstienos suvirpėjo ir nusileido, o kai pakilo, akys žvelgė jaudinamai švelniai, balsas meilikavo.

– Mielasis, aš siaubingai pavydi!

– Nejaugi? – burbtelėjo Lašis. – Puikūs pokyčiai.

Jis nusisuko ir suktais laiptais ėmė leistis į kiemą, nė nesiteikęs žvilgtelėti, ar Amalfija eina iš paskos.

Ponui Kardiu iš policijos irgi buvo sutrikdyta šventadieno rimtis ir jis rytą vėl užsuko į Šešėlių namą. Taisonas jį nusivedė apžiūrėti nelaimės vietos.

Ponas Kardiu nepalankiai įvertino visiškai netinkamas baliustradas, pareiškė, kad tokie laiptai pavojingi, ir pasiūlė kuo greičiau įtaisyti geležinius deramo aukščio turėklus. Paskui išvažiavo atgal ir drauge išsivežė Taisoną, Denę ir Gasi Bingam, kurių mieste laukė tam tikri su Milisentos Beits mirtimi susiję formalumai.

Jo įstaiga buvo dideliame keturių aukštų kvadratiniame pastate fasadu į jūros pusę, puikiomis raižytomis durimis, su bokšto laikrodžiu. Bet el Adžibas, „Stebuklų namas" – kadaise įžymiojo sultono Seido Bargašo bin Saido pastatyti rūmai, kuriuose dabar buvo įsikūręs sekretoriatas.

Stebuklų namas buvo pastatytas kur kas vėliau negu Šešėlių namas. Nors daug didesnis, tačiau suprojektuotas panašiai: į verandas išeinantys kambariai buvo įrengti aplink centrinį kiemą. Tik čia kiemas buvo ne atviras, o dengtas stiklo stogu – panašiai kaip geležinkelio stotyje.

Denė, Taisoną bei jo seserį palikusi kalbėtis su ponu Kardiu, išėjo lauk. Sustojusi ant laiptelių apsidairė po uostą, kur išmetęs inkarą stovėjo į Pembą gvazdikėlius gabenantis laivas. Paskui ėmėsi apžiūrinėti priešais Bet el Adžibą stovinčias tris senovines patrankas: pabūklus, antspauduotus portugalų herbais, – grobį, atitekusį persams, žlugus Ormuzui.

Denė tyrinėjo nusitrynusius įrašus ant seno saulės įkaitinto metalo. Ant pabūklo atsirado šešėlis. Pakėlusi akis Denė išvydo arabą, anądien drauge su jais skridusį Nairobio lėktuvu ir Naidželio pristatytą kaip Seidą Omarą bin Sultaną.

Puikūs Seido Omaro dantys subaltavo alyvų spalvos veide, jis linktelėjo ir pasisveikino:

– Labas rytas, panele Kitčel. Labai malonu, kad taip greitai vėl susitikome. Matau, jau pradėjote apžiūrinėti vietines įžymybes. Grožitės mūsų pabūklais? Jie labai seni. Gal kokių keturių šimtų metų ar dar senesni.

– Taip, žinau, – atsakė Denė. – Esu skaičiusi. Kas čia parašyta? Arabų kalba, ar ne?

– Persų, – pasakė Seidas Omaras; ir laibu ilgu pirštu ėmė vedžioti grakščius rašmenis: – *Dievo vardu, Mahometo ir Ali malone, pranešu tikriesiems tikintiesiems, susibūrusiems draugėn į karą, gerą žinią apie sėkmę ir pergalę... Viešpataujant šachui Abasui Sajaviui, Žemės ir Laiko valdovui, kurio galia neblėstanti...*

Pirštas sulėtėjo ir sustojo. Seidas Omaras nebaigė skaityti ilgo įrašo. Žvelgamas į jį, tyliai iš pagarbios baimės (o gal pavydo?) keistai virpančiu balsu pakartojo tą didingą arogantišką titulą: *Žemės ir Laiko valdovui...*

– Gražu, – Denė buvo sužavėta žodžių ritmo. – Ačiū.

Seidas Omaras skubiai nuleido ranką ir nusišypsojo. Kai prabilo, balsas vėl buvo malonus ir nerūpestingas.

– Taigi puikus titulas, ar ne? Tačiau dabar nebėra tokio, kuriam jis derėtų. Mūsų aukso laikai praėjo – kaip nebeliko ir dvaro poetų – ir kas žino, kada jie sugrįš? O ką jūs čia viena veikiate, panele Kitčel? Ketinate įžymybes apžiūrinėti pati?

– Ne. Deja, šįryt atvažiavau ne įžymybių apžiūrinėti. Mes – tai yra ponas Frostas, ponia Bingam ir aš atvažiavome... su reikalais.

– O? – išraiškingi Seido Omaro antakiai pakilo. – Skamba niūrokai. Tikėjausi, kad jūsų pirmoji diena Zanzibare bus smagesnė. Mielai pasisiūlyčiau aprodyti miestą, tačiau ir pats čia turiu reikalų. Su policija.

– Policija? – Denė sutriko. – Mes irgi. Atvažiavome pas poną Kardiu.

– A! Ir jūs. Tikriausiai dėl mano pažįstamo mirties? Salimo Abeido, to, kuris vakar mirė Mombasos oro uoste. Nemanau, kad pasakytumėte jiems daugiau už mane.

Salimas Abeidas... Šis vardas Denę sukrėtė: Milisentos mirtis tą kitą tragediją buvo išstūmusi iš atminties. Tačiau dabar ji viską prisiminė; prisiminė ir tai, kad matė Salimą Abeidą besikalbantį su šiuo žmogumi Nairobio Vakarų oro uosto pastato šešėlyje vos valandą prieš jo mirtį.

„Greičiausiai politinė žmogžudystė“, – sakė Taisonas. Džambas turėjo daug priešų tarp aristokratų ir turtingų žemvaldžių – turbūt tokių kaip Seidas Omaras bin Sultanas. O Seidas Omaras skrido tuo pačiu lėktuvu...

Virš įėjimo į Stebuklų namą kybanti vidudienio saulė buvo labai kaitri, tačiau Denės nugara nubėgo ledinis šiurpuliukas. Ji prisiminė skaičiusi begalę pasakojimų apie Rytų žiaurumą: pradedant „Tūkstančio ir vienos nakties“ pasakomis, baigiant nesenomis Mau Mau žiaurybėmis.

Gvazdikėlių salai, kaip liudija jos istorija, smurtas ir žiaurumas nesvetimi. Prastuomenės žadintojo nužudymas šiais laikais, ko gero, toks pat nereikšmingas kaip daugybės vergų mirtis tais laikais, kai ten, kur dabar išmetęs inkarą stovi Pembos garlaiviukas, švartuodavosi vergų pirklių burlaiviai; jų įgulos šitame krante iš savo gyvo krovinio svaidė lavonus.

Denė sudrebėjo. Seidas Omaras, tai pastebėjęs, rūpestingai pasakė:

– Jus tai sujaudino. Man labai gaila, kad jums pirmasis rytas mūsų šalyje aptemdytas. Aptemdytas mirties žmogaus, kurio greičiausiai nė nepažinojote. Nors, man rodos, jis drauge su jumis skrido iš pat Londono, ar ne?

Paklausta, rodos, buvo tik šiaip sau, tačiau Seidas Omaras laukė atsakymo.

Denė atsakė:

– Taip. Tačiau aš su juo nesusipažinau.

– O ponas Daulingas susipažino, – ramiai pasakė Seidas Omaras. – Ir jūsų... šeimininko sekretorius tikrai buvo iš anksčiau su juo pažįstamas. Ponas Pontingas. Keista, kad ponas Kardiu panoro pasimatyti ne su jais, o su jumis ir ponia Bingam.

– Oi, bet mes čia ne dėl šito, – paskubėjo paaiškinti Denė. – Naktį Kivulime įvyko baisi nelaimė. Ponios Bingam kompanionė panelė Beits tamsoje nukrito nuo laiptų ir nulūžo kaklą.

– Norite pasakyti... ji mirė? – primygtinai paklausė Seidas Omaras.

– Taip.

Vienskiemenis žodis viską užbaigė. Milisenta mirė. Tikrai mirė. Iki šiol tai buvo netikra: pasaka, kurią Denei kažkas pasekė ir kuria ji ne visai patikėjo. Tačiau dabar tai tapo tikra...

Denė girdėjo, kaip Seidas Omaras įkvėpė ir oras tyliai švilptelėjo jam tarp dantų.

– Baisu! Apgailestauju. Iš visos širdies apgailestauju. Jums viešnagės pradžia išties liūdna. Bloga lemianti. Man telieka viltis, kad dėl šito neimsite nekęsti mūsų salos ir jums nekils noras išvažiuoti.

Denė nespėjo nieko į tai pasakyti, nes kaip tik pasirodė Taisonas ir jo sesuo. Seidas Omaras pareiškė jiems užuojautą

Jie stovėjo baltoje spiginančioje saulėkaitoje tropiniame fone – meilės medžių, tirštų šešėlių ir vaikštinėjančių žmonių, baltai apsirengusių, juodmedžio veidais, – ir kalbėjo apie Milisentą: Taisonas šiurkščiai, tiesmukai ir aiškiai nekantriai; Gasi atrodė pasenusi dešimčia metų – raukšlėtas, sutrikęs, susitraukęs vakarykščios pasitikinčios ir kalbios ponios šešėlis; Denė, dažytais plaukais, su akiniais, ir Seidas Omaras bin Sultanas, deramai dėmesingas ir kupinas užuojautos. Requiem anglų senmergei...

Seidas Omaras drauge važiuoti į Anglų klubą priešpiečių atsisakė, ir Taisonas, Gasi bei Denė nuėjo prie automobilio. Siauromis gatvelėmis jie nuvažiavo prie aukšto seno pastato, stovinčio frontonu į jūrą. Jis buvo tai, kas nusakoma žodžiais „Imperijos avanpostas“.

– Kokios gražios šių namų durys, – Denė stabtelėjo ir atsigręžė į nubaltintų sienų gatvelę, kuria jie atvažiavo. – Raižiniai ir tos milžiniškos žalvarinės vinys.

– Jos buvo tam, kad karo drambliai nelaužtų durų, – paaiškino Taisonas. – Ir praktiška, ir gražu.

– Drambliai? Kokia nesąmonė! Dramblys tokia gatvele nė neprasisprraustų, o dar kad jį į duris atgręžtų!

– Tai jau taip, – pritarė Taisonas. – Bet vis tiek graži istorija. O ant arabų durų tokie smaigai kadaise buvo tvirtinami tikrai dėl šitos priežasties. Karo dramblių laikai praėjo, o puošyba liko. O dėl šitų gatvelių jūs teisi. Velniava, kai reikia jomis važiuoti. Dažniausiai jei automobilis susitinka katiną, vienam tenka sustoti. O ka-

dangi čia Zanzibaras, tai automobilis praleidžia katiną. Miela kompanija. Labai miela.

Klube prie jų priėjo Naidželis. Didžiuliame aidžiame pustuščiame valgomajame, be perstojo dūzgiant ventiliatoriams, visi pavalgė tikro sveiko angliško maisto.

Gasi ir Taisonas buvo nekalbūs, tad šiokį tokį pokalbį palaikyti teko Naidželiui ir Denei. Laimei, Naidželis buvo kaip niekad šnekus, ir Denei tereikėjo kartkartėmis ištarti „taip" arba „ne".

Rūpėjo kas kita, o ne Romos visuomenės skandalai, ir Denė viską leido pro ausis, kol Naidželis pasakė:

– ...senoji markizė, to Eduardo močiutė, pasinaudojo visais ryšiais, kokiais tik galėjo – o ryšių ji turi! Taip pat, žinoma, ir dėl vargšelio Edžio. Jam tikra pražūtis. O tada mieloji Loreina paprašo jo Londone pasirūpinti Elfe, ir štai viskas iš naujo! Dar viena *grande passion,* pasmerkta sudužti į tas pačias senas uolas. Kai pagalvoji, baisu jiems *abiem.*

– Kodėl? – atsainiai pasiteiravo Denė.

– Betgi, brangioji! Viskas kaip ant delno. Vargšė, vargšė Elfė – tokia romantiška ir nepraktiška! Meta kelią dėl kažkokio takelio; nežino ką daro. Viskas buvo parengta piniginei spragai užpildyti: tereikėjo Holdeną jaunesnįjį nusitempti pas artimiausią registratorių, o tada pasirodė ne kas kitas, o Eduradas. Žavus italas, be to, markizas ir turbūt nestokojąs lirų. *Natūralu,* kad vargšelė ėmė dvejoti. Ką gi, man rodos, vis dėlto žavu, kai ant savo niekučių gali išsiuvinėti autentišką karūnėlę, o tiesiog „ponia Holden" gal ausiai ir ne taip miela kaip „senjora markizė de Čiago". Ir, žinoma, aprūpinta liromis bei širdžiai mielais žaliais banknotais. Bet jų nėra. Kas nors turėtų tai išaiškinti mielajai Elfei.

– Kai kas išaiškino, – lakoniškai pirmą kartą į pokalbį įsiterpė Taisonas.

Naidželis nustebo:

– Tu? Tai palengvėjo, – nors vakar vakarė jau ėmiau įtarti, ar tik nebus kas mestelėjęs tiesmukos užuominos. Tikiuosi, ketini pasišnekėti ir su vargšeliu Edžiu. Tiesiog perspėdamas šnibžtelėti?

– Edis, – nukirto Taisonas, – gali pats savimi pasirūpinti.

Gasi įsidėjo kietą pudingo gabalėlį ir paklausė:

– Apie ką judu kalbate? Ką dėl ko perspėti?

– Eduardą, – pasakė Naidželis. – Dėl mūsų mielosios Amalfijos. Kad galbūt ji ir atrodo *jaudinamai* minkštutė, tačiau tai tik atspindžių keliamas įspūdis. O gal reikėtų būti *itin* klastingam ir sakyti *mastika?* Imitacija, žinoma, puiki – daryta Paryžiuje. Bet man teko girdėti, kad ji užstatė deimantus ir visus Tčabio smaragdus. Giminė buvo įniršusi – baisu, kaip *įniršusi!* Bet, žinoma, nieko negalėjo padaryti. Šiaip ar taip, reikia vargšelę užjausti. Ji tikrai turėjo pagrindo tikėtis, kad bus beprotiškai gerai aprūpinta, ir turėjo būti neapsakomai pikta, kai atsirado visas pulkas įvairiausių giminaičių, tik ir laukiančių savo kąsnio – ir jį gaunančių! Koks širdies skausmas. Įdomu, ar buvo to verta? Ne, ačiū, pudingo aš *nenoriu.* Verčiau paragausiu sūrio...

Milisentą laidojo pavakary. Dalyvavo beveik visi: nebuvo tik Amalfijos, kuri pasiskundė galvos skausmu ir pridūrė, kad, šiaip ar taip, laidotuvių nepakenčianti.

Ceremonija buvo trumpa ir bent jau Denei – tragiška. Ne todėl, kad būtų labai pamėgusi panelę Beits, kuri jai buvo beveik visai svetima, o todėl, kad niekaip negalėjo pamiršti, kaip Milisenta Beits nekentė visų rytietiškų dalykų, kaip nemėgo pačių Rytų. O dabar ji niekada iš čia nebeišvažiuos. Svetima ir vieniša gulės šitoje karštoje svečioje žemėje, ošiant bangų mūšai, švilpaujant vėjui ir šlamant palmėms, iki pat Paskutiniojo Teismo dienos. Vargšė panelė Beits, visomis savo šaknimis įaugusi į mažo Anglijos miestelio gyvenimą ir taip nenorėjusi keliauti į Zanzibarą.

15

Vakarienės visi susirinko tylūs ir prislėgti. Pavalgę išėjo į terasą. Sėdėjo, padrikai šnekučiavosi, niekas nesiūlė šokti.

Amalfijai galvos skausmas, rodos, buvo praėjęs. Iš pagarbos panelės Beits atminimui ji vilkėjo iš pirmo žvilgsnio kuklią juodo šifono suknelę. Ja apsirengusi atrodė trapi ir ilgesinga. O balta oda tapo dar baltesnė.

Loreina ir Gasi irgi buvo apsirengusios juodai. Tikriausiai dėl tos pačios priežasties. Denė juodos suknelės neturėjo (tetulė Harieta laikėsi nuostatos, kad juoda spalva jaunoms merginoms netinka), todėl apsirengė tą pačią pilką, magnolijomis aplikuotą suknelę, kurią vilkėjo aną vakarą. Abdurahmanas, vyriausiasis tarnas, rinko puodelius ir likerio taureles, o Naidželis apatiškai pasiteiravo, ar nenorėtų kas palošti bridžo, kai Denė šiaip sau įkišo ranką į plačią, sijoną puošiančią kišenę ir užčiuopė suglamžytą popiergalį.

Išsitraukė, stebėdamasi, iš kur, kažin, jis čia atsirado. Nelygiai nuplėšta rašomojo popieriaus lapo pusė. Denė išlygino ją ir pakėlė, kad apšviestų mėnulis. Perskaitė kelis mašinėle išspausdintus žodžius; jų prasmę suvokė ne iš karto.

Gal galėčiau su jumis pasikalbėti. Turiu didelių rūpesčių, man reikia patarimo. Ar nebūtumėte tokia maloni ir neateitumėte po pusės pirmos. Tai labai asmeniška, ir aš nenorėčiau, kad sužinotų kiti. Mano kambarys yra po jūsiškiu. Lauksiu. Labai prašau ateiti. A. K.

„Kas, po galais?..“ – suraukusi antakius pagalvojo Denė. Ji apvertė lapelį, tačiau daugiau nieko nerado. Laiškutį rašęs žmogus, matyt, norėjo dar kažką pridurti, bet nusprendė, kad bus geriau šitaip, ir nuplėšė skiautę. Bet kaip šitas popierėlis atsirado jos kišenėje, kada?

O tada staiga, tarsi kas būtų šliūkštelėjęs į veidą pintą ledinio vandens, kaip tada Amalfija Gasi, kai sutramdė jos isteriją, Denė prisiminė...

Čia buvo ta pati popieriaus skiautė, plevenusi aplink jos sijoną, kai vakar vakare ji suklupo prie Milisentos kūno. Tada negalvodama čiupo popiergalį ir įsikišo į kišenę. Tačiau čia ne šiaip sau popiergalis. Čia žmogžudystės įrodymas.

Tarsi ant patefono grojanti plokštelė galvoje nuskambėjo ano vakaro pokalbio nuotrupa: *„Kas trečia?“ – „Nagi žmogžudystė, mieloji. Tokie dalykai visada būna trys...“* Ir buvo trys. Čia buvo trečia žmogžudystė. Ir bandymas įvykdyti ketvirtą – pražudyti ją pačią. Nes raštelis buvo nebaigtas ir nepasirašytas. Parašytas jos spausdinamąja mašinėle – panelės Kitčel mašinėle – ir su jos inicialais: panelės Kitčel inicialais. Ir jeigu jį būtų suradę...

Ir šleikštulys, ir ledinė baimė sukaustė Denę, pranyko mėnulis ir atsitiktiniai, tingūs balsai. Ji įkliuvo į klaikų kibų voratinklį. Blaškėsi, puldinėjo, tačiau ištrūkti negalėjo, nes vis atsirasdavo nauja gija, kuri patyliukais klastingai raizgė, kol galiausiai ji vis vien bus visiškai supančiota ir bejėgė.

Ją apėmė isterija, norėjosi pašokti ir klykti, klykti, kaip klykė Gasi. Pasileisti per terasą, per mėnesieną, išlėkti į baltą dulkėtą kelią ir bėgti, kol susmuks vietoje. Denė stengėsi užgniaužti šitą norą: suleido į delnus nagus ir taip prikando lūpą, kad ištryško kraujas. O tada iš rūko išniro ranka ir suėmė jos ranką. Gyva šilta ranka, tvirta ir tikra košmaruose ir nerealybėje. Ji sustabdė aplink besiraizgantį pasaulį ir grąžino bent kiek sveiko proto.

Rūkas išsisklaidė, vėl skaisčiai švietė mėnulis, o priešais stovėjo Lašis; savo kūnu buvo ją atitvėręs nuo kitų septynių terasoje esančių žmonių.

Lašis pasakė:

– Eime, pasivaikščiosime iki jūros. Visą dieną nebuvo progos pasikalbėti, o aš norėčiau aptarti vieną kitą dalykėlį. Loreina, galima?

Nelaukęs leidimo jis truktelėjo Denę, kad atsistotų, įkabino sau už parankės ir tvirtai prispaudęs jos ranką nusivedė per terasą, o paskui laipteliais į juodų šešėlių pilną sodą. Čia Lašis pradėjo kalbėti apie reikalus, minėti vardus, kurie Denei nieko nereiškė; nenutilo, kol jiedu ėjo šešėliuotais gėlėmis kvepiančiais takais, kai pro duris sienoje išėjo iš sodo ir stačiu akmenuotu taku patraukė prie jūros.

Pakrantė buvo tuščia, judėjo tik jūros bangelės ir daugybė mažų smėlinių krabų, kurie tyliai kaip vaiduokliai drugiai bėginėjo tai šen, tai ten. Iš abiejų pusių stūksojo uolos: aukštos, vėjų išvarpytos, vandens nugludintos koralų uolos, juodos mėnulio nubalinto dangaus fone. Nuo jų ant balto smėlio tįso aštriabriauniai šešėliai. Lašis ten nėjo. Jiedu sustojo atvirame paplūdimyje prie pat vandens: čia niekas nebūtų prisiartinęs nepastebėtas ir niekas negalėjo jųdviejų išgirsti.

Lašis paleido Denės ranką ir atgręžė ją į save. Jis neėmė kalbėti tyliau, nepasikeitė ir jo intonacijos, tad bet kam, stebinčiam juos iš šešėlio, turėjo pasirodyti, kad tiesiog tęsiamas sode pradėtas pokalbis.

– Mažute, kas nutiko? Kas buvo tame popieriuje? Kas nors parašė anoniminį laišką?

Denė be žodžių padavė laiškelį. Kai Lašis perskaitė, jo veidas pasidarė griežtas ir nepažįstamas.

Po minutės kitos jis gana ramiai paklausė:

– Ar kas nors įkišo jį tau į kišenę?

– Ne, – sušnibždėjo Denė. – Radau vakar vakare. Verandoje prie... prie panelės Beits. Turbūt ji turėjo jį rankoje, kai... Įsikišau į kiše-

nę ir buvau pamiršusi iki... iki pat dabar, kai užčiuopiau, išsitraukiau ir... perskaičiau.

Lašis ilgai ilgai tylėjo ir žiūrėjo į popieriaus skiautę savo rankoje. Pagaliau Denė neištvėrė:

– Jis reiškia... tai, ką manau jį reiškiant, tiesa?

– Taip, – vis taip pat ramiai atsakė Lašis, nė neapsimesdamas, kad nesuprato. Balsas nederėjo prie grėsmingai niūraus veido ir įtemptų rankų.

– Ką darysim? Ar tu... ar praneši policijai?

– Nežinau. Man reikia viską suvokti. Ką padarei su ta mašinėle? Kur ji?

– Mano kambaryje.

– Tai gal šitai parašyta ne ja; būtų šis tas.

– Bet parašyta ja, – užsikirsdama ištarė Denė. – Pamaniau, bus žaidęs kuris nors tarnas: dangtis nebuvo gerai uždėtas, be to, buvo paliktas lapo gabalas – kita šito raštelio pusė.

– Kada tai buvo? – griežtai paklausė Lašis.

– Vakar vakare, kai nuėjau gulti.

– Ar lietei mašinėlę?

– Taip. Paspausdinau, nes norėjau patikrinti, ar nesugadinta. Paaiškėjo, kad viskas gerai, ir aš išėmiau popierių. Jis šiukšlių dėžėje.

Lašis atsiduso.

– Taigi ant jo tavo pirštų atspaudai. Ant šito irgi. Dailus, tvarkingas, gudrus, bet paprastas apkaltinimas! Dieve Švenčiausias, į ką aš tave įvėliau?

Jis įniršęs sulamdė popieriaus skiautę ir nusigręžęs neregėmis akimis įsispoksojo į žvilgančią jūrą. Denė matė, kaip įsitempė jo žandikaulių raumenys. Kimiai, labiau sau negu jai pasakė:

– Reikėjo tave nuvežti tiesiai į policiją – dar Londone. Gal būtų buvę ir nelabai malonu, bet tik tiek. O aš tave įvėliau į klaikią beprotybę, kuri...

Iš nevilties jis mostelėjo ranka, o Denė puolė jo raminti:

– Nereikia, Laši! Tu nekaltas. Aš pati kalta, kad nesupratau, jog tu... Pagaliau, koks skirtumas? Į policiją galime nueiti dabar.

Lašis skubiai atsigręžė, jo akys buvo kupinos skausmo.

– Ne, negalime. Čia šuo ir pakastas. Tos Beits mirtis turi likti užregistruota kaip nelaimingas atsitikimas. Kitos išeities nėra.

– Bet, Laši...

– Jokių „bet“, – piktai nukirto Lašis. – Gal pastaruoju metu ir elgiausi kaip visiškas beprotis, bet dar galiu prie dviejų pridėti du ir suskaičiuoti, kiek bus. Ta ponia buvo nužudyta, nes per daug šnekėjo; ir jei ne Aukščiausiojo malonė, pas ją arba netoliese būtų radę šitą popiergalį. Tau būtų tekę dėl jo pasiaiškinti – o drauge ir dėl kai kurių kitų dalykų! Pavyzdžiui, kaip antra lapo pusė atsirado tavo kambaryje, jei tu raštelio nerašei, ir kokį velnią veikei visiškai apsirengusi, kai kiti jau mažiausiai valandą gulėjo lovose? O, beje, *ką* tu veikei? *Laukei* jos?

– *Laši!* – Denė krūptelėjo lyg gavusi antausį.

– Tai nereiškia: „Ar tu ją nužudei?“ – nekantriai atšovė Lašis. – Ir nereiškia: „Ar tu parašei tą raštelį?“ Aišku, kad tu to nedarei. Bet ar ji neužsiminė, kad nusileis pas tave?

– Ne.

– Tai kodėl buvai neatsigulusi? Ką veikei?

– Nieko. Tiesiog nesinorėjo miego, ir viskas. Tikriausiai nesinorėjo gesinti šviesos ir aš vis delsiau. O tada vėl išgirdau lėlio klyksmą, bet suklykė ne lėlys...

Prisiminusi tą garsą Denė sudrebėjo ir prisivertė ištarti:

– Ten buvo panelė Beits. Matyt, suriko krisdama. O paskui išgirdau dunkstelėjimą...

Denė papasakojo, kaip rado Milisentos kūną ir popieriaus skiautę, papasakojo apie Larį Daulingą, kuris visai prieš pat nelaimę vaikštinėjo sode.

– Daulingas, – lėtai ištarė Lašis.

Atrodė, jis apie kažką mąsto, paskui papurtė galvą ir, palikęs Larį Daulingą ramybėje, paklausė:

– O kitokių garsų negirdėjai? Žingsnių? Ko nors? Jei kas nors laukė, kol ji leisis šitais laiptais, ir tada ją nustūmė, turėjai girdėti žingsnius.

– Ne, negirdėjau. Daugiau nieko negirdėjau. Tik klyksmą ir dunkstelėjimą – sakau tau. Daugiau nebuvo jokio... Ne. Ne, netiesa. Išgirdau dar kažką. Keistą tylų brūžinimą, tarsi... – Denė suraukė kaktą, stengdamasi prisiminti, į ką garsas buvo panašus, ir jį kaip nors apibūdinti, bet veltui. – Nežinau. Bet ten buvo ne žingsniai.

Lašis gūžtelėjo pečiais.

– Tiek to. Bet faktas, kad buvai neatsigulusi ir nenusirengusi. Ir jei tą raštelį būtų radę, šitas faktas būtų nelabai džiuginantis, nes patvirtintų teoriją, kad jį parašei tu. Čia, žinoma, joks nusikaltimas: paprašei panelės Beits susitikti su tavimi, o ji lipdama pas tave paslydo ir nukrito. Bet vos imtum teigti, kad raštelio nerašei, visas šitas reikalas pradėtų atrodyti įtartinas, ir, ko gero, tavimi nepatikėtų. Jie panūstų sužinoti, kodėl gi tu tai neigi, kai visi įrodymai tai patvirtina. O netrukus dar paaiškėtų, jog tu tokia pat panelė Kitčel, kaip ir aš, jog su svetimu pasu paspruka iš Anglijos, kad nereikėtų dalyvauti tardyme dėl žmogžudystės. Skamba nekaip. Gal iš vienos padėties tau ir pavyktų išsisukti, bet didžiai abejoju, ar pavyktų išsisukti iš abiejų. Štai kodėl nelaimingas anos nakties atsitikimas telieka koks yra – nelaimingas atsitikimas! Kitaip tampa velniškai pavojinga. Ir kuo greičiau atsikratysim šitos bombos, tuo geriau.

Lašis iš kišenės išsitraukė žiebtuvėlį, spragtelėjęs atidarė ir prie liepsnos prikišo suglamžytą mašinėle prirašytą popiergalį. Denė aiktelėjo:

– Laši, negalima... čia įrodymas!

– Žinoma. Bet po minutės jo nebebus. O be jo tas kitas popieriaus gabalas tavo kambaryje taps nebereikšmingas, neliks nieko, kas tave sietų su panele Beits.

Jis stebėjo, kaip Milisentą į mirtį įviliojusi popieriaus skiautelė juoduoja, raitosi, suliepsnoja. Kai laikyti pasidarė nebeįmanoma, numetė ir apdegusius likučius kulnu įmynė į smėlį. Truputį patylėjo, niūriai žvelgdamas į kulno įspaustą tamsią duobelę, o paskui iš lėto pasakė:

– Norėčiau tave ištraukti, bet negaliu. Jei padarysim klaidą, bus dar blogiau. Rizikuojam bet kuriuo atveju. Klausyk, Dene, noriu, kad man kai ką pažadėtum.

– Ką? – dvejodama paklausė Denė.

– Kad naktį jokia dingstimi neišeisi iš savo kambario. Kad užsirakinsi, o jeigu kas nors belsis ir po durimis pakiš raštelį, kuriame prašoma kur nors eiti, tu jo net nepaliesi, nors ir būtų pasirašytas tavo motinos ar parašytas tavo pačios ranka. Rytą atiduosi man. Ir jokių *tête-à-tête* žygių su niekuo – nebent su manimi! Supratai?

Lašis nusišypsojo, bet šypsena nepasiekė akių. Denė stringančiu balsu paklausė:

– Bet kodėl kažkam reikia man ką nors daryti? Arba stengtis viską suversti man? Pirma buvo kitaip – kai turėjau tą žemėlapį ar raktą, ar ką ten dar. Bet dabar jis pavogtas. Tas, kas jo norėjo, gavo. Kodėl tuo viskas nesibaigė? Kam reikėjo žudyti panelę Beits?

– Todėl, kad ji tvirtino, jog buvo visai šalia to advokato namų maždaug tuo laiku, kai tas jį sudorojęs niekšelis traukė atlikti savo darbo. O tas niekšas žino, kad kažkur ten buvai ir tu; ir jis tau nedviprasmiškai užsimena, kad prikąstum liežuvį, nes bus blogai! Arba jam reikia atpirkimo ožio. Dėl trijų milijonų ne vienas velniui sielą parduotų – patikėk! Todėl nuo dabar būsi labai atsargi. Ir aš būsiu atsargus! Po dienos kitos turėtų atvykti farai, o tada tegu jau tai gula ant jų pečių.

Denė sunėrė rankas ir sukūkčiojo:

– Laši... aš bijau!

– Ne tu viena! – nuoširdžiai pasakė Lašis. – Dar niekad gyvenime man nebuvo taip baisu. Bloga darosi pagalvojus, kad vieno iš tos kompanijos terasoje hobis – žudyti. Norėčiau turėti ginklą.

– Negali būti, kad tai vienas iš mūsų! Negali būti!

– Nebūk kvaila, Dene. Negali būti niekas kitas. Tai vienas iš šešių žmonių. Tu, aš, Amalfija, Gasi Bingam, italas donžuanas ir Laris Daulingas. Rinkis!

Denė suvirpėjo, Lašis staiga truktelėjo ją į save, apkabino, viena ranka nubraukė neklusnias raudonas garbanas.

– Žinau, mažute. Bet nieko nepadarysi.

Denė kažką sušniurkščiojo jam į petį, tada Lašis suėmęs kilstelėjo jos smakrą.

– Ką sakai? Nesupratau?

– Sakiau: „Nesudaužyk mano akinių“.

– Jie man visai nepatinka, – Lašis nuėmė akinius ir švelniai pabučiavo Denę. Bent jau taip norėjo, tačiau bučinys išėjo ne toks. Prasidėjęs gana lengvai, baigėsi visai kitaip. Kai pagaliau Lašis pakėlė galvą, nustebo, kad jam trūksta oro, jis susijaudinęs.

– Čia tavo pirmasis bučinys? – paklausė jis atsitraukęs.

– Taip, – apsvaigusi atsakė Denė; baltoje mėnesienoje jos veidas buvo sutrikęs ir gražus. – Iš kur žinai?

– Supratau, – sausai pasakė Lašis. – Na, ir paskutinis šįvakar, nes jei dar kartą pabučiuosiu, nežinia, kuo viskas baigsis.

Jis pasilenkė, surado ant žemės nukritusius akinius, nukrėtė nuo jų smėlį ir atsargiai grąžino į vietą.

– Šiandien viskas, panele Kitčel. Grįžtam namo ir gerai užsirakini nakčiai. Tiesa – paskutinis dienotvarkės punktas: rytoj norėčiau gauti nuorašus – tris.

Lašis nusivedė Denę atgal per baltą paplūdimį, pro duris į sodą. Ten aptiko Larį Daulingą, slampinėjantį šešėliuose palei lėkštą tvenkinį su akmeniniais paukščiais ir išsiraizgiusiomis lelijomis. Gal būtų nė nepastebėję jo ir praėję, jei ne vandenyje vos judantis atspindys ir silpnas cigaretės dūmų kvapas.

Lašis stabtelėjo ir paklausė:

– De Čiago?

Laris išėjo į mėnesieną.

– Ne. Bet jūs nuovokus. Čia jo cigaretė. Nesakyčiau, kad jos man labai patinka: geriau pigūs papirosai. Gražu prie jūros?

– Gražu, – Lašis buvo lakoniškas. – Einat ten?

– Ne. Tiesiog vaikštinėju sau, – atsakė Laris. – Tiesiog vaikštinėju.

– Mes netrukdysim, – pasakė Lašis, ir jiedu nuėjo į terasą vedančiu taku.

Terasoje tebuvo likę dviese: Amalfija ir Eduardas. Jie, rodos, dėl kažko vaidijosi. Išgirdę žingsnius liovėsi, ir Amalfija susierzinusi pasakė:

– A, čia jūs. Tikiuosi, pasitarimas buvo malonus, gyvas, dalykiškas ir jūs viską sutvarkėte?

– Sutvarkėme, – maloniai patvirtino Lašis. – Ačiū už rūpestį.

Amalfija nusijuokė.

– Gasi teisi: esi užkietėjęs išnaudotojas. Tuoj tikrai patikėsiu, kad „pirmiausia reikalai“ – tavo devizas.

– Amerikiečiai! – prabilo Eduardas. – Tokie veiklūs, tokie negailestingi – tokie sumanūs. Nuostabu.

Amalfija paskubėjo pasakyti:

– Laši, Lori prašė palinkėti tau labos nakties; jiedvi su Gasi nusprendė anksti eiti gulti. Ji domėjosi, ar ryt rytą norėtum važiuoti į žuvų turgų. Gasi nori jį pamatyti. Sakė, išeis iš proto, jei sėdės čia ir liūdės. Lori sakė, kad jei norėsi prisijungti, nusileisk pusryčių aštuntą, o iškart po jų išvažiuosite. Bet aš pasakiau, kad, man rodos, tai ne tavo skonio.

– Tai tau blogai rodos, – vis taip pat maloniai pasakė Lašis. – Aš mėgstu žuvį. Kur Taisonas? Ar jis irgi anksti nuėjo miegoti?

– Ne. Jiedu su Naidželiu tokie pat bjauriai kaip ir jūs. Jie įvairovės dėlei nusprendė padirbėti.

– Jiems tai nepakenks, – pasakė Lašis ir atsigręžė į Denę.

– Ta proga prisiminiau: turiu dar šį tą padaryti. Žinai, Ada, pasiskolinsiu iš tavęs mašinėlę. Iškart lipu ir pasiimsiu, jei tu nieko prieš.

– Taip, žinoma, – atsakė Denė.

Ji patraukė durų link, Lašis iš paskos, o Amalfija tyliai, lyg ir į nieką nesikreipdama ištarė:

– Ar tai reiškia, kad Ada sveiksta nuo kiaulytės?

16

– Visada sakiau, – pareiškė Naidželis, prie nosies laikydamas subtiliai kvepiančią nosinę, – kad žuvų turgus yra tik kiek aukščiau už lavoninę ir kokiu laipteliu žemiau už mėsinę ir skerdyklą. Visi tie balti pilvai, ir spokso kaip viena šaltomis kvailomis akimis. Vemt verčia. Bet pažvelkit, kokios spalvos! *Tikras* Rerichas. *Nagi*, nusipirkim šitų turkio mėlynumo žuvų su koralinėmis dėmėmis – o gal tų neįtikėtinai rožinių? Žinot, taip, ko gero, galima pakęsti ir kas savaitinį apsipirkimą.

– Bet negi jos tikrai valgomos? – paklausė Gasi, nepatikliai žvilgčiodama į žuvis. – Loreina, tu tikriausiai šitų rožinių gyvių nepirksi?

– Čangu, Gasi. Jos labai skanios. Palauk, paragausi!

– Na, tu geriau žinai, – tyliai atsakė Gasi.

Žuvų turgus buvo tikra spalvų ir garsų fiesta, o įvairiaspalviai, ryškiais ornamentais išmarginti kokio tuzino tautybių moterų drabužiai nei spalva, nei išvaizda nenusileido prekėms, kurias jos derėjo.

Tarsi egzotiškas tropikų akvariumo turinys būtų išlietas ant prastų stalų, ant žemės, į medinius gardus ir kubilus: kuo įvairiausių

formų ir spalvų žuvys, gražios ir pabaisos – elektrinės rajos, kūjagalviai rykliai, sepijos, aštuonkojai.

Spalvomis nenusileido, tačiau kvepėjo kur kas gardžiau prekystaliai su vaisiais, grūdais ir daržovėmis. Ryškiaspalvis apelsinų, laimų, bananų, kokosų, česnakų ir pipirų margumynas; dioskorėjos, papajos, batatai, krūvos žalumynų ir žemos pintinės su įvairiais grūdais.

– Ką čia perki? – paklausė prieidamas Lašis: Denė stovėjo prie prekystalio su pilnu glėbiu žalsvai geltonų vaisių.

– Mangus. Pasakiau, kad norėčiau vieno – tik paragauti. Bet, atrodo, po vieną neparduoda. Tik pintinėmis, o su tokia daugybe susitvarkyti aš nevalioju. Laimei, Seidas Omaras ėjo pro šalį, jis... Judu juk pažįstami, ar ne? Čia Seidas Omaras bin Sultanas; jis skrido tuo pačiu lėktuvu, kaip ir mes.

– Taip, prisimenu, – Lašis paspaudė Seidui Omarui ranką. – Labai malonu susipažinti. Aš – Lašis Holdenas. Man rodos, anksčiau nesam susitikę.

– Jūs amerikietis? – paklausė Seidas Omaras.

– Taip. Ateities šalis.

– Gal dabarties? – Seidas Omaras vos šypsodamasis pabrėžė pastarąjį žodį.

– Galbūt, – nerūpestingai pritarė Lašis ir atsigręžęs įtariai nužvelgė Denę. – Klausyk, gal neimsi čia jų valgyti, ką?

– O kur dar?

– Na, siūlyčiau vonioje. Atrodo, bus tikra terlionė. Beje, juk neįstengsi suvalgyti šešių mangų.

– Dar pažiūrėsim.

– Nieku gyvu! – pasakė Lašis ir be ceremonijų konfiskavo Denės grobį.

Seidas Omaras nusijuokė.

– Gerai, kad panelė Kitčel nepradėjo valgyti. Reikia lėkštės ir peilio. Gal galėčiau jums tai pasiūlyti? Gyvenu netoliese, o mano žmonai būtų labai malonu su jumis susipažinti. Eime, pas mane valgyti mangus jums bus patogiau.

Denė vogčiom žvilgtelėjo į Lašį, o Seidas Omaras, tą žvilgsnį pastebėjęs, šypsodamasis nusilenkė ir jam, taip kviesdamas drauge.

– Tikrai, – lėtai ištarė Lašis. – Būtų labai malonu. Tik... ar negalėtumėte truputį palaikyti?

Jis atidavė Seidui Omarui mangus ir tarp prekystalių nusiyrė prie Naidželio ir Loreinos, besirenkančių ananasus. Netrukus grįžęs pranešė, kad viskas gerai, kad kiti ketina vėliau važiuoti į Anglų klubą ir visi ten susitiksią.

– Aš jus nuvešiu, – pažadėjo Seidas Omaras ir nuvedė juos iš turgaus į prieplauką.

Seido Omaro namas stovėjo siauroje gatvelėje, kuri ėjo kaip vėsių šešėlių tunelis, kur ne kur praėžtas karšto ryškaus saulės spindulio. Didžiulis senas arabiškas namas, keturių aukštų, nudažytas violetine ir mėlyna spalvomis.

Nuostabios variu apkaltos durys įmantriai išpjaustinėtomis sąramomis ir apvadais vedė į akmenimis grįstą holą ir centrinį kiemą, supamą verandų su kolonomis: namas buvo beveik tiksli Taisonų namo kopija, tik didesnis.

Jie užkopė dvejais laiptais ir Seidas Omaras nusivedė svečius į kambarį trečiame aukšte. Iš čia langai su pinučiais per akmeninį Zanzibaro senamiestį žvelgė į jūros mėlį, spindintį ryto saulėje.

Baltai apsirengęs tarnas atnešė šerbeto, vaisių ir cigarečių, o gražioji namų šeimininko žmona Denei parodė, kaip geriausia valgyti mangą – bent jau kaip kuo mažiau išsiterlioti.

Seidė Zuchra binti Salem atrodė įžengusi tiesiai iš „Tūkstančio ir vienos nakties“ pasakų – pati Šachrazada arba viena iš gražuolių Mėlynbarzdžio žmonų.

Liekna, žavi, tamsiaakė jauna moteris iki mėlynumo juodais plaukais ir blyškios dramblio kaulo spalvos oda. Neįtikėtina, tačiau ji ne tik mokėjo septynias užsienio kalbas, bet ir turėjo teisę po savo vardo rašyti, jei norėjo, raides BA*.

* *Bachelor of Arts* (angl.) – humanitarinių mokslų bakalauras.

Denei teko pakeisti išankstinę nuomonę apie „haremo damas“, nes jaunoji arabo žmona iš Zanzibaro buvo kur kas geriau išsilavinusi negu ji pati ir, tiesą sakant, negu dauguma europiečių moterų, su kuriomis buvo tekę bendrauti.

Viešnagė buvo smagi, jaudinanti ir nuostabi; daugeliu atžvilgiu. Laikas bėgo nepastebimai. Zuchra juokėsi ir pasakojo apie Oksfordą, Paryžių, Sorboną, jos vyras pasekė puikių vietinių pasakų ir pasisiūlė popiet, kai atvės, parodyti požeminius šaltinius ir Dungos rūmų griuvėsius, kuriuose vaidenasi.

Šnekėjosi lengvai ir gyvai, kol nebuvo paminėtos tos dvi tragedijos, sugadinusios Loreinos svečių viešnagę. Apie tai prakalbo Lašis. Jam pasiteiravus, ar negirdėti nieko naujo apie Salimo Abeido mirtį, kažkodėl stojo tyla. Ne tokia ilga, kad pasijustum nepatogiai, bet vis dėlto gana juntama – malonus pastarosios pusantros valandos jaukumas buvo sudrumstas.

– A, – mąsliai ištarė Seidas Omaras, – Džambas – „Džiūsna“.

Užuot atsakęs į klausimą, jis paklausė pats:

– Ar pažinojote jį?

– Ne, – atsakė Lašis. – Bet skridome tuo pačiu lėktuvu iš Londono. Supratau, kad jūsų saloje žinomas žmogus. Visuomenės veikėjas.

– Norėjo toks būti, – sausai pasakė Seidas Omaras. – Tai ne visiškai tas pats.

– Kiek suprantu, jūs jį pažinojote.

– Taip. Šiek tiek.

Seidas Omaras nepritariamai mostelėjo išraiškingomis rankomis, tarsi norėdamas šį pokalbį baigti, tačiau Lašis į užuominą sureaguoti nepanoro. Jis pasakė:

– Papasakokite apie jį. Ar jis buvo toks žmogus, kuris turi daug priešų?

– Jis buvo Maskvos parsidavėlis. Ir Egipto, – tyliai pasakė Zuchra.

Ji, kaip ir Lašis, nekreipė dėmesio į dar vieną vyro mostelėjimą ir kalbėjo:

– O, jis savęs taip nevadino. Vadino save demokratu – o tai Sovietų dviprasmybė tam dalykui pavadinti. Jis Zanzibare norėjo įvesti

vienpartinę valdžią. Kitaip tariant, diktatūrą. O pats jis, žinoma, būtų diktatorius. Labai paprasta. Jis turėjo pasekėjų, nes visur yra nepatenkintų, suirzusių arba pavydžių žmonių, kuriems malonu griauti tai, ko patys negali pastatyti. Dar vargšai, nelaimingi, neišsilavinę žmonės, kurių reikia gailėtis, jiems padėti, o ne išnaudoti – išnaudoti juos labai lengva. Zanzibare tokių žmonių galbūt mažiau negu kitur. Bet pakankamai, kad sukeltų nemalonumų. Jis – joks nuostolis.

Lašis stebėdamas savo cigaretės dūmelį atsainiai pasakė:

– Manau, kad čia politinė žmogžudystė. Panašu į tai.

Seidas Omaras gūžtelėjo pečiais.

– Galbūt. Tokia galimybė visada yra.

– Bet jūs taip nemanot, – tarė Lašis. – Įdomu, kodėl?

– Aš taip nesakiau.

Lašis pašnairavo į šeimininką.

– Žodžiais nesakėt. Tai kodėl jūs taip nemanot?

Seidas Omaras nusijuokė ir pakėlė rankas.

– Jūs labai atkaklus, pone Holdenai. Kodėl domitės Džambo mirtimi?

– Turbūt todėl, kad jūsų vietinė policija ja domisi taip rimtai, jog pareikalavo keletą dienų iš Zanzibaro neišvažiuoti. Kol jie šio to paklausinės. Nežinau, ar jums tai ką nors reiškia, bet man reiškia nemažai.

Seidas Omaras pakilo, pripylė Denės taurę ir nerūpestingai pasakė:

– Taip, girdėjau. Aš irgi... vakar mačiausi su ponu Kardiu. Atrodo, jie mano, kad kažkas oro uoste bus sustabdęs Džambą pasikalbėti ir įmetęs jam į kavą piliulę. Aš pats manau, kad šitaip padaryti tegalėjo drąsuolis arba labai neapdairus žmogus, arba visiškas kvailys. Tik pamanykit, kokia rizika, kad būsi pastebėtas! Nesitiki, kad viskas taip jau paprasta, – jis nutilo ir užgesino cigaretę. Tada pridūrė: – Ponas Kardiu papasakojo man ir apie tą nelemtą tragediją pirmąją jūsų viešnagės naktį. Suprantu, kaip jus visus tai prislėgė.

Seido Omaro veidas reiškė vien mandagų rūpestį, tačiau dėl kažkokių jo balso gaidelių Denei dingtelėjo, kažin ar ne sąmoningai

jis susiejo šias dvi mirtis. Staiga ji pasijuto labai nejaukiai: tarsi kas būtų įspėjamai šnibžtelėjęs, o ji to perspėjimo neįstengia suprasti.

– Naidželis Pontingas man šįryt turguje papasakojo, – kalbėjo Seidas Omaras, – kad ji su pono Frosto seserimi pragyveno daugybę metų – toji panelė Beits. Sunku poniai Bingam netekti draugės ir kompanionės. Naidželis pas poną Frostą ne tiek ilgai; man rodos, tik keletas metų; bet apie Džambą jis, ko gero, papasakotų daugiau už mane. Paklauskit jo. Jei ir nežinos, tai bent jau ką nors įdomaus sugalvos.

Lašis nusišiepė:

– Taigi. Ko gero, jūs teisus. Naidželis – paskalų nešiotojas. Galėtų pardavinėti informaciją laikraščiams. Bet man įdomu jūsų nuomonė, o ne jo. Jūs vietinis.

– Bet ar ne jūs pats esate sakęs, kad žiūrovui matyti geriausiai? – šyptelėjo Seidas Omaras.

– Vadinasi, jūs pats esate žaidėjas? – pasiteiravo Lašis.

Seidas Omaras nusijuokė ir paėmė dar vieną cigaretę. Siekdamas degtukų dėžutės jis susimąstęs pasakė:

– Jei jums išties rūpi mano nuomonė, tai štai: nemanau, kad Džambo grupė buvo tokia didelė arba tokia svarbi, kad kuri nors kita partija teptųsi rankas jį nuodydama. Tai tik atskilusi grupuotė, tiesa, triukšminga, tačiau iš tiesų nereikšminga.

– Tokia nereikšminga, kad niekam nekiltų noro sunaikinti ją vos užsimezgusią? – kyštelėjo mintį Lašis. – Stambiems įmonininkams, turtingiems žemvaldžiams ir valdantiesiems sluoksniams nelabai patinka stebėti, kaip sudygsta revoliucijos sėklos.

– Čia, žinoma, tiesa. Tačiau jie jokiais būdais netiki, kad iš to kas nors gali išeiti. Jokiais būdais. Ir todėl nė nesivargina paieškoti, kuo tą piktžolę išnaikinti!

– Gal ir taip, – atsiliepė Lašis. – Tai kas gi mums lieka?

– Kaip galimas tokio kaip Džambas žmogžudystės motyvas? – patikslino Seidas Omaras brėždamas degtuką. – Kas žino. Turint omeny didžiulę riziką, turėtų būti nemenkas. Galbūt neapykanta,

jei pakankamai gili ir užtektinai nuožmi. Arba pinigai, jei suma pakankamai didelė.

– Sakykim – trys milijonai? – tyliai pasufleravo Lašis.

Seidas Omaras nustėro. Rodėsi, nė nebekvėpuoja, nejaučia, kad tebelaiko uždegtą degtuką.

Degtukas nudegė, Seidas Omaras aiktelėjęs iš skausmo numetė jį ir užmynė žioruojantį krislą. Denė skubiai pakilo ir nelabai sklandžiai pasakė:

– Turbūt jau labai vėlu. Mums laikas eiti. Kiek dabar valandų?

– Kaip tik dvylika, – stodamasis atsakė Lašis. – Taip, verčiau jau eime. Na, labai jums abiem ačiū už tokį smagų rytą. Buvo be galo malonu su jumis susipažinti, tikiuosi, dar pasimatysime. Ne kartą pasimatysime.

– Popiet užsuksiu jūsų, – atsitokėjo Seidas Omaras. – Nuvešiu prie šaltinių. Na, jeigu jums laikas eiti, automobilis laukia. Vairuotojas nuveš jus į Klubą. Atleiskit, kad ne aš pats – turiu šį tą nuveikti.

Pažadėję dar užeiti jie atsisveikino su Zuchra, išėjo į aukštą pavėsingą verandą ir uždarė duris. Čia nebuvo akmeninių puodų su krūmeliais ir vijokliais, tačiau apačioje kieme augo tulpmedis, šniokštė fontanas. Denė, nuo verandos krašto žiūrėdama žemyn, pasiteiravo:

– Ar visi dideli Zanzibaro namai šitokie?

– Tokio projekto? – pasitikslino Seidas Omaras. – Ne. Tokių labai nedaug. Tačiau visai nesistebiu, kad klausiate, nes šis namas ir tas, kuriame dabar gyvenate, statyti tam pačiam žmogui, o jų statytojas greičiausiai irgi tas pats. Ko gero, tai seniausi namai Zanzibare. Ne kokio būdo buvo tas senasis džentelmenas, tačiau kamavosi su daugybe žmonų, taigi turbūt daug ką jam būtų galima atleisti! Baigėsi jam blogai, tačiau jis tikrai to nusipelnė – kaip sakoma, „nekask kitam duobės, nes pats įkrisi“.

– Kodėl? – susidomėjo Denė. – Kas jam nutiko?

– Pakliuvo į spąstus, kuriuos dažnai spęsdavo kitiems. Aš jums parodysiu. Tačiau turėsit niekam neprasitarti, nes šią paslaptį žino labai nedaug kas. Sutinkat?

– Taip, žinoma. Labai įdomu.

– Man rodos, jums tikrai bus įdomu. Ir pamokoma.

Seidas Omaras grįžtelėjęs per petį nužvelgė verandą, paskui pasilenkęs per baliustradą pasižiūrėjo žemyn. Girdėjosi balsai ir juokas, tačiau tuo momentu nebuvo nieko matyti, ir Seidas Omaras paragino:

– Greičiau – kol nieko nėra.

Jis skubiai nusivedė juodu prie laiptų, įvijai besileidžiančių į apatinę verenadą – Šešėlių namo laiptų kopijos. Paliepęs žiūrėti, žengė prie artimiausios kolonos ir pasilenkęs apačioje kažką pajudino.

Pasigirdo lėtas, tylus džeržgesys; garsas, kai akmuo trinasi į akmenį; ir du platūs žemi laiptai sulindo į sieną, o po pirmąja pakopa liko žiojėti skylė, pro kurią šešiolika pėdų žemiau matėsi akmeninės verandos grindys.

Denė bejėgiškai aiktelėjo, gal net veikiau klyktelėjo, o Lašis sugriebęs ją už rankos truktelėjo atgal, tarsi bijodamas, kad ji nežengtų į priekį.

Seidas Omaras vėl pasilenkė ir dar kartą pasigirdo tas tylus gergždžiantis skrebenimas: žiojinti praraja užsivėrė taip pat sklandžiai kaip ir buvo atsivėrusi. Laipteliai vėl buvo savo vietoje: tvirti ir iš pažiūros patikimi, niekuo nesiskiriantys nuo kitų pakopų.

– Išradinga, ar ne? – tyliai ištarė Seidas Omaras. – Nė neįtartumėte, kaip išradinga. Negaliu to jums parodyti, nes pernelyg pavojinga, tačiau, kai prasiveria, pastačius koją ant pirmojo laipto jis palinksta: suprantat, kad auka kristų žemyn stačia galva. Paskui laipteliai patys grįžta į vietą – išradingas svorio ir atsvaro pritaikymas. Jeigu nieko nenutinka, laiptelius į vietą galima grąžinti pačiam, kaip aš padariau. Žinojau, kad jums bus įdomu.

Lašis staiga pasigręžė ir įsmeigė akis į Seidą Omarą, lūpos buvo kietai sučiauptos, pilkos akys grėsmingos. Tačiau šis ramiai atrėmė jo žvilgsnį; malonus šeimininkas, savo svečių pramogai atkreipęs dėmesį į neįprastą savo namų akcentą.

– Turbūt suprantate, – šypsodamasis gūžtelėjo jis pečiais, – kodėl nedaug kam šitai terodau. Ar nemanot, kad paslaptis verčiau pasilaikyti? Gal leiskimės? Nebijokit. Dabar jokio pavojaus nėra.

Šnekėdamas mandagias nereikšmingas frazes, suktais laiptais nusivedė juos į pirmąjį aukštą, o iš ten išlydėjo į gatvę, kur jų laukė didžiulis baltas automobilis ir juodaodis vairuotojas, pasirengęs juos nuvežti į Anglų klubą.

Važiuoti teko neilgai, ir per tą laiką nei Lašis, nei Denė neištarė nė žodžio, net nepažvelgė vienas į kitą. Tik vėsiame tuščiame Klubo hole Lašis lakoniškai paklausė:

– Tu ją patraukei?

– Taip. Man... man anksčiau neatėjo į galvą, tačiau kai ją radau, ji turbūt gulėjo po laiptais. Buvo tamsu ir aš stengiausi ją nutempti prie savo kambario. Štai kodėl atrodė taip, tarsi... tarsi...

– Tarsi ji būtų nukritusi nuo krašto, – užbaigė Lašis. – Na, štai įrodymas, jei tik mums jo reikia. Bent tiek, kad šito negalima suversti tau. Tu niekaip negalėjai žinoti apie šitas velnio žabangas.

– Galėjau, – išdžiūvusia gerkle sušnabždėjo Denė. – Nes esu Taisono Frosto podukra ir būtų sunku įrodyti, kad nežinojau. Supranti, šitai tikrai turėtų būti toje knygoje.

– Kokioje knygoje?

– „Šešėlių name“. Toje, kurią parašė Taisono dėdė. Taisonas pasakojo apie ją per vakarienę tą vakarą ir sakė, kad namie yra keli egzemplioriai. Vienas yra mano kambaryje. Galbūt jį ten padėjo tyčia, kad atrodytų...

– Vėl reikalai? – pasigirdo žavus balsas nuo laiptų: ten stovėjo Amalfija. Absurdiška visomis vaivorykštės spalvomis švytinti šiaudinė skrybėlaitė, pirkta, matyt, kurioje nors Portugalų gatvės parduotuvėje, ant Amalfijos auksaplaukės galvutės atrodė kaip iš Paryžiaus atsivežtas dailus žavus niekutis.

– Ne, – trumpai tepasakė Lašis. – Malonumai. Tikiuosi, jums neteko ilgai mūsų laukti?

– Laukiam jau *amžinybę*, mielasis! Išgėrėm kažin kiek pintų pimos. Išskyrus Larį: jis britas iki kaulų smegenų ir geria drungną alų. Ar tas žavingas jūsų draugužis arabas parodė jums visas saldžias savo haremo smagybes? Ar jie jų nebeturi? Naidželis sakė, kad jis turi gana žavią žmoną. Edis tiesiog nenustygsta, kaip nori su

ja susipažinti. Bet ji, rodos, gavusi klasikinį išsilavinimą, taigi, man rodos, verčiau jau jis laikytųsi atokiau ir nepuoselėtų jokių iliuzijų.

Amalfija apsigręžė ir nuvedė juos į didžiulį kambarį aukštomis lubomis. Čia po dūzgiančiais elektriniais ventiliatoriais sėdėjo visi Kivulimo draugės nariai. Vangiai siurbčiojo šaltus gėrimus ir nė nesistengė megzti pokalbį.

Gasi pasitiko juos niūriu žvilgsniu, Loreina vangia šypsena, o Naidželis piktai pasakė:

– Būčiau žinojęs, kad jūs *visą* rytą „broliausitės su vietiniu kontingentu", kaip, man rodos, sako jūsų tautiečiai, būčiau parvažiavęs namo ir pasiuntęs automobilį jūsų parvežti. *Aš*, matote, turiu darbo, nors kai kurie jo ir neturi. Dabar galgi jau galime važiuoti?

Jis bambėjo visą kelią, tačiau Denė ir Lašis paskendę mintyse to nepastebėjo. Laris Daulingas, ketvirtasis keleivis jų automobilyje, ilgu mąsliu žvilgsniu pasižiūrėjo į Denę ir taip pat nugrimzdo į tylą.

Taisoną rado smagų, tačiau apie jokius reikalus vis taip pat nenusiteikusį kalbėti. Sužinojęs, kad Lašis su Dene popiet drauge su Seidu Omaru ketina traukti į ekskursiją, apreiškė, jog sumanyta velniškai gerai ir važiuoti galėtų visi: jam pačiam būtų miela tylos ir ramybės valandėlė.

– Dirbsi, brangusis? – susirūpinusi pasiteiravo Loreina.

– Ne. Miegosiu! Ir tikrai man sektųsi kur kas geriau, jei po visus namus netarškėtų nečiauškėtų žmonės. Paskutinįsyk Gasi prie šaltinių buvo aštuonerių – ir, kiek pamenu, klykė kaip skerdžiama. Laikas būtų jai vėl ten apsilankyti.

Taigi išvažiavo visi. Lašis, Denė ir Gasi Bingam didžiuoju baltu Seido Omaro automobiliu, Naidželis, Amalfija ir Laris Daulingas vienu iš Kivulimo automobilių, vairuojamu Eduardo.

Palmių giraitėje sustojo atsigerti kokosų pieno iš prinokusių riešutų; apžiūrėjo kopros fabriką, pamatė gvazdikėlių plantaciją. Palikę automobilius siaurame dulkėtame šalutiniame keliuke, siauručiu vingiuotu takeliu nužingsniavo per krūmokšnių priaugusią, akmenų ir sausos žolės pilną dykynę. Staiga atsidūrė priešais angą žemėje: į tamsą leidosi numinti akmeniniai laipteliai.

– Nelabai man visa šitai patinka, – nusipurtė Gasi ir nervingai įsikibo Denei į ranką. – O kas, jei tamsoje įkrisime į vandenį ir paskęsime? Ar kas nors turi žibintuvėlį?

Neturėjo niekas. Tačiau atsirado degtukų ir žiebtuvėlių, o Seidas Omaras patikino, kad nuskęsti nėra nė menkiausio pavojaus. Moterys iš to kaimelio, kur jie palikę automobilius, kasdien čia ateinančios pasisemti vandens.

Laipteliai vedė į didžiulę požeminę olą, kur tik vos vos skverbėsi šviesa. Vandens nugludintos uolos staigiai leidosi prie šaltinio, o gal požeminės vandens srovės: vanduo tryško iš tamsos ir vėl pranykdavo juodame akmeniniame tunelyje.

Įsitvėrę vienas kito, kad nepaslystų ir nenugriūtų ant akmenų, jie išdrįso nusileisti prie šaltinio. Balsai keistai aidėjo po tamsiais skliautais. Seidas Omaras papasakojo, kad buvo manoma, jog šitas šaltinis yra iš vieno didelio Afrikos ežero ištekančios srovės tąsa: ji atitekanti po jūros dugnu, iškyla čia Zanzibare; paskui vėl pranyksta uolose ir įteka į Indijos vandenyną.

– Neapsakomai įdomu, – pareiškė Amalfija, – bet gal jau eikim? Čia tamsu, niūru – apskritai gana klaiku. Kuo greičiau iš čia išsigausiu, tuo bus geriau. Kas bus, jei įgrius stogas?

Jos balsas staiga pasidarė spigus. Visi sužiuro į tamsų akmeninį skliautą ir slysčiodami ant nuožulnaus akmeninio šlaito pasislinko vienas arčiau kito.

– Stogas neįgrius, *cara*, – ėmė raminti Eduardas. – Čia juk didžiulis urvas. Pasaulyje tokių daugybė. Bet jei tau nesmagu, eime iš čia.

– Taip, eime, – drebėdama pritarė Gasi. – Mane apima klaustrofobija.

Po kelių minučių visi jau buvo gryname ore. Ir tik po dviejų valandų, kai automobiliai privažiavo Šešėlių namo vartus, Denė pastebėjo, kad jos balta zomšinė rankinė dailiai perrėžta aštriu peiliu ar skustuvu ir viskas iš jos dingę.

17

– Pasirūpinsiu, kad tuojau pat būtų pranešta policijai, – pasakė Seidas Omaras.

Denę, Lašį ir Gasi jis buvo pakvietęs pavakarieniauti restorane mieste. Gasi teisindamasi nuovargiu atsisakė, o jie, išleidę ją prie Šešėlių namo, po žaliu ir šviesiai violetiniu dangumi su jau įsižiebusiomis blankiomis žvaigždelėmis nuvažiavo atgal į Zanzibarą.

– Ne, dėl Dievo meilės, nereikia! – skubiai paprieštaravo Denė. – Policijai mūsų ir taip iki kaklo. Ir nėra dėl ko čia kelti triukšmo. Nebuvo ten nieko vertingo. Nosinė, akiniai nuo saulės, pudrinė ir lūpų dažai. Rodos, tik tiek. Ir gal dar kokie aštuoni anglų pensai!

– Matyt, nušvilpė kuris nors „spalvingas veikėjas“ iš kaimelio prie šaltinių, – spėjo Lašis. – Teko velniškai nusivilti. Nors jo draugužės, ko gero, turės džiaugsmo tepliodamosi lūpų dažais. Tik rankinės gaila. Nupirksiu tau rytoj kitą. Bus suvenyras iš Zanzibaro.

Vakare miestas buvo visai kitoks negu per dienos kaitrą. Atvėsęs oras visą Zanzibarą išviliojo iš namų. Linksmos minios vaikštinėjo po medžiais miesto parkuose ir pajūriu, o visur ant namų stogų ir barazų, rodėsi, kažką švenčia susirinkusios šeimos.

Muzika ir juokas, melodingas kokosų pardavėjo kvietimas ir nuolatinis būgnų dundėjimas liejosi į linksmą, kerintį garsų mišinį, susipinantį su įprastiniais Rytų miesto triukšmais.

– Šiandien kokia nors ypatinga diena? – susidomėjo Denė. – Atlaidai ar kas nors panašaus?

– Ne. Kodėl taip manote?

– Visi tokie linksmi. Paklausykite – negi negirdite? Atrodo, jie labai laimingi.

– Čia laiminga sala, – nusišypsojo Seidas Omaras. – Kai mums smagu, mes juokiamės – arba dainuojame; arba skambiname kinanda – mandolina. Arba mušame būgną. Ir, kiek girdite, mums dažnai smagu. Mano manymu, šitai verta išsaugoti. Taip – išties verta išsaugoti. Tačiau kartais man darosi baisu.

Lašis pasigręžė ir rimtai paklausė:

– Ko baisu?

Seidas Omaras sulėtino automobilį ir sustojo po kvapniu virš aukštos nubaltintos sienos palinkusio indiškojo kamštenio baldakimu. Atsilošė: liaunos rudos rankos ilsėjosi ant vairo, veidas buvo vos vos apšviestas švytinčio prietaisų skydelio.

Jis iš lėto prakalbo:

– Pone Holdenai, kalbėsiu atvirai. Nujaučiu, kad kažką žinote apie pinigus – apie didžiulius pinigus, kurių žmonės ieško daugybę metų, nors nedaugelis tiki, kad jie iš tiesų yra. Tai didžiulis legendinis turtas, kurį, kalbama, Sejidas Saidas, pirmasis sultonas, paslėpęs Betelrase.

Nei Lašis, nei Denė neatsiliepė, ir Seidas Omaras, matyt, supratęs šią tylą kaip patvirtinimą, po menkutės pauzės pasakė:

– Aš pats netikėjau, kad tokio turto būta, maniau, kad tai tik pasaka arba legenda. Tačiau ne taip seniai pasklido kalbos, kad tai tikras faktas, o ne prasimanymas.

Jis krustelėjo: vos pastebimas nejaukiai besijaučiančio žmogaus judesys. Rankos sugniaužė vairą.

– Šioje saloje yra žmonių, kuriems reikia pinigų, daug pinigų, kad galėtų nusipirkti valdžią kituose rinkimuose. Anot vienos se-

nos mūsų patarlės: „Už pinigus velniui sielą parduotų“, o, deja, visada atsiras balsų – daug balsų! – kuriuos galima nupirkti už pinigus, jei tik jie neatitinka įsitikinimų. Pinigai „kalba“ garsiau už bet kurį politikierių. Vienas iš tų norinčių nusipirkti valdžią keliavo drauge su jumis iš Londono, ir dabar jis nebegyvas. Džambas. Tačiau kiti liko, ir jiems vis dar reikia pinigų.

Jis kiek patylėjo, paskui gūžtelėjo pečiais ir iš kišenės išsitraukė portsigarą.

– Jūs, panele Kitčel, tikriausiai nerūkote? Ar neprieštarausit, jei mes užsirūkysime?

Maloniai šypsodamasis Seidas Omaras pasiūlė portsigarą Lašiui. Automobilyje pasklido turkiško tabako aromatas, o Seidas Omaras atsilošė sėdynėje, tarsi kalba jau būtų baigta ir jis nebeturėtų ko pridurti.

Nerūpestingai prakalbo Lašis:

– Ir daugeliui vyrukų teks karčiai nusivilti. Kodėl jūs mums šitai sakote?

Seidas Omaras nusijuokė.

– Juk jūs ne kvailys, pone Holdenai.

Tai buvo teiginys, ne klausimas, ir Lašis atkirto:

– Šiaip ar taip, ne visiškas kvailys! Tik nesuprantu, kaip tai susiję su manimi arba panele Kitčel.

– Tikrai? Na, gal ir jūsų tiesa. Vis dėlto perspėti ne pro šalį.

– Perspėti? – Lašio balsas ūmiai sugriežtėjo, ir Denė pajuto, kaip jo atsipalaidavęs kūnas įsitempė. – Mano gimtinėje paprastai šis žodis siejamas su grasinimu. Dėl ko būtent norite mus perspėti? O gal aš neteisingai supratau, ir jūs mums grasinate?

– Oi, ne! – Seidas Omaras nepritariamai kilstelėjo ranką. – Jūs negerai mane supratote. Kodėl turėčiau grasinti? Aš tik siūlau patarimą.

– Gerai, klausom.

– Jei šitoje legendoje apie paslėptus lobius yra bent trupinėlis tiesos ir jei kas nors turi žinių, kur juos būtų galima rasti, tam žmo-

gui, mano galva, būtų išmintingiausia tas žinias pranešti jo Didenybei sultonui, tesaugo jį Dievas. Arba policijai.

– Kodėl? Ar todėl, kad žinoti yra pavojinga?

– Taip, būtent. Žinoti tokį dalyką galbūt išties labai pavojinga. Tačiau yra daug svarbesnė, nors ir ne tokia asmeniška priežastis apie tai pranešti. Užtikrinti, kad turtai nepakliūtų į blogas rankas. Šitiek pinigų, naudojamų blogiui, labai pavojingi. O jie ir būtų panaudoti blogiui. Būkite tikri. Jie prakeikti.

– Negi sakysite, kad tikite tomis bobučių pasakomis? – nekantriai paklausė Lašis.

Seidas Omaras žvilgtelėjo į jį ir nusijuokė.

– Vadinasi, esate girdėję? Taip, tikiu, nors jūs ir netikite. Jūs, pone Holdenai, jaunas ir jūsų šalis jauna. Jums dar reikia sužinoti labai daug ką. Ypač apie Rytus. Vieną iš tokių dalykų geriausia būtų nusakyti nuvalkiotais, bet nepakeičiamais žodžiais: „danguje ir žemėje, – pone Holdenai, – yra kur kas daugiau, negu sugalvojote savo filosofijoje“!

Šypsena atsiprašydamas jis pasigręžė į Denę.

– Atleiskite, panele Kitčel. Jums neįdomu. Važiuojam į mano Klubą: pavalgysime, pasikalbėsime, susipažinsite su mano bičiuliais. Su jais bus kur kas smagiau negu su manimi.

Nesileisdamas daugiau į jokias kalbas ana tema, jis nusivežė juos į Arabų klubą. Ten lauke maloniai pasėdėjo po žvaigždėtu dangumi. Vėliau tylioje nuošalioje gatvelėje nedidukame restoranėlyje valgė keistų patiekalų, paskui nuvažiavo prie jūros ir priešais sultono rūmus jo Didenybės suburtoje smagioje draugėje klausėsi sultono orkestro atliekamos muzikos – kuo įvairiausios: Gilberto, Sulivano ištraukų ir *Niujorko gražuolės*.

Jiems parvažiavus į Šešėlių namą ten tebeplieskė šviesos, niekas dar nebuvo atgulęs, nes buvo vos pusė dešimtos. Vis dėlto Seidas Omaras neužsuko. Žiūrėdamas į tolstančias ir blėstančias jo automobilio švieseles Lašis susimąstęs pasakė:

– Tas tipas žino daug daugiau, negu sako. Daug daugiau! Tik klausimas, kas jis iš tiesų? Ar jis gerietis, kaip aiškina, ar čia tik blefas?

Jis būtų ne pirmas piningas aristokratas, išdavęs savo klasę ir patraukęs savais keliais!

Denė tyliai pasakė:

– Jis kalbėjosi su tuo Džambu Nairobio oro uoste. Mačiau.

– Kada? Kur? Nieko nesakei.

– Nesujungė. Tiek visko buvo. Blogesnių dalykų.

Denė papasakojo ką mačiusi, ir Lašis mąsliai sumykė:

– Hmm... viskas labai keista. Gal jis pats viską atliko? Mestelėjo tam Džambui cianido, nes šis antrasis pretendentas į diktatoriaus postą po jo paties. Galbūt jis pats įsivaizduoja esąs vietinis Hitleris. Zanzibaro fiureris.

– *„Žemės ir Laiko valdovas“*, – pašnibždom pacitavo Denė.

– Kas čia?

Denė paraudo ir atsiprašė:

– Atsiprašau. Užsigalvojau. Apie persišką įrašą, kurį jis man vakar išvertė. Numanau, kaip jam norėtųsi būti tokiu valdovu – ir atkurti tokią karalystę.

– Ir kaip jam reikėtų to lobio, kad turėtų nuo ko pradėti. Galbūt.

– Bet čia negali būti jis. Bent jau jis tikrai ne tas žmogus, kuris iš manęs pavogė tą laišką ar žemėlapį, ar kas ten buvo, nes antraip žinotų, kur lobis, o jis juk nežino. Tačiau jis galbūt mano, kad laišką tebeturiu aš. Gal net pamanė, kad nešiojuosi jį su savimi. Kaip man neatėjo į galvą!

– Kas neatėjo? Apie ką tu?

– Apie rankinę. Sakei, kad ją tikriausiai perrėžė koks nors arabas kaimelyje, tačiau ne. Bandžiau prisiminti: nė vienas nebuvo prisiartinęs.

Lašis nusijuokė.

– Klausyk, mažyte. Jei manai, kad galima viena ranka vairuoti automobilį, ir dar tokiu greičiu, kokiu važiavo šitas tipas, o kita perpjauti keleivio rankinę ir susigrobti jos turinį, tu tikra pakvaišėlė! Beje, šiandien tu netgi nesėdėjai greta. Ten sėdėjo Gasi.

– Aš nesakau, kad tai nutiko automobilyje, – nekantraudama atšovė Denė. – Sakau, kad stengiausi viską prisiminti. Iki įeinant į

olą viskas buvo gerai: įsidėjau akinius nuo saulės ir, prisimenu, įkišau juos šalia nosinės.

– Na, ir?

– Taigi tėra viena vieta, kur buvo galima nepastebimai perpjauti rankinę. Oloje. Viduje buvo tamsu, visi spaudėmės krūvon ir graibėmės vienas kito, kad neparpultume. O apačioje nieko daugiau nebuvo tik... tik mes.

Lašis ūmiai sustojo blyškios mėnesienos plote ir paklausė:

– Tu tikra, kad šitai negalėjo nutikti niekur kitur?

– Taip. Visiškai tikra. Štai todėl nieko daugiau ir nesakiau. Gailiuosi, kad apskritai prasitariau, tačiau buvau taip priblokšta, kad žodžiai patys išsprūdo. Mažumėlę pagalvojusi suvokiau, kad šitai galėjo nutikti tik oloje. Ir nei vienas iš ten buvusių nebūtų to daręs vien tam, kad pasiglemžtų pudrinę, lūpų dažus ir galbūt šiek tiek pinigų. Taigi kažkam reikėjo kažkokio ypatingo daikto, kurį, tikėjosi, galbūt nešiojuosi su savimi. Taip *turėjo* būti!

– Taip, – nutęsė Lašis. – Ir vėl ta pati kompanija. Šeši, skridę iš Londono į Nairobį, ir du prisidėję paskutiniame etape iki Zanzibaro. Gasi ir Elfė, ir Laris Daulingas; Naidželis ir Eduardas, ir mūsų mielasis bičiulis arabas. Nė vienas iš jų nesiteptų rankų dėl lūpų dažų ir kelių grašių. Ko gero, tu teisi. Kažkas mano, jog tu tebeturi jį.

Šis sprendimas netrukus buvo patvirtintas.

Namiškiai ir svečiai valgomajame lošė kortomis, tačiau Lašis dėtis nepanoro ir išėjo į svečių namelį. Denė nuėjo gulti. Ir pamatė, kad kambarys, kol jos nebuvo, apieškotas taip pat kruopščiai kaip ir Avialinijose, tik ne taip suverstas.

Išnaršyti visi stalčiai ir spintelės, net paklodės ir antklodės nutrauktos nuo lovos, o paskui vėl užtiestos – nors ir nelabai tvarkingai. Pudros dėželė išknaisiota žirklutėmis, valomojo kremo indelis – nagų dilde. Popierinės servetėlės išpeštos iš dėžutės, o paskui bet kaip sugrūstos atgal. Kojinės išvyniotos, lagamino užraktas išlaužtas.

– Betgi aš jo neturiu! – į tylą išrėkė Denė, tarytum kreipdamasi į paslaptingąjį ieškotoją. Savo pačios balso Denė išsigando net labiau negu suknistų daiktų: ji apsigręžė ir išlėkė iš kambario.

Visose verandose ir kieme degė šviesos, ant laiptų nebuvo jokių šešėlių, tačiau ji tikrino kiekvieną laiptelį: rankomis įsirėmusi į sieną, su į gerklę pašokusia širdimi. Pro uždarytas valgomojo duris girdėjosi balsai ir juokas. Denė pro jas pratykino ant pirštų galų ir nėrė į tylų sodą.

Nei mėnesiena, nei juodi šešėliai negąsdino taip, kaip gąsdino namas. Denė lengvai nubėgo vingiuotais takiukais tarp gėlynų ir kvepiančių rožių krūmų, jazminų ir nakties karalienių. Palei lėkštą tvenkinį su akmeniniais paukščiais. Galiausiai užkopė stačiais siaurais laipteliais, vedančiais į svečių namelį ant sienos.

Viduje buvo šviesu, tačiau Lašis į beldimą neatsiliepė. Denė atidarė duris ir įėjo. Mažutė svetainė buvo tuščia. Nusprendusi, kad Lašis miegamajame, Denė jau ketino jį šūktelėti, tačiau išgirdo kažkokį garsą ir akimirksniu pasigręžė.

Lašis stovėjo ant siauros akmeninės palangės. Jis laikėsi už rėmo, ir Denė tematė jo kojas ir dalį kūno. Lašis buvo išlindęs pro langą: atrodė, stengiasi nuskinti per namelio sieną besidriekiančios purpurinės bugenvilijos šakelę.

Paskui jis įlindo vidun, nušoko ant grindų ir braukdamas nuo plaukų sudžiūvusius lapelius aiktelėjo:

– Viešpatie Dieve! Ką čia veiki?

Denė, kuriai knietėjo paklausti to paties, atidėjo šitai dėl kur kas svarbesnių dalykų. Ji dusliu balsu paaiškino:

– Mano kambarį vėl apieškojo. Kiekvieną kampelį. Kaip ir aną kartą, tik...

– Ir čia tas pats, – lakoniškai pranešė Lašis. – Apsižvalgyk.

Denė apsidairė ir pamatė, kad čia apjaukta taip pat, kaip ir jos kambaryje. Liūdnai aiktelėjusi pasilenkė ir pakėlė baltą pūkuotą gniužulą, beveik palindusį po sofa. Vargšas Asbestas. Šito plaunamo ir nedegaus katino kamšalas negailestingai išpeštas, žalios stiklinės akys pastėrusios ir priekaištingos.

– Visi šiaudadūšiai, – pasakė Lašis. – Katinai taip pat, sprendžiant iš šito. Taip, kažkas sąžiningai apieškojo šitą skylę.

– Ar jis įlindo pro langą?

– Nežinau. Tik žinau, kad maža kas liko jo nepastebėta. Net muilą perlaužė norėdamas patikrinti, ar nieko jame neslepiu. Daugelis daiktų padėta į vietą; bet, kaip matai, ne itin tvarkingai. Ei, pasivaišinkim tavo patėvio škotiškuoju. Bent šitą paliko ramybėje – tikiuosi!

Lašis šliūkštelėjo viskio iš butelio, kurį Taisonas buvo palikęs jų atvykimo rytą. Pauostė ir labai atsargiai paragavo.

– Rodos, viskas gerai. Be cianido. Bent nesijaučia. Aš verčiau gersiu pirmas. Į to velionio pinigus prakeikusio raganiaus daktaro sveikatą. Žinojo, ką daro!

Išgėrė, pastatė stiklinę ir nusigręžęs kurį laiką žvalgėsi pro langą. Paskui pasakė:

– Na, vienas iš įtariamųjų, atrodo, atkrinta. Čia ne bičiulio Omaro darbeliai. Jis išbuvo su mumis visą vakarą, taigi atkrinta. Čia buvo kažkuris iš likusiųjų. Jei tik būtų galima išsiaiškinti, kas žino tą laiptų paslaptį, būtų kur kas paprasčiau. Tačiau name mėtosi bent jau keturi tos prakeiktos knygos egzemplioriai. Ir tu buvai teisi: joje viskas yra. Užslėpta paplėkusioje architektūrinių piešinukų raizgalynėje. Teko pavargti, bet suradau. Bet kas galėjo aptikti ir panaudoti.

Jis atsisėdo ant palangės. Susimąsčiusiomis akimis tebežvelgdamas į mėnesienos nužertą jūrą lėtai ištarė:

– Norėtųsi daugiau žinoti apie tą Larį Daulingą. Daug daugiau. Ir galėčiau lažintis, kad toks noras kils ir farams, kai tik Taisono laiškas pasieks Skotlandjardą ir jie atskubės pas mus.

Denė užginčijo:

– Tai ne Laris. Negali būti Laris.

– Kodėl gi? Kažkas su tuo vyruku neaišku. Aš per savo gyvenimą mačiau ne vieną laikraštininką, o jis kažkoks ne toks.

– Bet jis juk ne laikraštininkas! Jis apybraižininkas. Ir...

– Na ir kas iš to? Jam reikia medžiagos – apie Taisoną. Tai kodėl gi jis nedirba? Jei jis nuo atvykimo bent ką parašė, tai aš Ernestas Hemingvėjus! Ir dar Gasi...

Denė apsikabinusi suniokotą Asbestą klestelėjo ant sofos. Nuvargusiu balsu ištarė:

– Taip. Ir aš apie ją mąsčiau. Nes ji žino daugybę tokių dalykų... kuriuos reikėtų žinoti. Bet man nesitiki. Neįsivaizduoju jos lipančios kopėčiomis ir panašiai. Be to, ji Milisentą mylėjo.

– Iš kur žinai? Visi čia vieni apie kitus nieką težino. Tik tiek, kiek matom. Rodėsi, apie Elfę žinau daug daugiau. Ketinau ją vesti, apsaugok mane, Viešpatie! O aš – grįžtu į Senąjį Pasaulį, pas savo garbiuosius protėvius škotus, kai ateina laikas ištarti „taip". Man tai nereiškia: „kol alimentai ir Kitas Vyras mus išskirs". Ne, maniau, kad pažįstu Elfę geriau negu bet kuris kitas, kad nė vienas nesupranta jos taip kaip aš – ir taip toliau, ir panašiai. Še tau!

Lašis karčiai nusijuokė. Pasisukęs šonu į langą ir mėnulį pasakė:

– Gal Milisentą Beits nugalabijo todėl, kad ji kokiame nors Gasi planelyje buvo veikiančioji bendrininkė. Galbūt Londone pasidarbavo ji, o paskui suprato, kad Gasi nušovė šeimos teisininką ir pasibaisėjo tuo. Ir dar lieka tas italas donžuanas...

Jis atsistojo, įsipylė dar gėrimo ir mestelėjo jau visai iš kitos operos:

– Tavo patėvis – šeimininkas kaip reikiant. Nieko neužmiršta. Džinas, sodos vandens sifonas, kartusis antpilas, škotiškas viskis. Tik pažiūrėk! Klausyk, kuo jis mane laiko? Tai šmeižtas. Nori?

Denė papurtė galvą. Lašis su gėrimu įsitaisė fotelyje priešais ją; laikė stiklinę tarp delnų ir atidžiai žiūrėjo į auksaspalvį skystį, tarsi ten būtų krištolinis rutulys, kuriame galima pamatyti ateitį – arba praeitį.

– Sinjoras markizas de Čiago, – tyliai ištarė Lašis. – Nekalbant apie automobilių lenktynes, jis šiaip jau garsėja kaip plevėsa. Ir jaučia silpnybę blondinėms. Jis Taisoną ir tavo motiną pažįsta jau daug metų ir Zanzibare lankosi ne pirmą kartą. Jau yra gyvenęs šiuose namuose. Ir jei tikėtume gandais – daugiausiai Naidželio

skleidžiamais! – buvo kelios meilės istorijos, kurias šeimai vargais negalais pavyko nutraukti vos ne prie pat altoriaus. Garantuota, kad suardys ir šitą, jei tik pavyks. Bet gal šį kartą viskas rimčiau. Gal jis, kad gautų Elfę, pasiryžęs pereiti ugnį ir vandenį. Ji moka taip paveikti. Buvo toks tipelis – kažkoks Duglas, – kuris nušoko žemyn galva iš paskutinio aukšto, kai Elfė jį metė. Bet Eduardas ne iš tų, kurie priima atsakymą „ne". Jis kilęs iš šalies, kur vyrui su titulu atviri visi keliai, ir jei jau jis ko nors užsimanė, man rodos, tai ir nesustos. Bet Elfė yra grynai piniginė problema – iš abiejų pusių. Ir jo, ir jos. Nėra lirų – nėra Elfės. Gal per menkai vertinome Eduardą ir jo karštą pietietišką kraują.

Stiklinės turinį Lašis įvertino kur kas praktiškiau. Paskui užsidegė cigaretę. Denė stebėjo jį susirūpinusi. Jai taip norėjosi nejausti baimės ir žvelgti į viską kaip Lašis: tarsi žaidžiant „Pele, pele, pas ką žiedas žydi?", tačiau apsidairiusi kambarėlyje su nebyliais įrodymais, kad čia kažkieno būta, ji tejuto aiškaus pavojaus grėsmę.

Čia nebuvo nei žaidimas, nei košmaras, iš kurio galima pabusti. Tai tikrovė. Užsitrenkė spąstai, paspęsti daugiau kaip prieš devyniasdešimt metų. Ji į juos pakliuvo, paskambinusi mandagiam pagyvenusiam kaimo advokatui, kad galėtų užvažiuoti paimti aname amžiuje mirusio žmogaus laišką.

Lašis susimąstęs pasakė:

– Gali būti Taisonas.

Denė krūptelėjusi grįžo į dabartį.

– *Taisonas?* Apie ką tu kalbi?

– Apie šitą... – Lašis cigarete mostelėjo į apjauktą kambarį. – Apie aną... – parodė į graudžius Asbesto likučius. – Ir apie tavo kambarį. Gal jis panūdo patikrinti, ar kuris iš mudviejų jo nemulkina. Pameni, jis įtarė, kad galbūt tu pati turi voko turinį. Gali būti Taisonas. Arba Pontingas. Tikrai, kodėl ne Pontingas? Jis buvo Nairobyje. Žinai, mintis – tik kad jei čia jo baltų rankelių darbas, tai turėtų būti atliktas kur kas kruopščiau! Žinoma, jį galbūt spaudė laikas, tik aš vis tiek sunkiai įsivaizduoju, kad šitas elegantiškas

lankstus tulpinėlis būtų palikęs tokį jovalą. Nujaučiu, kad jeigu mielasis Naidželis būtų ėmęsis operacijos „ieškok“, mes nė nebūtume sužinoję, kad kas nors liesta. Vis dėlto turėtų būti kuris nors iš namiškių, kas žinojo, kad mūsų ilgokai nebus, ir... Klausyk! Luktelk!

Jis pastatė stiklinę ir pašoko.

– Kaip man anksčiau neatėjo į galvą?

– Kas? – iš susijaudinimo šaižiu balsu paklausė Denė.

– Seidas Omaras! Jis velniškai gerai žinojo, kiek laiko mūsų nebus. Gal čia šuo ir pakastas? Taip... kodėl gi ne? Jis šitoje saloje nemenkas šulas. Jam nieko nereiškia šiuose namuose įtaisyti savo tarnų – arba net savo giminaičių. Ir kam ateitų į galvą?

Lašis apėjo kambarį ir vėl atsistojo priešais Denę.

– Paklausyk. Tarkim, visą informaciją jam suteikė šių namų tarnas – kuris nors bežadis šlepetėtas tipas, įslenkantis su kava ir vėl pranykstantis, nugabenantis į paštą laiškus. Sakykim, jis skaito angliškai ir perskaitė Taisono Hanivudui rašytus laiškus, galbūt ir Loreinos laiškus tau, ir žinias perdavė? Omaras nesileidžia Emorio laiško medžioti pats: siunčia pastumdėlį, Džambą, šis atsikrato Hanivudo, tačiau jam nepavyksta nieko rasti. Bando dar kartą: išnaršo tavo kambarį Avialinijose ir...

– Pavagia mano pasą, – įsiterpė Denė. – Vis dėlto šitaip būti *negali*. Kokia prasmė kliudyti man išvykti iš šalies?

– A, mąsčiau apie tai – dingtelėjo jau anksčiau. Kad išsiųstum. Laišką. Kas drįstų tvirtinti, kad pašte (kaip ir namie) nėra savo žmogaus? Jei esi Seidas Omaras, taip patvarkyti nesunku. Kam nors kitam būtų keblu. Bet tik ne jam..

– Nemanau... – susimąsčiusi pradėjo Denė.

– Tau ir nereikia manyti! Aš kuriu teoriją. Taigi šitas Džambas pamato, kad tu vis dėlto skrendi, – šiaip ne taip užsimaskavusi dažytais plaukais ir akiniais. Ir ką gi jis daro? Dar kartą bando nukniaukti laišką Nairobyje, nepavyksta, ir tenka apie nesėkmę pranešti bosui – mūsų draugužiui Omarui, pasitikusiam jį Nairobio Vakarų uoste. Ir tu matei juos besikalbančius.

– Taip. Bet kam Seidui Omarui reikėjo jį nunuodyti? Nesąmonė!

– Nesu toks tikras. Šiaip ar taip, tu atvykai ir tebeturėjai laišką. Džambas padarė ką galėjo ir iš jo nebebuvo jokios naudos – o ir žinojo, matyt, per daug! Taigi geriausia išeitis – juo nusikratyti ir viską perduoti vienam iš šitų baltais naktiniais marškiniais vilkinčių tipų bejausmiais veidais. Jų, rodos, pilni visi namai ir tokie, ko gero, savo močiutei gyvai kailį nudirtų už dešimt dolerių prieš tai ir dešimt po to. Kaip matėm, nebūtų nė ko stebėtis, jei paaiškėtų, kad kurio nors iš jų specializacija – šiuolaikinės kalbos ir, be to, jis įgijęs porą mokslinių laipsnių. Ką pasakysi?

Denė atsakė:

– Taip... tarkim. Tačiau tu šį tą užmiršai. Yra du žmonės. Vienas – arba keli, – kuris vis dar bando surasti laišką ir mano, kad aš jį tebeturiu, ir kitas, kuris laišką *turi*. Jei Seidas Omaras neturi, tai kas turi?

Lašio veidas pasikeitė, pasidarė visiškai abejingas. Jis įsižiūrėjo į cigaretę rankoje, paskui švystelėjo ją pro atvirą langą ir ramiai ištarė:

– Taigi – kas? Matyt, ne mūsų draugužis Seidas, jei tai jis apkraustė tave oloje ir taip gražiai mus užėmė, kol jo pakalikas su fesu naršė po mūsų kambarius.

– Bet jei tu tikrai manai, kad jis dėl visko kaltas, kodėl gi jis mudviem parodė, kaip buvo nužudyta panelė Beits?

– Man rodos, kad išgąsdintų. Kad pakriktų nervai... ir kad pamestume galvas.

Lašis išgėrė iki dugno ir mestelėjęs tuščią stiklinę ant sofos pasakė:

– Man rodos, reikia šnektelėti su tavo patėviu. Ko gero, jis nė nežino, kokį širšių lizdą užkabino, ir aš ketinu jam tai nušviesti – nors tektų kalte įkalti!

Jis pažvelgė į išblyškusį Denės veidelį ir kreivai šyptelėjo.

– Velniškai nemalonu, mažyte, bet neprarask drąsos.

– Nebeliko ko prarasti! – gailiai prisipažino Denė. – Nė lašelio!

Lašis nusijuokė, ištiesė rankas ir pastatė Denę.

– Kvailystės, panele Kitčel! Gal trumpam ir pristigai, bet tikrai ne praradai. Beje, nežinau, ar ta tavo tetulė įspėjo, kad tokį vėlų vakarą nesilankytum viengungio bute. Davatkiškesniuose visuomenės sluoksniuose, manau, į tai žiūrima šnairom. Taigi po poros minučių parvedu tave į kambarį.

Po penkių minučių mąsliai ištarė:

– Žinai, lyg ir tampa įpročiu.

Po kokių penkiolikos minučių jis pagaliau parlydėjo Denę į namą.

18

Kitą dieną nepasitaikė jokios progos pasikalbėti su Taisonu, nes šis ilgai miegojo, o paskui, gavęs žinutę, išplaukė į jūrą žvejoti su bičiuliu: lordu, netikėtai tą rytą atplaukusiu privačia jachta.

– Jau *visai* nepakenčiama! – piktinosi Naidželis. – Darbo iki kaklo, bet ar imsimės jo? Nė velnio! Baisiausios telegramos iš leidėjo: belieka tikėtis, kad operatorės nemoka angliškai. O jis dievažijosi, kad šįryt kalbėjosi su Lariu. Holdenai, ar negalėjote vis dėlto jo priremti?

– Ne, – tingiai ištarė Lašis ir apsivertė ant pilvo.

Jie visi maudėsi, o dabar paplūdimyje priešais namą kaitinosi ant karšto balto smėlio, vildamiesi, kad lygiai įdegs, o ne skaudžiai nusvils.

– Kas siunčia tas storžieviškas telegramas? – pasidomėjo Lašis. – Panašu į mano didžiai gerbiamą tėvelį.

– Ne. Mūsų leidėjai Anglijoje. Tokie *karštakošiai*.

Gasi pakėlė akis nuo kojų, kurias trynė įdegio aliejumi ir pasakė:

– Aš maniau, pone Holdenai, kad jūs atvykote su Taisonu sudaryti kažkokio sandėrio dėl Emorio Frosto dokumentų. Reikalai ir malonumas. Nors turbūt nėra malonu... Oi, mielasis, nenorėjau įskaudinti.

– Neįskaudinote, – nuramino Lašis. – O dėl tų dokumentų esate visiškai teisi. Tikiuosi jūsų brolį įkalbėti, kad sutiktų. Jei tik pavyks jį bent kiek nulaikyti vienoje vietoje. Jį nelengva priremti prie sienos, o dabar aš tiesiog tingiu jį vaikytis.

– Kur jūsų amerikietiškas apsukrumas? – plačiai nusišypsojo Gasi.

Lašis nusižiovavo.

– Matyt, pamečiau kažkur prie Neapolio – kartu su lietpalčiu. Dabar man mielesnis paplūdimys, o ne reikalai. Bet nesijaudinkit: aš kada nors prisiruošiu – be juokų. Ką dar šiandien veiksim?

– Nieko, – atšovė Naidželis.

– Valio! Kaip tik tai, ko man reikia.

– Nesąmonė! – skubiai užkirto Gasi. – Eisim apsipirkti ir pasižvalgyti po miestą. Viskas nuspręsta. Paskui viešbutyje išgersime arbatos, ir dar Loreina kalbėjo apie iškylą prie jūros mėnesienoje.

– Moze švenčiausias! – pamaldžiai sumurmėjo Lašis.

– Argi ne taip, Loreina? – pasiteiravo Gasi, nekreipdama į Lašį dėmesio.

– Taip, Gasi, brangute. Bet tik tie, kas nori. Tai neprivaloma.

– Mano galva, kokia prasmė keliauti į tokią vietą kaip Zanzibaras, jei ketini visą dieną voliotis ir miegoti. Tą galima daryti ir namie.

– Bet nėra žavaus balto paplūdimio ir saulės, – sumurmėjo Amalfija. – Naidželi, kodėl čia smėlis baltas, o ne geltonas?

– Koralai, gražioji neišmanėle. Ir turbūt pemza. Žinot, kažkurią dieną išsiaiškinau šį tą fantastiškai įdomaus. Ar žinot, iš kur šitie pemzos akmeniūkščiai, besimėtantys visoje pakrantėje? Iš Krakatau!

– O kur, – prabilo Eduardas, – yra Krakatau?

Naidželis pašiurpo ir prisidengė ranka akis.

– Atrodo, geriančiųjų klasių mokymo standartai visuotinai ir *absoliučiai* netinkami. Krakatau, smukęs barbare, tai ugnikalnis, buvęs Sundos sąsiauryje – tai tarp Javos ir Sumatros, jei kartais nežinai, – ir 1883 išlakstęs gabalėliais nuo tokio smūgio, kokio nesukeltų jokia atominė bomba. Juos nunešė srovės ir išmetė čia. Nesaky-

čiau, kad anksčiau naudojau pemzą, bet dabar naudoju. *Žavu* žinoti, kad grandau nuo pirštų rašalo dėmes Krakatau gabalėliu!

Eduardas metė:

– Tau reikėtų parašyti kelionių vadovą, išminčiau tu. Aš pats tai jų neskaitau.

– Tu apskritai nieko neskaitai! – piktai atkirto Naidželis.

– Jūs labai klystate, pone Pontingai, – įsiterpė Gasi ir perspėjamai įbedė į jį pirštą. – Markizas tik juokauja. Jau pačią pirmą viešnagės dieną jis perskaitė viską apie šitą namą. Mano senelio knygą: *Šešėlių namą*. Na, juk taip?

– Tikrai? – Eduardas gūžtelėjo bronziniais pečiais. – Neprisimenu. Gal ir užmečiau akį. Bet jei taip ir nutiko, tai tikrai labai greitai padėjau į vietą!

– Visai ne! Jūs per daug kuklinatės. Buvote taip susikaupęs, kad net neišgirdote, kaip įėjau į biblioteką. Ir, patikėkit, *nieko* čia gėdinga būti knygų graužiku. Man ir pačiai patinka geros knygos.

– Reikalas tas, – pareiškė Naidželis, – kad *Šešėlių namas*, ko gero, yra pati blogiausia iš visų parašytų knygų, o nuobodžiausia tai jau tikrai. Vargu, ar koks knygų mėgėjas, graužikas ar dar kas nors ištvertų iki antro puslapio.

– Tai kodėl, – aikštingai prakalbo Amalfija, – dabar apie ją kalbame? Gal kartais, Naidželi, šiandien lydėsi mus į parduotuves ir tą ekskursiją po miestą?

– Esu laimingas galėdamas iškart atsakyti. *Ne!* Na? Ketini prisidėti?

– Turbūt. Jeigu tik išjudėsim ne anksčiau kaip pusę ketvirtos arba apie keturias. Parduotuvėje Portugalų gatvelėje yra dieviškų indiškų papuošalų, ir šeimininkas žadėjo šiandien gauti dar. Taigi mudu su Edžiu, matyt, keliausim ir dar pasižvalgysim.

– Nepamirškite Edžio čekių knygelės, – įgėlė Naidželis.

– Mielas Naidželi, tu šįryt piktas ir irzlus! – gailiai nusiskundė Loreina. – Kas yra? Tokia graži diena, būtų galima tiesiog ramiai ilsėtis, o visi kaip širšės įgelti.

– Mes ramiai ilsimės, – užsimerkęs atsakė Lašis. – Tik pažvelk į mus.

– Ne, nesiilsite. Gal taip atrodote, bet aš tiesiog jaučiu, kaip virpa įdirgintų nervų galiukai. Turbūt viskas per tuos Hanivudą ir Džambą. Ir dar vargšelė Milisenta...

Gasi Bingam ūmiai pakilo, pasičiupo rankšluostį, įdegio aliejų bei skėtį ir skubiai nužingsniavo per paplūdimį, o paskui akmenuotu takučiu link durų, vedančių į sodą.

Amalfija atsisėdo ir nusiimdama tamsius akinius pasakė:

– Įskaudinai savo mieląją mošą. Kaip negražu. Lori, širdele, būk meilesnė ir nebekalbėkime apie tą reikalą.

– Bet kodėl turime būti stručiai? – pasipiktino Loreina.

– O kodėl gi ne? Man stručiai patinka. Tiesą pasakius, aš visom keturiom už, kai galva verčiau kišama į smėlį užuot kaišiojus snapą į liūdnus slegiančius dalykus. Ar tikrai šiandien mus nusiveši į Zanzibarą?

– Taip, jei norit. Tiesą pasakius, čia Gasi mintis. Jai, matyt, reikia be paliovos ką nors veikti: turbūt, kad nebūtų kada galvoti apie Milisentą. Gasi nemėgsta liūdėti. Kad jau keliausim, tai galėsite visi pasirašyti lankytojų knygoje rūmuose ir Rezidencijoje. Visai verta.

– Leidžiu mano parašą suklastoti, – metė Lašis.

– Nė nemanau to daryti. Pats pasirašysi – ir tau patiks!

– Gerai, gerai, – nusileido Lašis. – Ko tik panorėsi. Važiuosiu.

Išvažiavo visi. Liko tik Naidželis, tvirtinęs, kad turi darbo, ir Denė, kuri staiga ėmė ir užsnūdo hamake sode.

– Tegu miega, – sulaikė Loreina Lašį, kai šis Denę ketino pažadinti. – Jai tai bus kur kas naudingiau, negu tąsytis po Zanzibarą tokiame karštyje. Neatrodo, kad pastaruoju metu būtų išsimiegojusi. Naidželis ją prižiūrės. Nieko jai nenutiks. Ne, Laši! – nereikia jos žadinti.

Paskutinius žodžius ji ištarė labai ryžtingai ir tvirtai suėmusi Lašį už parankės nusivedė prie automobilio.

Dukteriai atvykus, Loreina nedaug teturėjo progų pasikalbėti su ja akis į akį, nes buvo Taisono įspėta bendrauti su Dene taip, kaip dera bendrauti su vieno iš svečių sekretore. O priešpiet Loreina pastebėjo Denę vieną sode: Denė po priešpiečių buvo išėjusi pasėdėti hamake, o Loreina išsiruošusi paskinti rožių Gasi, nes norėjo su šia susitaikyti.

– Brangute, kaip gera bent truputį pabūti su tavimi pačia, – pasidžiaugė Loreina, metė skynusi rožes ir prisėdo prie dukters. – Taip vargina, kai negaliu nė šnektelėti su tavimi nežvilgterėjusi per petį. Tau, vaikuti, viskas turbūt tiesiog siaubinga, bet Taisonas sako, kad taip truks tik dieną dvi. Paskui policija viską išsiaiškins, ir nebereikės apsimetinėti, kad tu esi ta Kitčel. Ačiū Dievui!

Ji atsiduso ir pasispyrusi koja įsupo hamaką. Po trumpos tylos kiek droviai prakalbo vėl:

– Brangute... dėl Lašio...

Ir nebežinojo, ką sakyti toliau.

Denė krūptelėjo.

– Kas dėl jo?

– Jis tau patinka, ar ne, brangute?

Denė nuraudo iki pat klaikiai nudažytų plaukų šaknų, o Loreina, pastebėjusi netikusį spalvų derinį, išsiblaškiusi pasakė:

– Ne... spalva tau visai netinka. Gaila.

– Mama, apie ką tu? – pasiteiravo Denė.

Loreina baimingai žvilgterėjo per petį.

– Brangute, *ša!* O kas, jei kas nors išgirs?

– Aplinkui nė gyvos dvasios, – atkirto Denė. – Ką norėjai pasakyti apie Lašį?

– Na... jaučiu, kad turbūt turėčiau šį tą pasakyti, nes man atrodo, kad tau jis patinka labiau negu... sakykim, labiau negu derėtų sekretorei. Be to, jis gana patrauklus ir...

Loreina bejėgiškai mostelėjo ranka ir vėl neužbaigė sakinio.

– Ir kas? – besiginančios tonu paklausė Denė.

– Matai, brangute, aš aną vakarą išėjau į terasą pasiimti žurnalo, kurį buvau ten palikusi, ir mačiau, kaip judu grįžote namo. Atrodėte labai... draugiški.

Denė nieko nesakė, ir Loreina atsidūsėjo nelaiminga.

– Turbūt esu niekam tikusi motina. Bėda ta, kad nežinau, kaip tokiu atveju derėtų elgtis. Tačiau man atrodo, kad kaip motina turėčiau kažką pasakyti. Turiu omeny Lašį. Tu juk žinai, kad jis ketino vesti Elfę – ponią Gordon – ar ne?

– Taip. Rašei. Ir jis sakė.

– Ak, taip, tai jau šis tas, – Loreina atsikvėpė su palengvėjimu. – Bet, brangute, būk atsargesnė, gerai? Supranti, tau dar ne tiek daug vyrų yra tekę pažinti. Turbūt aš dėl to kalta: buvau siaubinga egoistė ir pamiršau, kaip lekia laikas. Vis ketinau vieną gražią dieną tapti gera motina, tačiau tu buvai vis dar tokia mažytė. O dabar tu staiga užaugai. Bet neskubėk atiduoti savo širdies pirmam sutiktam gražiam vyriškiui. Tiesą pasakius, būtų didžiausia klaida! Tai nereiškia, kad esu nusistačiusi prieš Lašį, bet...

– Tai reiškia, kad esi nusistačiusi, – šaltai atrėžė Denė.

– Ne, vaikuti, nesu. Tikrai. Tik Taisonas sako, kad jis turėjęs daugybę merginų, ir... Na, jis tiesiog *dievino* Elfę, o nusivylę vyrai prikrečia siaubingų kvailysčių: kad tik paremtų savo sužeistą ego, tveriasi susižavėjimo pirmos pasitaikiusios moters, kurį ji parodo. Tai nieko nereiškia. Man Lašis patinka, bet jis laukinis kaip sakalas ir vargu ar juo pasitikėčiau daugiau kaip per aguonos grūdą. Elfė su tokiu susitvarkytų, bet kai esi jauna, naivi, romantikė, daiktus – ir žmones – paprastai vertini pagal jų fasadą. Taigi... taigi tiesiog pagalvok, brangute, gerai? Noriu pasakyti, netikėk viskuo, ką jis sako, vien todėl, kad jis šaunus vyrukas, gražus ir žavus. Į viską žiūrėk...

– Atsargiai? – karčiai nutraukė ją Denė. – Žinau!

– Norėjau pasakyti, „ramiai“, – priekaištingai pataisė Loreina. – Bet ir atsarga gėdos nedaro, ar ne, brangute? O – ateina Laris. Jis žavus. Džiaugiuosi, kad pakvietėme jį čia apsigyventi... Nors Tai-

sonas dėl jo ir bamba. Sako, kad reikia nuo jo nenuleisti akių, nes Laris esąs tokio tipo vyras, kuriuo visos moterys ima pasitikėti iš pirmo žvilgsnio ir galiausiai įsimyli, o daugpačiai ir sukčiai būtent tokie ir būna. Žinai, nuostabu, kokie vyrai būna kandūs vieni kitiems, kai... Sveiki, Lari. Ko nors ieškote?

– Ne, – nusišypsojo Laris. Tiesiog žvalgausi. Nuostabų seną dvarą turite, ponia Frost. Siena sodo gale gerų dešimties pėdų storio. Ten kadaise tikriausiai buvo sargybinių kambariai arba arklidės. Ar jie užmūryti?

– Tikriausiai, – neapibrėžtai atsakė Loreina. – Jei jums įdomu, apie tai galite sužinoti iš senojo Barklio knygos. Ar vėliau važiuosite drauge į miestą?

– Žinoma, jei tik mane paimsite. Ar yra bent kokios tikimybės, kad bus ir jūsų vyras?

– Jis mūsų lauks viešbutyje arbatos, – stodamasi paaiškino Loreina. Atsigręžusi nusišypsojo Denei: – Palieku jums visą hamaką, panele Kitčel. Užsikelkite kojas ir pailsėkite. Išvažiuojame tik po kokios valandos.

Ji nusivedė Larį Daulingą vingriais takeliais tarp apelsinmedžių ir rožių. Denė žiūrėjo, kaip jie tolsta, ir galvojo apie Lašį; ir apie tai, ką jis aną vakarą pasakė apie Amalfiją Gordon. Neatrodė, kad vis dar būtų ją įsimylėjęs. Bet ar nebuvo tai tik vynuogių nepasiekusios lapės kartėlis?

Netikėk viskuo, ką jis sako...

Ar ji „jauna, naivi, romantikė“? Nepatyrusi mokinukė, daiktus ir žmones vertinanti pagal jų fasadą? Kaip žinoti? Kaip išmokti? Sunku? Ar Lašis jai meilinosi tik todėl, kad, čiupęs artimiausią juo besižavinčią moterį, apmalšintų savo įžeistą ego? Stengdamasis Amalfijai parodyti, kad jam nė motais?

Denė ilgai gulėjo hamake, spoksodama į mėlynas dangaus draiskanas, prasišviečiančias pro tirštą kvapių lapų ir žiedų kupolą virš galvos. Galva buvo visiškai užimta daugybe klausimų, ir joje neliko vietos mintims nei apie poną Hanivudą, nei apie Džambą, nei apie

Milisentą Beits, nei apie žmogžudį. O paskui, nė neįspėjęs, miegas ištiesė švelnų pirštą ir palytėjo jos akis. Denė nebegirdėjo, kaip jos ieškodami buvo atėję Loreina ir Lašis.

Kai pabudo, buvo beveik penkios, šešėliai tįso per sodą, dienos kaitra atlėgo. Name buvo labai tylu, o Naidželį ji surado svetainėje, siurbčiojantį kinišką arbatą ir skaitantį savaitės senumo Londono laikraštį.

Išvydęs ją Naidželis laikraštį numetė ant grindų ir atsistojo, tačiau Denės akis užkliuvo už pažįstamų žodžių: „Market Lidone nužudytas žmogus".

Naidželis, pasekęs jos žvilgsnį, nusijuokė:

– Pagavote mane nusikaltimo vietoje, panele Kitčel, – paslapčia besigilinantį į žmogžudystę. Man labai gėda. *Taip* žema. Bet atvirai pasakius, po visų tų bjaurių plepalų aną vakarą man pasidarė gana įdomu. Ta Beits tiek apie tai malė, kad žmogus norom nenorom susidomėsi, ką gi ji suprato: žinoma, jei apskritai *ką nors* suprato! Bet kažkaip nujaučiu, kad *kažkas* čia yra... Sėskitės, išgerkite arbatos. Indiškos ar kiniškos? Kiniška – nuostabi. Taisonas atsisiųsdino iš Kantono, iš kažkokio aromatingo seno bičiulio mandarino.

Denė paėmė puodelį šviesaus gelsvai žalio skysčio, kvepiančio džiovintomis gėlėmis, ir šiek tiek išsiblaškiusi klausėsi švelnaus melodingo Naidželio balso, čiurlenančio nesibaigiančiu monologu. Ji pastebėjo, kad visai nesunku jo klausytis, o galvoti apie ką kita. Ir staiga, labai netikėtai, ją išplėšė iš minčių pasaulio.

– Nagi, pasakykite man, – pasakė Naidželis, – kas jūs *iš tiesų?* Neprasitarsiu nė gyvai dvasiai. Žinoma, galima *numanyti*. Bet man taip įdomu. Nuostabiai paslaptinga.

Denė įsmeigė į jį akis ir išmetė puodelį.

– *Vai! Vai!* – ponas Pontingas gracingai pašoko ir surinko šukes. – *Atsiprašau*. Čia per mane. Bet iš tiesų, *mieloji* panele Kasbebūtumėt, jūs paprasčiausiai *negalite* būti Ada Kitčel – neįmanoma, net ir turint pačią lakiausią vaizduotę, o jūs nė neįtariat, kokia laki yra manoji!

Denė pastėrusi paklausė:

– Kodėl negaliu?

– Nagi, brangioji – tamstos tartis! Tiesiog kaip Nensės Mitford. Nė menkiausio Naujojo Pasaulio atbalsio. Ir kokia gi moteris nešios akinius, jeigu jai jų nereikia? Juk čia tik paprasti stiklai! O... Na, nesileidžiant į smulkmenas, maža šviesi paukštytė man pačiulbėjo, kad tikrai sklando gandas, jog vargšelė Ada šiuo metu yra įkalinta Izlingtono infekcinėje ligoninėje dėl kiaulytės.

– Ponia Gordon! – nevalingi šūktelėjo Denė. – Galėjau numanyti!

– Na, mieloji, atvirai kalbant, manau, kad tikrai galėjote. Bet nesikrimskit. Gal tai ir netiesa, o aš liežuvį laikysiu už dantų. Tik pasakykit man: *mirštu* iš smalsumo. *Kodėl?* Ir, žinoma, *kas?* Nors galimas labai taiklus spėjimas, ar ne?

– Nežinau. Galimas?

– Na, žinoma! Mūsų meilutė Loreina šiaip jau ne iš gudriųjų, o kai puldinėja po namus rinkdama visas savo brangiosios dukrelės nuotraukas, žmogui neišvengiamai kyla vienas kitas nedrąsus klausimėlis. Nebuvo čia tų nuotraukų *daug*. Loreinos nepavadinsi *beprotiškai* motiniška. Bet viena kita buvo. O kur jos dabar? „Nusinešė Džordžijos vėjelis“? Bet ji užmiršo, kad bibliotekoje mėtosi gausiai iliustruota knyga – viskas apie tyrinėjimus kažkur Centrinėje, – ir joje yra daili jos pirmojo vyro nuotrauka; deja, buvau toks smalsus, kad vogčiom užmečiau akį. Žinai, tikrai esi labai panaši į savo tėvą. Panašumas iškart pasimatė, *kai tik* pasirodei be šitų akinių ir tų bjaurių garbanų. Aną naktį užmiršai juos.

Denė atsistojo ir nuėjo prie lango. Atsistojo nugara į kambarį, nervingai pašiojo užuolaidos kraštą ir neregėm akim spoksojo į sodą. Pirmasis panikos priepuolis atslūgo, dabar jautė, kad įtampa sumažėjo, apėmė lyg ir palengvėjimas. Vaidindama panelę Kitčel visą laiką buvo įsitempusi, ir atrodė labai gera vėl būti Dene Ašton, nebereikia apsimetinėti – ir bijoti. Tik norėjosi, kad čia būtų Loreina. Arba Taisonas, arba Lašis. Kas nors, kas patartų, ką jai sakyti ir kiek galima pasakoti.

Ar visi ją perprato? Visi numanė? Bent jau ne pasų tarnybos pareigūnai! O tai ir buvo svarbiausia. Dar Laris Daulingas, kuris neturėtų nieko įtarti.

Denė prabilo:

– Ar ponia Gordon visiems pasakė?

– Apie Adą? Oi, nemanau. Gal ką ir šnibžtelėjo į dailią rudą Eduardo ausytę, bet jam tai nė motais; o kitiems, esu *tikras*, ji neprasitarė. Bent jau ne Gasi. Ir mūsų įkyruoliui ponui Daulingui irgi *tikrai* ne.

Denė skubiai atsigręžė.

– Kodėl taip sakote? Esate įsitikinęs?

– Kad nepačiauškėjo Lariui? Brangioji mano, tikrai ne! Tas žmogus rašo į laikraščius, ir jeigu jis imtųsi savo negailestingos plunksnos, Taisonas ir tavo gražioji mamytė baisiai įsiustų, o Amalfijai nepatiktų, jei jai visiems laikams būtų parodytos durys. Tau čia visiškai *visiškai* niekas negresia. Bent jau iki tam tikro laiko. Manau, kad anksčiau ar vėliau viskas turi išplaukti, bet, jei pasiseks, tik po to, kai mūsų draugužis rašeiva išpeš savo interviu – ir pakankamai medžiagos apšmeižti daugeliui mūsų, – ir išvažiuos.

Paminėjus Larį Daulingą Naidželio mintys, atrodo, pakrypo kita linkme. Jis suraukė antakius ir pasakė:

– Niekaip nesuprantu, ką čia Taisonas išdarinėja. Kodėl jis neduoda tam žmogui interviu, nepateikia krūvos faktų ir neišsiunčia iš čia? Kodėl pasikvietė į namus ir leidžia jam visur slampinėti? Ir vis išsisukinėja ir išsisukinėja. Išties *labai* erzina. Norėčiau, kad tu man pasakytum, ko jam čia. Juk žinai?

– Nieko nežinau apie poną Daulingą, – skubiai išsisuko Denė.

– O, įdomu, kiek tu žinai apie poną Holdeną? – paklausė Naidželis ir piktdžiugiškai supratingai sukikeno. Jo veidas buvo pašaipus, klastingas, ir Denė karštai pasiteiravo:

– Ką turite omenyje?

Naidželis pažiūrėjo į ją pakreipęs galvą tarsi didžiulis žvilgantis nepatiklus paukštis – paukštis sekretorius. Pridėjo prie lūpų pirštą,

staigiai be garso atsistojo, labai greitai nutykino prie durų į holą, ir jas atlapojo.

Visas šitas manevras buvo toks perdėtai paslaptingas ir atsargus, kad Denė jau tikėjosi išvysianti susigūžusią klūpančią figūrą, kuri klausėsi prie rakto skylutės. Tačiau holas buvo tuščias. Įsitikinęs, kad nieko nėra nei ten, nei kieme, Naidželis, lyg ir sumišęs, grįžo ir atsisėdo ant kėdės.

– Atsiprašau už mėgėjišką vaidybą, bet bus *kur kas* geriau, jei niekas negirdės. Įtariu, kad ne kažin kiek žinai apie pono Holdeno vedybas? Atmetus eilinius faktus: kad jis per galvą vertėsi dėl žaviosios Amalfijos ir paskutinę akimirką prakišo Eduardui (ar nemanai, kad prieš tuos romanus turėtų būti koks nors įstatymas?). Bet antra vertus, ar tai jis įkišo pagalį į ratus? Ar tu, kalbant siaubingu šiuolaikiniu žargonu, „pasikausčiusi“?

Denė dvejodama atsakė:

– Nesuprantu, apie ką kalbate?

– Tikrai? O tau niekad nedingtelėjo, kad Lašis Holdenas mažumėlę... keistas?

– Ne. Kodėl „keistas“?

– Na, tebus „savotiškas“, jei tau labiau patinka. Ir, meldžiu, neprieštarauk! Kaip matai, buvau labai taktiškas ir neėmiau teirautis, *kam* tau prireikė apsimetinėti jo sekretore. O tau niekad nepasirodė keista, kaip jis reikiamu momentu vis pasipainioja po ranka? Tarsi koks visažinis federalinis agentas. O gal būtų teisingiau sakyti, kaip patyręs lošėjas? Iš pažiūros viskas *taip* atsainu ir paprasta; „Ei, presto*! – ir štai tau tūzas; kaip *velniai rautų*, jis čia atsirado? *Kaip* stulbinamai pasisekė!“ Bet ar tikrai?

Denė grįžo prie kėdės, tačiau neatsisėdo: įsikibo į atlošą ir išblyškusi įsmeigė akis į Naidželį.

– Ką jūs norite pasakyti?

– Nieko, brangioji. Tik stengiuosi pakišti *užuominą*. Taip, man rodos, kur kas saugiau, ar ne? Matai, Lašmeris Holdenas vyresny-

* Greitai *(it.)*.

sis yra labai senas Taisono bičiulis – galima sakyti, artimas bičiulis. Jis viską žino apie Taisoną, apie jo reikalus ir šitą namą, ir garsėja kaip tiesmukas tipas, kurio šūkis: „Niekada nežiopsok".

Naidželis pastebėjo, kad Denė krūptelėjo, ir paklausė:

– Ko nustebai? Ką tokio pasakiau?

– N-nieko, – išlemeno Denė. – Tik... Ką sakote apie Lašio tėvą?

– Tik tai, kad tėtušis Holdenas – kietas riešutas. Jis pasiryžęs bet kam, o pastaruoju metu beveik jau svetimoje kišenėje sėdi.

– Kur?..

– Svetimoje kišenėje, mieloji. Nebūk tokia *naivuolė*. Manau, jis tiesiog išsisunkė kai kurių komitetų kaltinamas antiamerikine veikla. Žaisdamas su komunistais. Niekas nebuvo įrodyta, taigi net pašnibždomis apie tai kalbėti yra pavojingai išdavikiška. Bet visi žino; ir, manau, jis išleidžia tūkstančius dolerių kyšiams ir panašiai, kad šitas reikalas neprieitų iki teismų. Buvo kaip tik čia, kai užvirė košė, ir jis, man rodos, bandė pasiskolinti iš Taisono. *Baisiai* nesmagu. Štai kodėl nebūtų ko stebėtis, kad Taisonas griežtai atsisakė veltis, ir todėl jaunesnysis nusprendė paspausti. Jei tikrai – ištikimo sūnaus poelgis.

Denė suraukė kaktą, atrodė sumišusi.

– Aš tikrai nesuprantu, apie ką kalbate, Naidželi, ir verčiau jau nustokit.

– Šantažas, mieloji, – nekreipdamas dėmesio į prašymą paaiškino Naidželis. – Ar ne tokį žaidimėlį jis rezga? Ar neįvėlė jis šeimininkų dukters į kokią nors painią intrigą, o dabar nereikalauja, kad patėvis mokėtų, antraip viskas bus išklota spaudai? Taisonas išties turi *labai* nemažai akcijų, vertybinių popierių ir gražaus pinigėlio ir yra nepaprastai *atsidavęs* tavo žaviajai mamytei. Jis, matyt, mokėtų ir mokėtų. Įdomu, ar gali taip būti?

– Ne, negali! – įniršo Denė. – Dar niekada negirdėjau šitokių nesąmonių! Nėra nė lašo teisybės!

– Na, na, *na*, brangioji!.. Nesijaudink taip. Esi ne ką geresnė už Eduardą. Nagi... čia tik spėjimas. Bet būtų keista, jei jis nieko neregztų. Jam, žinoma, nesaldu. Šeimos vardas kone į dulkes sutryp-

tas, šeimyninė laimė šuniui ant uodegos, o žavioji dranguže (kuri, tarp mūsų kalbant, matyt, užuodė pinigų stygių!) spruko iš laivo dėl italo kirpėjo su karūnėle. Bet kodėl jis čia? Ko jam čia reikia? Štai ką man maga sužinoti. Jei nori, vadink mane smalsuoliu – ir būsi visiškai teisi!

Denė šaltai pasakė:

– Puikiai žinote, kodėl jis čia.

– Oi, tu klysti. Nežinau. Įstojo į federalinius agentus, o gal į FTB? O gal, tebus atleista už mielą kalambūrą, žaidžia MI* penketuke? Amerikiečiai šiais laikais darosi *nepaprastai* sąmoningi dėl Vidurio Rytų. Apie nieką daugiau negalvoja, tik apie įtakos sferas ir raketų bazes. (Ir, žinoma, apie moteris – tiesiog vis dar neranda nieko geresnio! Ypač jei moterys tokios kaip Elfė!) O gal jis pats rezga kokį klastingą reikaliuką? Jei taip, kokį?

Denė suspaudė kėdės atkaltę ir įsiutusi išrėžė:

– Kuo puikiausiai žinote, ko jis čionai atvažiavo! Jis atvyko aptarti Emorio Frosto rankraščių leidybos... ir... ir... Zanzibare praleisti medaus mėnesio.

– Tai *jis* taip sako. Tačiau visas Frosto rankraščių reikalas iki koktumo buvo išblusinėtas su jo brangiuoju tėtušiu mažiau kaip prieš šešis mėnesius Valstijose. Tada, žinoma, jie dar nebuvo ištraukti į dienos šviesą, ir nebuvo aišku, ar juos apskritai verta leisti. Tačiau šiam reikalui išspręsti būtų pakakę kelių laiškų. Žinai, niekas jo čionai nekvietė. Pats pasisiūlė. O ar yra kas kada girdėjęs apie medaus mėnesio ir verslo derinimą? Ir labiausiai dolerį mylintis jankis baidytųsi to kaip veršis. Gal jie ir dievina pinigus (o kas gi nedievina!), tačiau, antra vertus, jie tiesiog *pritvinkę* sentimentų mamytei ir vestuvių varpams. Štai kodėl viskas *taip* įdomu. Juk supranti?

– Ne! – niršo Denė. – Nesuprantu. Man rodos, jūsų tik... labai laki vaizduotė.

* MI *(angl.)*: 1) *Military Inteligence* – ist. karinė žvalgyba; 2) *moment of inertia* – inercijos momentas.

– Mieloji mano, tu *visiškai* teisi! Ir šiuo metu ji labai *produktyvi*. Drąsiausios spėlionės suvešėjo, kai išvydau čia mieląjį bernužėlį be medaus mėnesio, tačiau su pačia netikriausia amerikiete sekretore – to pakaktų vaidinti visą provincijos teatro mėnesio repertuarą! Labai primena Kripeną.

– Kripeną? Kodėl? Kaip... – Denė staiga pajuto, kad kėdės atkaltė nėra patikima atrama, todėl ją paleidusi atsisėdo ant kėdės. Kojos, atrodė, tarsi iš apvirtų makaronų.

– Tikriausiai esi girdėjusi apie dr. Kripeną, brangioji? Jis įvykdė dailią mažutę žmogžudystę, o paskui pametė galvą ir spruko iš šalies drauge su savo sekretore, nevykusiai persirengusia berniuku. Tai atėjo man į galvą beveik iškart, kai tave pamačiau. Na, gal ir ne *visai* iš karto, tačiau tada, kai man ėmė darytis smalsu. Prisipažįstu, buvau *sujaudintas*. Malonus šiurpuliukas lakstė po nugarą! Pasakiau sau: „Dabar jis sprunka nuo įstatymo, o *kur* jis užkasė vargšelės Ados kūną – tikrosios?“ Bet tai, žinoma, buvo iki perskaitant laikraščius.

Denė paklausė tyliu trūkinėjančiu balsu:

– Ką tai reiškia?

Naidželis kaip visada sukikeno, pasižiūrėjo į ant grindų greta kėdės gulintį laikraštį, paskui pakėlė akis į Denę.

– Gal tu pasakysi?

Denė sumikčiojo:

– Nesuprantu, kodėl turėčiau sakyti, bet... bet pasakysiu. Jūsų žiniai, ponas Holdenas Londone gyveno tame pačiame viešbutyje kaip ir aš...

– Kaip patogu, – burbtelėjo Naidželis.

– Ar norite, kad pasakočiau toliau?

– Na, žinoma, brangioji. Klausau ištempęs ausis. Ir pažadu, daugiau nenutrauksiu.

– Jo sekretorė, panelė Kitčel, susirgo kiaulyte, o aš... pamečiau pasą ir iki skrydžio nebeturėjau laiko gauti naujam. Taigi jis pasiūlė man pasinaudoti jos pasu. Dėl... dėl juoko.

– Cha cha! – nusišaipė Naidželis. – Na ir pokštininkas! Jis turi nemažai bendra su tais šiauriečiais universiteto studentais, kurie prigalvoja sąmojingų ir išmoningų pokštų naujo rektoriaus inauguracijai. Bet rimtai, brangioji, – ar ji *tikrai* susirgo kiaulyte? Ar tik rankų miklumas?

– Aš ne... – pradėjo Denė.

– Tūzas, – jau nekantriai paaiškino ponas Pontingas. – „Ei, *presto,* nagi, kaip pasisekė!“ Toks triukas. Išties labai paprasta; jei žinai, kaip tai daroma.

– Bet čia nebuvo jokio triuko, – nepasidavė Denė. – Ji tikrai susirgo kiaulyte.

– Iš kur žinai? Taip manai, nes esi gera, nepatyrusi naivuolė, kuri tiki viskuo, kas jai sakoma?

Šie žodžiai buvo lyg aidas kitų, girdėtų tą dieną. Loreina sakė beveik tą patį. Ir taip pat kalbėjo apie Lašį...

Naidželis varė toliau:

– Labai lengva *pasakyti* ką nors tokio. Ir, numanau, beveik taip pat lengva suprasti, kad pametei pasą! Sakei, kad pametei jį, ar ne? Kaip – jei leisi užduoti dar vieną įkyrų klausimėlį? Ne toks daiktas, kuris atsitiktinai numetamas ant artimiausio prekystalio arba paliekamas tualete. .

– Na... man rodos, aš...

Naidželis vėl sukikeno.

– Rodos, sutrikai. Bet gal viskas buvo labai paprasta? Kaip kortų triukas. Paslepi pasą ir: „Ei, *presto!* – štai kitas! Koks laimingas sutapimas“. Supranti?

– Ne, nesuprantu! Ir netikiu nė vienu žodžiu. O, beje, kam Lašiui – ponui Holdenui to reikėjo? Kam reikėjo vargti mane čia vežtis, jei ir taip būčiau atkakusi?

Naidželis gūžtelėjo pečiais ir teatrališkai mostelėjo rankomis:

– Na, mieloji, aš *juk* tau pateikiau šiokią tokią teoriją, ar ne? Bet kadangi *kuo* žiauriausiai sutrypei netikėlę, nerizikuosiu ir nekartosiu. Gal tiesiog nenori tavęs išleisti iš akių? Tikrai, kodėl gi ne? Nors, tenka pripažinti, kad, medaus mėnesiui nuplaukus, gal jis

mažumėlę ir netaktiškai elgiasi slankiodamas apie savo buvusią meilę ir naująjį itališką modelį. Buvo galima tikėtis, kad kelionę atšauks. A, tiek to, manau, šiomis dienomis visas šitas reikaliukas bus skaidrus kaip šaltinio vanduo – ir nė kiek nežalingas. Kur kas įdomiau spėlioti, tiesa? *Dievinu* paslaptis! Dar arbatos?

Jis žvilgtelėjo į arbatinuką, apgailestaudamas caktelėjo liežuviu ir pranešė, kad arbatinukas tuščias, o vanduo atšalęs.

– Gerai, kad jau beveik arbatos laikas. Nė *nepajutau,* kad taip vėlu, o šįvakar vakarieniauju su keliais žavingais persais. Jie vaišina nenusakomo skanumo troškiniais ir kariu, kurių žmogus neįstengi atsisakyti, o paskui persimaišo visos virškinimo sultys. Bet jau geriau taip, negu mėnesienoje rengti iškylą: tikra velniava. Išsmėliuotos dešrelės ir šlykštūs uodai kiekvienoje taurėje. Man jūsų *tikrai* gaila.

Naidželis gracingai atsistojo.

– Atleiskite, trumpam palieku jus vieną ir lekiu persirengti. Ir nesijaudinkite, mieloji panele Kitčel. Jūsų slegiančią paslaptį saugosiu kaip kapas. Pažadu, nė žodeliu niekam neprasitarsiu. Dievaži!

Jis pasiėmė numestą laikraštį, tvarkingai jį sulankstė, pasikišo po pažastimi ir lengvai išstypčiojo iš kambario. Denė svetainėje liko viena su arbatos puodeliais ir itin nemaloniomis mintimis.

19

Lašis. *Ne... Neįmanoma!* Bet taip yra. Nesuvokiama, bet ne neįmanoma.

Lašis... Reikia su juo pasikalbėti. Paklausti jo...

Netikėk viskuo, ką jis sako.

O ji patikėjo viskuo. Kodėl?.. Nes jis buvo Lašis, o ji jį įsimylėjo. Nes jis buvo kone pirmasis gražus vyras jos gyvenime, o kiekviena pirmą kartą įsimylėjusi mergina yra įsitikinusi, kad tai tikra – amžinai. Ir pamato, kad nei viena, nei kita.

„Čia tavo pirmasis bučinys?" – „Taip, iš kur žinai?" – *„Turiu patirties."*

Tada nesigilino į tokio atsakymo prasmę, bet dabar suprato. Tai reiškė, kad jis mylėjo daugybę kitų merginų; ir bučiavo daugybę moterų. Jis žino, kaip su jomis elgtis. Kaip prisitaikyti.

Denė buvo pasirengusi patikėti, kad įvykdyti žmogžudystę galėjo bet kuris kitas: Gasi, Seidas Omaras, Eduardas de Čiago, Amalfija Gordon ir gal net Laris. Bet ne Lašis.

Ji aiškinosi būdus, kūrė paaiškinimus, teorijas, tą patį darė ir Lašis, įtarinėdami kitus. Bet jai niekad nė nedingtelėjo, kad gali būti pats Lašis. O juk, ko gero, jis akivaizdžiausias įtariamasis. Jis

net atkreipė dėmesį į save – o ji šią versiją atmetė: tuoj pat nekantriai nustūmė.

Ar todėl jis taip ir padarė? Kad ji tikrai atmestų? Blefas? O vis dėlto – galbūt jis viską darė...

Denė nuleido galvą ant rankų, užsidengė akis ir pasistengė vėl susikaupti. Mąstyti blaiviai.

Jo tėvas Taisoną, ko gero, pažįsta geriau už kitus, ir Taisonas tikrai galėjo jam parašyti apie savo atradimą Frosto rankraščiuose ir apie tai, ką ketina daryti. Galbūt Lašis nuvyko pas poną Hanivudą, o Milisenta jį matė. Ji jo nepažino, arba jis jos – iki tam tikro laiko.

Jis užsisakė kambarį tame pačiame viešbutyje, kaip ir Denė, o visa kita padaryti jau buvo visai nesunku. Galbūt jis net kiūtojo ant ugniagesių kopėčių arba jos kambario balkone: matė, kaip ji išėjo, pertykino kambarį ir užtrenkė jai už nugaros duris. Tada nuo tualetinio staliuko pasiėmė kambario raktą, išlipo pro langą, o paskui užkopė laiptais, apsimetęs, kad yra mirtinai nusitašęs.

Jis turėjo marias laiko išnaršyti jos kambarį, kol ji pati laukė jo kambaryje. Neradęs ko ieškojo, pasiėmė jos pasą ir pakišo ginklą. Kai dabar galvoji, jis išdygo kaip tik tada, kai ji rado pistoletą. „Ei, *presto*, štai tūzas! Iš kur, velniai rautų, jis čia atsirado?" Triukas!.. Ir būtent Lašis sugalvojo, kad ji galėtų vykti drauge su juo vietoj panelės Kitčel.

Ar tikrai panelė Kitčel susirgo kiaulyte? O gal jai paskutinę minutę tiesiog buvo pranešta, kad ji nereikalinga, nes reikalingas jos pasas?

Tačiau lieka naktis Nairobyje ir tas vyras, kuris norėjo ją užmigdyti chloroformu. Ten negalėjo būti Lašis. Jis kietai miegojo ant sofos. Ne, viskas nesąmonė! Naidželio nevaržomos vaizduotės padaras, kuris neatlaikytų blaivių argumentų.

Vis dėlto... Vis dėlto buvo du žmonės, norėję to laiško. Arba dvi žmonių grupės. Vieni, kurie laiško tebeieško, ir kiti, kurie jį turi. Užantspauduotą voką su Emorio Frosto inicialais ištraukė iš jos apsiausto kišenės, antspaudą sulaužė, laišką nušvilpė. O tai galėjo padaryti tik vienas asmuo – Lašis Holdenas.

– Ne... ne... *ne!* – desperatiškai riktelėjo Denė. – Jis to nepadarytų. Nepadarė. Netikiu ir niekad nepatikėsiu!

„O kas kitas? – sukuždėjo negailestingas balsiukas galvoje. – Kaip kitaip? Netikėk viskuo, ką jis sako..."

Denė pašoko ir ėmė vaikščioti po tamsėjantį kambarį ginčydamasi pati su savimi: stengdamasi prisiminti; stengdamasi save įtikinti, kad tai padaryti galėjo ir kas nors kitas. Tačiau išeities nebuvo. Jokios spragos pasprukti. Tai turėjo būti Lašis.

Įgudusiam kišenvagiui gal ir įmanoma pavogti visą ryšuliuką: šifono šalikėlį ir visa kita. Tačiau ištraukti jį, išimti laišką, o šalikėlį ir vėl įkišti į vietą tai jau tikrai neįmanoma. Tačiau Lašis tai galėjo padaryti nesunkiai. Arba kol ji tą rytą maudėsi vonioje, arba kai lėktuve jam buvo davusi palaikyti apsiaustą.

– Ne! – maldaujamai ištarė Denė į abejingą tylą. Tačiau nors ir neigė, žinojo, kad atsakymas – „taip", nes iš atminties išplaukė dar šis tas...

Lašis, aną vakarą stovintis ant savo kambario palangės ir siekiantis viršum augančių bugenvilijų. Lašio veidas, kai ji pasakė: „Jei Seidas Omaras neturi, kas tuomet turi?" Jo veidas pasikeitė, pasidarė tuščias, be jokios išraiškos, jis žiūrėjo į šalį ir vengė jos akių. Taip, laišką turi Lašis. Žinojimas ją tarsi nudiegė. Galbūt jis laišką nešiojosi kišenėje, o išvydęs jos supjaustytą rankinę išsigando, kad kišenes gali iškraustyti. Todėl nusprendė paieškoti geresnės slėptuvės.

Kam jam laiškas? Jei, kaip sakė Seidas Omaras, Zanzibare yra žmonių, kurių svarbiausias tikslas įvesti diktatūrą, pavaldžią sovietams, gal Lašis yra Slaptosios tarnybos agentas, kurio užduotis užkirsti tam kelią. O gal jis pats nori nusičiupti Seido turtus?

Džambas... Milisenta Beits... Galbūt Džambas turėjo apieškoti jos kambarį Nairobyje, o Lašis galėjo tai žinoti arba įtarti. Milisenta teigė niekada nepamirštanti veidų, o Lašis sakė ji mirusi todėl, kad per daug šnekėjusi. Labai tikėtina, kad Lašio tėvas turėjo *Šešėlių namo* egzempliorių, o Milisentą į mirtį įviliojęs laiškutis buvo parašytas Ados Kitčel spausdinamąja mašinėle.

„Pasileidęs niekšelis, kuris pasitaikiusiai moteriškei apsuka galvą taip mikliai, kaip vilties netekusią bažnytkaimio senmergę suvysto koks sukčius...“ Kažkas taip yra sakęs – apie Lašį. Ar ji, Denė – nusivylusi bažnytkaimio senmergė? Ir Loreina užsiminė, kad ji jauna, nepatyrusi ir naivi – ir tikra romantikė! – ir Naidželis liepė nebūti šitokiai naivuolei. Gal ji iš tiesų tokia ir yra?

Per baltą skruostą nuriedėjo ašara, ir Denė ją nekantriai nubraukė. Ašaros nepadės, tačiau vienas dalykas padėtų. Ji gali patikrinti. Gali nueiti į svečių namelį ir paieškoti Emorio Frosto laiško. Ne dabar, nes jau vėlu, greit sugrįš visi kiti. Tačiau vos tik pasitaikys proga ir tikrai nebus Lašio.

Nepraėjus nė penketui minučių parvažiavo automobiliai. Denė neturėjo jokio noro nei ko nors matyti, nei su kuo nors kalbėtis, todėl užlėkė į savo kambarį ir užsirakino. Atidarė tik tada, kai pasibeldė Loreina, atėjusi paklausti, kaip Denė jaučiasi ir ar gerai išsimiegojusi.

– Žinai, brangute, – Loreina sunerimusi nužvelgė Denę, – atrodai išvargusi. O gal čia dėl tų plaukų. Manau, kad mums tikrai reikėtų...

– Mama, – atžariai nutraukė ją Denė, – ar Taisonas Lašio tėvui yra rašęs apie Emorio Frosto laišką? Tą, kurį paėmiau iš pono Hanivudo?

– Neturiu supratimo, brangute. Gal ir rašė – jie tokie artimi. O kas?

– Nieko, – paskubom atsakė Denė. – Man tik įdomu, ar... ar apie jį žinojo dar kas nors.

– Nemanau. Žinoma, išskyrus tuos, kurie sužinojo, ar ne? Visas šitas reikalas tikrai labai slegia ir neramina, ir man labai norisi... Ak, tiek to – nebekalbėkim apie tai.

Ji atsisėdo prie tualetinio stalelio ir žvelgdama į savo dailų atvaizdą pasakė:

– Atrodau klaikiai. Kažin, ar užtektų laiko išsimaudyti prieš iškylą? Ne, ko gero, nebe. Neketinome grįžti taip vėlai, bet Taisonas į viešbutį atsivedė Elfės draugą. Jis, rodos, atskrido į Mombasą dieną po jūsų ir toliau keliavo Džordžo Volingborno jachta. Vakar

vėlai vakare atplaukė čionai. Taisonas drauge su jais buvo išplaukęs žvejoti. To vyro pavardė Jardlis, seras Ambrozijus Jardlis. Ir žinai, ką tau pasakysiu, – jis čionai atplaukė vien tik dėl Elfės. Jis turėjęs kažkokių reikalų Chartume, tačiau pabuvęs ten tik kokios pusantros dienos ir atsekęs paskui ją čionai. Turbūt turėjau jį pasikviesti pas mus: jis tiesiog prašyte prašėsi. Tačiau Eduardas buvo su juo labai šiurkštus, elgėsi paikai, ir aš pamaniau, kad pakaks man jau tų dramų. Šiaip ar taip, rytoj mes visi drauge valgysime priešpiečius.

Loreina išsiblaškiusi pasipudravo veidą Denės pudra, paskui ją nubraukė ir atsidususi atsistojo.

– Nesipuošk, brangute, nes vakarieniausime paplūdimyje. Taisono idėja. Jis pražuvęs su tais skautiškais žaidimais: nori sukurti laužą ir kepti dešreles. Brr! Nesugalvočiau nieko blogiau, bet jis kunkuliuoja energija ir entuziazmu pabūti gamtoje. Neužtruk, vaikeli, gerai?

Kai Denė atėjo į svetainę, saulėlydis dangų buvo užliejęs rožine ir abrikosų spalvomis, namas prisipildęs šešėlių. Ji tikėjosi čia rasianti susirinkusią visą draugiją, tačiau kambaryje tebuvo dviese: du žmonės stovėjo taip arti vienas kito, kad prieblandoje iš pradžių pasirodė kaip vienas.

Išgirdę tylius basutėmis apautų Denės kojų žingsnius plonais rytietiškais patiesalais, jie atšoko vienas nuo kito. Denės link žengė Amalfija Gordon: jos veidas ir liauna figūra pilkavo už aukštų langų degančio saulėlydžio varsose. Netarusi nė žodžio praėjo pro Denę, išėjo iš kambario ir aukštais kulniukais nukaukšėjo glotniomis akmeninėmis tamsėjančio holo grindimis.

Lašis prabilo:

– Kodėl toks smerkiamas žvilgsnis, mergyt? Gal manai, kad įžengei per Didžiojo Susitaikymo sceną? Jei taip manai, klysti. Nesu jau toks poligamas, kaip atrodau.

Denė šaltai atšovė:

– Argi tau vertėtų prasidėti su manimi, jei patinka glėbesčiuoti ponią Gordon?!

– Ei, luktelk! Aš su ja nesiglėbesčiavau!

– Ne? Na, o man pasirodė, kad taip. Kur visi kiti?

– Nežinau ir nepasakyčiau, kad man tai rūpi. Papasakok, ką visą popietę viena veikei? Nenorėjau tavęs palikti, bet Loreina liepė nežadinti ir sakė, kad Naidželis tave prižiūrės. Prižiūrėjo?

– Taip, – trumpai atsakė Denė.

Ji apsigręžė eiti iš kambario. Lašis puolė iš paskos ir sugriebė už rankos.

– Kas yra, mažyte? Tu nerimtai ant manęs pyksti, tiesa? Klausyk, aš galiu paaiškinti...

– Gali? – atšiauriai nutraukė Denė. – Bet man tavo pasiaiškinimais tikėti nebūtina, ar ne?

Lašio pirštai skaudžiai sugniaužė jos ranką, truktelėjęs jis Denę atgręžė į save. O paskui staiga paleido, nes pro atviras duris kažkas tyliai įėjo.

– Sveiki, – nerūpestingas malonus Lario Daulingo balsas kažkaip visai nederėjo prie jo tylių žingsnių. – Ar aš pavėlavau? Kur visi?

– Turbūt sode. Kodėl jums nenuėjus ir jų nepaieškojus? – metė Lašis.

– Taip, eime, – su palengvėjimu ištarė Denė. – Eisiu su jumis, Lari.

Ji įsikibo Lariui į parankę, ir jiedu pro Lašį per stiklines duris išėjo į terasą. Po poros minučių prie jų prisijungė Gasi ir Taisonas.

Denė vylėsi, kad nutaikys progą pasikalbėti su patėviu akis į akį, tačiau darėsi aišku, kad šįvakar to nebus. Taisonas, visą įtemptą dieną žvejojęs ir gėręs, savo energijos, akivaizdu, neišsėmė. Svečius jis nuginė į paplūdimį ir leidžiantis saulei nusivedė drėgnu smėliu tolyn. Už kokio ketvirčio mylios nuo Kivulimo prie mažutės įlankėlės surado patogią vietą ir liepė pririnkti malkų laužui.

– Jam tarpais užeina tokie entuziazmo priepuoliai, – su tuo susitaikiusi patyliukais aiškino Loreina. – Labai vargina, bet, laimei, ilgai netrunka. Kaip kompensaciją rytoj gausite gardžios rūkytos lašišos ir ikrų. Bet vaizdas juk dieviškas, ar ne? Pažvelkit į tas fan-

tastiškas uolas. Ir tas laivelis antai ten – ar ne žavinga? Įdomu, kur jis lekia? Gal į Samarkandą?

Gasi kandžiai pakomentavo:

– Turėtų būti nelengva jį tenai nuvairuoti, nebent jis amfibija!

– Oi, nereikia suprasti pažodžiui. Galbūt jo krovinys. O pavadinimas toks gražus.

Saulėlydis išblanko, rausvą spalvą užliejo alyvinė ir žalia. Laužas įsiliepsnojo ir apšvietė paslaptingus koralinių uolų siluetus, pandanų lapus – tarsi scenos dekoracijas. Pakilo mėnulis: pakibo danguje lyg nuostabus kiniškas žibintas ir užliejo naktį magiška šviesa.

Dešrelės, kaip Naidželis ir pranašavo, buvo smėlinos ir ne visai iškepusios, bet Taisono savimeilė patenkinta. Loreina buvo parinkusi puikių šaltų užkandžių, kuriuos į paplūdimį iš namų atnešė tarnas. Vėliau, kai maisto likučius nunešė namo, nešiojamuoju patefonu grojo, Loreinos žodžiais tariant, „mėnesienai derančią muziką" ir vaikštinėjo paplūdimiu.

Taisonas su Lašiu apsiginklavę žibintuvėliais ir žeberklais nuėjo tolyn patykoti prie duburių tarp uolų. Denė, žiūrėdama, kaip jie tolsta, staiga suvokė, kad geresnės progos nueiti į svečių namelį tikrai neras. Bent pusvalandį jie bus užsiėmę, o iki namų ne daugiau kaip dešimt minučių kelio. Ten dabar bus tik tarnai, šiokiu metu jau išsivaikščioję į savo kambarius. Ji grįžtų kitiems nė nepasigedus, o dar vieną naktį – ar net valandą – praleisti nežinioje nebepakenčiama.

Gasi su Loreina aptarinėjo kulinarijos paslaptis, Laris Daulingas gulėjo ant pilvo ir prireikus keitė plokšteles ant patefono. Amalfija ir Eduardas, laukdami Taisono ir Lašio, nuklydo pakrante tolyn. Bus visiškai nesunku.

Denė atsistojo, nusibraukė smėlį ir priėjusi pašnibždėjo kažką motinai į ausį. Loreina abejingai atsakė:

– Žinoma. Bet kodėl ne čia pat už uolos, mieloji? Jų čia tiek daug.

Denė, paraudusi ir pasipiktinusi, pasišalino, o vos tik išslydusi iš blėstančio laužo šviesos rato, leidosi eiti skubiu žingsniu, tačiau nebėgo. Pasiekusi uolas, žyminčias vieną Kivulimo paplūdimio kraš-

tą, stabtelėjo ir atsigręžė. Tačiau nei laužo pašvaistės, nei iškylautojų nebesimatė. Mėnesienos nužertame pasaulyje judėjo tik maži vaiduokliški krabai, tingiai teškeno bangos, pūtė švelnus brizas ir šnarėjo trikampė laivelio burė.

Už uolų plytėjo Kivulimo paplūdimys, tylus ir tuščias. Denė tekinom perbėgusi balto smėlio plynę, užkopė akmenuotu takučiu iki durų sodo sienoje.

Sunkios medinės durys apsilaupiusiais dažais ir geležinėmis vinių galvutėmis atidaromos sugirgždėjo. Garsas buvo grėsmingas. Denė sustingo akmeninėje arkoje ir sukluso. Tačiau girdėjosi tik sodo lapuose šnarantis ir palmes šiurenantis švelnus vėjelis.

Namuose visos šviesos buvo užgesintos, tačiau nubaltintos sienos ir langai atspindėjo mėnulio šviesą, ir namas atrodė nutviekstas žiburių, gyvas ir budrus. Pirmas įspūdis buvo toks stiprus, jog Denė suabejojo, ar nenukreiptos šios šviesos į jūrą, kaip kad būdavo praėjusiame amžiuje, kad jas matytų laivai – pirklių, piratų, banginių medžiotojų, laivai iš Omano ir vergų prekeivių vienstiebiai laivai. *Išplauksiu toli, toli į Zanzibarą...*

Denei užgniaužė kvapą ir ji tyliai gaiktelėjo. Ryžtingai apsidairiusi pasuko takeliu tarp apelsinmedžių. Šis vedė lygiagrečiai sienos, palei tvenkinį. Pagaliau Denė priėjo akmeninius laiptelius į svečių namelį.

Viršuje siena buvo nužerta mėnesienos, tačiau pakopos skendėjo tirštame šešėlyje. Denė jau buvo užkopusi iki pusės, kai išgirdo, kad vėl girgžtelėjo durys.

Ji sustingo vietoje; kaip styga įtemptais nervais klausėsi, ar neišgirs tyliai trakšint kriauklių ir koralų, nes tai reikštų, kad yra sekama. Tačiau tebebuvo tylu. Švelnus vėjelis sujudino kirpčius ant kaktos, ir Denė prisiminė, kad paliko duris atviras: matyt, vėjelis girgždina jas ant vyrių. Apsigręžusi ji užbėgo likusiais laipteliais, nebekreipdama dėmesio į keliamą triukšmą ir stengdamasi, kad tik būtų kuo greičiau.

Svečių namelyje irgi buvo tamsu. Denė nuspaudė rankeną, stumtelėjo duris ir ėmė čiuopti jungiklio.

Šviesa po vėsios baltos mėnesienos pasirodė perdėm akinanti, ir Denė ją išjungė. Nusprendė, kad šviesos nė nereikia, nes tai, ką ji tikėjosi rasti, buvo ne čia. Net nepasižvalgiusi po kambarį nuėjo tiesiai prie lango, iškišo galvą ir pasižiūrėjo į viršų.

Nuo stogo krašto sviro bugenvilijų žiedų rezginys, mėnesienoje jie buvo tarsi bespalviai. Paaiškėjo, kad anaiptol nebus jau taip lengva, kaip ji manė, atsistoti ant siauros palangės ir pasiekti viršų.

Siena buvo suręsta ant akmenuoto skardžio. Nuo palangės iki uolų buvo ne mažiau kaip trisdešimt pėdų. Pažvelgusi žemyn Denė pajuto, kad ją pykina ir svaigsta galva. Tačiau trauktis buvo per vėlu, tokia proga vargu ar bepasitaikys.

Ji sukando dantis ir atsargiai užsiropštė ant palangės. Dabar, beviltiškai kabindamasi į lango rėmą, ji suprato, kad sunkiausia bus atsigręžti veidu į sieną. Kai šitai pavyko, blogiausia liko praeity. Atgręžus nugarą į baisųjį skardį, paaiškėjo, kad ne taip jau sunku pasižiūrėti į vijoklių raizginį viršuje.

Denė ištiesė ranką ir ėmė čiupinėti lapus, tačiau nieko neaptiko; o paskui riešu palietė apvalų akmeninį kraštą. Aukštėliau virš lango buvo latakas; siauras akmeninis griovelis, užneštas dulkėmis ir nudžiūvusiais lapais. Nukarusio vijoklio šešėlyje jis buvo per kelis colius atsikišęs nuo sienos.

Jis buvo pasiekiamas, ir Denė drebančiais pirštais, bijodama gyvačių ir vorų, ėmė ten čiupinėti. Ir palietė kažką, kas nebuvo nudžiūvęs lapas. Apimta bjaurios, slegiančios nevilties suprato, kad buvo teisi. Laišką paėmė Lašis.

Denė ištraukė laišką iš slėptuvės ir apžiūrėjo mėnesienoje. Į baltą drobinę vyrišką nosinę buvo kažkas įvyniota: kas gi dar – sulankstytas popieriaus lapelis.

Truputį pykino, galva keistai svaigo, ir Denė prigludo prie sienos, prisispaudė skruostu prie šiurkštaus akmens, bijodama nukristi. Kairioji ranka, besistengianti nusičiupti rėmo, atrodė sustingusi ir sugrubusi. Denė suvokė, kad privalo nusileisti atgal į kambarį, kol dar tam turi jėgų. Negali čia stypsoti kaip šešėlis lempos šviesos fone, nes bet kas einantis pajūriu gali pakelti akis ir ją pamatyti.

Denė palenkė galvą, sulenkė kelius ir kairiąja ranka prisilaikydama už lango rėmo nužengė ant žemos palangės kambaryje.

Ir tik tada, žiūrėdama į savo ryškiai raudonas basutes ant ryškiaspalvio palangės užtiesalo, ji prisiminė, kad vos prieš kelias minutes šviesą buvo išjungusi. Tačiau dabar ji buvo įžiebta.

Denė suakmenėjo: negalėjo nei pajudėti, nei atsikvėpti. Neįstengė net galvos pakelti.

Vadinasi, kažkas matė, kai ji nuėjo, ir sekė. Kažkas užkopė į svečių namelį; tik stovėdama ant išorinės atbrailos ir šiurendama vijoklius ji negirdėjo žingsnių. Ištikta šoko, kad surado tai, ką slėpė Lašis, nė nepastebėjo, kad įsižiebė šviesa, nepajuto, kad kažkas stovi tarpdury ir ją stebi...

Labai pamažu ir sunkiai Denė pakėlė galvą, nes baimė buvo sustingdžiusi visus raumenis, ir pažvelgė į šaltas, iš kitapus kambario ją stebinčias akis.

20

– Na štai! *Žinojau*, kad, jei pakišiu dingstį, mane atvesi, – patenkintas pareiškė Naidželis Pontingas. – Tikrai, *kaip* paprasta.

Jis pasišokinėdamas perėjo kambarį ir ištiesė laibą elegantišką ranką. Grobuonišką ranką lenktais pirštais – tarsi plėšrūno paukščio koją.

– Šaunuolė.

Ištraukė nosinę iš sustingusių Denės pirštų ir išvyniojo. Pasimatė nedidukas sulankstytas gelstelėjusio popieriaus lapelis. Išlankstęs, Naidželis Pontingas šypsodamasis jį peržvelgė.

– Taip, tikrai. Pinigai – kaip ir skelbta. Labai malonu! O dabar, brangute, jei liksi ten, kur esi...

Denė pasitraukė atatupsta ir griebėsi lango rėmo, nes Naidželis Pontingas žengė artyn.

– Naidželi... ką dabar darysite? Nesakykite jiems. Kol kas. Jis... Turi būti koks nors paaiškinimas. Gal jis... iš FTB ar dar iš kur nors. Pats taip sakėte! Jis *negali* būti žmogžudys. Negali! Nesakykit niekam. Leiskit iš pradžių jam pačiam pasiaiškinti. Arba... arba pabėgti...

– Ką čia vebleni, mergužėle? – nesuprato Naidželis. – Nesakyti apie ką? Kam leisti pasiaiškinti?

– Lašiui. Oi, žinau, kad jis paėmė, ir, sutinku, blogai pasielgė, bet negali to būti. O net jei ir taip, aš nenoriu, kad jį suimtų policija, – nesvarbu, ką jis būtų padaręs! Naidželi, prašau!..

Naidželis ilgai spoksojo į Denę, o paskui prapliupo kvatoti.

– Mergyte tu mano!.. O, *tiesiog* nuostabu! Negi tu iki šiol nesupratai? Vaje, vaje? Nejaugi tose brangiose mokyklose visai nieko nemoko? Lyg ir gaila tave nuvilti. Antra vertus, kodėl gi ne? Ne su tavuoju amerikiečiu svajonių princu policija norėtų pasikalbėti. Deja, ne. Tas asmuo – tamstos nuolankus tarnas, Naidželis P.

– *Jūs?* Bet jūs negalėjote... Negali būti...

– Ak, gali. Taip ir buvo! Aš perskaičiau tą keistą Emorio Frosto dokumentą (tavo didžiai gerbiamas patėvis nežino, kad turiu pasidaręs raktelį nuo jo užrakinamos dėžutės) ir laiškus Hanivudui. Net – man dėl to labai gėda – motinos tau rašytus laiškus. Viską padaryti buvo pigiau grybo. Man tereikėjo pasiprašyti atostogų, išsmukti į Keniją ir susirasti gerą bičiulį, kuris permetė mane į Egiptą. O ten tiesiog *begalė* niekšelių, kurie padarys bet ką, kad tik pakenktų didžiajam baltaodžių viešpatavimui.

– Egiptas, – apstulbusi kvailokai sušnibždėjo Denė. – Bet ponas Hanivudas nebuvo...

– Vai! Vai! – priekaištingai ištarė Naidželis. – Galgi nemanai, kad ten likau, ką? Ne, man ten tiktai suklastojo reikiamus dokumentus ir įsodino į lėktuvą į Neapolį. O ten mane pasitiko žavingas tipas, neturintis jokių skrupulų ir *velniškai* talentingas. Prieš karą jis kino studijoje dirbo vyriausiuoju grimuotoju – *koks* nuostolis šiam amatui! Nebūtum manęs nė pažinusi, kai po kelių valandų lipau į Londono lėktuvą. Tapau žavinga senjora. Labai elegantiška! Keliaudamas atgal nė iš tolo nebebuvau toks patrauklus; bet gal ir gerai, nes skrido *labai* įspūdingų galiūnų rytiečių. Tą kartą skridau tiesiai į Kairą, žinoma, kita linija – nė neįsivaizduoji, kaip efektyviai veikia visas tinklas! Personalo darbas vertas pagyrimo. Dirba sklandžiai kaip Sputnikas. *Labai* įspūdinga.

Denę staiga užliejo isteriška palengvėjimo banga, užgožusi visas kitas mintis.

– Vadinasi, ne Lašis! Tai buvote jūs... jūs!

Denei pakirto kojas ir ji susmuko ant palangės, juokdamasi pro ašaras.

– Aišku, kad taip, – nekantriai patvirtino Naidželis. – Kas kitas žinotų viską, kas vyksta šiuose namuose? Ir viskas būtų ėję kaip sviestu patepta, jei tik būtum dariusi, kas sakyta. Tikrai pridarei *begalę* vargo! Viską buvau suplanavęs. Hanivudas mane pažinojo. Paaiškinus, kad Taisonas atsiuntęs mane, nes tu atvažiuoti negalėjusi, jis parengtą paketą būtų man atidavęs kaip geras. O tu pakeitei laiką, nuvažiavai pas tą seną kvailį ryte ir viską sugadinai. Apmaudu ir beprasmiška.

Kalbėjo apie praeitį susiraukęs, paskui veidas nugiedrėjo ir jis nusijuokė.

– Tiek to!.. Gerai, kas gerai baigiasi. O dabar, brangioji, kadangi laiko ne kažin kiek...

Denė plaštakos viršum nusišluostė ašaras ir pakėlė akis. Ir ją vėl sukaustė siaubas. Pančiojantis ledinis siaubas, nuo kurio jos besiplečiančios akys virto tamsiais akivarais išblyškusiame veide.

Denė, visiškai suglumusi nuo patirto šoko ir nuo palengvėjimo, iš viso to, ką Naidželis kalbėjo, suprato tik menką dalį. Tačiau dabar žvelgdama į jį suvokė, kad jis pasakoja tokius dalykus, kurių tikrai nepasakotų, jei ne... Jei ne...

Burna išdžiūvo, kalbėti pasidarė labai sunku, vargais negalais ištarti žodžiai tebuvo kimus šnabždesys:

– *Ką... ketinate... daryti?*

– Tik stumtelėsiu, – džiugiai paaiškino Naidželis. – Ten trisdešimties pėdų skardis, uolos: bus dar geriau negu tas gudrus triukas su laiptais. O Holdenas galės beveik tiksliai papasakoti, kaip tai nutiko. Stovėjai ant išorinės atbrailos ir bandei pasiekti jo asmeninę slėptuvę. Matyt, paslydai ir nukritai. Štai taip...

Naidželio rankos įkibo į Denę ir ėmė sverti per žemą palangę. Bet tada bjaurus sustingimas praėjo, ir Denė pradėjo priešintis, raitytis, draskytis. Tačiau atbraila buvo žema, už nugaros – atviras langas, o greta tik medis ir akmuo: įsikibti nėra į ką.

Nagai drėskė ir lūžo, Denė klykė, tačiau girdėjosi tik šaižūs aikčiojimai: ji buvo bejėgė prieš penkių pėdų ir devynių colių ūgio Naidželio vienų kaulų ir raumenų kūną. Jo liaunos baltos rankos, kurios anksčiau rodėsi tokios glebios, pasirodė besančios neįtikėtinai stiprios ir keistai slidžios – tarsi aptrauktos šilku. Jos sugriebė Denę už pečių, truktelėjo į priekį, o paskui stipriai bloškė į lango kraštą: galva trenkėsi į akmenį ir Denė apsvaigo.

Aštrus skausmas perskrodė kaukolę: akyse pažiro spalvotos žiežirbos, visiškai apleido jėgos. Ji girdėjo, kaip kikena Naidželis, tačiau kažkur labai toli, o paskui staiga kikenimas liovėsi. Jos pečiai išslydo iš gniaužtų ir ji ėmė kristi... Nuo lango krito ilgas mylias į aidžią tamsą... Ne, ne nuo lango... Į šaltinį. Požeminį šaltinį. Gilų, šaltą ir juodą, į juodą gilų vandenį, kuris ją įtrauks...

Vanduo teka į akis, nosį, burną ir dusina. Kažkas nusvilina gerklę ir vėl užima žadą. Ji smarkiai pasimuisto, bando plaukti ir laikyti galvą virš vandens. Ranka kažką užčiuopia ir karštligiškai įsikimba.

Jai galvą sužeidusio tipo balsas šlykščiai ištaria:

– Ei! Klausyk! Paleisk ausį!

Nežmoniškomis valios pastangomis Denė atmerkė akis ir virš savęs išvydo Larį Daulingą.

Ponas Daulingas, irgi, rodos, ką tik išplaukęs, trynėsi ausį. Rankoje laikė lašantį ąsotį, kurio turinį, akivaizdžiai, negailėdamas buvo šliūkštelėjęs ant Denės.

Ši spoksojo į Larį Daulingą, mirkčiodama nuo į akis pakliuvusio vandens, ir niekaip nesuvokė, kodėl jis čia ir kur yra ji pati. Viskas buvo nesvarbu, išskyrus tai, kad Laris kažkokiu būdu išgelbėjo ją skęstančią.

– Kaip jūs? – susirūpinęs pasiteiravo Laris Daulingas.

Denė pasistengė susikaupti ir netrukus vaikiškai pasiskundė:

– Šlapia.

– Tai jau tikrai! – karštai pritarė ponas Daulingas, savo žodžiams suteikęs neigiamą atspalvį. – Turbūt iš proto išsikraustėte! Išsprukote viena, kai...

– Ir jūs šlapias. Šokote į vandenį nenusirengęs?

– Įgriuvau į tą prakeiktą paukščių maudyklą – todėl ir neatsiradau čia anksčiau. Labai dėl to apgailestauju. Tačiau jūs bent likote gyva. Nors tik per plauką – *fu!*

Laris išsitraukė permirkusią nosinę ir nusibraukė šlapią kaktą, o Denė ištarė:

– Atrodo, pykina.

– Ei!.. Nereikia, – sunerimo ponas Daulingas. – Gurkštelėkit dar.

Jis pasiekė butelį, stovintį šalia ant grindų, kilstelėjo Denės galvą ir į gerklę gerokai įliejo kažkokio ugninio skysčio.

Denė aiktelėjo, jai užėmė kvapą, tačiau gėrimas sušildė skrandį ir apmalšino nepakeliamą galvos skausmą. Laris Daulingas vėl ją paguldė, pats gerokai gurkštelėjo iš butelio ir pasakė:

– Viešpatie, ir man visai ne pro šalį!

Pastatęs butelį, pakėlė Denę, nunešė prie sofos ir atsargiai ją paguldė.

– Ar bent kiek geriau?

– Nežinau. Kas nutiko? Aš skendau?

– Skendote? Ne. Jis grūdo jus pro langą, ir dar bent minutė ir... Tiek to, pakaks apie tai. Ar galėtumėt atsistoti?

– Kas grūdo mane pro langą? Nesuprantu, apie ką jūs... *Naidželis!*

Denė pamėgino atsisėsti, ir ją vėl perliejo nepakeliamo skausmo banga ir ėmė pykinti.

– Pamažu, pamažu, – susirūpinęs ėmė ją maldyti Laris Daulingas. Jis prisėdo šalia ir apkabino varvančia ranka, kad Denei būtų tvirčiau.

Denė atsišliejo į jo šlapią petį ir neatsimerkdama paklausė:

– Kur jis?

– Ten, – trumpai atsakė Laris. – Nesijaudinkit. Jis ilgai nejudės – jei apskritai atsigaus. Kaukštelėjau jam per galvą buteliu džino.

Denė prisivertė atsimerkti ir tik dabar pamatė, kad Naidželis kniūbsčias sudribęs ant grindų prie lango. Veido nesimatė, tačiau ant pakaušio pūpsojo nemenko apelsino dydžio gumbas, o rankos už nugaros buvo surakintos metalo apyrankėmis.

Denė apdujusi iš lėto pratarė:

– Antrankiai. Iš kur juos gavote?

Laris Daulingas lyg ir sutriko.

– Tiesą pasakius, vienu metu maniau, kad teks juos uždėti jums.

– *Man?*

– Taip. Sekioju tamstą jau daug dienų. Na ir pavedžiojot mane už nosies. Jūs Londone atsitrenkėte į mane puldama iš Avialinijų valgomojo. Baiminausi, kad kitą dieną manęs nepažintumėt, bet nepažinot.

– *Sekiojote?* Dėl straipsnio? Bet juk jūs...

– Deja, tik paprastas faras. Atsiprašau, jei nuvyliau. Norėjome jus sučiupti Londone, o paskui sumetėm, kad bus geriau pažiūrėti, kur vyksite ir prie ko nuvesite. MI 5 vyrukai turėjo savų sumanymų dėl viso šito reikalo ir norėjo, kad mes jiems padėtume. Taigi kam reikia perdavėme, kad praleistų jus su tuo pasiskolintu pasu, o mane pasiuntė, kad kuo daugiau išsiaiškinčiau.

– O, – teištarė Denė; ir pamąsčiusi pridūrė: – Lašiui tai nepatiks.

– Lašiui pačiam teks kaip reikiant pasiaiškinti, – atrėmė Laris Daulingas.

– Man, man teks? – pasigirdo įniršęs balsas iš tarpdurio. – Tai žinok, kad tau jokie pasiaiškinimai nepadės!

Denė aiktelėjo:

– Laši... Ak, Laši!

– Su tavim išsiaiškinsiu vėliau, – įsiutęs nukirto Lašis. – Kai pasirūpinsiu šituo apgaviku, sudilusio skatiko nevertu Romeo!

Dviem šuoliais atsidūręs prie sofos, apstulbusiam ponui Daulingui nespėjus nė suvokti, ką reiškia šios užuominos, Lašis nubloškė Denę į šalį, jos išgelbėtoją čiupo už apykaklės, pastatė ir meistriškai vožė į žandikaulį.

Ponas Daulingas griuvo be sąmonės, Denė pradėjo juoktis, prapliupo pervargimo ašaromis, paskui staiga nualpo ir nuo sofos nuslydo ant grindų. Dabar gulėjo trys.

– ...žalia jautiena, – kalbėjo Loreina. – Tik ji padeda. Kartą dėjau Taisonui, kai jis San Franciske susivaidijo su kažkokiais žmonėmis, ir *stebuklingai* padėjo. Tiesa, brangusis?

– Taip, – aidžiai atsiliepė. – Aš ją suvalgiau. Ir kurgi tokiu metu tu gausi žalios jautienos, norėčiau sužinoti?

Denė krūptelėjo ir atsimerkė. Gulėjo savo kambaryje, o aplinkui būriavosi žmonės. Loreina, Taisonas, Gasi Bingam... Pabandė pasukti galvą, tačiau labai suskaudo, ir ji nurimo.

Pagaliau nebebuvo šlapia, nes kažkas buvo nuvilkęs permirkusius drabužius ir perrengęs naktiniais marškiniais. Jai parūpo, ar kas nors perrengė Larį, kuris buvo permirkęs dar labiau už ją. Matyt, ji bandė paklausti, nes staiga visi susirūpinę palinko prie lovos, o Loreina pasiteiravo:

– Brangute, kaip jautiesi?

Taisonas perspėjo:

– Nebandyk sėstis. Bus geriau, jei ramiai gulėsi. Duokite jai brendžio.

– Man rodos, ponas Holdenas jau davė, – spėjo Gasi.

– Nesąmonė! Kaip galėjo? Ji buvo be sąmonės. Eikš, Dene...

Denė lyg ir bandė priešintis, tačiau veltui, ir Taisonas, sėkmingai susidorojęs su užduotimi, vėl paguldė ją ant pagalvių ir drąsindamas pažadėjo:

– Dabar bus geriau!

– Na, kaip, vaikeli? – susirūpinusi klausė Loreina, suėmusi jos rankas. – Lašis išvažiavo gydytojo, policijos, vaistų ir kitko. Jis greitai grįš ir viskas bus gerai.

Denė pratarė:

– Man ir dabar gerai. Kur Laris? Jis mane išgelbėjo.

– Žinau, brangute. Laimink jį Viešpatie! Jei ne jis... Oi, nekalbėkim apie tai. Siaubinga!

– Tai Naidželis.

– Taip, brangute. Mes žinom.

– Reikėjo žinoti nuo pradžių, – suniurzgė Taisonas, niūriai sėsdamasis kojūgalyje. – Niekas kitas negalėjo žinoti kiekvienos nelem-

tos smulkmenos. Matyt, jis paėmė laiškus iš Abdurahmano ir pasakė, kad juos išsiuntė. Buvo pažįstamas su seniu Hanivudu ir tikėjosi, kad eisis kaip iš pypkės. Apsisuks iki tavęs, gaus laišką, o tada jį nudės. Ir kol tave sulaikę kamantinės, jis jau bus toli toli.

– Bet *kaip?* – nusistebėjo Gasi. – Kaip jis galėjo būti Anglijoje? Jis buvo Kenijoje!

– Išskrido, aišku, – spėjo Taisonas. – Kai priklausai tai stovyklai, nieko nėra neįmanomo.

– Kokiai stovyklai? Apie ką čia kalbi?

– Nagi, raudonųjų. Daulingas tiesiai nesako, tačiau akivaizdu, kad policijai arba MI 5, arba kokiems nors slaptiesiems vyrukams jis labai rūpi. Ir šitas Zanzibaro reikalas.

– Koks Zanzibaro reikalas?

– Neseniai saloje prasidėjęs slaptas revoliucinis judėjimas. Daulingas sako, kad Naidželis įklimpęs į jį iki ausų. Jis iš tų tikrai aistringų, o tokie žmonės kur kas pavojingesni už tuos, kuriems tereikia piniginio atpildo. Jis įkūrė Džambo partiją: norėjo salą paversti mažyčiu karštu sovietų atramos punktu. Atsikratyti britų įtakos, paskui sultono, sukurti „demokratinę“ respubliką – ir pakilti su raudona vėliava! Kitas žingsnis būtų buvęs – aptverti geležine viela ir naudoti kaip tramplіną linksmajam rusų baletui. Tačiau balsams, rėmėjams pirkti ir visam tam reikalui išjudinti reikėjo pinigų. Ir kai pasipainiojo tas senio Emorio dokumentas, jie nusprendė, kad pinigus turi.

– Betgi neturi! – paprieštaravo Gasi.

– Nebūk neišmanėlė, Gasi! Jie tikėjosi juos gauti. Manė, kad pinigai jau kaip ir kišenėje. Tereikėjo iš Hanivudo gauti tą voką. Kadangi Naidželis tam reikalui buvo tinkamiausias, buvo patvarkyta taip, kad jis galėtų ten nuvykti ir vėl sugrįžti – turbūt kokio nors klestinčio gerai organizuoto slapto judėjimo lėšomis. O tada pirma laiko iššoko Denė ir sugadino visą paradą.

Prakalbo Gasi:

– Labai painu. Ir aš, beje, vis tiek nesuprantu, ką tas Džambas veikė Anglijoje.

– Galim tik spėlioti, nes raudonieji per mylią nepasitiki vienas kitu. Įtariu, kad jis buvo pasiųstas sekti Naidželio. Tačiau Naidželiui norimo daikto iš Hanivudo gauti nepavyko, todėl jis liepė Džambui pabandyti surasti voką – šiaip ar taip, čia tik prielaida, – pakišti ginklą ir dar nušvilpti jos pasą. Tam, kad policija būtų užsiėmusi ja, nes laišką galbūt bus išsiuntusi paštu.

– *Labai* kvaila, – pasakė Loreina. – Sužinojęs, kad ji turi laišką, turėjo jai leisti išsivežti voką ir rasti kokį būdą, kaip voką iš Denės atimti čia.

– O, bet jis gi negalėjo keliauti drauge su ja, o Džambas galėjo! Naidželiui reikėjo parlėkti į Keniją, kad galėtų Nairobyje pasitikti lėktuvą. Ir įtariu, kad Džambu jis nepasitikėjo. Galbūt manė, kad jei Džambas to imsis pats, tai jau nebepaleis iš rankų, o revoliucija bus palikta likimo valiai. Daulingas sako, kad Džambas sekė Denę, taigi kuo puikiausiai žinojo, kas ji tokia. Matyt, arba jis, arba Naidželis Nairobyje dar kartą bandė laimę, tikėdamiesi rasti laišką. O tada Lašis, tas beviltiškas geltonsnapis idiotas, išsigando ir nušvilpė laišką.

– Kodėl? – kranktelėjo Denė.

– Ei, mažyte, tau jau geriau? Išgerk dar brendžio, – pasiūlė Taisonas. – Nepakenks.

– Ar tikrai, mielasis? – sunerimusi paklausė Loreina.

– Kodėl gi ne? Žiūrėk, jai jau daug geriau. Išgerk, vaikeli.

Denė išgėrė, sumirksėjo ir paklausė:

– Kodėl Lašis jį paėmė?

– Nes jis landus, įkyrus, įžūlus kalės... Na, tiek to. Jam nepatiko tos žabangos ir jis nusprendė, kad tau turėti tą daiktą yra pavojinga. Jam atrodė, kad tau be laiško bus saugiau.

– Kodėl... jis... neatidavė... tau? – pamažu rinkdama žodžius pasiteiravo Denė.

– Sako, norėjęs pirma daug ką išsiaiškinti. Nepasitikėjęs nei manimi, nei kuo nors kitu, kai ant kortos pastatyta šitokia suma. Velniai rautų jo įžūlumą!

Gasi atšiauriu balsu ištarė:

– O Milisenta? Kodėl ponas Daulingas mano, kad tai padarė Naidželis?

– Matyt, bijojo, kad ji išties gali jį atpažinti. Oficialiai jis buvo Kenijoje, taigi ko dabar slampinėjo Kente? Jis tikrai buvo perskaitęs *Šešėlių namą*, ne taip kaip aš – niekaip neįstengiau perskaityti daugiau kaip iki šešto puslapio, – taigi Milisentos atsikratyti nebuvo sunku.

– Įtariu, kad jis ir Džambą nužudė, – sudrebėjo Gasi.

– Galbūt. Jei pradės kalbėti, gal ir sužinosim. Tik Daulingas jam taip kaukštelėjo, kad nebus nieko nuostabaus, jei ir nebeprabils. Nesuprantu, kodėl negalėjo užvažiuoti sifonu. Tikras džino švaistymas.

– Taisonai, kaip tu gali! – aiktelėjo Loreina. Paleidusi dukters rankas, pasipiktinusi įsitempė kaip styga. – Juk jis išgelbėjo Denei gyvybę!

– Lygiai taip pat sėkmingai galėjo išgelbėti ir sodos vandeniu, – atšovė Taisonas. – O dar geriau – kulka! Nesuprantu, kodėl jis nešovė.

– Aišku, kad dėl Denės! Bijojo pataikyti į ją. Juk sakė tau.

– Sakė. Na, vis dėlto gerai, kad jis ten pasipainiojo. Gerai, kad pastebėjo, kai ji paspruko.

– Ar jis visą laiką žinojo, kad tai Naidželis? – pasiteiravo Gasi.

– Nemanau. Bet jis turėjo keletą įžvalgių įtarimų. Rodos, tą rytą, kai buvo nužudytas Hanivudas, kai kuriose Kento dalyse buvo tiršta migla, ir todėl vėlavo vienas ar du traukiniai. Daulingas sako, kad Naidželis dukart tą miglą paminėjęs, nors migla buvusi tik Kente, o nei per žinias, nei laikraščiuose apie ją nepranešė. Tai iš kur jis apie tai žinojo – nebent būtų ten buvęs? Bet Daulingas nežinojo, jog Naidželis vylėsi sukurstyti Denę, kad nuvestų jį iki Emorio laiško, ir nedaug trūko, kad būtų prisistatęs kaip tik laiku... A, čia jūs Daulingai. Kaip žandikaulis?

– Ištinęs, – karčiai ištarė Laris Daulingas. – Neblogai būtų įsišvirkšti šiek tiek amerikietiško kraujo. Ryt tokiu metu negalėsiu net kalbėti.

– Ir nematysit kairiąja akimi, – pridūrė Taisonas. – Sunkią dešinę turi vyrukas. Bet aš vis vien nesuprantu, kodėl jis pamanė...

– Ir aš nesuprantu, – pasakė Laris. – Turint omeny, kad turiu mylimą žmoną ir esu atlaidus tėvas. Kaip jaučiatės, panele Ašton?

– Girtai, – atsakė Denė. – Jūs visi girdote mane brendžiu, džinu ir panašiai.

Ji ištiesė rankas Lariui Daulingui.

– Apgailestauju dėl jūsų veido, Lari. Ir... ir labai jums ačiū. Už viską.

Jos balsas užlūžo, akys priplūdo silpnumo ašarų. Laris prisėdo ant lovos krašto ir paėmė Denės rankas.

– Nėra už ką man dėkoti. Jei būčiau turėjęs proto pasižiūrėti, kur vykstu, tą proraudonąjį būčiau suėmęs dar nė nepradėjusį savo šlykščių darbelių. Tačiau taip nebuvo, ir dabar, įtariu, jūsų galvai kur kas prasčiau negu mano žandikauliui; taigi dar pagalvokite, ar verta man dėkoti!

Prie lango stovėjusi Gasi pasakė:

– Štai automobiliai. Matyt, policija. Arba gydytojas.

– Ir Holdenas, – pridūrė Laris Daulingas ir skubiai paleidęs Denės rankas atsistojo. – Man laikas. Visai nenoriu, kad ir vėl mane užtiktų belaikantį jus už rankų ir dar kartą vožtų į žandikaulį. Tas vyrukas pernelyg jau smarkus. Pasimatysim rytoj.

Jis išėjo, duris palikęs atviras. Pasigirdo skubūs žingsniai laiptais į viršų ir Lašio balsas verandoje:

– Vėl jūs čia?

– Ir su puikia palyda, – atsiliepė Laris, – todėl pasilaikykite rankas kišenėse! Ar atvežėt gydytoją?

– Žinoma. Ir perdaviau jam jūsų laišką.

– Ačiū. Kur jis?

– Tupinėja apie tą žudikę utėlę, kuri, ko gero, atsipaipaliojo – deja!

– Gerai: kai tik baigs ten, nusiųsiu jį apžiūrėti panelės Ašton.

Lario žingsniai nutolo, ir per praviras duris įėjo Lašis. Denė svaigdama atsisėdo.

Jis nekreipė jokio dėmesio nei į Loreiną, nei į Gasi, nei į Taisoną. Žengė tiesiai prie lovos ir čiupo Denę į glėbį.

– Nekreipk į mus dėmesio, – kandžiai patarė Taisonas.

– Aš ir nekreipiu, – atšovė Lašis, – beveik.

Jis grįžtelėjo per petį į Loreiną ir pranešė:

– Daktaras ateis, kai tik susitvarkys su Pontingu, o tada, kiek pažįstu daktarus, išmes mane už pakarpos lauk. Todėl būčiau be galo dėkingas, jei dabar visi išsinešdintumėte.

– Žinoma, mielasis. Eime, Gasi. Taisonai...

Durys užsivėrė.

Prakalbo Denė:

– Laši, tu juk ne federalinis agentas? Pamaniau, gal... arba kad esi žudikas. Nes paėmei tą laišką, ir Naidželis sakė... Suvokiau, kad reikia tavęs nekęsti, jei tu žudikas, bet negalėjau... ir aš labai laiminga, kad tu ne agentas! Nenorėjau, kad taip būtų, ir aš labai atsiprašau. Laši, atsiprašau... labai atsiprašau...

Lašis atsiliepė:

– Gerai, mažute, gerai. Tu atsiprašei. Vardan visų šventųjų, kiek brendžio jie tau sugirdė?

– Daug. Daug daug daug. Iš pradžių Laris, paskui tu, paskui Taisonas... Nepakenks. Nereikėjo man klausyti Naidželio. Laši, atleisk man, gerai? Jeigu neatleisi, aš neištversiu... Neištversiu...

– Kažkas panašaus buvo, kai susitikome pirmąkart, – pastebėjo Lašis, – tik anąkart buvau aš... Dievas mane baudžia! Mieloji, tu nusilesei! Gerai, aš tau atleidžiu... Bet dabar jei nučiupsiu tave geriančią ką nors stipresnį negu šokoladinis limonadas, atleisk man Dieve, tikrai išpersiu! Brangioji... brangioji mano... *brangioji mano...*

Sargyboje stovintis afrikietis policininkas vikriai atidavė pagarbą ir iš centrinio kiemo poną Daulingą įvedė į kambarį pirmajame aukšte. Čia langinės buvo sutvirtintos geležinėmis grotelėmis, durys – tvirtos. Keista, bet čia buvo tas pats kambarys, į kurį Taisono senelis Roris Frostas daugiau kaip prieš devyniasdešimt metų vie-

ną audringą naktį, lietui pliaupiant. laikinai parsinešė savąją sultono Saido turtų dalį. Nebeliko nė vieno gyvo apie tai žinojusio žmogaus; tik, keista, išliko prietaras, kad kambarys dėl kažkokios neaiškios priežasties neša nelaimę: tuo, matyt, ir galima paaiškinti, kad šis prieš kokią valandą atrakintas kambarys iki tol buvo laikomas užrakintas ir tuščias.

Dabar, paskubomis nubraukus dulkes ir voratinklių raizginius, čia stovėjo sunki žalvarinė lova, pora iš vytelių pintų krėslų su plačiais išblukusio kartūno apvalkalais, staliukas prie lovos ir puošnus Viktorijos laikų marmuru dengtas praustuvas su įspūdingais gėlėto porceliano rykais. Kambaryje buvo daktaras, Naidželis Pontingas ir ponas Kardiu. Pontingas išsitiesęs gulėjo ant lovos, jo dešinysis riešas tvirtai prirakintas prie žalvarinės lovos kojos. Ponas Kardiu, į Šešėlių namą atvykęs po primygtinio Lario Daulingo skambučio, buvo įsitaisęs pintame krėsle ir pasiruošęs bloknotą bei pieštuką.

Ponas Daulingas, pamatęs, jog gydytojas laiko veltui neleido, pritariamai linktelėjo. Drėgnas rankšluostis, kurį kažkieno neįgudusios rankos paskubom buvo apvyniojusios sekretoriui aplink galvą tarsi netvarkingą turbaną, buvo nuimtas. Nurengtas buvo ir švarkas. Po atraitota marškinių rankove ant nuogos Naidželio rankos matėsi šviežia injekcijos žymė. Ant lovos stalelio gulėjo tuščias švirkštas, Naidželio akys buvo atmerktos: sau murmėdamas jis žiūrėjo į kažką vaikštantį po kambarį, nematomą kitų akims.

– Ar suveiks, daktare? – pusbalsiu pasiteiravo vyresnysis inspektorius Kardiu.

– Nežinau, – lakoniškai atsakė gydytojas. – Nėra tekę naudoti. O jei ir suveiks, nepažadu, kad išgirsite tiesą. Greičiausiai pasipils seni niekai arba gryniausi prasimanymai. Ir, beje, nesu visiškai tikras, kad nesielgiu neleistinai ir kad viskas nesibaigs tuo, jog būsiu išbrauktas iš gydytojų sąrašo!

– Nesąmonė. O jei kas ir sužinotų, – bet nesužinos, – pasakytumėte, kad vykdėte policijos įsakymus, ir viską suverstumėte mums. Mes prie to pripratę.

– Ir dar kaip! – jausmingai patvirtino Laris. Ir kiek sunerimęs pridūrė turįs vilties, kad kalinys kalbės garsiau ir aiškiau, nes kol kas nieko neįmanoma suprasti.

– Reikia palaukti, – ramino gydytojas. Įgudusiomis rankomis jis tvarkingai tvarstė kaliniui galvą. – Nesitikėkit, kad suveiks akimirksniu.

Laris atsiduso, prisitraukė laisvą kėslą ir atsargiai įsitaisė ant girgždančios sėdynės. Išsiėmė užrašų knygelę, pieštuką ir sėdėjo pasirengęs užsirašyti viską, ką svarbaus kalinys galbūt pasakys.

Ponas Pontingas vis dar nesuprantamai kažką vebleno. Gydytojas baigė tvarstyti, dar kartą apčiuopė savo paciento pulsą, tada paėmė švirkštą ir suvyniojo į marlės skiautę. Įsidėjo į savo krepšį lyg ir džiūgaudamas – tarsi užbėgdamas už akių teisingumo saugotojų prašymui dar kartą įleisti tų vaistų. Ir kaip tik tada Naidželis Pontingas prakalbo: garsiai ir aiškiai...

– ... Nėra įrodymų, – pareiškė Naidželis nematomai būtybei, kurią prieš tai sekiojo akimis ir kuri dabar, matyt, stovėjo lovos kojūgalyje. – Buvau labai išmintingas. Įrodymų nėra nė aguonos grūdo, o jiems tikrai neateis į galvą po Taisono grindų lentomis paieškoti rakto dublikato... Tiesiai po nosimi! Ir, aišku, imdamasis kiekvieno rimto darbo aš nepamiršdavau užsimauti pirštinių – šilkinių mano odos spalvos pirštinių, kurias Kaire Donas pagamino specialiai man. Jos nepamainomos. Neliko atspaudų nei ant laiptų mechanizmo, nei niekur kitur. Žinai, jie išmoko slėpti pėdsakus. Primygtinai to reikalauja. Senis Hanivudas nė nepastebėjo pirštinių, nors buvo jau kaip reikiant įdienoję. Nors, žinoma, diena buvo apniukusi ir, pripažįstu, migla iškrito labai laiku – kitas sakytų, likimo dovana, jei tiki Likimu, kuriuo aš, laimei, netikiu...

Gaila, kad migla nebuvo tirštesnė... Tada ta Beits niekaip nebūtų manęs atpažinusi – paika boba! Aš neužmirštu veidų! Tikrai nepasisekė. Jai, ne man. Įkyri smailiaakė sena smalsūnė! Tikrai jos neprisiminiau. Bet, žinoma, reikėjo kuo greičiau jos atsikratyti... Aš tau papasakosiu. Buvo niekingai lengva, ir aš tikrai didžiuojuos savimi... Tai buvo genijaus mostas. Man tereikėjo Aštonų mergiūkš-

tės mašinėle išspausdinti trumpą žinutę su primygtiniu prašymu, pakišti ją po Beits durimis, parengti ant laiptų žabangus ir laukti, kol ji į juos pakliūs. Ir, aišku, ji pakliuvo – šlept!

...Taip. Liūdna dėl Džambo: neįsivaizduoju, kaip be jo išsiversiu. Įdomu, kas tai padarė? Reikės išsiaiškinti. Tikriausiai policija apžiūrės jo bagažą. Tikėkimės, jis buvo atsargus: tokie neretai būna... nelabai išdidūs. Čia mūsų silpniausia grandis. Na, tiek to, reikės pasiieškoti, kuo jį pakeisti. Neturėtų būti sunku – už tris milijonus galima nusipirkti beveik viską!

...Galime mažumėlę pakreipti rinkimus. Kai šitai padarysim, kils problemų. Žinau, kad mums reikia salų ir kad geriausia būtų pradėti nuo šitos... Bet visa bėda – zanzibariečiai. Jie pernelyg nerūpestingi. Juos reikės apšviesti... išmokyti žudyti. Ir nekęsti. Tai svarbiausia. Nekęsti... nekęsti... nekęsti. O tada...

Šiurkštus nepažįstamas balsas, kuriame nebuvo nė ženklo tų aukštų, kruopščiai išlavintų čiurlenančių gaidų, taip ilgai buvusių neatsiejamų nuo kaukės, vis pasakojo ir pasakojo. Pakraupęs gydytojas (kuris visko, kas jam buvo papasakota apie Pontingą, nebuvo linkęs priimti už gryną pinigą) raukėsi, muistėsi ir murmėjo anaiptol ne Hipokrato priesaiką. Ponai Kardiu ir Daulingas paskubom puslapis po puslapio skrebeno į savo tarnybines knygeles. Rašėsi pavardes, kurios vėliau bus patikrintos, ir bus susekti tie žmonės, žymėjosi datas ir faktus, kurių prireiks kaltei įrodyti...

Kai pagaliau kimus balsas nuslopo ir nutilo, gydytojas, pareiškęs, kad vaidinimas baigtas, ir kalinys dabar kelias valandas miegos, užlipo į viršų pažiūrėti, kuo galėtų padėti panelei Ašton. Ponas Kardiu nosine nusišluostė kaktą ir pareiškė esąs apstulbęs.

– Jei jūs būtumėte man visa šitai papasakojęs, o aš nebūčiau visko girdėjęs savo ausimis, nebūčiau patikėjęs nė žodeliu, – prisipažino ponas Kardiu. – Ir nors daktaras abejoja, ar galima šituos vaistus naudoti, šitas vaidinimas nebuvo suklastotas! Išgirsta tiesiai iš pirmų lūpų! Bet man nesinori tikėti tais paistalais apie tris milijonus, už kuriuos Džambo naivuoliai viens du laimėtų rinkimus ir

paverstų Zanzibarą komunistų rojumi ir rusų raketų bei atominių laivų baze. Kokie trys milijonai?

– Taisono senelio, – paaiškino Laris. – Kalbama, kad senasis nedorėlis paslėpęs maždaug tokią sumą, kuri jam atitekusi kaip sultono Saido turtų dalis: jiedviem su vėlesniuoju sultonu Madžidu kažkokiu būdu pavykę tuos turtus aptikti. O visos šitos žmogžudystės ir sąmyšis greičiausiai dėl žemėlapio, kuriame nurodyta, kur paslėpti pinigai. Panašu į bjaurų žaidimo „surask šlepetę“ suaugusiųjų variantą. Ir vaikantis to žemėlapio nužudyti trys žmonės, – jei prie jų galima priskaičiuoti „Džiūsną“.

– O kas dabar jį turi?

– Manau, ponas Frostas. O gal tebeguli ant grindų jaunojo Holdeno kambaryje svečių namelyje. Pamiršau paklausti.

– Kaip manot, ar suras juos, turiu omeny pinigus?

– Tikriausiai. Jei jie vis dar čia. Gali ir nebebūti. O jei suras, tai bent jau tie pinigai nepaklius į kokio nors vietinio diktatoriaus ir jo komisarų iždą.

– Ačiū Dievui! Na, Daulingai, viskas baigta, ir aš važiuoju išversiu rezidentą iš lovos. Reikės pasirūpinti, kad šitas žmogžudys su sargyba būtų nusiųstas į Old Beilį ir nuteistas. Labos nakties jums!

Durys trinktelėjo.

– Drambliuko svajonė! – liūdnai atsiduso Laris. Ir nusiteikė nakties likutį praleisti girgždančiame pintame krėsle, kuris buvo tikrai ne iš patogiųjų.

Post scriptum iš Kivulimo.

...medaus mėnesiui, vaikeli, man rodos, labai nuobodi vieta. Nors jums abiem romantiškų vietų turbūt jau per akis. Gaila, kad nenupirkome tau lietpalčio ir patogių batų, bet, tikiuosi, rasi nusipirkti ten. Tikiuosi, judu puikiai praleisite laiką, nors jus ir išleido tik pasitikėdami garbės žodžiu ar garantija, ar dar kuo ten. Beje, Laris liepė priminti, kad jeigu nurodytą dieną nurodytu laiku negrįšite į Londoną, jam teks jus abu suimti ir jis su tavimi daugiau niekada

nebesikalbės. Taigi neužsižiūrėkite į žvaigždes ir neužmirškite, gerai, brangute? (Taisonas sako, kad jei kalbu apie tavo vyrą, turėčiau rašyti „neužsipilkite akių". Bet aš, žinoma, taip nemanau.)

Atrodo, pagaliau atsikratėme policijos, ir tai tikra palaima (nekalbu apie mieląjį Larį. Būtų malonu, jei būtų galėjęs pasilikti.). Kilo šiokia tokia drama su Elfe. Tikriausiai matei skelbimą laikraščiuose. Ji išteka už sero Ambrozijaus Jardlio. Sako, kad Taisonas patarę̨s ištekėti už kokio nors panašaus. Labai negražu iš jo pusės, nes Eduardui, aišku, plyšo širdis, ir mes prisižiūrėjome labai slegiančių scenų – ir dar priedo prie viso kito: sunku apsakyti! Vis dėlto jie abu išvyko, ir, jei gerai pažįstu Edį, jis jau turėtų būti įsimylėjęs kitą.

Visa kita, rodos, išaiškėjo, tik Džambo byla liko neaiški. Nemanau, kad apskritai sužinosime, bet Naidželis, atrodo, to nepadarė, o Taisonas sako, kad tai, be jokios abejonės, padarę̨s Seidas Omaras. Aną vakarą jis pas mus vakarieniavo ir užsiminė, kad Džambą kamavusi oro liga ar nervai, ar kažkas ir kad jis Džambui davę̨s kažkokių vaistų. O paskui kaip visada maloniai šypsodamasis pasižiūrėjo į Taisoną ir pasakė: „Kaip kad jūsų gerbiamas dėdė, kiekvienas daro ką gali". Ir abudu išgėrė už Barklį. Išties – tie vyrai! Kaip jie gali? Kai tik gražūs pinigai terūpi. Oi, užmiršau, kad nežinai apie tai... Tuoj papasakosiu...

Surasti buvo ne taip jau lengva, turiu omeny lobį, nes Taisono tėvas visas šitas sienas apmūrijo. (Taisonas sako, kad jis su savo patobulinimais viską sugadinę̨s.) O kai pagaliau atradome, ten tebuvo pompastiškas Barklio laiškas. Sunkoka buvo perskaityti, nes popierius sudrėkę̨s, tačiau vis dėlto perskaitėme. Paaiškėjo, kad tas senas kvailys aptiko auksą šniukštinėdamas pamatus, nes rinko medžiagą tai savo nuobodžiai knygai, ir, patikėsi ar ne, visą jį išnešė, gabalėlį po gabalėlio daugelį naktų, ir iš mažų žvejybos karakų maždaug per mylią nuo kranto paskandino jūroje. Tikrai, brangute!

Jis rašo, kad tokioje vietoje kaip Zanzibaras pinigai yra blogio šaltinis, nes veda vien tik į Progresą; o jis buvo prieš progresą, nes jis retai teatnešantis laimę, tik kuriantis šlykščius pastatus, bjaurius fabrikus, purvinus geležinkelius ir triukšmingus automobilius. Jis atne-

šantis streikus, lokautus ir išnaudojimą. Jam mieliau kokosų palmės, gvazdikėliai ir grožis.

Taisonas sako, kad labai panašu į pasakojimą „Turtas ir įstatymas", bet, man rodos, nesu jo skaičiusi. Beje, jis Lašiui išsiuntė Šešėlių namo kopiją kaip nepaprastą vestuvinę dovaną ir sako, jog jei pirmasis gims berniukas, kad pavadintumėte jį Barkliu, nes jo nuomone, tai nėra dažnas vardas.

Taisonas, atrodo, apie Progresą irgi nedaug temąsto. Sako, kad sumanymas buvęs geras, tačiau tapo nebevaldomas.

Na, brangute...

Kaye, Mary Margaret
Ka-109 Mirtis Zanzibare: romanas / M. M. Kaye; iš anglų kalbos vertė Dalia Zaikauskienė. – Vilnius: Alma littera, 2003. – 247 p. – (Byla Nr. 008)

ISBN 9955-08-260-7

„Mirtis Zanzibare“ – antras romanas iš garsiojo M. M. Kaye šešių „Mirčių...“ ciklo. Lietuvių skaitytojai prisimena pirmąjį „Mirtis Kašmyre“ (Alma littera, 1998), o žiūrovai – nuostabų televizijos nuotykių serialą, sukurtą pagal rašytojos romaną „Tolimi paviljonai“.

Gvazdikėlių saloje, gražiuose patėvio namuose Denė Ašton neatrado rojaus ramybės. Kad nereikėtų policijoje aiškintis dėl žmogžudystės, ji susigundo girto leidėjo pasiūlymu išvykti iš šalies su svetimu pasu: sumanymas atrodo išganingas. Tačiau drauge iš Londono atkeliauja ir mirtis...

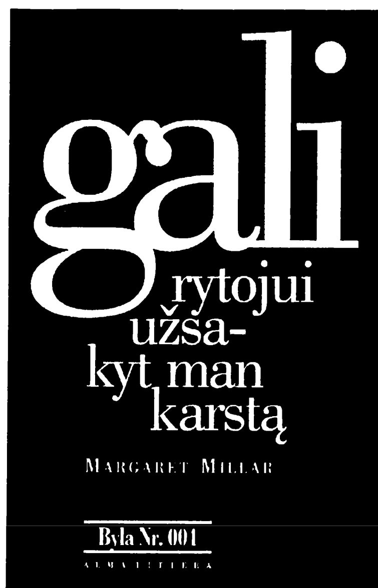
UDK 820-3

M. M. Kaye
Mirtis Zanzibare
Romanas

Iš anglų kalbos vertė Dalia Zaikauskienė

Redaktorė Bronė Balčienė
Serijos dailininkas Jokūbas Jacovskis
Techninė redaktorė Birutė Tolvaišienė
Kompiuteriu maketavo Arūnas Šlikas

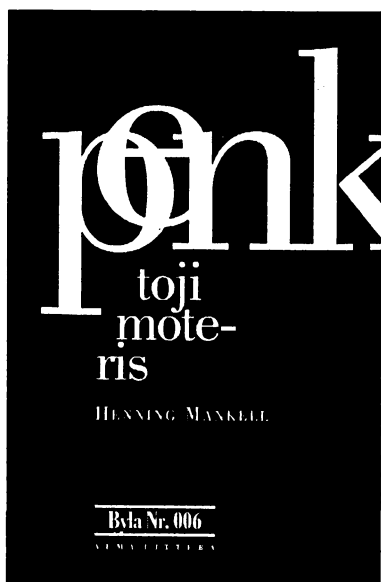
SL 412. Užsakymas154
Išleido leidykla „Alma littera“, A. Juozapavičiaus g. 6/2, 2005 Vilnius
Interneto svetainė: http://www.almali.lt

Byla Nr. 004

„Gali rytojui užsakyt man karstą" (1976) – labai smagi, intriguojanti istorija apie jauno advokato Tomo Aragono (simpatiškiausio Millar personažo) nuotykius Meksikoje, kur jis ieško klientės dingusio pirmojo vyro. Tomo ieškojimai bergždi: pradėjęs eiti kokio nors reikiamo žmogaus pėdsakais, deja, randa jo lavoną. Paprasta užduotis tampa stulbinamų „sutapimų" virtine ir lenktynėmis su mirtimi. Pasirodo, paslapties rakto reikia ieškoti visai kitur.

Knyga žavi sąmoju ir pikantiškais dialogais.

Byla Nr. 006

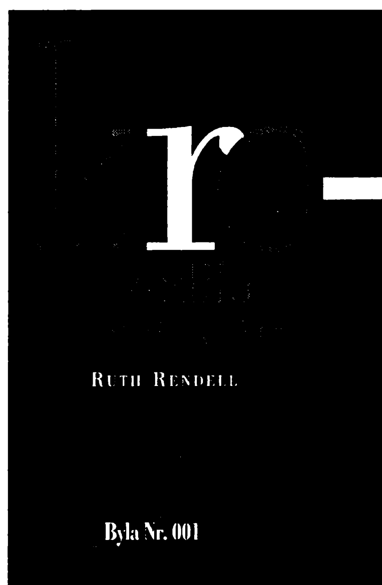
...Išėjęs naktį stebėti paukščių, žiauriai žūva senas žmogus.

Miške randamas, pririštas prie medžio, gėlių parduotuvės savininkas.

Ežere išplaukia vyriškio lavonas, užrištas maiše.

Kas bendra šioms trims mirtims? Komisaras Kurtas Valanderis dar nebuvo susidūręs su tokiu šaltakraujišku žudiku (ar žudike?). Jis supranta, kad reikia išsiaiškinti, kas sieja aukas su žudiku. Paslapties raktas slypi praeityje.

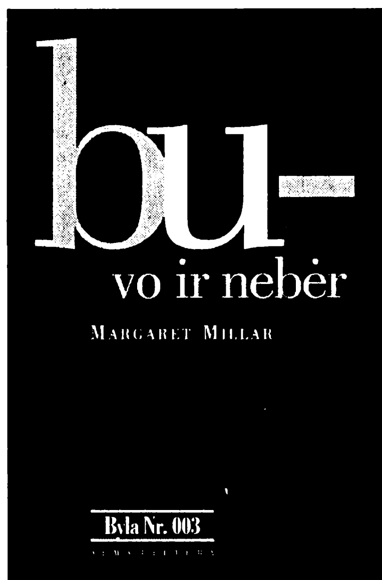
Henningo Mankellio knygos apie komisarą Valanderį populiarios daugelyje šalių, ypač Vokietijoje ir Skandinavijoje. Jų parduota per 2 mln. egzempliorių.

Byla Nr. 001

„Krokodilo nasruose" – psichologinis trileris. Jo heroję, šešiolikmetę Laizą, XX a. pabaigoje jauna motina užaugino kaip atsiskyrėlę XIX a. dvaro aplinkoje. Ji visiškai nepažįsta pasaulio, net nėra važiavusi autobusu. Ir štai motina ją išstumia iš namų, nes žino, jog pačios atvažiuos suimti policija. Už nužudymą.

Tačiau Laiza nevyksta motinos nurodytu adresu, o pabėga su slaptu mylimuoju, jaunu dvaro sodininku. Jam ji ir pradeda pasakoti savo keistojo gyvenimo „tūkstančio ir vienos nakties istoriją"...

Byla Nr. 003

„Buvo ir nebėr" (1952) – pirma lietuvių skaitytojo pažintis su M. Millar kūryba. Tai pasakojimas apie vieną keistą žmogžudystę... Virdžinija Barkli, išlepinta turtuolių dukrelė, suimta įtarus nužudymu, bet atsisako ką nors kalbėti. Visi, net advokatas Erikas Mičemas mano, kad ji galėjo nudurti savo bičiulį Klodą Margolį. Tačiau prisistato toks Loftas, mirtina liga sergantis jaunuolis, ir įrodo padaręs šį nusikaltimą. Nepatiklusis Erikas Mičemas nutaria prisikasti prie tiesos – ir ji pasirodo stulbinanti.

002 P. D. James
Noras žudyti

003 Margaret Millar
Buvo ir nebėr

004 Margaret Millar
Gali rytojui užsakyti man karstą

005 P. D. James
Šioks toks teisingumas

006 Henning Mankell
Penktoji moteris

Bylos Nr. 00 ...

P. D. James
Nekaltas kraujas

Ruth Rendell
Pamergė

Sandra Brown
Alibi

Ian Pears
Lemties ženklas

Elizabeth George
Didysis išsivadavimas

Elizabeth George
Sumokėta krauju

Michel Deon
Violetinis taksi

• • • Siužetas sukasi apie paslėptą lobį, paslaptingą žudiką ir daugybę įtariamųjų… klastingų ir plepių, naivių ir sąmojingų • • •

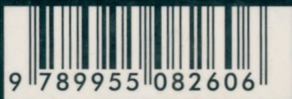
SUNDAY TIMES

• • • „Mirties Zanzibare“ siužetas, intriga, veikėjai ir veiksmo aplinkybės mums siejasi su A. Kristi laikais: egzotiška šalis, keli mandagūs, išauklėti žudikai, pinigingi veikėjai, sumanus ir protingas detektyvas, puiki atomazga • • •

PHILADELPHIA INQUIRER

mirtis Zanzibare – tai kupinas įtampos, paslapčių ir nesusipratimų bei humoro detektyvinis nuotykių romanas, artimas didžiajai detektyvo karalienei A. Kristi.

Jauna aukštuomenės debiutantė Denė Ašton pirmąkart gyvenime vyksta į tolimą kelionę – į egzotišką svajonių šalį Zanzibarą, kur gyvena jos motina ir patėvis, garsus rašytojas. Patėvio prašoma, ji turi paimti iš šeimos advokato ir atvežti kažkokį paslaptingą laišką. Bet, matyt, jis baisiai svarbus ir pavojingas, nes advokatas tuoj pat nužudomas, o ir Denei gresia mirtinas pavojus. Prasideda neįtikėtini įvykiai, šiurpūs, keisti ir juokingi. Taigi kokia paslaptis slypi tame dokumente? Kas tie, kurie jį medžioja? Ir kas iš tiesų jaunasis amerikietis leidėjas Lašmeris Holdenas – draugas ar piktadarys? Atsakymas ateina netikėtai…

ISBN 9955-08-260-7